T.C
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ARKEOLOJİ ANABİLİM DALI
PREHİSTORYA BİLİM DALI

Yüksek Lisans Tezi

YAKINDOĞU NEOLİTİK'İNDE PHALLOUS SEMBOLÜ SORUNU

ŞAFAK NERGİZ
2501040406

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mehmet ÖZDOĞAN

Düzeltilmiş Tez

İSTANBUL 2008

T.C
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ARKEOLOJİ ANABİLİM DALI
PREHİSTORYA BİLİM DALI

Yüksek Lisans Tezi

YAKINDOĞU NEOLİTİK'İNDE PHALLOUS SEMBOLÜ SORUNU

ŞAFAK NERGİZ
2501040406

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mehmet ÖZDOĞAN

Düzeltilmiş Tez

İSTANBUL 2008

İ.Ü. Rektörlüğü, Bilimsel Araştırma Projeleri Yürütücü Sekreterliği tarafından desteklenmiştir. Proje No: 1082

ÖZ

Bu tez çalışması, Yakındoğu Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem'den Çanak Çömlekli Neolitik Dönem'e geçiş aşamasında, toplumsal yapının öğelerinden biri olan ve dönem toplum bilincinde, bereket olarak yorumlandığı düşünülen "Sembolizm" olgusunu ve bazı yerleşmelerde görülen "Phallous Betimlemeleri"ni ele almaktadır. Yakındoğu Neolitik'inde Phallous Sembolü Sorunu adlı bu çalışma üç aşamadan oluşmaktadır. Birinci aşama; dönem ve dönem sembolizmi ile ilgili genel bilgilerin tanımlanması, konunun çıkış noktası olan Mezraa Teleilat yerleşmesinin ve konuyla ilgili yerleşmelerin genel özelliklerinden oluşmaktadır. İkinci aşama; Mezraa Teleilat yerleşmesinde bulunan phallous heykelciklerinin; tipolojik olarak ayrımı ve bu ayrıma göre malzemenin tanımlanması ve yine Mezraa Teleilat yerleşmesi içinde değerlendirilmesini içermektedir. Üçüncü aşama ise; malzemenin tanımlandıktan sonra kazı arşivleri, raporlar ve yayınların taranması ile ilgili yerleşmelerle beraber genel bir değerlendirilmesinin yapılması ve Yakındoğu Neolitik Dönem içerisinde phallous kavramının yeri hakkında cevap aramayı kapsamaktadır.

ABSTRACT

This study focuses on the "symbolism" phenomenon, commonly interpreted as fertility and the "Phallous Representations" seen at a number sites as an element of social structure and social consciousness during the transitional period between Pre-Pottery Neolitihic and Pottery Neolitihic in Near East.

The study presented here under the title of "The Problem of Phallous Symbol in the Near Eastern Neolithic" consists of three stages. The first stage is formed by introductory information and a brief presentation of the sites mentioned in the text together with Mezraa Teleilat as a starting point. The second stage follows with the typological classification of the phallous figures of Mezraa Teleilat and the definition of material based on this classification with an assesment for the site of Mezraa Teleilat. Finally the third stage concentrates on scanning through the excavation archieves and research reports for a general evaluation along seeking the answers for the wherebouts of the concept "Phallous" in the Near Eastern Neolithic.

ÖNSÖZ

Mezraa Teleilat yerleşmesi, phallous heykelciklerinin tanımlanması esasına dayanan bu tez çalışmasının amacı; Neolitik Dönem içinde, phallous heykelciklerinin, ortaya çıkışı ve gelişim sürecini anlamak ve Mezraa Teleilat yerleşmesinin ilgili yerleşmeler ve tüm Yakındoğu ile ilişkisini ortaya koymaya çalışmaktır.

Belirtilen amaç doğrultusunda yapmış olduğum çalışmamın her aşamasında, beni destekleyen, eleştirel yaklaşımlarıyla beni yönlendiren danışmam hocam Prof. Dr. Mehmet ÖZDOĞAN'a, yapıcı katkıları, sabrı ve desteği için teşekkürü bir borç bilirim.

Tüm tez sürecinin her aşamasında beni destekleyip ve yapıcı eleştirileri ve önerileriyle ele aldığım çalışmamın şekillenmesine katkıda bulunan Doç Dr. Necmi KARUL'a teşekkür ederim.

Hiçbir zaman benden desteklerini esirgemeyen ve çalışmamın her aşamasında emeklerinin olduğu, Özlem AYTEK ve Zeynep SUNAL'a ne kadar teşekkür etsem azdır.

Malzemenin fotoğraflanması ve görsel öğelerde yardımını esirgemeyen Mert Bertan AVCI'ya, fikir ve görüşleri ile bana yardımcı olan Eylem ÖZDOĞAN'a, kaynak ve çeviride yardımcı olan Hande ÖZYARKENT'e ve yine çeviri konusunda Mehmet KARAUÇAK'a, çizim konusundaki yardımlarından Bengü KILIÇBEYLİ'ye, yazım aşamasında yardımını esirgemeyen Ataç TOKER'e, yine fotoğraf çekimlerinde Selahattin DERELİ'ye, kaynak konusunda Vildan GÜRDİL'e ve Heval BOZBAY'a çok teşekkür ederim.

Her zaman yanımda olan ve her koşulda beni destekleyen aileme ne kadar teşekkür etsem azdır. Bana sağladıkları destek ve duydukları güven olmasaydı tez çalışmamı tamamlamam mümkün olmazdı. Babam Rahmi NERGİZ, annem Süheyla NERGİZ ve ağabeyim Ufuk NERGİZ'E sonsuz teşekkürler.

YAKINDOĞU NEOLİTİK'İNDE PHALLOUS SEMBOLÜ SORUNU

Öz/Abstract

Önsöz

İçindekiler

Şekil Listesi

Harita Listesi

Metin Kısaltma Listesi

Kaynakça Kısaltma Listesi

GİRİŞ 1

I. KONUNUN TANIMLANMASI VE ÖN BİLGİLER 2

I.A. Konunun Tanımı ve Sorunun Ele Alınışı 3

I.B. Ele Alınan Bölge ve Dönem 5

I.C. Yakındoğu Neolitik Dönemi'ne Genel Bakış 7

I.C.1. Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem 9

I.C.2. Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem'den Çanak Çömlekli Neolitik Dönem'e Geçiş 21

I.C.3. Çanak Çömlekli Neolitik Dönem 26

I.C.4. Yakındoğu Neolitik Dönem'de Cinsiyet Kavramı ve Erkek Betimleri 29

I.D. Araştırma Yöntemi 32

II. MEZRAA TELEİLAT HÖYÜĞÜ 34

II.A. Konumu ve Tarihçesi 34

II.B. Tabakalanma 38

II.B.1. IV. Evre Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem (PPNB Son) 40

II.B.2. III. Evre Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem'den Çanak Çömlekli Neolitik Döneme Geçiş (PPNC) 41

III. YAKINDOĞU NEOLİTİK DÖNEM'DE ERKEK VE PHALLOUS HEYKELCİKLERİNİN GÖRÜLDÜĞÜ BAŞLICA YERLEŞMELER 47

III.A. Basta 47

III.B. Ba'ja 50

III.C. WF16 52

III.D. Ghwair I 54

III.E. Es-Sifiya 56

III.F. Jericho 57

III.G. Ain Ghazal 59

III.H. Gilgal I 62

III.I. Munhatta 63

III.J. Nahal Oren 64

III.K. Tell Aswad 66

III.L. Dja'de El-Mughara 67

III.M. Akarçay Tepe 68

III.N. Yeni Mahalle-Balıklıgöl Höyüğü 72

III.O. Göbekli Tepe 73

III.P. Gritille 75

III.R. Nevali Çori 76

III.S. Kilisik Tepe 77

III.T. Cafer Höyük 78

III.U. Çayönü 79

III.V. Jarmo 81

III.Y. Tepe Guran 83

IV. MEZRAA TELEİLAT YERLEŞMESİ PHALLOUS BULUNTULARI 86

IV.A. Hammadde 89

IV.B. Yapım Tekniği 90

IV.C. Biçimlendirme 94

IV.D. Tipoloji 97

IV.e. Mezraa Teleilat Yerleşmesi Phallous Buluntularının Genel Değerlendirilmesi ve Diğer Erkek Figürinleri ile İlişkisi 105

V. MEZRAA TELEİLAT PHALLOUS BULUNTULARININ YAKINDOĞU'DA NEOLİTİK DÖNEM BULUNTU TOPLULUĞU İÇİNDEKİ YERİ 111

SONUÇ 121

KAYNAKÇA 137

KATALOG 154

ÇİZİM 242

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1; a: Göbekli Tepe Kült Yapısı, b: Nevali Çori Kült Yapısı, c: Göbekli Tepe Hayvan Kabartmalı Dikili Taş, d: Nevali Çori Hayvan Kabartmalı Taş 2
Şekil 2: Yakındoğu Mimari Gelişim Tablosu. 11
Şekil 3: Çayönü Tepesi Kafataslı Yapısı 19
Şekil 4: AG ve AP Yapıları ile Aralarındaki Sokak 28
Şekil 5: Salibiya IX (a), Nahal Oren (b), Mureybet III (c). 30
Şekil 6: Tell Aswad (a), Ain Ghazal (b), Munhatta (c), Sabi Abyad (d), Çayönü (e) 31
Şekil 7: Tell Aswad (a), Mezraa (b), Jarmo (c) 32
Şekil 8: Mezraa Teleilat Genel Görünüm 36
Şekil 9: Mezraa Teleilat Genel Görünüm 38
Şekil 10: Mezraa Teleilat Mimari Tabakalanması 40
Şekil 11: Mezraa Teleilat Açmalara Göre Tabakalanma 46
Şekil 12: Basta Yerleşmesi Phallous ve Olası Phallous Buluntuları 49
Şekil 13: Ba'ja Yerleşmesi Phallous ve Olası Phallous Buluntuları 52
Şekil 14: WF16 Yerleşmesi Phallous ve Olası Phallous Buluntuları 53
Şekil 15: Ghwair I Yerleşmesi Phallous ve Olası Phallous Buluntuları 55
Şekil 16: Es-Sifiya Yerleşmesi Phallous ve Olası Phallous Buluntuları 57
Şekil 17: Jericho Yerleşmesi Phallous ve Olası Phallous Buluntuları 58
Şekil 18: Ain Ghazal Erkek Heykelcikleri 60
Şekil 19: Ain Ghazal Yerleşmesi Phallous Buluntuları 61
Şekil 20: Gilgal I Yerleşmesi Erkek Heykelciği 63
Şekil 21: Munhatta Yerleşmesi Erkek Heykelciği 64
Şekil 22: Nahal Oren Yerleşmesi Olası Phallous Heykelciği 65
Şekil 23: Tell Aswad Erkek Heykelciği 66
Şekil 24: Dja'de el Mughara Yerleşmesi Phallous Heykelciği 67
Şekil 25: Akarçay Tepe Phallous ve Olası Phallous Heykelcikleri 69
Şekil 26: Akarçay Tepe Olası Phallous Heykelcikleri 70
Şekil 27: Yeni Mahalle-Balıklıgöl Höyüğü Erkek Heykeli 73

Şekil 28: Göbekli Tepe Yerleşmesi Phallous Heykelciği 74
Şekil 29: Göbekli Tepe Yerleşmesi Erkek Heykelciği 75
Şekil 30: Gritille Yerleşmesi Phallous Heykelciği 76
Şekil 31: Nevali Çori Yerleşmesi Erkek Heykelciği 77
Şekil 32: Kilisik Tepe Olası Phallous Betimlemeli İnsan Heykeli 78
Şekil 33: Cafer Höyük Erkek Heykelciği 79
Şekil 34: Çayönü Yerleşmesi Olası Erkek Heykelcikleri 80
Şekil 35: Jarmo Yerleşmesi Phallous ve Olası Phallous Buluntuları 83
Şekil 36: Tepe Guran Yerleşmesi Phallous Heykelciği 84
Şekil 37: Düzeltme Amaçlı Oluşturulan Düzensiz Çizgiler 91
Şekil 38: Açılan Oluk İle Oluşturulan Baş Bölümü 92
Şekil 39: Bezeme Amaçlı Oluşturulan Tarama İzi 92
Şekil 40: Çentik Ayrım İzleri 93
Şekil 41: Pembemsi Leke 93
Şekil 42: Mezraa Teleilat Phallous Heykelciklerinin Tipoloji Şeması 97
Şekil 43: Mezraa Teleilat Yerleşmesi Tipik Phallous Heykelcikleri 98
Şekil 44: I.a. Tipi Kaideli, Sivrilerek Yükselen Gövdeliler 99
Şekil 44: Gövde ve Kaide Ayrımı 100
Şekil 45: I.b Tipi Kaideli, Dik Yükselen Gövdeliler 100
Şekil 46: I.c. Tipi Silindirik Gövdeliler 101
Şekil 47: Genel Biçimsel Özelliklerine Göre Farklı Bir Tipoloji Ayrımı 104
Şekil 48: Phallous Heykelciklerinin Boyutlarına Göre Dağılımı 105
Şekil 49: Phallous Heykelciklerinin Tabakalara Göre Tipolojik Dağılımı 107
Şekil 50: Erkek Heykelciklerinin Evrelere Göre Dağılımı 108
Şekil 51: Kabaca ve Yarı İşlenmiş Oturan Erkek Heykelcikleri 109

HARİTA LİSTESİ

Harita 1: Çalışmada Ayrıntılı Ele Alınan Yerleşmeler 85

METİN KISALTMALARI LİSTESİ

Bkz.	Bakınız
EPPNB	Early Pre-Pottery Neolithic B
kal.	Kalibre edilmiş
KYAM	Koyu Yüzlü Açkılı Mal
M.Ö.	Milattan önce
MPPNB	Middle Pre-Pottery Neolithic B
PN	Pottery Neolithic/ Çanak Çömlekli Neolitik
PPN	Pre-Pottery Neolithic / Çanak Çömleksiz Neolitik
PPNA	Pre-Pottery Neolithic A
PPNB	Pre-Pottery Neolithic B
PPNC	Pre-Pottery Neolithic C
s.	Sayfa
vb.	ve benzeri
vd.	ve diğerleri
TAÇDAM	(ODTÜ) Tarihsel Çevre Araştırma ve Değerlendirme Merkezi

KAYNAKÇA KISALTMALARI LİSTESİ

AAAS	Les Annales Archeologiques Arabes Syriennes
a.e.	Aynı eser
A.J.A	American Journal of Archaeology
BAOM	Bulletin of the Ancient Orient Museum
B.A.R	British Archeological Researches
BASOR	Bulletin of the American Schools of Oriental Research
çev.	Çeviren
ed.	Editör/editörler
JNES	Journal of the Near Eastern Studies
TAÇDAM	(ODTÜ) Tarihsel Çevre Araştırma ve Değerlendirme Merkezi

GİRİŞ

Neolitik Dönem kültürel oluşum süreci, dönemim kendi içinde inişler ve çıkışlar göstererek değişim ya da gelişimini sürdürmüştür. Bu salınım, gerek sosyal yapıda gerekse de bu yapıyı oluşturan öğelerde kendini göstermiştir. Bu değişim ya da gelişimlere bağlı olarak da dönem kendi içinde alt dönem ve evrelere ayrılmıştır. Dönemler arasındaki bu farklılaşma gerek yerleşme yerlerinin düzenlerinde gerekse de buluntu topluluklarında izlenebilmektedir. Burada ele aldığımız "Yakındoğu Neolitik'inde Phallous Sembolü Sorunu" adlı çalışmada PPN'den PN'ye geçiş sürecinde ortaya çıkan phallous[1] kavramı üzerinde durulmaktadır.

Yakındoğu'nun alışıla gelmiş, kadın figürinlerinden farklı ancak benzer noktaları da barındıran phallous figürinleri, Neolitik Dönem için de farklı bir sembolizm olarak karşımıza çıkmaktadır. Her ne kadar geçiş döneminden önce de erkek figürinlerinde phallousları anımsatan betimlemeler bilinmekteyse de, konu edilen phallous örneklerine yakın benzerlik gösteren buluntular ortaya çıkarılamamıştır. Bu durum phallous figürinlerinin, en azından şimdilik yoğun olarak PPN'den PN'ye Geçiş Dönemi'nde görülen betimlemeler olarak düşünülmesine neden olmaktadır. Ancak aynı zamanda phallous betimlemelerinin, gerek geçiş döneminin net verilerle tanımlanamamış olması gerekse de buluntu grubunun diğer yerleşmelerde en azından bir takım çıkarımlar yapılabilecek nitelik ya da niceliğe ulaşmaması gibi bir takım sorunları da beraberinde getirmesine neden olmuştur.

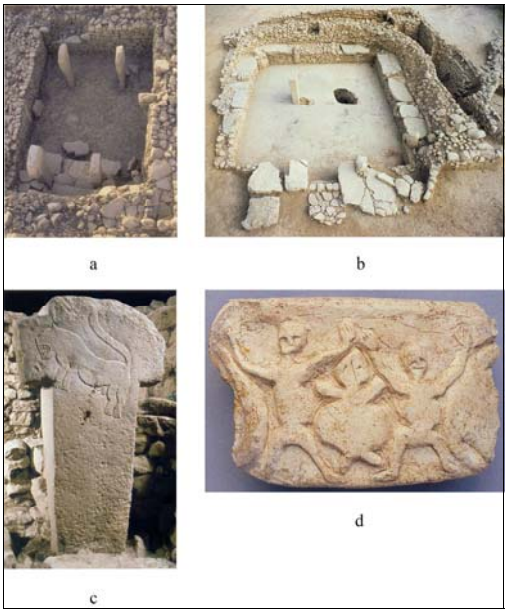
Bu çalışma, sayısı arttırılabilecek sorunlara çözüm olabilecek yeni veriler elde edebilme kaygısı ve yeni ya da farklı bulgulara yeni bir yaklaşım açısı gerekliliği üzerinden hareket edilerek seçilmiştir. Bu bağlamda, gerek geçiş döneminin belirsizliğine çözüm bulabilme gerekse de dönem ile ilişkili olan phallous betimlemelerinin kültürel süreç içindeki yerinin anlaşılmasının yukarıda saydığımız cevapsız kalan sorulara ışık tutacağı düşüncesindeyiz.

[1] Phallous, "phallos ve phallus" olarak da farklı yazılımlarla kullanılmaktadır. Türkçe; "fallus" şeklinde yazılmaktaysa da henüz dile yerleşmemiş olması bu kullanımın tercih edilmemesinde etken olmuştur. Bu çalışma kapsamında söz konusu kullanımlardan "phallous" yazılımı tercih edilmiştir.

I. KONUNUN TANIMLANMASI VE ÖN BİLGİLER

Yakındoğu'da Neolitik Dönem yalnızca beslenme ve günlük yaşamın değil kültürel bütün öğelerin yeniden biçimlendiği ve sürekli olaraktan değiştiği bir süreçtir ve bu nedenle de "Neolitik Devrim" olarak bilinir (Childe, 2001: 54-79).

Yakın zamanlara kadar Neolitik Dönem daha çok beslenme, mimari ve alet teknolojisine yönelik olarak incelenmişken, son zamanlarda o dönemin yaşamındaki inanç sistemlerinin ve bunun yanı sıra var olan simgesel öğelerin çok büyük bir önem taşıdığı daha iyi anlaşılmıştır. Bu konu farklı açılardan birçok araştırıcı tarafından ele alınmış ve daha çok kült yapıları ve bunlarla birlikte bulunan kabarta ve heykellerdeki çeşitli insan, hayvan ve soyut betimlemelerinin üzerinde durulmuştur (Şekil 1).

Şekil 1: a: Göbekli Tepe Kült Yapısı, b: Nevali Çori Kült Yapısı, c: Göbekli Tepe Hayvan Kabartmalı Dikili Taş, d: Nevali Çori Hayvan Kabartmalı Taş (Schmidt, 2007: 116/26, 110/10, Hauptmann, 2007: 121/8, 127/16)

Gene bu bağlamda Neolitik Dönem'de ön plana çıkan inanç sistemlerinin, "ana tanrıça" ile bir dişi sembolizmi mi, yoksa özellikle son yıllarda Güneydoğu Anadolu'da bulunan betimlemelerle erkek odaklı mı olduğu da gündeme gelmiştir. Bu çalışmayla, Orta Fırat Bölgesi'nde yer alan Mezraa Teleilat yerleşmesinde, Neolitik Dönem'e ait çok sayıdaki "phallous" heykelciğinin incelenerek değerlendirilmesi ile bu sorunun çözümlenmesine katkıda bulunulması amaçlanmıştır. Bu çalışmanın bir başka boyutu da, Mezraa Teleilat'taki, phallous buluntularının büyük bir kısmının Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem'den Çanak Çömlekli Neolitik Dönem'e Geçiş Evresi'nde bulunmuş olmasıdır. İleride daha ayrıntılı olarak ele alacağımız gibi söz konusu geçiş evresi, Yakındoğu'da Mezraa Teleilat dışında çok az kazı yerinden bilinen bir süreçtir. Az bilinmesine karşın geçiş döneminin Yakındoğu'nun büyük bir kısmında meydana gelmiş olduğu ve önemli bir kültürel dönüşümü de yansıttığı anlaşılmaktadır. Bu nedenle Mezraa Teleilat phallous buluntularının ele alınması ile temel olarak söz konusu kültürel değişim ile ilgili sorunların da irdelenmesine çalışılacaktır. Bu çalışma kapsamında Yakındoğu Neolitik Dönem'inde phallous sembollerinin ortaya çıkışı, gelişimi ve etkileşimi, Mezraa Teleilat kazısı bulguları ışığında ele alınarak, değerlendirilmeye çalışılacaktır.

I.A. Konunun Tanımı ve Sorunun Ele Alınışı

Yakındoğu'da Neolitik Dönem; Çanak Çömleksiz ve Çanak Çömlekli Neolitik olmak üzere ikiye ayrılır. Çanak Çömleksiz Neolitik, ilk yerleşik köy topluluklarının görüldüğü, insanların, ekonomik ve sosyal faaliyetlerini değiştirmeye başladığı dönemdir. Bu değişim süreci sosyal yapıyı belirleyici etkenlerden biri olan sembolizmde de yaşanmış ve Yakındoğu'da inanç sistemini ve bunun göstergesi olarak ele alabileceğimiz çok sayıda bulgu elde edilmeye başlanmış ve bunların birçoğunun geniş bir bölge içinde ortak bir değer olarak kullanıldığı görülmüştür[2].

[2] Yakındoğu Neolitik Dönem'indeki inanç sistemleri ve sembolizm göstergeleri birçok araştırmacı tarafından ele alınmıştır; çeşitli araştırmacıların farklı görüşlerine ileride daha ayrıntılı olarak değinilecektir. Ancak bu noktada; Neolitik Dönem kültürünün oluşumunda sembolizmin temel etkenlerden biri olduğunu ilk vurgulayan J. Cauvin'in "**The Birth of the Gods and the Origins of Agriculture**" çalışmasına değinmekle yetineceğiz.

Bu dönemde karşılaştığımız yeni öğelerden biri de, sembolik niteliği olan, kutsal varlık ya da gücü simgelediği öngörülen ve genel olarak arkeolojide "phallous sembolü" olarak adlandırılan (M. Özdoğan kişisel görüşme), erkek cinsiyet organını betimleyen küçük heykelciklerdir. Phallous sembolü; dönem insanının, çevreyi nasıl algıladığı, çevreyle olan mücadele ya da işbirliği ve buna bağlı olarak geliştirdiği ya da değiştirmek zorunda kaldığı davranış biçimleri ve tüm bunların toplum bilincinde yarattığı etkileri algılamamız açısından birçok konuda anahtar olma özelliği taşır. Bunun yanı sıra, phallous sembolünün belirli bir bölgeye özgü mü gelişip yaygınlaştığı, bölgeler arası kültürel ilişkiler ile ortak özellikler mi kazandığı ya da ilk dönemlerden itibaren geniş bir coğrafya içinde paylaşılan değeri mi yansıttığı gibi sorular bu bağlamda ele alınabilir. Kuşkusuz bu soruların tam olarak yanıtlanabilmesi PPN Dönem'i ile ilgili bilgilerimizin artmasıyla sağlanabilir. Burada karşılaşılan sorunların arasında Neolitik Dönem kazılarının yayınlarında daha çok mimari, buluntu topluluğu ve beslenme gibi somut bulgulara yer verilmiş olması ve inanç sistemi, sembolik değerler gibi daha soyut görünen, yoruma açık tanımları yapma konusunda araştırıcıların genellikle kaçınmış olmalarıdır. Aynı şekilde, ilk dönemlerde Neolitik Çağ'a yönelik kazı stratejilerinde, beslenme ve en yaygın olarak bulunan aletlerin teknolojisini anlamaya önem verilmiş olunması, kazılan alanların çok sınırlı tutulmasına yol açmıştır. Bunun sonucunda da yerleşme yerlerinde daha ender olarak bulunan simgesel buluntuların ortaya çıkması sınırlanmıştır.

Başta değindiğimiz bu soruları çoğaltabiliriz, ancak bunların hemen hiç biri tam olarak yanıtlanabilmiş değildir. Bunun ana nedeni ise yakın zamana kadar Çanak Çömleksiz İlk Neolitik Dönem'in ağırlıklı olarak Güney Levant Bölgesi'nde araştırılmış ve tanımlanmış olmasıdır. Ancak son yıllarda Güneydoğu Anadolu ile Kuzey Suriye'deki Mezraa Teleilat, Akarçay Tepe, Dja'de el Mughara gibi yeni kazıların sayısının artması bu döneme ait farklı bakış açılarının geliştirilmesine olanak sağlamıştır. Bu yerleşmelerden elde edilen veriler yalnızca Neolitik Dönem kültürünü değil bu kültürü oluşturan inanç sistemi, simgesel göstergeleri ve bu bağlamda phallous sembolünün ortaya çıkış süreci ile ilgili eksik verileri bir ölçüde de olsa tanımlayabilecek niteliktedir. Bu çalışma konusu da sözü geçen eksik

verilerin tamamlanmasına katkıda bulunulması amacı ile Mezraa Teleilat yerleşmesi temelinde yapılmıştır.

Şanlıurfa ili, Birecik ilçesine bağlı Mezraa beldesindeki Mezraa Teleilat Höyüğü; Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem'den Çanak Çömlekli Neolitik Dönem'e Geçiş sürecini tümüyle yansıtan ender yerleşmelerden biridir. Bu nedenle yerleşme, Yakındoğu için önemli verilere sahiptir. Yerleşmede Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem'e tarihlenen buluntu gruplarından biri de phallous sembolü olarak tanımlanan, hemen hemen tümü kireçtaşından [3] yapılmış olan nesnelerdir. Bu malzemenin incelenmesi, tanımlanması ve diğer yerleşmelerle karşılaştırılmasıyla; Güneydoğu Anadolu ve Yakındoğu'da phallous sembolünün ortaya çıkış sürecinin anlaşılmasına, Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem malzemesinin ortaya çıkış ve yayılım sorununa teknolojik, tipolojik ve kültürel açılardan katkıda bulunulması amaçlanmaktadır.

I.B. Ele Alınan Bölge ve Dönem

Neolitik Dönem kültürünün gelişim ve yayılım süreci Yakındoğu'da, Güney Filistin'den İç Anadolu'ya, Batı İran'a kadar oldukça geniş bir bölgeyi içermektedir. Ancak, bu çalışmada ele alacağımız bölge, Yakındoğu'da bu geçiş evresinin daha belirgin olarak izlenebildiği, bugünkü siyasi sınırları göz önüne alındığında; Irak, Güneydoğu Anadolu, Lübnan, İsrail ve Suriye'yi kapsamaktadır. Söz konusu bölge coğrafi anlamda doğuda Zagros Dağları, kuzeyde Doğu Toroslar, batıda Doğu Akdeniz boyunca uzanan kıyı şeridi, güneyde ise yarı kurak Suriye düzlüklerini içine almaktadır. Bu bakımdan, bu bölgeyi tek bir coğrafi bütünlük içinde değil farklı doğal çevre ortamlarının bulunduğu eşik bölgesi, Fırat ve Dicle gibi büyük akarsuların havzaları, step ve yarı çöl ortamı, Akdeniz ikliminin hakim olduğu dağlık ve kıyı ovaları gibi farklı birimlere de ayırabiliriz. Birbirinden çok farklı bitki örtüsü, hayvan toplulukları ve toprak örtüsüne sahip olmasına karşın bu denli farklı doğal

[3] Tüm malzeme genel görünümü itibariyle kireçtaşı olarak tanımlanmıştır ancak bu malzeme üzerinde herhangi bir analiz yapılmamış olması hammadde konusunda kesin bir yargıda bulunmamıza engeldir. Kireçtaşı ile ayrımı çok kolay olmayan alçıtaşının da hammadde olarak kullanılmış olması muhtemeldir.

çevre ortamına sahip bölgeler arasında bir kültürel bütünlüğün görülebilmiş olması burada gördüğümüz Neolitik Dönem yaşamının belirleyici öğesinin çevre ortamına bağlı beslenme düzeninden çok kültürü ve hatta üst kültürü oluşturan, inanç sistemi gibi öğeler olduğunu giderek daha fazla düşündürmektedir.

Yakındoğu'da, PPN Dönemi yaklaşık olarak MÖ 10 binli yıllarda başlayıp 7 binli yıllara, PN Dönemi'nin başlangıcına kadar devam etmiştir. Yakın zamana kadar Natufyen'in bir devamı olarak görülen Neolitik Dönem, PPNA evresiyle başlamıştır ve bu evreden itibaren başta mimari, beslenme, yaşam biçimi, teknoloji olmak üzere toplum ve kültürü oluşturan bütün öğelerde hızlı bir değişim sürecine girilmiştir. Ancak PPNB olarak adlandırılan ikinci aşamayla birlikte değişim süreci "sıçrama" olarak adlandıracağımız bir şekilde hızla gelişerek yaygınlaşmıştır. Bu süreç içinde ortaya çıkan yeni yaşam biçiminin, yalnızca sıradan günlük yaşama değil aynı zamanda toplumların örgütlenme ve inanç sistemine de yansıdığı, bu döneme ait kült yapısı olarak tanımlanan yapılar ve çeşitli betimlemelerle izlediğimiz inanç ve sembolizmde de görülmektedir (Bar-Yosef, 1986: 169; Özdoğan, 1995: 54; Bellwood, 2005: 59-61).

İleride daha ayrıntılı olarak ele alınacağı gibi PPNA Evresi'nden başlayarak PN Dönemi'ne kadar gelen ve binlerce yılı kapsayan bu süreç çok farklı biçimlerde ele alınabilir. Ancak, PPNA Evresi'nde yerleşme yeri sayısının belirgin olarak artışı (Hauptmann, 1999: 65) ve bunu takip eden PPNB Evresi ile birlikte yerleşmelerin büyüyerek "mega yerleşme"lere dönüşmesi (Gebel, 2002: 317) gelişen toplumsal düzen ve inanç sistemiyle birlikte ele alınmalıdır. Çok geniş bir coğrafya içinde, besin üretimine dayalı yaşamın henüz tam olarak oturmadığı ve halen birçok yerleşmenin geçimini avcılıkla sürdürdüğü bu süreç içinde gelişen ve Göbekli Tepe, Nevali Çori gibi etkileyici kanıtlarla gördüğümüz, inanç sistemi ve sembolizm gibi öğeler büyük bir olasılıkla daha önceki dönem olan Üst Paleolitik Dönem'den itibaren değişerek ve gelişerek şekillenen sosyal yapının sağladığı alt kültürün bir sonucudur (Bar-Yosef – Valla, 1990; Belfer-Cohen – Bar-Yosef, 2000). PPNB Evresi'ni izleyen PPNC Evresi ise yukarıda sözünü ettiğimiz hızlı gelişim sürecinin hızını azalttığı ve bir anlamda toplumsal ve kültürel dokunun bazen "çöküş" olarak (Özdoğan, 1998: 35) adlandırılan gerilemesini gösteren arkeolojik verileri

kapsamaktadır. PPNC süreci, çevresel etkenler ya da sosyal çalkantılar gibi nedenlerden dolayı farklılaşmış ve ayrı bir evre olarak değerlendirilmiştir. Bu süreç için öne sürülen birçok farklı görüş[4] bulunmaktadır ancak hiçbiri henüz kesin verilerle kanıtlanabilmiş değildir. Her ne kadar bu sürecin oluşumuna dair görüşler kesin değilse de farklı bir yaşam biçiminin görüldüğü yadsınamaz. Bu değişimi izleyen PN Dönem'i ise, tarımcı köy yaşamının tüm kurallarıyla oluşmaya başladığı bir süreçtir. Bu dönemin gelişimine genel olarak baktığımızda basit köylerden oluşan İlk PN Evresi'nden sonra dönem insanı toplumsal örgütlenme sürecine girerek; Halaf, Obeyd gibi aşamalarla kentleşme ve devletleşme olarak adlandırılan, Yakındoğu uygarlıklarının temellerini oluşturmuştur.

Bu çalışmayla ele aldığımız konuyu, her ne kadar Neolitik Dönem'in geneli ile bağlantılı ise de esasen yukarıda değindiğimiz PPN Dönemi ile PN Dönemi arasındaki geçiş evresi oluşturacaktır.

I. C. Yakındoğu Neolitik Dönemi'ne Genel Bakış

Yakındoğu'da Neolitik olarak tanımlanan dönem, yaklaşık olarak MÖ 10 bin yılları ile 6 bin yılları arasındaki oldukça uzun bir dönemi kapsamaktadır (Bellwood, 2005: 59-61). Her ne kadar kültür tarihinde Neolitik Dönem, gezginci, avcı-toplayıcı yaşam biçiminden besin üretimine dayalı yerleşik yaşamına geçiş olarak tanımlanmış ise de, son yıllarda ortaya çıkan bulgular Neolitik Dönem kültürlerinin beslenme ve yerleşim düzenlerindeki değişimlerden çok daha kapsamlı, karmaşık ve gelişkin olduğunu, yaşam, ekonomik düzen, inanç sistemleri gibi kültürel öğelerin, kültürü belirleyen göstergelerin belirgin bir şekilde açıklanamayacak kadar farklı, canlı bir dönüşümün olduğu gözlemlenmiştir (Özdoğan, 200: 156-159; Byrd, 2005: 234). Bu bağlamda, özellikle sosyal ve ekonomik düzen, inanç sistemleri, teknolojideki gelişim gibi Neolitik Dönem'le ilgili araştırmaların ilk dönemlerinde öngörülmeyen yeni bir boyut ortaya çıkmıştır. Son 20-30 yıl içerisinde yapılan yeni çalışmalar

[4] Bu farklı görüşler için bkz: Frangipane, 2002: 66; Gopher – Gophna, 1993: 306; Özdoğan - Özdoğan, 1993: 89; Özdoğan, 1998:36

yalnızca Neolitik kültürel dönüşümün tanımını değil bu kültürün ortaya çıktığı, geliştiği coğrafyanın da tanımını yeniden gerekli kılmıştır. Özellikle Orta Anadolu, Güneydoğu Anadolu ve Kuzey Suriye de yapılan yeni çalışmalar bu döneme bakış açımızda köklü değişimlerin yapılmasını zorunlu kılmış ve hatta son yıllarda her yeni kazı mevsimi sonunda görüş ve yorumlarımız sürekli olarak değişmiştir. Bu çalışma kapsamında çok geniş bir zaman dilimi ve bölgeyi kapsayan oluşum sürecini, ele alacağımız konunun daha iyi anlaşılmasını sağlayacak ölçüde özetlemeye çalışmakla yetineceğiz[5].

6 bin yıl kadar uzun bir süreci kapsayan Neolitik Dönem'in tanımında, kendi içindeki gelişim basamaklarının belirlenmesinde birbirinden farklı yorum, görüş ve sınıflandırma şekilleri bulunmaktadır (Trigger, 2004; Özdoğan, 1995: 54). Ancak biz burada, konumuz Neolitik Dönem'in gelişim basamaklarının tartışması olmadığı için halen en yaygın olan geleneksel ayrım sistemini[6] kullanacağız. Ancak bunu yaparken söz konusu ayrım sisteminin Güney Levant kökenli olduğunu ve dolayısıyla daha çok o bölgedeki süreci yansıttığını ve ayrımın kullanılan hammadde ve teknoloji kökenli olduğunu da göz ardı etmemeliyiz. Buna göre, Neolitik Dönem Çanak Çömleksiz ve Çanak Çömlekli olarak iki ana bölüme ayrılmakta ve her bir bölüm de kendi içinde alt basamaklardan oluşmaktadır.

---

5 Neolitik Dönem ile ilgili yeni tanımlar, görüşler ve son yıllarda yapılan çalışmalarla ilgili bkz:

Özdoğan, M.

2002 "Redefining the Neolithic of Anatolia", The Dawn of Farming in the Near East, R. Cappers – S. Bottema (eds), Berlin, Ex Oriente, 153-159.

2004 "Neolitik Çağ-Neolitik Devrim- İlk Üretim Toplulukları Kavramının Değişimi ve Braidwood'lar", **TÜBA-AR VII**, 43-53.

Gerard, F., L. Thissen (eds)

2002 **The Neolithic of Central Anatolia: Internal Developments and External Relations During the 9th-6th Millennia Cal. BC**. Proceedings of the International CANeW Table Round İstanbul, 23-24 November 2001, İstanbul.

6 Ayrıntılı bilgi için bkz: Çambel-Braidwood, 1980; Özdoğan, 2003.

I.C.1. Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem

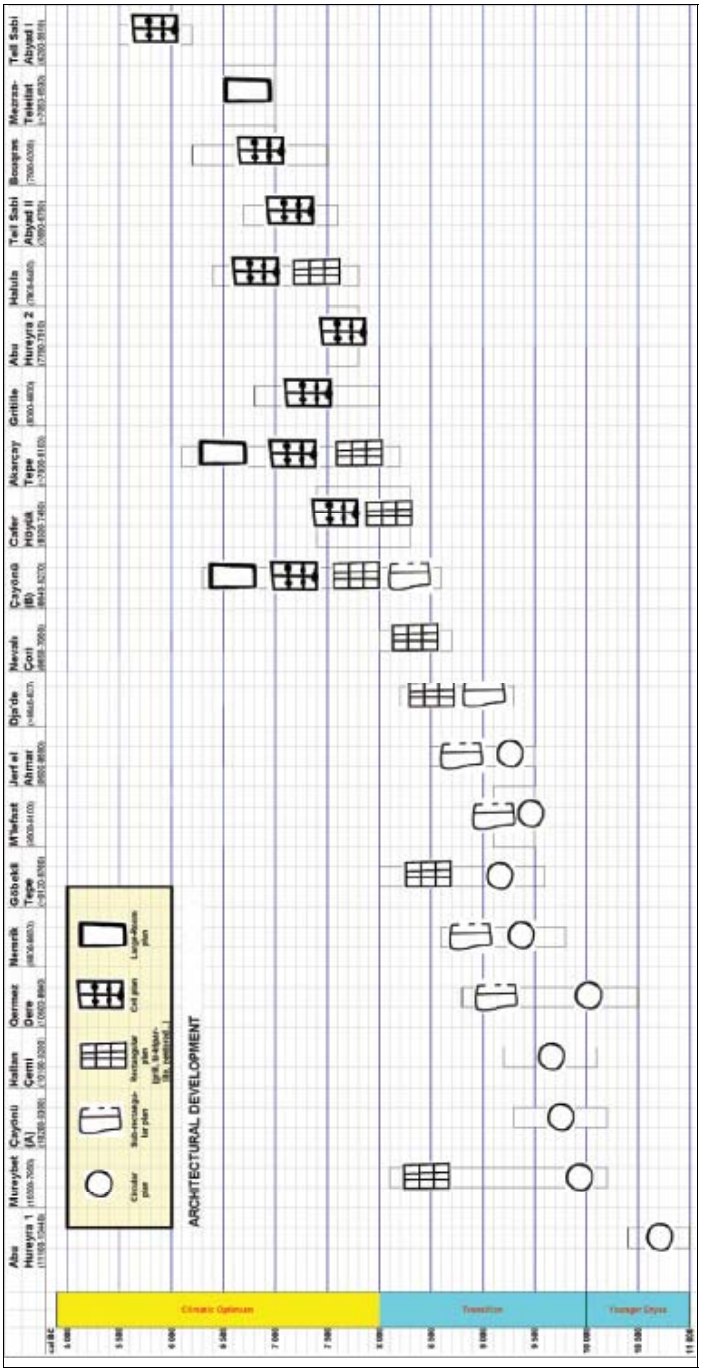
Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem'in başlangıcı ve bu dönem boyunca karşılaşılan kültürel gelişimin tetikleyici unsurları henüz tam olarak anlaşılabilmiş değildir. Yakın zamanlara kadar araştırmaların Güney Levant'ta yoğunlaşmış olması PPN Dönemi kültür oluşumunun bu bölgede Natufyen gibi Paleolitik Çağ'ın bitimi ile Holosen'e geçiş sürecinde var olduğu bilinen, bazen Final Paleolitik bazen Epipaleolitik-Mezolitik ya da Proto-Neolitik Dönem olarak tanımlanan kültür basamaklarında çıktığı ve gelişimi Güney Levant'ta tanımlandıktan sonra "Levant Koridoru" olarak adlandırılan Doğu Akdeniz kıyı şeridine koşut tektonik çöküntü ovalarını izleyerek kuzeye, Suriye ve Anadolu'ya yayıldığı öngörülmekteydi. Ancak son yıllarda yapılan araştırmalar gerek Doğu ve Kuzey Suriye gerekse Güneydoğu Anadolu ve hatta Orta Anadolu da Pınarbaşı gibi yerleşmeler ile Neolitik kültürün oluşum bölgesinin sınırlarını çok genişletmiştir. Ancak, gene de bu geniş coğrafya içinde kazıların dağılımı çok düzensiz ve en büyük yoğunluk Güney Levant bölgesinde olduğundan yapılan tanımların büyük bir kısmı o bölgenin özelliklerini yansıtmaktadır (Özdoğan, 2007: 443).

Bu bağlamda PPN Dönemi, A ve B olarak iki ana bölüme ayrılmakta ve bu iki bölüm de kendi içinde ilk, orta ve son gibi daha ayrıntılı basamaklara bölünmektedir (Bar-Yosef, 1989: 169). PPNB Dönemi ile PN'ye geçiş süreci için de çok farklı tanımlar getirilmiştir. Bazıları bu geçiş sürecini PPNB Son, PPNB Final olarak adlandırırken, dönemin özelliklerine bağlı olarak PPNB'den tümüyle ayrı PPNC adlandırmasını da kullanmaya başlamıştır (Rollefson, 1989: 168; Rosenberg, 2004: 56). Söz konusu ayrım içinde; PPNA Dönemi de en yoğun şekilde Güney Levant'tan bilinmektedir ve zaten dönem adını Jericho tabakalanmasından almaktadır (Bar-Yosef, 1989: 169). Genel olarak PPNA Dönemi'nin, hiç değilse Güney Levant'ta, Natuf kültüründen geliştiği genel olarak kabul edilmektedir (Bellwood, 2005: 59). Buna karşılık kuzeyde bilinen ve PPNA özelliği gösteren Hallan Çemi, Göbekli Tepe, Biris Mezarlığı, Pınarbaşı, Nemrik, Qermez Dere gibi yerleşmelerin kökeni sorunu halen çok tartışmalıdır ve özellikle öne çıkan tartışma konuları arasında Zagros

Bölgesi'nde "Zarzi Kültürü" nün ne ölçüde etkili olduğu bulunmaktadır (Rosenberg, 2007: 5).

PPNA, MÖ 10.000'den MÖ 8500'e kadar olan oldukça uzun bir süreci yansıtmaktadır. Bu süreç boyunca Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem kültürün doruğunu oluşturan altlığın geliştiği açık olarak izlenmektedir. Döneme genel olarak baktığımızda en öz şekliyle, tahıl ve iri taneli mercimek gibi bitkilerin beslenmeye katıldığı, giderek ön tarım ve tarım çalışmalarına geçildiği (Bellwood, 2005: 46-49, 54) Epipaleolitik Dönem'in geçici kulübe-barınak yapılarının konut özelliği taşıyan yapılara dönüştüğü ve bu dönüşüm içinde mimarinin temellerinin atıldığı, konut mimarisinin yanı sıra ve ondan çok farklı özellikler taşıyan, kült amaçlı olduklarında kuşku bulunmayan, anıtsal nitelikli yeni bir yapı kavramının oluştuğu anlaşılmaktadır (Şekil 2). Anıtsal yapıların gerek iç düzenlemeleri ve gerekse içlerinde bulunan ve uzman işçilik gerektiren taşları, oyulmuş ya da boyanmış betimlemeler, yontular giderek belirginleşen inanç sistemini ve bunun yansıması olan sembolizmi ve toplumda önemli bir erk sahibi olduğu anlaşılan bir ruhban sınıfının oluşumunu göstermektedir. Bu bağlamda inanç sisteminin bir diğer göstergesi olan ölü gömme adetlerindeki çeşitlilik, kafatası ağırlıklı özel uygulamalar, ölülere yapılan ve cesetlerin korunmasındaki farklı işlemler inanç sisteminin yansıması olan törenler kadar toplumsal katmanların da bir düzenle birlikte belirginleştiğini göstermektedir. Toplumsal kurgunun gelişkinliğinin bir diğer göstergesi olarak da obsidyen ve deniz kabuğu gibi uzak mesafe ticaretinin örgütlü ve kalıcı bir duruma gelmesi, özellikle takılar, taş kaplar ve benzeri buluntularla gördüğümüz beğeni eşyalarının sayı ve çeşidinin artışı, "terazzo" tekniğindeki tabanlar, doğal bakır kullanımı gibi yüksek teknoloji gerektiren uygulamaların görülmesi de sayılabilir. Ancak gene de dönemin en yakın yansıması, günlük kullanım aletlerinde gördüğümüz yontmataş teknolojisi ile bu dönemle birlikte başlayan sürtmetaş alet teknolojileridir. Yongalanan aletlerin içinde farklı ok uçları tiplerinin çıkışı ve bunları elde etmek için gerekli olan özel çekirdek tasarımları dönemin en çok üzerinde durulan özellikleri arasındadır. Yeni yaşam biçiminin gerektirdiği balta, keski, keser, öğütücü, aşındırıcı, havan gibi araçların yapımı için gerekli olan taşa sürterek biçim verme tekniği gene bu sürecin en tanımlı ve en önemli gelişimi olarak

sayılabilir (A.e., s: 54-55). Bu genel tanım bağlamında bazı ayrıntıları örneklerle değinmenin yararlı olacağı düşüncesindeyiz.

Şekil 2: Yakındoğu Mimari Gelişim Tablosu (http://www.canew.org/data.html)

Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem A

Güney Levant'ta kazılmış olan yerleşmelerin çoğu Ürdün Vadisi'nden (Belfer-Cohen - Bar-Yosef, 2000: 28) ya da Ürdün Vadisi'nin yanından bilinirler[7]. Ancak kazılan yerleşmelerin çoğunda açılan alan çok sınırlı olduğundan yerleşmelerin büyüklüğü ve yoğunluğuyla ilgili sağlıklı bir değerlendirme yapmak çok güçtür. Ancak son yıllarda Güneydoğu Anadolu'da açılan Göbekli Tepe gibi yerleşmeler PPNA Dönemi'nde, hiç değilse bazı yerleşmelerin sanıldığından çok daha geniş olabileceğini göstermiştir.

Levant için kullanılan genel görüşe göre bu dönemin, Khiamian ve Sultanian olarak ayrıldığı kabul edilmektedir (Belfer-Cohen, Bar-Yosef, 2000: 30). Fakat bazı araştırmacılar, bu iki alt evrenin, Güney Levant için bile kültürel ve tipolojik dokusunu, tam olarak yansıtmadığını düşünmektedir. Kuijt, Netiv Hagdud, Salibiya IX, Gilgal I ve Dhra' kazılarından yola çıkarak, kronolojik olarak da bu iki alt evrenin hatalı olduğunu öne sürmüştür (Kuijt, Goring-Morris, 2002: 370-71). Özellikle bölgenin kuzeyine doğru çıkıldığında, Mureybet, Hallan Çemi, Çayönü ve Göbekli Tepe gibi yerleşmeler ile Orta Anadolu'da Pınarbaşı'na bakıldığında Güney Levant için öngörülmüş iki basamaklı PPNA gelişiminin uygulanabilir olmadığı açıkça görülmekte ise de, halen elde olan veriler yeni modelin basamaklarını yansıtacak nitelikte değildir. Örneğin, Çayönü'nde gerek mimari gerek yontmataş buluntu topluluğu, PPNA Dönemi içinde basit yuvarlak kulübeler, gelişkin yuvarlak kulübeler ve ızgara planlılar gibi en az üç aşamanın söz konusu olduğunu düşündürmektedir (Özdoğan, 2007: 62-63).

PPNA Dönemi'ndeki hareketliliğin, bölgeler arası ilişkinin, Güney Levant'taki Natuf Evresi ile karşılaştırılamayacak kadar gelişkin ve canlı olduğu açık olarak görülmektedir; bu canlı yapının, özellikle Güneydoğu Anadolu ve Kuzey Suriye'de,

---

[7] Ürdün Vadisinde yer alan yerleşmeler: Jericho, Netiv Hagdud, Gilgal I, Dhra′, Vadi Faynan 16, Gesher ve Salibiya IX′dur. Ürdün Vadisi′nin yanında yer alan yerleşmeler: ′Ain Dorat, Sabra I, Hatoula, ′Irak ed-Dubb, Nahal Oren ve Tell Aswad′tır (Kuijt - Goring-Morris 2002: 371).

Güney Levant'a göre çok daha belirgin bir etkinliğin olduğu son yıllarda yapılan kazılarla ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda uzak bölgeler arası iletişimin en belirgin ve yadsınamaz göstergesi olarak Anadolu obsidyenin geniş coğrafyalar arası takasın yapılması verilebilir. Aynı şekilde bu geniş coğrafya içinde kültürel öğelerin paylaşımını, bilgi ve teknoloji aktarımı olduğunu gösteren çok sayıda veri de bulunmaktadır. Bunların arasında Ürdün Vadisi'ndeki, Jericho, Netiv Hagdud (Belfer-Cohen, Bar-Yosef 2000: 30), Kuzey Irak'taki Nemrik 9 gibi yerleşmeler sayılabilir (Bellwood, 2005: 60).

Bu dönemle ilgili olarak en çok tartışılan konulardan biri, besin üretiminin temeli olan tahılların hangi aşamada, nerede ve nasıl tarıma alındığı sorusudur. İlk yerleşik toplulukların bazılarında, bitkilerin tarıma alındığını gösteren herhangi bir ize rastlanılmamıştır. Ancak bazı tahılların ve taneli bitkilerin yabanıl örnekleri bulunmuştur. Bu durum bazı araştırıcılar tarafından bu yerleşmelerin tarım öncesi, halen toplayıcı oldukları, diğer bazı araştırıcılar tarafından ise sınırlı bir tarım yapıldığı ancak bitkilerdeki değişimin izlenebilir duruma gelmediği şeklinde açıklanmaktadır. Genel olarak bakıldığında PPNA Dönemi içinde giderek tarım, bahçecilik ya da deneysel nitelikte de olsa seçici tohum uygulaması gibi süreçlerin yaşanmış olduğu rahatlıkla söylenebilir. Tarım ve bahçecilik hangi ölçekle uygulanmış olursa olsun, bu sürecin bölgeler arası tohum ve olasılıkla ürün aktarımını da içerdiği kuşkusuzdur. Tarımın başlamasıyla ilgili, gruplar arası ilişkilerin kurumsallaşarak düzenli bir hale gelip belki de tarım ürünlerinin ekonomik açıdan önemli bir değer kazandığını düşünebiliriz. Özellikle tahıl gibi biriktirilerek saklanabilir bitki türlerinin PPNA Dönemi boyunca giderek önem kazanması, daha ileriki dönemlerde toplumsal düzenin yeniden biçimlenmesine yol açacak olan "artı ürün"e dayalı artı değer oluşumu ve dolayısıyla gerek bölgeler arası, gerek bölge içi sosyal sınıflar arası ilişkilerin biçimlenmesinde etkin olacağı düşünülmektedir. Bu durumun yönetici konumundaki aile ya da sosyal gruplar tarafından yönlendirilmiş olduğu varsayılmaktadır (Hastorf, 1998: 775-776).

Tahıl ve iri taneli bitkilerin PPNA Dönemi beslenmesinde ne ölçüde yer aldığı halen tam anlaşılamamaktadır. Ancak bunun yanı sıra diğer bitkilerin ve yemişlerin yoğun

olarak toplandığı, orta ya da küçük boy memelilerin, sürüngenlerin, balıkların ve daha çok kuşların da avlandığı bilinmektedir (Kuijt, Goring-Morris, 2002: 378). Bu dönemde ceylan, yabani eşek ve koyun-keçinin yanında daha küçük olan domuz, tilki ve yabani tavşan gibi türlerin de avlandığı anlaşılmıştır (Belfer-Cohen, Bar-Yosef, 2000: 30). Beslenmedeki bu çeşitlilik giderek artan ve halen gerçek anlamıyla besin üretimi yapmayan nüfusun beslenebilmesi açısından, kuşkusuz doğal çevre ortamı üzerinde önemli bir baskı oluşturmuştur. Büyük bir olasılıkla bu durum tarımın daha yaygın olarak uygulanması gibi daha düzenli ve güvenilir besin kaynağı arayışlarına yönlendirmiş olmalıdır.

PPNA döneminde sosyal yapı ve yapı teknikleri ile mekan kullanımında köklü değişimler olmuştur (Bıçakçı, 2003: 404). Mimari; taş temelli, yığma kerpiç toprağıyla yükseltilmiş, yuvarlak ya da oval planlıdır (Belfer-Cohen - Bar-Yosef, 2000: 30). Söz konusu yuvarlak ya da oval yapıların birçoğunun çukur ya da çukurlaştırılmış tabanlı oldukları anlaşılmıştır. Bunlar Güney Levant'ta, örneğin Jericho ve Netiv Hagdud'daki tabanlar 20-60 cm kadar gömükken, kuzeyde Çayönü'ndekiler çok daha sığdır. Söz konusu yapılarda kapı ve giriş sistemi, bölgeler arası farklı uygulamalarıyla dikkati çeker. Örneğin, Jericho'da giriş bölümü bir kaç basamakla oluşturulmuşken Netiv Hagdud, Hatoula, Nahal Oren ve Gilgal I'de duvarın bir bölümünde boşluk bırakılarak oluşturulmuştur. PPNA döneminde yapıların şekilleri birbirleriyle benzerlik gösterse de boyutlarında farklılık görülür, örneğin; Netiv Hagdud, Jericho ve Hatoula'da yerleşim amaçlı yapıların uzunlukları 5 ile 8 m arasında çeşitlilik gösterirken Nahal Oren'de boyutlar daha da kısadır (M. Özdoğan kişisel görüşme).

Dönemin mimarisinde, ahşap ve taşlar çeşitli şekillerde kullanılmışlardır (Bıçakçı, 2003: 404). Kazık deliklerinin taşıyıcı sistemdeki yeri en iyi olarak Çayönü'nün PPNA Dönemi'ni temsil eden Yuvarlak Planlı Yapılar Evresi'nde izlenmiştir. Buna göre çukur tabanlı yapıyı çevreleyen, sepet gibi örülmüş ahşap strüktür, duvar ve çatı ayrımı olmaksızın üstte birleşerek mekanı kapatmakta ve bu sistem kalın kerpiç topraklı bir örtüyle kaplanmaktadır. Yuvarlak planlı kulübe mimarisinden PPNB döneminin belirleyici özelliği olan dörtgen plana geçiş aşamaları gene en iyi şekilde

Çayönü'nde Izgara Planlı Yapılar Evresi'nde izlenmektedir. Söz konusu evrenin Açık Izgara Planlı olarak tanımlanan başlangıç aşamasında yapının taşıyıcı sisteminin yuvarlak planlı yapılarla hemen hemen aynı nitelikte olduğu ancak giderek plan düzeyinde mekan geometrisinin dörtgenleştiği anlaşılmaktadır (Özdoğan, 1996: 26).

Konut olarak kullanılan bu yuvarlak planlı yapıların dışında PPNA döneminde "kamusal" olarak tanımlanabilecek, plan, yapım özellikleri bakımından kulübelerden farklı yapılması büyük iş gücü organizasyonu gerektiren ve dönemi için "anıtsal" olarak tanımlanabilecek yapıların da var olduğu bilinmektedir. Bunların arasında en ilginç olanı, Jericho'daki 8.5 m yüksekliğindeki kule yapısı ve 4 m yüksekliğindeki taş duvardır (Mellart, 1975: 48). Yapının işlevi hakkında, Bar-Yosef, duvar sisteminin su taşkınlarına karşı koruma amaçlı olduğuna, kulenin ise ritüel bir anlamı olduğunu ileri sürmüştür. Kenyon ise savunma amaçlı olduğunu önermiştir (Kenyon, 1981: 20; Bar-Yosef, 1986: 161). Uzun yıllar tek anıtsal PPNA yapısı olarak bilinen Jericho örneğinin yanı sıra son yıllarda Kuzey Suriye ve Güneydoğu Anadolu'daki kazılar, konutlardan farklı ve kendi içinde plan ve iç düzen bütünlüğü gösteren kült yapılarının varlığını ortaya koymuştur. Söz konusu yapıların ortak özellikleri niş ve payandalarla bölümlenmiş taş duvarlarla çevrili, tabanı özenle sertleştirilmiş geniş bir mekan, duvarlar boyunca yükseltilmiş sekiler ve yapının çeşitli yerlerindeki sütun gibi yükselen dikmeler olarak özetlenebilir. Söz konusu uygulamayı, Jerf el Ahmar'da kalın olarak sıvanmış dikmeler, Qermez Dere'nin kazıklarla beraber levha şeklinde kalın sıva kaplı sütunları, Nemrik'in sıkıştırılmış marn sütunları ve Göbekli Tepe'nin boyu 4 m'yi bulan kabartma betimlemeli dikme taşları gibi örnekler yansıtmaktadır (Bıçakçı, 2003: 404).

Kült yapılarının yanı sıra ölü gömmede farklı ve ilginç uygulamaların olduğu görülmektedir. Yerleşmelerin içinde bazen toplu bazen tekil mezarların varlığı bilinmekte ise de, Körtik Tepe örneği, yerleşme dışı mezarların da bulunabileceğini göstermektedir. Belki bu durum, daha sonra PPNB döneminde "ölüler kenti" olarak da tanımlanabilen Kfar Hahoresh uygulamasının çok daha eski bir tarihte başladığını göstermektedir. Ölü gömme uygulamalarında gerek yetişkinlerin kendi arasında ve

gerekse farklı yaş grupları arasında farklı uygulamaların olduğu görülmekte ise de henüz bunun toplum düzeni içindeki yeri tam olarak anlaşılamamıştır. Bu çeşitliliğin içinde bükülmüş durumda birincil gömüler, dizilmiş ikincil gömüler ve özellikle kafatasının ayrılarak özel bir işlemden geçirilmesi gibi uygulama farklılıkları görülmektedir (Kuijt, Gorring-Morris, 2002: 376). Çoğunda ölü hediyesi yoktur ancak Körtik Tepe, Demirköy gibi bulgular hiç değilse bazı mezarlarda taş kap, takı ve seçilmiş bazı aletler ile Çayönü'nde de olduğu gibi aşı boyası bırakılmasının varlığını göstermektedir (Özkaya- San, 2007: 31, Rosenberg, 2007 b: 17, Erim-Özdoğan, 2007: 71).

PPN sürecinin ilk aşamasını yansıtan bu evre, yukarıda sözünü ettiğimiz sosyal yapıyı yansıtan öğelerin ortaya çıkmasıyla önem kazanmaktadır. Bu öğelerden en yaygın olan ve bereketi simgelediği düşünülen kadın figürinlerin yanı sıra erkek betimlerinin de bu dönem içindeki varlığı yadsınamaz; bunların arasında da fallik nesnelerin de olduğu bilinmektedir (Kuijt, Gorring-Morris, 2002: 377). Bu nesnelerin tanımlı bir buluntu grubu oluşturamaması dönem ile ilgili yaklaşımların daha çok ana tanrıça temelinde yoğunlaşmasına sebep olmuştur. Ancak son yıllarda Mezraa Teleilat ve Göbekli Tepe'de bulunan gerek phallous betimleri gerek ise kabartmaları konuyu tekrar farklı bir açıdan ele almayı gerekli kılmaktadır.

Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem B

Yukarıda değindiğimiz gibi Jericho kronolojisine göre A ve B olarak iki bölüme ayrılan çanak çömlek öncesi Neolitik Dönem, B Evresi ile en gelişkin durumuna gelmiştir (Bar-Yosef, 1989: 169). Ancak PPNA Evresi ile PPNB Evresi olarak tanımlanan dönem arasındaki geçiş çok tanımlı değildir. Birçok araştırıcı bu geçişin ilk olarak bölgenin kuzeyinde gerçekleştiğini ve daha sonra güneyi etkilediğini, bazı araştırıcılar ise bu geçiş dönemi sürecinde bir kronolojik boşluk olduğunu ileri sürmüşlerdir. PPNB Evresi aynı zamanda "mega yerleşimler" olarak da adlandırılan yerleşmelerin gerek sayılarının arttığı gerek kapladıkları alanların genişlediği ve gerekse yerleşme düzenlerinin giderek daha gelişkin özellikler gösterdiği bir süreci

yansıtmaktadır (Gebel, 2002: 317). Daha genel olarak bakıldığında en belirleyici özellikler arasında yuvarlık planlı konut ve özel yapıların yerini dörtgen planlı konut ve özel yapıların aldığı ve statü eşyalarının sayı ve niteliğinin giderek arttığı, başta ölü gömme olmak üzere inanç ve törenleri yansıtan uygulamalara ait göstergelerin daha belirginleştiği bir süreç olarak tanımlayabiliriz (Verhoeven, 2002: 5; Watkins, 1992: 68; Goring-Morris, 2000: 106; Hauptmann, 1999: 74-76; Özdoğan- Özdoğan, 1998: 71). Her ne kadar Güney Filistin'den Güneydoğu Toroslar'ın kuzeyini, Doğu Anadolu dağlık bölgesinin eteklerini, İç Anadolu Platosu ile Kıbrıs'a kadar geniş bir alanda, birbirine benzer özelliklerle bu dönem izlenebilmekte ise de, bölgesel farklılıkların da daha tanımlı hale geldiğini, en azından İç Anadolu'nun ayrı bir başlık altında ele alınacak kadar farklılaştığını söyleyebiliriz. Bu geniş bölge içinde kültürel gelişimin belirli merkezleri olup olmadığı ya da tam tersine bölge genelinde bilgi, mal, teknoloji paylaşımıyla bir gelişme mi olduğu henüz tam olarak anlaşılamamıştır (Özdoğan, 1995: 54). Oldukça uzun ve dinamik bir yapıya sahip olan PPNB'nin içindeki aşamalar, farklı bölgeler için farklı şekilde tanımlanmıştır. Bunların arasında en yaygın olarak kullanılan, Erken PPNB, Orta ya da Klasik PPNB, Son PPNB ile PPNC ya da Final PPNB olarak ayrılan ve PPN kültürlerindeki bir gelişmeyi temsil eden basamaklardan oluşmaktadır (Bar-Yosef, Meadow, 1995: 73) [8].

Genel olarak baktığımızda PPNB Dönemi'nde önceki evreden farklı olarak yerleşim yeri seçimlerinde önemli farklılıkların olduğunu, dağ etekleri, yüksek taraçalar, kurak bölgeler, vahalar, akarsu vadileri, alüvyon düzlükleri gibi farklı ekolojik çevrelerin yerleşim alanı olarak kullanıldığını görmekteyiz (Bellwood, 2005: 61). Bu dönemi farklı bölgelerde en iyi şekilde, Aşıklı Höyük, Cafer Höyük, Çayönü, Nevali Çori, Akarçay Tepe, Mureybet, Kfar Hahoresh, Ain Ghazal, Basta, gibi merkezli geniş çaplı kazılarla tanımaktayız. Ancak Erken PPNB olarak tanımlanan ve daha sonraki Klasik PPNB'yi hazırlayan dönem oldukça az sayıdaki kazı yerinde açık olarak izlenebilmektedir. Bunların arasında özellikle, Çayönü ve Nevali Çori bu

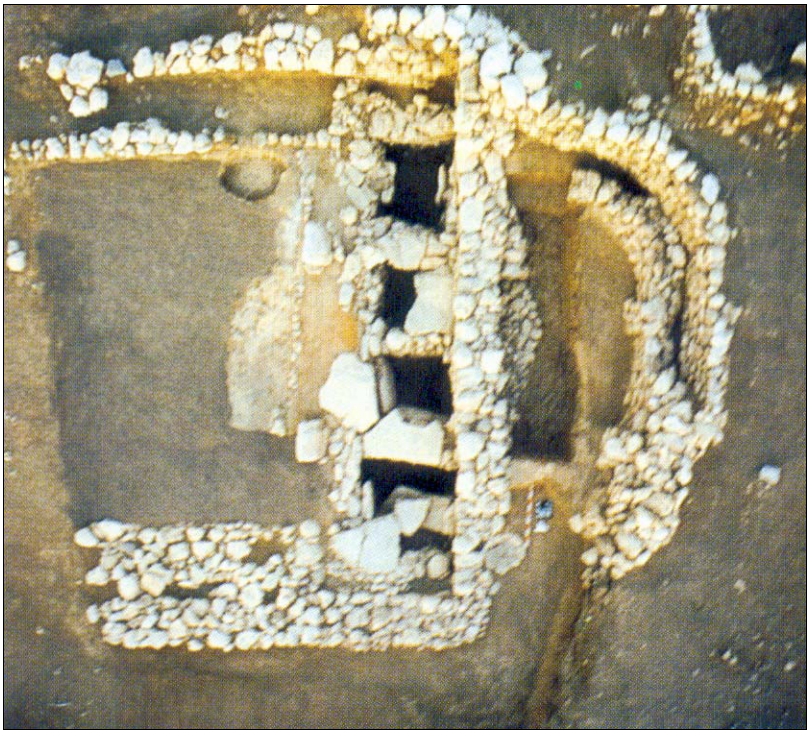
[8] Yakındoğu kronolojisinde, Jericho kazısına dayanılarak Final PPNB olarak adlandırılan evre, Ain Ghazal kazısında PPNC evresi olarak tanımlanmıştır (Rollefson, 1989: 138).

süreci en iyi yansıtan kazı yerleri olarak ön plana çıkmaktadırlar. Son yıllarda Akarçay Tepe'de ortaya çıkan kültür katları da yukarıda sözünü ettiğimiz Çayönü-Nevali Çori gelişim sürecinin yalnızca Güneydoğu Toroslar'ın etek bölgesine özgü olmadığını, Doğu Fırat Havzası'nda da izlenebildiğini göstermiştir. Bu evre içinde, Çayönü'nün Izgara Planlı Yapılar Evresi ile Kanallı Yapılar Evresi'nde izlenen gelişim, sepet gibi örgülü yuvarlak yapı strüktürünün, dik duvarlı, düz damlı ve dörtgen plan türüne nasıl dönüştüğünü açık olarak göstermektedir (Özdoğan, 1995: 27). EPPNB'deki bu erken gelişimin sonunda Toroslar'ın güneyinde bağımsız yapı birimlerinde oluşan, içleri hücre gibi bölümlü, dikdörtgen planlı, düz damlı yapı birimleri ortaya çıkmış, Orta Anadolu'da ise Aşıklı örneği ile tanıdığımız, bitişik düzenli yerleşmeler gelişmiştir. Özellikle Çayönü gibi yerleşmelerde yerleşimin önceden tasarlanmış bir plan şemasına göre kurulduğu açık olarak görülmektedir ki bu durum yaşamın beli bir yönetim birimi tarafından düzenlendiğini kesin olarak göstermektedir (M. Özdoğan kişisel görüşme).

PPNB dönemi içinde yalnızca yerleşme düzeni, yapı plan strüktüründe değil yapı malzemelerinde de önemli bir gelişme olmuş, bir yanda yapı malzemeleri teknik açıdan gelişirken aynı zamanda bölgeye göre çeşitlenmiştir. Örneğin, Orta Anadolu'da kerpiç tuğla, Güneydoğu Anadolu'da subasman üzerine kerpiç tuğla kullanılırken, güneyde Basta gibi kayalık arazilerdeki yerleşimlerde duvarın tümünün taş olarak inşa edildiği görülmektedir. Gene iç mekan düzenlemeleri, mekan kullanımı açısından da önemli gelişme ve çeşitleme bu dönemde görülmektedir. Yapı biriminin büyümesi, bölümlere ayrılması bazı araştırıcılar tarafından PPNB sosyal düzeninin yeni gereksinmelere çözüm arayışı ve hatta artı ürün depolanması ile açıklanmak istense de, bu konularda henüz bir görüş birliği yoktur (Özdoğan, 1996).

PPNB döneminin en çarpıcı göstergelerinin arasında yerleşmenin tanımlı bir yerinde konuşlanan, kamusal ya da özel amaçlı yapılar olarak adlandırılan, yapı ve alanlar gelmektedir. Bu bağlamda Çayönü Taş Döşeli yapılar Evresi'nden Hücre Planlı Yapılar Evresi'ne kadar varlığını sürdüren, içinde dikme taşlar bulunan büyük meydan, yerleşimlerde içeriğini bilmediğimiz, törenler için hazırlanmış geniş alanların bulunduğunu göstermektedir. Çayönü'nün yanı sıra Nevali Çori örneği de

özel kült binalarının yerleşimin kenarında ayrı bir alanda toplanmış olduğunu göstermiştir. PPNB evresiyle birlikte kült yapılarında bir çeşitlilik vardır ancak bunların hepsinin temelinde, PPNA için tanımlamış olduğumuz özellikler değişiklerle bulunmaktadır; payanda ya da nişli duvarlar, duvar boyu uzanan sekiler, terazzo ya da benzeri tabanlar, üzeri bezekli dikme taşlar gibi gene Çayönü'nde bulunan "kafataslı yapı" (Şekil 3), PPNB Dönemi içinde ölü kültünün PPNA'ya göre daha da geliştiğini, gerek gömü şekilleri ve gerekse kafataslarıyla yapılan uygulamalarının daha da çeşitlendiğini göstermiştir. Gene bu dönem boyunca ölü armağanı olarak bırakılan nesnelerin çeşitliliği, olasılıkla toplumun içindeki katman ya da rolleri yansıtmaktadır (Özdoğan- Özdoğan, 1998: 589-591; Verhoeven, 2002: 5, Erim-Özdoğan, 2007: 77).

Şekil 3: Çayönü Tepesi Kafataslı Yapısı (Erim-Özdoğan, 2008: 63/21)

Dönemin sonu, Final PPNB ya da PPNC mimarisiyle ilgili bilgilerimiz oldukça sınırlıdır ancak Çayönü ve Ain Ghazal gibi yerleşim yerlerinde yapılan kazılar, bu yerleşmelerin küçülmeye başladığını, özel yapıların önemini yitirdiğini ve birçok

yerleşmenin ya terk edildiğini ya da küçüldüğünü göstermektedir (Kuijt, 2000: 8; Rollefson, 1989a: 169; Erim-Özdoğan, 2007: 80).

Mimari ve yerleşim düzeninde izlenen gelişkin düzey, buluntu topluluklarının diğer öğelerinde de görülmektedir. Bunların arasında özellikle o dönem için "ileri teknoloji" olarak tanımlanabilecek birçok uygulamayı sayabiliriz. Bu bağlamda, kirecin söndürülmesiyle elde edilen harcın çimento gibi bağlayıcı bir madde haline getirilerek mimaride sıva, kap ve daha yaygın olarak taban şeklinde uygulanması bu gelişimin en belirgin yansımalarından biridir. Her ne kadar "terazzo" adı verilen bu tür tabanların öncülleri PPNA döneminden de bilinmekteyse de bu tabanın PPNB döneminde daha da geliştiği ve daha yaygın olarak uygulandığı anlaşılmaktadır. Söz konusu terazzo türü tabanların en gelişkin örneği, Çayönü Hücre Planlı Yapılar Evresi'nde bilinen "terazzo yapısıdır" (Erim-Özdoğan, 2007: 76). Gene ileri teknolojinin bir diğer yansıması da doğal bakırın ısıtılarak biçimlendirilmesi olarak yansımaktadır. En geniş çeşitlemesi Çayönü'nden bilinen söz konusu teknoloji, doğal bakırın ısıtılarak levha haline getirildikten sonra dövülerek biçim verilmesiyle biçimlendirilen boncuk, iğne, kanca gibi küçük alet yapımında kullanılmıştır (A.e., s: 81).

Buluntu topluluğunun içinde günlük aletlerin yanı sıra başta takı, taş kap, bilezik olmak üzere kullanım şeklini tam olarak bilemediğimiz ancak gerek hammaddenin seçilmesi gerek uygulanan işçiliğin üstün bir beceri gerektirmesiyle ön plana çıkan çok sayıda buluntu gene bu dönemin eriştiği toplumsal düzey hakkında fikir vermektedir. Bu bağlamda, uzak bölgelerden gelen hammaddelerin ve bölgeler arasındaki mal aktarımının çok daha kapsamlı ve örgütlü olduğunun en iyi göstergesi herhalde obsidyen ticaretidir. Gerek Doğu Anadolu gerekse İç Anadolu yataklarından elde edilen obsidyenin, büyük miktarlarda ve düzenli olarak bu hammaddeden bulunmayan bölgelere aktarılmış olması PPNB dönemi içindeki düzen ve ilişkilerin düşünüldüğünden çok daha farklı olduğunun kanıtı olarak gösterilebilir. Bu bağlamda, en yakın obsidyen yatağının 150 km kadar uzağında, dağların öbür tarafında bulunan Çayönü'nde obsidyen kullanımın çakmaktaşı ile eşit miktara gelmiş olması, Kıbrıs'a da bu hammaddenin yoğun olarak aktarımı bu

durumun en açık göstergeleri arasında sayılabilir. Obsidyenin yanı sıra çakmaktaşı işçiliği, Orta Anadolu dışında "naviform" olarak tanımlanan çekirdek teknolojisinin gelişmesi, saplı ok ucu türlerinin, Byblos, Amuk ve benzeri adlar altında tanımlanan birbirinden farklı türlerin görülmesi gene aynı yukarıda yaptığımız yorumlara uygun bir düzeni yansıtmaktadır (Erim-Özdoğan, 2007: 79; Balkan-Atlı, Binder, 2007: 220; Esin, Harmankaya, 2007: 267; Özdoğan, 2007: 444).

Her ne kadar beslenme düzeni bölgelere ve yerleşmelere göre kendi içinde önemli farklılıklar göstermekte ise de genel olarak tarımın giderek daha yaygın olarak uygulandığı, tarıma alınan bitkilerin çeşitlerinin arttığı kesin olarak söylenebilir. Bu süreç içinde hayvancılığın beslenmede ne ölçüde önem kazandığı tam olarak anlaşılamamakta ise de, dönemin sonunda evcil hayvanların "sürü" olarak tanımlanabilecek miktarda görülmüş olması PPNB Dönemi boyunca hiç değilse bazı bölgelerde hayvancılığın önemli uğraş haline gelmiş olduğunu kanıtlamaktadır. Ancak gene de PPNB boyunca avcılığın önemli bir uğraş olarak hemen hemen her yerde sürdüğünü görmekteyiz.

PPNB Dönemi'ni genel olarak özetleyecek olursak, toplum içindeki sosyal katmanların belirginleştiği, tanımlı ve yönetimi elinde tutan bir yönetici-ruhban sınıfının bulunduğu, belirli bir ustalığı olanların seçilerek bu sınıfa hizmet verdiği, teknolojinin hızla geliştiği ve bölge genelinde bilgi, mal, deneyim aktarımının yaygın olduğu bir süreç olarak tanımlayabiliriz (M. Özdoğan kişisel görüşme).

I.C.2. Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem'den Çanak Çömlekli Neolitik Dönem'e Geçiş

Her ne kadar PPN sonunun ayrı bir evre olarak ele alınıp alınmaması konusunda bir görüş birliği yok ise de zaman bakımından çalışmamızın içeriğiyle doğrudan ilişkili olduğu için burada bu evreyi ayrı bir başlık altında, daha ayrıntılı olarak ele almayı doğru bulduk. Daha önce de değinilmiş olduğu gibi, bir evre adı olarak PPNC terimi ilk olarak Rollefson tarafından Ain Ghazal yerleşiminin yorumlanmasıyla ortaya

çıkmıştır (Bar-Yosef, Meadow, 1995: 73). İsim olarak ister Final PPNB ister PPNC kullanılmış olsun, anlatılmak istenen dönem, zamansal açıdan gerek bu terimin ortaya atıldığı Güney Levant gerekse Güneydoğu Toroslar'a kadar olan Kuzey Levant, Suriye ve Güneydoğu Anadolu için aynı süreci temsil etmektedir. Bu evreyi izleyebileceğimiz en önemli yerleşmeler arasında, Ain Ghazal, Tell Ramad, Athlit Yam, Çayönü, Mezraa Teleilat'ı sayabiliriz.

Bu dönemin en belirgin özelliklerini şu şekilde sıralayabiliriz: Her şeyden önce kültürü oluşturan belli başlı öğelerde PPNB'den başlayan bir süreklilik bulunmaktadır. Ancak gerek nitelik gerek çeşitlilik gerekse yerleşme buluntularından okuyabildiğimiz sosyal düzende "çöküş" olarak da tanımlanabilecek bir gerilemenin de olduğu açık olarak görülebilmektedir. Yerleşmelerin çoğu terkedilmiş ya da boyutları oldukça küçülmüştür (Özdoğan, 1998: 35). Kuzeye doğru daha sulak bölgelerde, Beisamoun, Khirbet Sheikh Ali, Wadi Shu'eib, Basta ve Tell Ramad gibi yeni yerleşmeler ortaya çıkmıştır. Gene söz konusu dönemde, yerleşimlerin terk edilmesine karşın, Ain Ghazal gibi bazı büyük yerleşmelerde oturulmaya devam edilmiştir (Rollefson, 1989a:169; Kuijt, 2000: 8; Frangipane, 2002: 66, Gopher-Gophna, 1993: 307).

Ain Ghazal gibi bu evrede var olan yerleşmelerde evre içinde düzenin ve yoğunluğun değiştiği görülmektedir. Bu evrede izlenen değişimin nedenleri tam olarak bilinmemektedir; farklı araştırıcılar farklı nedenler ileri sürmüşler ve doğal çevre, toplum düzeni, iklim değişimi gibi nedenleri öngörmüşlerdir. Bunların arasında iklim salınımlarına bağlı kuraklık ve artan nüfusun beslenemez duruma gelmesi ve dolayısıyla PPNB içinde kullanılmayan çevrelere nüfus kayması olduğu görülmektedir (Frangipane 2002: 66-67). Rollefson, Ain Ghazal sonuçlarına göre; değişimin nedenlerinin sistemin içyapısından geldiği sonucunu öngörmüştür. Bu bağlamda, nüfus artmış, toprak aşırı kullanıma bağlı olarak verimsizleşmiş ve otlaklar da tüketilmiştir ayrıca bilinçsizce orman örtüsünün tahrip edilmesi toprağın zamanla erozyona uğramasına sebep olmuştur. Bunun sonucunda, yerleşmeler küçük gruplara bölünerek çobanlığa yönelmişlerdir. Frangipane, sorunun ekolojik olabileceği kadar, toplumsal ve örgütsel nitelikte olabileceğini, Abu Hureyra ve

Buqras yerleşmelerinin yayılım alanı olan Orta Fırat Vadisi'nin bulanımdan etkilenmeyen tek yer olmasının tesadüf olmadığını, vadileri besleyen suların kullanımının bir kaynak oluşturarak, insanların şartlara uyum sağlamasında etkili olabileceğini ileri sürmüştür (Frangipane, 2002: 66-68; Kuijt, Goring-Morris :2002: 414). M. Özdoğan ise, kuraklık ya da yanlış toprak kullanımının Güney Levant gibi ekolojik birimlerin dar olduğu yörelerde etkili olabileceğini ancak söz konusu birimlerin çok geniş alanlar kapladığı kuzeyde, mevcut PPNB nüfusunun çevrenin olanaklarını tüketecek yoğunlukta olamayacağını öngörerek, esas nedenin düzenin kendi içinde toplumsal bir çalkantı olması gerektiğini ve beklide bunun iklim koşulları ve çevredeki bozulmayla birleşerek sistemin çöküşüne yol açmış olabileceğini önermiştir (Özdoğan, 1998: 35).

Genel olarak dönem mimarisinde, yerleşmelerin zaman zaman terk edilmesine bağlı olarak süreklilik izlenmez. Aynı şekilde PPNB döneminde görülen mimari plandaki standart uygulamanın kalktığı ve hatta dörtgen planın yanı sıra yuvarlak planlı yapıların da kullanıldığı izlenmektedir (Frangipane, 2002: 66). Dönemin tanımlanmasında çıkış noktası olan Ain Ghazal'da önceki evreden bilinen iki katlı, çok bölümlü yapıların yerini daha küçük yapı birimlerinin aldığı bilinmektedir.

Söz konusu dönem, bölge genelinde kullanılan yapı planlarının farklığıyla da belirginleşir; örneğin bilinen en kuzey yerleşme olan Çayönü'nde söz konusu dönem, "Geniş Odalı Yapılar Evresi" olarak tanımlanmakta, Çayönü'nün bütün PPNB boyunca süre gelen yapı geleneğinin hemen hemen tümüyle terk edildiği görülmektedir. Çayönü, PPN döneminin sonundaki gerek kült devamlılığı gerekse bunun çöküşünü en açık şekilde yansıtan bulguları vermiştir. Bu bağlamda PPNB döneminde çok özenle hazırlanmış, titizlikle yenilenerek ve bakılarak korunmuş olan "plaza" olarak tanımlanan büyük meydanın PPNC Evresi'nde açık alan olarak varlığını sürdürdüğü ancak önemini yitirdiği ve yerleşimin çöplüğü gibi kullanıldığı anlaşılmaktadır (Erim-Özdoğan, 2007: 80-81). Mezraa Teleilat'ta da III. Evre olarak tanımladığımız bu geçiş evresi kulübe türü yapılarıyla (Özdoğan, 2007a: 192) aynı değişimi yansıtmaktadır. Özellikle Mezraa Teleilat'ta bu evreyle birlikte görülen ve yoğun olarak ahşabın kullanıldığı kulübeler önceki evrelerde olmayan bir yapı türünü

gösterdiğinden, bu karışıklık dönemi içinde bir iç ya da dış göç ile farklı geleneklere sahip grupların da gelmiş olabileceğini düşündürmektedir. Aynı şekilde, daha ileride de değineceğimiz bazı buluntu türleri de bu görüşü destekler niteliktedir. Ancak Çanak Çömleksiz Neolitik dönem coğrafyası içinde ve özellikle Güneydoğu Anadolu'nun da yer aldığı kuzey kesiminde kazıların azlığı, hiç değilse şimdilik bu yorumu kanıtlanamaz bir varsayım olarak ortada bırakmaktadır.

Bu evre buluntu topluluğun en büyük grubunu oluşturan yontmataş aletlerde de, mimari ve yapı düzeni için izlediğimiz değişimi görmek olasıdır. Bu evrenin kazısıyla tanındığı hemen hemen her yerde tanımlı ve düzeltili aletlerin sayı ve niteliğinde önemli bir düşüş olmuş, buna karşılık kullanım izi taşıyan yongalar çoğalmıştır (M. Özdoğan kişisel görüşme). Söz konusu durumu bu evrenin yontmataş aletlerinin kapsamlı olarak incelenmiş olduğu iki kazı yerinde, Ain Ghazal ve Mezraa Teleilat'ta da görmekteyiz. Her iki buluntu yerinde de tanımlı aletlerin sayısının azalmış olması dikkat çekicidir. Ancak önceki evrede başlangıcını gördüğümüz ok uçları bu evre boyunca da tanımlı alet olarak varlığını sürdürmüş, Ain Ghazal'da Rollefson, bu evreyle birlikte bu tür aletlerin boylarının önemli ölçüde küçüldüğünü belirtmiştir. Yine Ain Ghazal'da, kullanım aşınma izlerinde orak bıçağı olarak kullanılan dilgilerin sayısının azalmış olmasını Rollefson, tahıldan çok saz-kamış türü bitkilerin kesilmiş olması yönünde yorumlamaktadır. Her iki yerleşmede de navi-form dilgi çıkarım tekniğinin azaldığı ve hatta Mezraa Teleilat'ta navi-form olarak tanımlanabilecek çekirdeklerin bu evrede hemen hemen tümüyle ortadan kalktığı görülmektedir. Bu evrede izleyebildiğimiz bir diğer ilginç gelişim de obsidyen kullanımıyla ilgilidir. Obsidyen yataklarına en yakın Çayönü'nde, Geniş Odalı Yapılar Evresi'nde obsidyen kullanımının önceki evrelere göre arttığı, %50 gibi bir orana ulaştığı izlenmektedir (M. Özdoğan kişisel görüşme). Çayönü'nde önceki evrelerin belirgin alet türü olan "Çayönü dilgisi" olarak adlandırılan, her iki yanı da sarp düzeltili dilgiler sayıca artarak varlığını sürdürmüş, ancak boyutları belirgin ölçüde ufalmıştır (Özdoğan vd., 1994: 112). Bu durumda, hiç değilse Çayönü'nde PPN ile PN arasında kültürel gelenekte bir süreklilik olduğunu göstermektedir (Erim-Özdoğan, Yalman, 2004: 70). Bir ilginç gösterge ise PPNC Evresi'yle birlikte yerleşmelerdeki obsidyen aletlerin büyük bir kısmının koşut ve

düzgün kenarlı küçük dilgiler ağırlıklı olmasıdır. Bu tür dilgiler gerek Çayönü ve gerekse Mezraa Teleilat'ta açık olarak izlenmekteyse de her iki yerleşmede bu tür dilgilerin çıkarıldığı şekilde çekirdek parçalarının yok denecek kadar az olması, önceki evrelerden farklı olarak obsidyenin artık hammadde yumruları olarak değil işlenmiş parçalar olarak ticaretinin yapılığını düşündürmektedir. Özellikle Mezraa Teleilat'ta geçiş evresinde saptanan ve sayıları önceki evrelere oranla çok daha fazla olan düzgün obsidyen dilgiler bölge içindeki ilişkilerin farklılaştığını düşündürmektedir. Her ne kadar Mezraa Teleilat obsidyen dilgileriyle ilgili olarak kaynak analizi henüz yapılmamış ise de parçaların görsel değerlendirmesi, bu evrede önceki evrelerde olduğu gibi Orta Anadolu ve Doğu Anadolu kaynaklarının bir arada kullanılmadığını ve hemen hemen yalnızca Doğu Anadolu yataklarından obsidyen geldiğini göstermektedir. Bu durumun da Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem'in sonlarında bu kültürün yaylım alanı içinde bölgeler arası ilişki açısından önemli değişikliklerin olduğunu ve hiç değilse Güneydoğu Anadolu'nun daha çok Doğu Anadolu'yla bağlantı kurduğunu düşündürmektedir. Rollefson, çakmaktaşından yola çıkarak benzer bir gözlemi Ain Ghazal için de yapmış ve PPNC Evresi'nde kullanılmış olan çakmaktaşı hammaddesinin önceki evrelerdekinden daha farklı, pembemsi renkte olduğunu belirtmiştir (M. Özdoğan kişisel görüşme). Yukarıda da değindiğimiz gibi bu dönemi veren kazı yerlerinin sayıca azlığı, kazılmış olan yerlerin malzemesinin tam olarak incelenerek yayınlanmamış olması şimdilik kesin bir değerlendirme yapılmasını engellemektedir.

Sonuç olarak MÖ 10. bin yıldan başlayarak 7. bin yıl içlerine kadar hızla gelişerek gelen ve genel olarak PPN olarak adlandırdığımız Neolitik Çağ kültürünün, dönemin sonuyla birlikte hızlı bir değişim ve sallantı dönemi geçirdikten sonra 6. bin yılın ortalarında sistemin kendini yeniden toparladığı söylenebilir. Geçiş dönemindeki karmaşanın çok farklı nedenleri olabileceğini daha önce değinilmişti. Ancak hangi nedene bağlı olursa olsun genel olarak sistemin zorlandığı, kimi yerde tümüyle çöktüğü, kimi yerde ise daha az etkilendiği açık olarak görülmektedir. Bu karışık dönem içinde, yerleşim yerlerinin sayısının azalması bölgeden dışa doğru bir göç olduğunu düşündürmekte buna karşılık Mezraa Teleilat'ta izlediğimiz farklı gelenekteki yapıların, ahşap kulübelerin ortaya çıkışı bölgenin dışarıdan da göç almış

olabileceğini göstermektedir. Şimdilik başka yerlerde ve daha önceleri benzerleri bulunmayan Mezraa Teleilat betimleri ve özellikle insan heykelcikleri bu görüşümüzü destekler niteliktedir.

I.C.3. Çanak Çömlekli Neolitik Dönem

Çanak Çömleksiz Neolitik dönemden Çanak Çömlekli Neolitik döneme geçiş süreci Yakındoğu genelinde tam olarak tanımlanmamış bir süreçtir. Yakın bir zaman öncesine kadar kilden kap-kacak teknolojisinin, çanak çömleğin görülmesi kesin bir ayrım çizgisi olarak görülmüş ise de son yıllarda yapılan araştırmalar iki dönem arasındaki geçişin düşünüldüğü kadar net ve kolay tanımlanabilir olmadığını ortaya koymuştur. Ancak gene de genel olarak bakıldığında Çanak Çömlekli Neolitik dönem artık çiftçiliğe dayalı yaşam biçiminin bir köy ekonomisi halinde tümüyle yerleştiği ve giderek tarımsal ürünlerin artı değer kazandığı bir süreç olarak tanımlanabilir. Bir önceki evre olan geçiş evresi için söz ettiğimiz kültürel ve ekonomik göstergeler Çanak Çömlekli İlk Neolitik Dönem ile birlikte daha da tanımlı bir hale gelmiştir. Ancak gerek Akarçay gerek Mezraa Teleilat gibi yerleşmelerde yapılan kazı çalışmaları çanak çömlek kullanımını bölgenin her yerinde aynı anda başlamadığını açık olarak göstermiştir. Mevcut olan bilgimiz çanak çömleğin büyük olasılıkla ilk olarak Fırat Havzası'nın batısında bir yerde ortaya çıktığını; bir süre için Fırat ve Dicle Havzası'na ithal olarak geldiğini ve ancak MÖ 7000 tarihinden itibaren bu bölgelerde de yaygın olarak kullanıldığını göstermiştir (M. Özdoğan kişisel görüşme).

Bir önceki evre için sözünü ettiğimiz kültürel gerileme ya da çöküş sürecini tanımlayan göstergelerin izlenebildiği kadarıyla Neolitik Dönem oluşum bölgesinin Orta Anadolu dışındaki güney kesiminde de aynı şekilde olduğu görülmektedir. Çanak Çömlekli Neolitik dönem başlarında yerleşmeler küçük ve standart bir plan uygulamasından yoksun gibidir. Söz konusu durum Çayönü'nün Çanak Çömlekli İlk Neolitik Dönem kültür katında açık olarak izlenebilmektedir. Farklı boyutlarda birbirine bitişik odalardan oluşan ve oldukça karmaşık plan gösteren yerleşim düzeni,

önceki evreler için tanımladığımız yerleşmeye hakim olan erkin artık ya mevcut olmadığını ya da yerleşme düzeninin ilgi alanı dışında kaldığını göstermektedir (Özdoğan vd., 1993: 114). Aynı şekilde yerleşim alanlarının yer değiştirdiği, bazen Sabi Abyad ve Çayönü örneklerinde olduğu gibi aynı konum içinde kaydığı ya da Salat Camii Yanı gibi tümüyle yeniden kurulduğu görülmektedir. Benzer bir durum Güney Levant'ın Suriye yerleşmeleri için de tanımlanabilir. Ancak bölgenin batısında İlk Çanak Çömlekli Neolitik Dönem'i veren Yumuktepe, Ras Shamra gibi yerleşimlerde açılan alanların çok sınırlı olması yerleşim düzeniyle ilgili sağlıklı yorumların yapılmasını olanaksız duruma getirmektedir. Mezraa Teleilat, geçiş evresini simgeleyen III. Evre'yi izleyen İlk Çanak Çömlekli Neolitik Dönem'deki düzgün koridorlu yapılarıyla bu dönemdeki planlı bir yapı geleneğinin belki de ilk örneğini vermektedir.

Çanak Çömlekli Neolitik dönem özellikle Yakındoğu kültür bölgesinde Kalkolitik Çağ'a kadar uzanan ve kendi içinde tanımlı aşamaları olan bir süreci yansıtmaktadır. Çanak Çömlekli Neolitik Dönem'in hemen ardından gelen ve Mezraa Teleilat gibi istisnalar dışında düzensiz köyler olarak yansıyan ilk evreden sonra Proto-Hassuna ya da Umm Dabaggiah-Sotto evresiyle birlikte bölge genelinde yeniden standart plan tipinin bulunduğu, belirli bir yerleşim düzen şemasının izlendiği, ekonomik gelişim ve sosyal örgütlenme göstergelerinin arttığı yeni bir sürecin başladığı görülmektedir. Mezraa Teleilat'ta da olduğu gibi birbirine bitişik hücre gibi küçük birimlerin kümelenmesiyle oluşan yapı odalarının, aralarında meydan gibi geniş açıklıklarla ve yollarla açılmış mahalleler şeklinde dizilimi bu süreci yansıtmaktadır (Şekil 4). Aynı şekilde başta taş kaplar, taş heykelcik, takı ve benzeri buluntuların işçilik niteliğinin ve sayısının artması olasılıkla artı ürünün artı değere dönüşmeye başladığı yeni bir sürecin göstergeleri olarak kabul edilebilir (M. Özdoğan kişisel görüşme). Bu süreci Çanak Çömlekli Neolitik Dönemin Hassuna-Samarra ve bunu izleyen Proto-Halaf-Halaf evreleriyle giderek daha tanımlı bir hale gelecek ve giderek Yakındoğu'nun kentleşme sürecinin altlığını hazırlayacaktır.

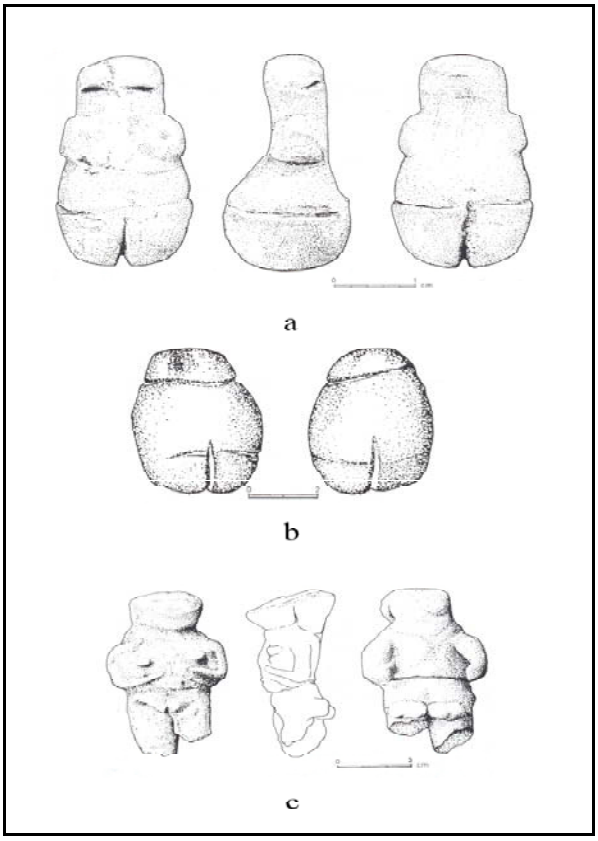

Şekil 4: AG ve AP Yapıları ile Aralarındaki Sokak (Kazı Arşivi)

Burada özetlediğimiz kadarıyla, konumuz bağlamında önemli olan Çanak Çömlekli Neolitik Dönem'in Proto-Hassuna öncesi ilk basamağıdır. Daha önce kısaca değindiğimiz gibi bu basamak, çanak çömlek kullanımının yaygınlaşması dışında Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem'in sonu ile yakın bir benzerlik, bir kültürel devamlılık göstermektedir. Bu benzerlik en açık şekliyle yontmataş alet geleneğine yansımaktadır. Giderek tanımlı aletlerin yalnızca ok ucu, orak bıçakları ve minik dilgiler ile sınırlandığı, düzeltisiz kullanım aşınımlı yongaların artması iki evre arasındaki kültürel sürekliliği yansıtmaktadır. Bir önceki evre için tanımladığımız obsidyen kullanım ve dağılımı, Çanak Çömlekli Neolitik Dönemin ilk basamağı içinde geniş ölçüde aynı kalmıştır. Hatta Çayönü'nün Çanak Çömlekli Neolitik Dönem tabakalarında hammadde olarak obsidyenin çakmaktaşına göre oranı %60'a yükselmiş, düzgün kenarlı küçük dilgi segmanlarının sayısı hemen hemen her yerde artmıştır. Ancak daha sonraki dönemde, Çanak Çömlekli Neolitik Dönem ortalarına gelindiğinde başta çakmaktaşı ok uçları olmak üzere tanımlı aletlerin sayısının daha da azaldığı ve hatta bir süre sonra ok uçlarının ortadan tümüyle kalkarak yerini sapan tanelerine bıraktığı görülmektedir (M. Özdoğan kişisel görüşme).

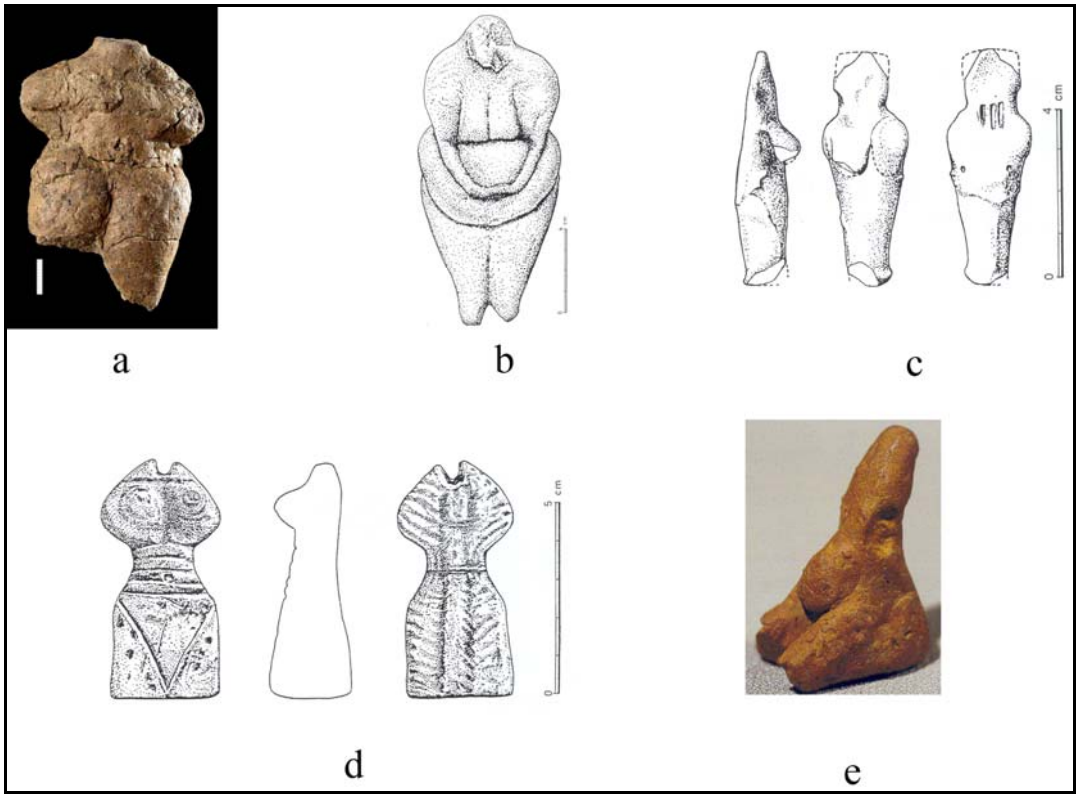
I.C.4. Yakındoğu Neolitik Dönem'de Cinsiyet Kavramı ve Erkek Betimleri

Ritüel; bir takım insan korkularının kontrolüne yöneltilmiş kalıp aktiviteleri esas alan, kurumsal referansı bulunmayan, sembolik karakter ve sosyal yaptırım kuralları olarak tanımlanabilir. Bu bağlamda sembolik iletişim sistemi olan ritüel; üretim, kopyalama, insan ve doğaüstü varlık arasındaki ilişki olarak düşünülebilir. Bir başka değişle, sosyal yapı içinde davranış biçimlerini ve kutsallığı düzenler. Genel bir görüş olan bu yaklaşım, Neolitik Dönem ile de ilişkilendirilebilir (Verhoeven, 2002: 6,9). Bir çok araştırıcıya göre; sosyal yapının değişimi ve ritüel aktivitenin yoğunluğu yerleşik yaşama bağlanmış ve bu karmaşık sosyal yapının ortaya çıkışıyla ilgili, farklı sosyal yapıların temel ihtiyaçlarını karşılama, stresi azaltma ve farklı sosyal ilişkileri düzenleme gibi çeşitli etkenler öne sürülmüştür. Ritüellerin, avcı-toplayıcı toplumların değişiminde nasıl etkili hale geldiğiyle ilgili olarak ise; toplumdaki hiyerarşiyi, eşitliği ya da sosyal faklılığı düzenlediği düşünülmüştür (Aldenderfer, 1993: 1). Neolitik Dönem içinde görebildiğimiz bu tip davranış biçimlerinin günümüze yansıması, daha önce de değindiğimiz gibi genel anlamda Neolitik Dönem'in başlangıcı olarak kabul gören PPNA Dönemi'nin başlarından itibaren de görülmektedir. Natuf Dönemi'nde, Wadi Hammeh ve Nahal Oren gibi yerleşmelerden hayvan betimlemeleri ve nadiren de olsa cinsiyeti belirtilmemiş olan insan başları bilinmektedir. Ancak Neolitik Dönem'le beraber figüratif betimlemelerde farklılık görünmektedir ve hayvan betimlemeleriyle beraber Salibiya IX, Gilgal, Nahal Oren, ve Mureybet II-III (Şekil 5) gibi yerleşmelerde şematik kadın betimlemeleri görülmeye başlamıştır ve cinsel özellikleri tanımlıdır.(Cauvin, 2000: 25-26).

Şekil 5: Salibiya IX (a), Nahal Oren (b), Mureybet III (c) (Hansen, 2007: Taf.5,6,7)

Yakındoğu Neolitik kültürü insan heykelciği açısından oldukça geniş bir yelpazeye sahiptir. Ain Ghazal, Tell Aswad, Munhata, Sabi Abyad, Çayönü, Yarım Tepe, Jarmo gibi yerleşmelerle (Şekil 6), Doğu Akdeniz Kıyı Şeridinden, Fırat ve Dicle Havzasına oradan Batı İran'a kadar olan geniş bir coğrafyada betimlemelerin örneklerine rastlanmaktadır.

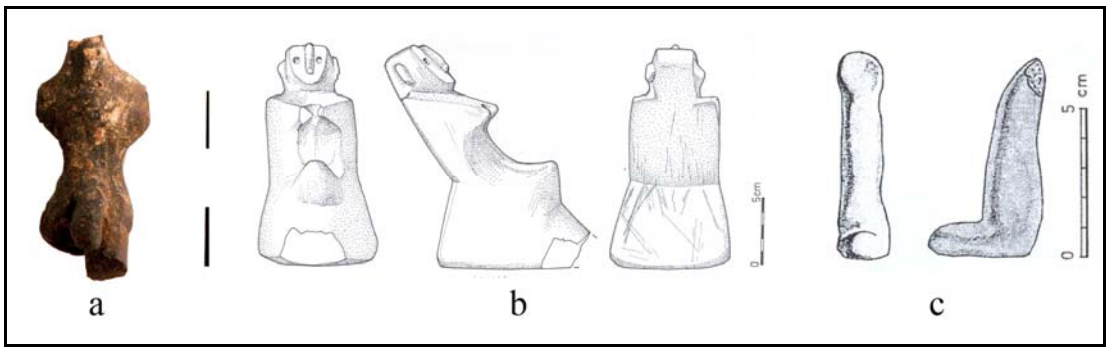

Şekil 6: Tell Aswad (a), Ain Ghazal (b), Munhatta (c), Sabi Abyad (d), Çayönü (e)(http://www.diplomatie.gouv.fr/en/france-riorities_1/archaeology_2200/archaeology-notebooks_2202/ancient-east_2224/syria-tell-aswad_3997/index.html, Hansen, 2007: Taf.4, 9, 24; Erim-Özdoğan, 2007: 83/82)

Genelde tüm heykelciklerde özellikle göğüs, karın ve kalça bölgeleri abartılı şekilde betimlenerek, cinsellik vurgulanmak istenmiştir. Genel anlamda bu durum kadının doğurganlığının bereket kavramıyla özleştiği yönünde kabul görür. Dönem heykelciklerinde kadın ön plana çıkmaktaysa da Neolitik Dönem'in başından itibaren erkek heykelcikleri ya da erkek betimlemeleri de birçok yerleşmede görülmektedir. Nahal Oren, Salibiya IX, Gilgal, Tell Aswad, Munhata, Mezraa Teleilat, Göbekli Tepe, Cafer Höyük, Nemrik, Jarmo (Şekil 7), bunlar arasında sayılabilir [9]. Buluntuların bazılarında, erkek heykelcikleri phallousuyla beraber verilmişken, phallousun tek başına betimlendiği örnekler de vardır. Bu durum her ne kadar cinsel betimlemeler kadın odaklı da olsa sembolizm içinde erkek betimlemelerinin de yeri

[9] Adı geçen yerleşmelerdeki heykelciklerin bir kısmı, yayınlardan elde edilen fotoğraflara dayanarak yorumlanmıştır.

olduğunu gösterir niteliktedir. Ancak kadının doğurganlık özelliğinin vurgulandığı düşünüldüğünde gerek erkek heykelciklerinin gerekse de phallous betimlemelerinin bereketi mi simgelediği yoksa farklı bir anlam mı taşıdığı henüz açık değildir. Yinede durum her olursa olsun Neolitik Dönem kültüründe, erkek betimlemelerinin düşünüldüğünden daha net bir yere sahip olduğu söylenebilir.

Şekil 7: Tell Aswad (a), Mezraa Teleilat (b), Jarmo (c) (http://www.diplomatie.gouv.fr/en/france-priorities_1/archaeology_2200/archaeology-notebooks_2202/ancient-east_2224/syria-tell-aswad_3997/index.html, Mezraa Teleilat Kazı Arşivi; Hansen, 2007: Taf.18)

I. D. Araştırma Yöntemi

Ele alınan sorun her ne kadar çok boyutlu ve kültürü bir bütün olarak ele almakta ise de, bu çalışma ile inanç ve düşünce sistemini yansıttığını düşündüğümüz simgelerin üzerinde durulacak ve bunların dönemin sosyal ve kültürel dokusuna yapmış oldukları etkinin anlaşılmasına çalışılacaktır. Bu bağlamda çalışmanın temelini Mezraa Teleilat'ta elde edilen ve genel olarak "phallous" sembolü olarak adlandırılmış olan buluntu topluluğu oluşturacaktır. İlk olarak konu, buluntu topluluğunun gerek yapım teknolojisi gerekse biçimsel özellikleri bakımından ele alınarak tanımlanacak daha sonra yerleşme dokusu içindeki dağılımı ve buluntu yerlerinin değerlendirilmesi yapılacaktır; bu yapılırken aynı zamanda bulundukları yerlerin niteliğinin daha iyi anlaşılması için birlikte bulundukları diğer buluntularla ilişkilendirilmesi de yapılacak ve böylelikle, Mezraa Teleilat'taki phallous buluntularının kapsamlı bir değerlendirilmesinin oluşturulmasına çalışılacaktır.

Mezraa Teleilat'taki buluntu toplulukları tanımlandıktan sonra, aynı kültür bölgesi içindeki diğer buluntu yerleriyle karşılaştırma yapılacaktır. Ancak diğer kazı yerlerinde phallous betimlemeleri üzerinde daha önce benzer bir çalışma yapılmamış olması bu bağlamda sağlıklı olarak karşılaştırmaya dayanan bir değerlendirme yapmamızın önündeki bir engeldir. Her ne kadar gerek ele aldığımız bölgede, gerekse diğer bölgelerde Üst Paleolitik Dönem'den itibaren birçok kazı yerinde phallous sembolüne değinilmiş ise de genellikle bunlar tekil örnekler olarak kalmış ve Mezraa Teleilat'ta karşılaştığımız toplu bir buluntu türü olarak görülmemiştir. Bu nedenle Mezraa Teleilat'ta tanıtmaya çalıştığımız grubun, Yakındoğu Neolitik kültür oluşumu içinde özel ve ayrıcalıklı bir yeri olduğunu düşünmekteyiz. Ancak gene de tek bir bölge ile kültürel sürece yönelik yorumlama yapmanın sakıncalarını göz ardı edemeyiz. Bu nedenle bu çalışmayla, şimdiye kadar farklı şekillerde ele alınmış olan ve tarihöncesi dönem erkek odaklı sembolizmle ilgili tartışmalara katkıda bulunacak yeni bir öğenin eklendiğini düşünmekteyiz.

Söz konusu değerlendirmeyi yapabilmemiz için, Yakındoğu'da Neolitik süreçle ilgili bilgiler özetlenecek, Çanak Çömleksiz Neolitik Dönemden, Çanak Çömlekli Neolitik Döneme Geçiş; kültürel bölgelerin de tanımlanmasıyla bir bütünlük içinde verilmeye çalışılacaktır. Kültürel bölgeler, belirlenen coğrafi sınırlar içine yerleştirilerek anlamlandırılmaya çalışılacak ve bu sınırlar dahilindeki seçilmiş yerleşmelere ait bilgiler de verilerek, dönemsel kurgunun tamamlanacağı düşünülmektedir.

II. MEZRAA TELEİLAT HÖYÜĞÜ

II.A. Konumu ve Tarihçesi

Mezraa Teleilat Höyüğü Şanlıurfa ili, Birecik İlçesi'nin 7 km. kadar güneyinde, Mezraa Beldesi sınırları içindedir ve Fırat Nehri'nin sol yakasındaki geniş bir düzlükte yer almaktadır. Yerleşme, Dr. Guillermo Algaze başkanlığında 1987 yılında bölgede yapılan yüzey araştırmasında saptanmıştır (Algaze G. vd., 1994: 47). Höyükte çalışmalar, 1998 yılında yapılan sınırlı bir yüzey araştırmasının ardından 1999 yılından itibaren, Karkamış Barajı etki alanı içine giren, "ODTÜ TAÇDAM GAP Bölgesi Kurtarma Projesi" kapsamında, Urfa Müze Müdürlüğü adına Prof Dr. Mehmet Özdoğan bilimsel başkanlığındaki bir ekip tarafından yürütülmüştür (Özdoğan, 2007: 189). Bu kazı projesi 2007 yılından itibaren Doç. Dr. Necmi Karul bilimsel başkanlığında devam etmektedir.

Mezraa Teleilat Höyüğü, Fırat sekisinin üzerinde alçak bir höyük görünümdedir. Ancak gerek Fırat'ın taşkınları, gerekse yakın zamanlarda yapıldığı bilinen toprak çekme ve makine ile alan düzeltme çalışmaları nedeniyle höyük dolgusunun önemli ölçüde zarar gördüğü ve değiştirilmiş olduğu anlaşılmaktadır. Bu nedenle höyüğün gerçek boyutlarını tam olarak söylemek mümkün değildir. Ancak bunun en az 350x300 m'lik bir alanı kapladığı anlaşılmaktadır. Yerleşimin batı kısmı yakın zamanlara kadar Fırat'ın menderes yaparak kestiği bir teras şeklindedir. Ancak daha sonra Fırat'ın yatağının yerleşmenin 500 m kadar batısına kaydığı anlaşılmaktadır. Yerleşmenin kuzey sınırını oluşturduğu düşünülen dere yatağının 1980 yıllarında kısmen höyük konisinden çekilen toprakla doldurulduğu ve böylelikle höyüğün kuzey tarafında yapay bir teras meydana geldiği görülmüştür. Aynı şekilde höyüğün güney kısmında da toprak çekilmesiyle oluşturulan ikinci bir teras daha bulunmaktadır. 2004 yılında bu terasın güneyinde yapılan kazı çalışmaları yerleşme dolgusunun güneydeki dere yatağına kadar uzandığını göstermiştir. Yerleşmenin dolgusu bir yol tarafından kesildiğinden tam olarak anlaşılamamıştır ancak burada, alanın genel topografik eğrileri yerleşme dolgusunun doğuya doğru çok fazla devam etmediğini düşündürmektedir (Şekil 8).

Yerleşmenin, Pleistosen içlerinden bu yana, Fırat'ın aktığı taşkın ovasında oluşturduğu mendereslerle zaman zaman kıyıda, zaman zaman da kıyıdan 1 km kadar içerde kaldığı anlaşılmıştır. Höyük, eski menderes oyuğuna kolivyal dolguların birikimiyle oluşmuş kıyı-ovası alçak taraça niteliğindedir. Yerleşmenin bulunduğu düzlük, kuzey, güney ve doğudan kalker oluşumlu sırtlar ile çevrilidir. Tepenin bu günkü en yüksek noktası deniz seviyesinden 347.10 m., Fırat'ın günümüz yatağından ise 10 m. kadar yukarıda olması ve Neolitik Dönem dolgularında taşkın izlerinin görülmemesi Fırat'ın bu dönemde daha derin bir yatağa sahip olduğunu düşündürmektedir. Yatağın Obeyd döneminden itibaren dolmaya başladığı ve yerleşmenin de bu dönemden itibaren taşkınlardan etkilendiği düşünülmektedir. Zeytinlibahçe, Şaraga gibi höyüklerde bilinen taşkın izleri, yerleşmenin üst kodlarında özellikle de Demir Çağ tabakalarının altında izlenebilmektedir. Höyükte Demir Çağ tabakalarından itibaren sel izlerine rastlanılmamış olmaması, o tarihten itibaren Fırat'ın büyük taşkınlarının olmadığını göstermektedir (A.e., s: 189).

Şekil 8: Mezraa Teleilat Genel Görünüm (Kazı Arşivi)

Yerleşmedeki kazılarda 1999'dan 2003 yılına kadar yukarda sözü edilen iki yapay taraça arasındaki en yüksek kısımda yoğunlaşılmıştır. Yaklaşık 4900 m2'lik bir alan açılmıştır (Şekil 9). Açılan alanını hemen hemen yarısı Demir Çağ'a ait Yeni Assur Dönemi saray yapısı ile kaplı durumdadır. Bu yapının batısında Çanak Çömlekli Neolitik Döneme ait yapı katlarını veren oldukça geniş bir alan açılmıştır. Evre II olarak tanımlanan bu dönem ayrıca Demir Çağ sarayının altında ve doğusunda iyi korunmuş yapı katları ile yapılan sondajlarla da izlenmiştir. Yamaç eğimi ve doğal aşınma nedeniyle II. tabaka dolgularının hemen hemen tümüyle aşınmış olduğu batı kesimde, yüzey toprağının hemen altından itibaren geçiş evresi olarak tanımlanan III. Evre'nin dolgularına girilmiştir. Geçiş evresi yamaç boyunca uzanan iki açma ve bunun güneyindeki diğer iki açma biriminde saptanmıştır. Yer yer dolgu kalınlığının 2 m'yi bulduğu III. Evre içinde, toprağın dolgu niteliği bakımından iki farklı evre saptanmıştır. Ancak kazılara 2004 yılında ara verildiği için III. Evre'yle II. Evre arasındaki geçiş henüz tam olarak açığa çıkmamıştır. Batı yamacın en alt kısmında geçiş evresi dolguları altında IV. Evre olarak tanımlanan Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem yapı katlarına rastlanmıştır. Ancak bu döneme çok sınırlı bir alan içinde ulaşılmış bu nedenle IV ve V olarak tanımlanan Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem gelişimi ve III. Evre'yle olan geçişi tam olarak ortaya çıkartılamamıştır. 2004 yılında yerleşmenin en güney kısmında yapılan sınırlı çalışmada daha çok II. Evre dolgularına rastlanmış ancak bunun altında III. Evre'nin de olduğu görülmüştür (A.e., s: 190-191).

Burada kısaca değinildiği gibi Mezraa Teleilat kazıları, tabakalanmayla ilgili sorunlar henüz tam olarak çözümlenmeden kesintiye uğramıştır. Bu çalışma bağlamında özellikle konumuz olan III. Evre'nin alt ve üst sınırları ile ilgili birçok belirsiz nokta bulunmaktadır. Ancak III. Evre'nin erişilmiş olduğu her açmada evrenin IIIA ve IIIB olarak tanımlanan ayrımı oldukça belirgindir. Her ne kadar bu döneme ait dolguların yer yer 2 m kadar kalınlığa sahip olduğu görülmekte ise de, elimizdeki bu evreye ait çok sayıdaki C14 tarihi bu dönemin 300 yıl kadar oldukça kısa bir zaman dilimini yansıttığının ve dolayısıyla gelişiminin oldukça hızlı bir süreçte oluşması gerektiğini göstermiştir (M. Özdoğan kişisel görüşme).

Şekil 9: Mezraa Teleilat Genel Görünüm (Kazı Arşivi)

II.B. Tabakalanma

Mezraa Teleilat yerleşmesinde tanımlanan kültür evreleri (Şekil 10) ve alt ayrımları şu şekildedir (Karul vd., 2002: 68; Özdoğan, 2003a: 513):

I. Kültür Evresi - Demir Çağı

I A Pers-Akhamenid Dönemi

I B Yeni Asur Dönemi

I C Son Tunç-İlk Demir Çağı Geçiş Dönemi

II. Kültür Evresi – PN Dönemi

II A Geç PN

II A1 Halaf Dönemi

II A2 Proto-Halaf Boya Bezemeli Dönem

II B Orta PN

II B1 Kırmızı Astarlı, İlk Boya Bezemeli Dönem

II B2 İmpresso Bezemeli Dönem

II B3 Hassuna/ İlk İmpresso Dönemi

II C Erken PN

II C1 Yalın, açık renkli mallar

II C2 Kaba Çanak Çömlek

II D Koridorlu Yapılar Evresi[10]

III. Kültür Evresi / PPN-PN Geçiş Dönemi

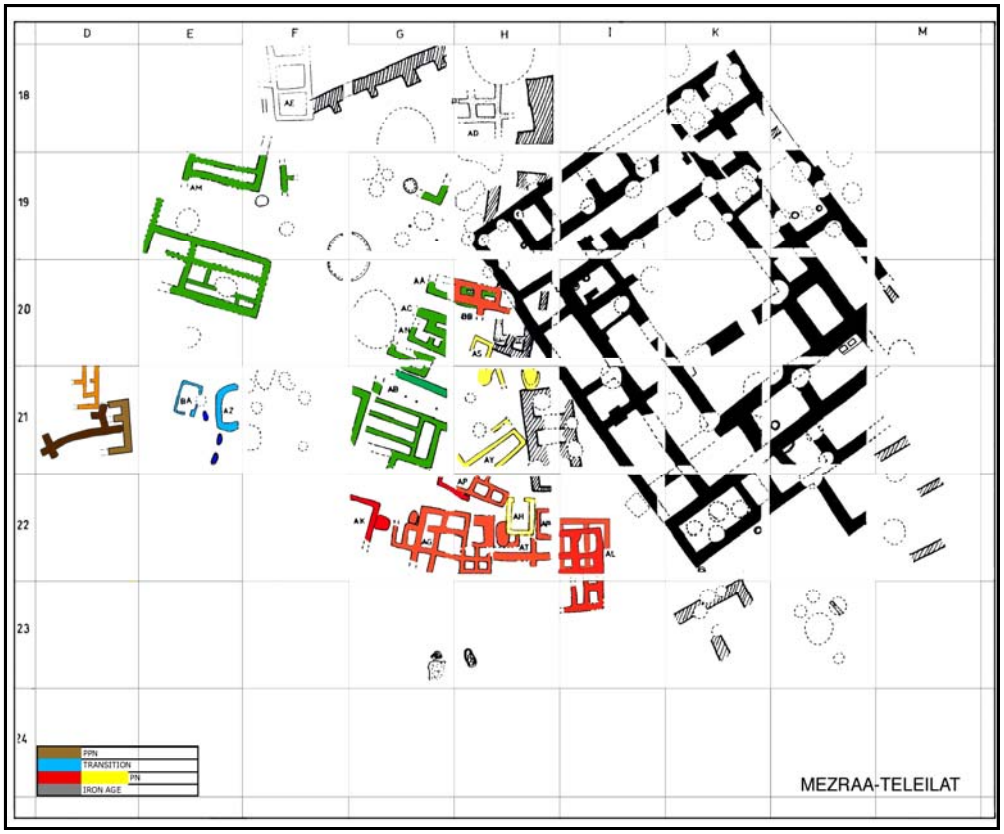
IIIA çok az KYAM malı.

IIIB hiç çanak çömlek bulunmayan dönem.

IV. Kültür Evresi/ Geç PPNB

V. Kültür Evresi / PPNB

[10]IID Evresi; Doç. Dr. Necmi Karul tarafından yapılan son çalışmalarla tanımlanmıştır. Ayrıntılı bilgi için Bkz. Aytek, 2008: 139-140.

Şekil 10: Mezraa Teleilat Mimari Tabakalanması (Kazı arşivi)

II.B.1 IV. Evre Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem (PPNB Son)

Höyüğün kuzeyi ve batı yamacında sınırlı alanda açılan bu evreye ait 3 mimari tabaka bulunmaktadır. Yapılar, bölmeleri standart olmayan hücre planlıdır ve çevre bölgelerdeki yerleşme planlarıyla benzerlik göstermektedir. En eskiye ait olan yapı taş temelsiz, üstündeki ise taş temellidir. Yontmataş alet endüstrinde, saplı ok uçları sayıca artmıştır ancak naviform çekirdek ve yonga aletleri azalmış ve niteliksizleşmiştir. Son PPNB yerleşmelerinde olduğu gibi yontmataş geleneğindeki yozlaşma burada da görülmektedir. Yerleşmede, kil ya da hayvan figürinleri ve özellikle tek bir örnekle temsil edilen steotopik kadın figürini ve nitelikli bız ve iğneler önemli buluntular arasındadır (A.e., s: 190).

Elde edilen ilk veriler, evcil hayvanların çoğunlukta olduğunu ve açılan tüm evrelerde bitkilerin tarıma alınmış olduğunu göstermektedir (A.e., s: 191).

Çanak Çömleksiz Neolitik (PPNB Orta)

Höyüğün kuzey ve güneyinde yapılan sondajlarda rastlanan dolgulardaki çakmaktaşı aletlerin biçimsel özelliklerine göre bu dönmem tanımlanmış ancak mimariye henüz oturtulmamıştır (A.e., s: 190).

II.B.2. III. Evre Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem'den Çanak Çömlekli Neolitik Dönem'e Geçiş (PPNC)

Orta PPNB özelliklerinin değiştiği ya da giderek yozlaştığı ve Mezraa Teleilat'ta da izlenebildiği gibi 2-3 yüz yıllık bir dönemi kapsayan, tüm Yakın Doğu için tartışmalı olan ve farklı adlarla tanımlanan Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem'den Çanak Çömlekli Neolitik Dönem'e Geçiş Evresi, hangi isimle adlandırılırsa adlandırılsın, öncülü ve ardılı olan evrelerden farklı özellikler gösteren ilginç bir süreci yansıtır.

Daha önce de değinildiği gibi Yakındoğu'da Çanak Çömlekli Neolitik Döneme geçiş sürecinde, kimi araştırıcılar tarafından çöküş olarak da nitelendirilen bir değişim gerçekleşmiş ve buna bağlı olarak yerleşmelerin çoğu ya terkedilmiş ya da küçülmüştür. Çanak Çömlekli Neolitik Dönem yerleşmelerinin birçoğunun ana toprak üzerinden başlamış olması, iki dönem arasındaki kesintiyi göstermektedir. Bu geçiş dönemi içinde yaşanan çöküşün nedenleriyle ilgili farklı etkenlere bağlı olarak farklı görüşler öne sürülmüştür. Mezraa Teleilat'ta da yapılan çalışmalar henüz tamamlanmamış olmasından yerleşmede görülen bu değişimin sebeplerini açıklamak henüz mümkün değilse de, yerleşmede bölgede bilinenlerden farklı özellikler gösteren ve Son PPNB ile Çanak Çömlekli İlk Neolitik Dönem arasına giren kalın bir kültür dolgusuna rastlanılmıştır. Küllü katmanlar içeren bu evre, mimari ve buluntu topluluğundaki farklılıklarıyla, öncülü ve ardılı olan dönemlerden ayrılır (Özdoğan, 2007: 191-192) .

Mezraa Teleilat'ta, III. Evre olarak tanımlanan geçiş evresine, 400 metrekarelik alanda, IV. Evre'nin dolguları üzerinde rastlanılmıştır. Her ne kadar buluntu topluluğu ve mimaride farklılıklar görülse de, yontmataş alet geleneğindeki süreklilik (Coşkunsu, 2002) gibi kültürel devamlılığı gösteren verilerin olması, geçiş sürecinin zannedildiği kadar kolay açıklanabilir bir dönüşüm süreci olmadığını göstermektedir (Özdoğan, 2007: 191).

Mezraa Teleilat'ta III. Evre olarak tanımlanan dolgu tabakası, iki aşamalı olarak ele alınmaktadır:

III B Evresi

Yerleşmede, yaklaşık olarak 80 cm kalınlığa sahip olan bu evre, bol yanıklı parçalar içeren, siyah ve açık renkli küllü damarların birbirini takip ederek devam ettiği dolgulardan belirlenmiştir. Mimarinin, kenarları kil sıvalı, küçük taş döşeli tabanlı ve boyutları yaklaşık 4x2 m olan kulübeler ve söbemsi ocak ve fırın tabanları ile bilinen bu evrede çok sayıda kazık deliklerinin saptanmış olması, üst yapı örtüsünün, ince dal gibi hafif organik maddelerden oluştuğunu ve bunun da çok büyük olmayan ahşap direklerle desteklendiğini göstermektedir. Ayrıca, kenarları kalın kil sıvalı, derinliği 80 cm'ye kadar inebilen ve genişlikleri 30x80 cm'yi geçmeyen, çukur ve tanımsız lekeler tespit edilmişse de işlevleri henüz anlaşılabilmiş değildir (A.e., s: 192).

Yontmataş endüstrisi, IV. Evre'nin devamı gibi görünse de, *Ed hoc* yongalanmış parçalar çoğunluğu oluşturur ve çekirdek aletler yozlaşmıştır. Ok uçları ve delici aletler belirgin bir değişiklik olmadan devam etmişse de IV. Evre'de sayıları az olan yongalanmış kurslar çoğalmıştır (A.e., s: 90).

Önceki evrede görülmeyen, yumuşak kireçtaşından yapılmış, insan ve phallous heykelcikleri, II B Evresi için yenilik olarak karşımıza çıkmaktadır. Oldukça özensiz ve hatta yüzleri düzeltilmeden bırakılmış insan heykelcikleri, içlerinde daha az sayıda olan tanımlı örnekleriyle karşılaştırıldığında nitelikleri anlaşılmaktadır ve

toplam sayıları 90'ı bulmaktadır. Arkaya eğik, kolluklu koltuk gibi bir yere oturur şekilde betimlenenler en önemli grubu oluşturmaktadır. Ayakları önde birleşik şekilde biçimlendirilmişlerdir. Kollar öne doğru uzatılmıştır ve bir kadının göğüsleri gibi görünmelerine karşın fallik çıkıntının özenle betimlenmiş olduğu örneklerin varlığı bunların erkek olduğunu göstermektedir. Baş ve özellikle yüz kısım gövdeye oranla daha ayrıntılı betimlenmiştir ve yüz genelde söbemsi bir düzlük üzerine, düz çıkıntı yapan bir burun ve dairesel gözlerle verilmiştir. Genel olarak formlarına bakıldıklarında, alt arka kısımlarının sivri oluşu ve alt yüzlerinin çok düz olmayışı bunların bir yere belki de bir duvara monte edilerek kullanıldıklarını düşündürmektedir. Örnekler arasında iki parçada kırmızı boya izlerine rastlanılması en azından bazılarının üzerine bezek olabileceğini göstermektedir (A.e., s: 192).

Kireçtaşı heykelciklerle neredeyse benzer özellikler gösteren ve tam olarak tanımlı parça sayısı 164' ü bulan phallous sembolleri yine bu evre için tipik buluntu gruplarından biridir. Bu sayı kabaca biçimlendirilmiş örneklerle artmakta ise de oturan heykelciklerle benzer biçimlerde olmalarından, betimlenmek istenenin gerçekten bir phallous mu yoksa oturan heykelcik mi olduğu tam olarak anlaşılamamaktadır.

III. Evre'de yoğun olarak rastladığımız phallous sembolleri ve oturan insan heykelcikleri Mezraa Teleilat yerleşmesi için bölgede tek olma özelliğine sahiptir. Yakındoğu Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem yerleşmelerinde fallik nesnelerin varlığı bilinmekteyse de Mezraa Teleilat'taki çeşitlilik ve sayısal çokluğa rastlanılmamıştır. Bu durum ilginç olduğu kadar kültürel süreç açısından da önemlidir. Ayrıca Yakındoğu Neolitik Dönem kültürleri, insan heykelciği çeşitlemesinde oldukça zengin olmasına karşın, yine Mezraa Teleilat'taki oturan insan heykelciklerine benzeyen başka bir örnek bilinmemektedir (A.e., s: 193).

Geçiş (*Transition*) Evresi olan III. Evre'nin buluntu topluluğu genel olarak değerlendirildiğinde, Mezraa Teleilat'ta yaşanan bu kültürel sürecin, Yakındoğu'nun Neolitik Dönem kültürel sürecinden farklılık içerdiği görülmektedir. Ancak bu

duruma, farklı bölgeden gelen bir kültürün mü yoksa henüz sebebi bilinmeyen başka bir etkinin mi sebep olduğunu söylemek şu an için mümkün değildir.

III A Evresi

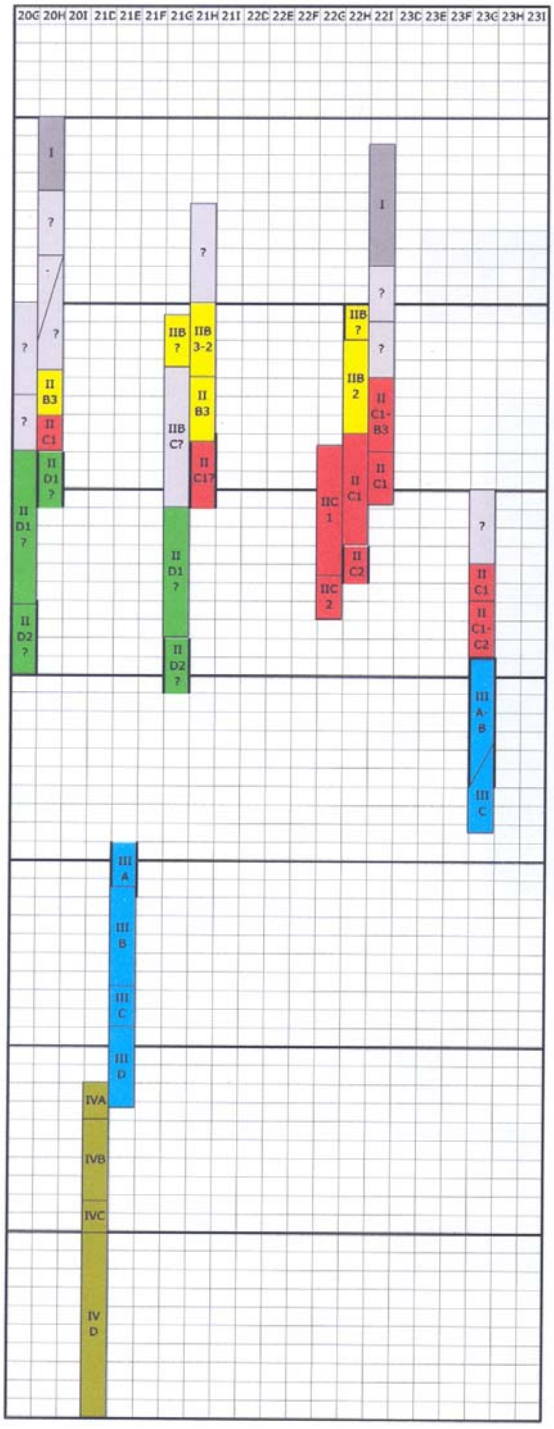
III. Evre'nin A ve B olarak ikiye ayrılmış olmasının nedeni, A olarak tanımlanan evrede, bir önceki evre olan B Evresi'nde rastlanılmayan, az sayıdaki çanak çömlektir. Bu evre, ana hatlarıyla III B Evresi'nin devamı niteliğindedir. Buluntu topluluğunun aynı şekilde devam ettiği evrede, küllü damarlar seyrelmiştir. Yaklaşık 100 kadar olan çanak çömlek parçalarının büyük bir kısmı, iyi biçimlendirilmiş ve açkılı yüzeylidir. Yakındoğu'nun KYAM (Koyu Yüzlü Açkılı Mal) geleneğine benzemektedir. Bunun yanında, az sayıda bitkisel katkılı, gevrek hamurlu, donuk yüzeyli, kalın cidarlı parçalar da vardır (A.e., s: 193).

Üzerine II C 3 olarak tanımlanan dolgu ve bu dolguyla beraber "saman katkılı kaba mal" olarak tanımlanan çanak çömleğin görülmeye başladığı III A Evresi'nin sonu henüz tam olarak tanımlanabilmiş değildir. III. ve II. Evre arasındaki geçişin, batı yamaç akıntılarında ulaşılmış olması evrenin tanımlanmasını şimdilik olanaksız kılmıştır.

2002 yılında höyüğün batı yamacında yaklaşık olarak 20 m'lik bir bölümü ortaya çıkartılmış ve iki yenileme evresi olduğu anlaşılan, anıtsal nitelikteki duvarın alt evresi günümüze kadar korunabilmiştir. II C 3 evresinin koridorlu yapılarıyla ilişkisi, yamaç akıntısına bağlı olarak anlaşılamayan konglomera bloklarla kaplanmış olan duvar, IV. ve III. Evrelere ait olan dolguları batıdan sınırlamaktadır. Ancak duvarın IV. Evre'de mi yapıldığı yoksa III. Evre'de yapılıp IV. evreye ait dolguları mı kestiği henüz anlaşılamamıştır. Duvarın hemen dışında kültür katlarına rastlanılmamıştır. Açılan iki sondajla, yaklaşık olarak 1.5 m derinlikte durgun sulu ortamda birikmiş olan ince bir katmana rastlanılmıştır. Arkeolojik malzemenin az oluşu buranın çöp yeri olmadığını ve olasılıkla Jericho örneğinde olduğu gibi bir hendeğe ait olduğunu düşündürmektedir. Ancak bu katmanın hemen üstünde ise çakıl taşları, işlenmiş ve işlenmemiş kemik parçalarıyla dolu bir dolguyla karşılaşılmıştır. Bu dolgunun da

duvarı örtmek ya da olasılıkla gömmek amaçlı olduğu düşünülmektedir. Ayrıca dolgu içinde çanak çömlek parçasının olmayışı, duvarın Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem'de örtüldüğünü göstermektedir (A.e., s: 194).

Mezraa Teleilat yerleşmesinin yukarıda da anlatıldığı üzere tabaka dağılımı, açmalara göre aşağıda şekilde verilmektedir.

Şekil 11: Mezraa Teleilat Açmalara Göre Tabakalanma (Kazı Arşivi)

III. YAKINDOĞU NEOLİTİK DÖNEM'DE ERKEK VE PHALLOUS HEYKELCİKLERİNİN GÖRÜLDÜĞÜ BAŞLICA YERLEŞMELER[11]

III.A. Basta

Ürdün'de Vadi Musa'nın 12 km güneydoğusunda, Basta Köyü'nün altında bulunan yerleşme, 30° 13' 47" Kuzey Paraleli ile 35° 32' 06" Doğu Meridyeni'nde yer alır. Denizden yüksekliği 1460-1420 m olan Basta, Akdeniz Bölgesi'nin etki alanındadır ve yıllık ortala yağış miktarı 300 mm'dir ve bunun çoğu kışın düşer. Bölgede yoğun olarak Alt-Kretase Dönemi'ne ait kalker yatakları bulunmaktadır. Tarımsal kullanım alanı, otlaklar ve odun kullanımına bağlı olarak çorak araziyle çevrilidir (Nissen vd., 1987: 82,85). Yerleşme ilk olarak Nelson Glueck tarafından 1934-35 yıllarında saptanmış ve 1959 yılında Diana Kirkbridge tarafından Kalkolitik olarak rapor edilmiştir. Yerleşmenin Neolitik özellikleri gösterdiği Antiquities of Departman'dan Dr. Ghazi Bisheh tarafından fark edilmiş ve sonrasında, 1984 yılında bir yapının içinde açılan sondajla Geç PPNB dönemine tarihlenmiştir. 1986 yılında, Yormouk Üniversitesi'nden Dr. M. Muheisen ve Berlin Free Üniversitesi'nden Prof. Dr. H. J. Nissen'in başkanlığında kazı çalışmalarına başlanmış ve Ürdün Haşemi Krallığı, Yarmouk Üniversitesi'nin Arkeoloji ve Antropoloji Enstitüsü ve Berlin Free Üniversitesi'nin Yakındoğu Arkeoloji Enstitüsü tarafından finanse edilmiştir. Alman ortaklığının ödeneği Alman Araştırma derneği tarafından sağlanmıştır (Nissen vd., 1987: 79, 1991: 13).

Phallous Heykelcikleri: Yerleşmede Geç PPNB Dönemi'ne tarihlenen, kireçtaşından yapılmış ve phallous olabilecek heykelcikler ortaya çıkarılmıştır. Ancak işlevlerinin anlaşılamamasından dolayı tanımsız buluntular olarak adlandırılmışlardır (Nissen vd., 1991: 29).

[11] Bu başlık altında ele alınan yerleşmelerdeki buluntular, yayınlanmış fotoğraflar ve çizimler kullanılarak tanımlanmıştır.

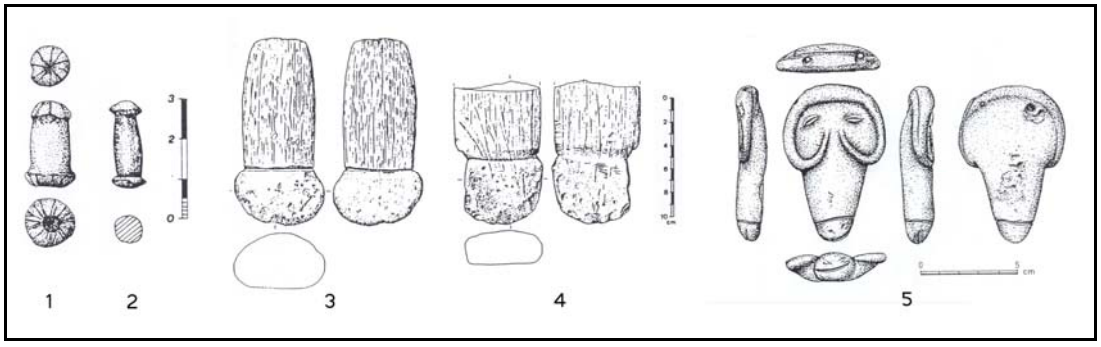
1-) Silindirik formda olan kireçtaşı buluntu; alttan üste doğru inceltilerek yükseltilmiştir. Alt bölüm gövdeden keskin olmayan dönüşlerle, üst bölüm ise açılan düzensiz bir oluk ile keskin kenarlarla ayrılmıştır. Alt bölüm gövde ayrımının hemen alt kısmında keskinleştirilmiştir. Gövde her iki bölümü de belirginleştirecek şekilde inceltilmiştir. Her iki bölüm de yuvarlağa yakın kütleştirilmiştir. İki bölümün de orta kısımlarına yuvarlak, derin olmayan birer delik açılmış ve keskin kenarlardan deliklere doğru, olasılıkla bezeme amaçlı açılan düzensiz oluklarla eşit olmayan bölümlere ayrılmıştır. Gövde de bezeme olabilecek herhangi bir işlem uygulanmamıştır (Şekil 12: 1)

2-) Kireçtaşından olan buluntu silindirik formdadır. Alt ve üst bölüm açılan oluklarla gövdeden ayrılmış ve gövde her iki bölümü de belirginleştirecek şekilde inceltilmiştir. İki bölüm de keskin kenarlı bir disk gibi biçimlendirilmiştir. Alt bölüm, kütleştirilmiş üst bölüm ise sivriye yakın küt olarak biçimlendirilmiştir. Gövde; alttan üste doğru, hafif dışbükey, inceltilerek yükseltilmiştir. Tanımlanamayan buluntunun, genel olarak makara ya da markaya benzediği belirtilmiştir (A.e., s: 29), (Şekil 12: 2).

3-) Kireçtaşından olan buluntu silindirik formdadır. Alt bölüm açılan düzenli bir oluk ile gövdeden ayrılmış ve gövde bu bölümü belirginleştirecek şekilde inceltilmiştir. Düze yakın dışbükey olarak uç kısma kadar yükseltilmiş ve uç kısım kütleştirilmiştir. Düzensiz bir görünüme sahip olan alt bölüm yuvarlağa yakın biçimlendirilmiştir (Şekil 12: 3).

4-) Genel olarak silindirik formda olan kireçtaşı buluntu tüm değildir. Alt bölüm açılan oluk ile gövdeden ayrılmış ve keskin dönüşlerle belirgin hale getirilmiştir. Bir yüzde belirgin ve dar olan oluk, diğer yüzde genişlemiş ve belirsizleşmiştir. Gövde, alt bölüme oranla daha geniş olarak kırık kısma kadar yükseltilmiş ve kenarları belirginleştirilmiştir. Alt bölüm, dörtgene yakındır ve uç kısımları olasılıkla açılan çentiklerle biçimlendirilmiştir (Şekil 12: 4).

5-) Kireçtaşından yapılmış olan ve birbirine bağlı phallous ve koçbaşı olarak yorumlanan (Hansen, 2007: 61) heykelcik, genel olarak üçgen formdadır. Alttan üste doğru genişletilerek yükseltilmiştir. Alt bölüm, düzenli olmayan ancak belirgin bir oluk ile gövdeden ayrılırken, uç kısmında parçanın enine doğru, tüm yüzeyde devam etmeyen ikinci bir oluk açılmış ve bu olukla olasılıkla penisin baş bölümü ya da koç betimlemesinin ağız kısmı daha tanımlı hale getirilmeye çalışılmıştır. Düzenli olarak yükseltilen gövdenin her iki yan yüzünde dışa doğru keskin dönüşler yapılarak, dışbükey yükseltilen parçanın daha geniş olan üst bölümü biçimlendirilmiş ve uç kısmı küte yakın düzleştirilerek bitirilmiştir. Üst bölüm, kenarlara doğru kalınlaştırılmış ve gövdeden ayrılan kısımlardan içe doğru dönüşler yapılarak, üst bölümün ön yüzünde yukarı doğru kıvrılmış ve ortalara doğru bitirilmiştir. Üst bölümün ön yüzü neredeyse iki eşit parça olarak betimlenmiştir. Bu işlemle, olasılıkla testisler ya da koçun boynuzları betimlenmek istenmiştir. Bu iki parçanın orta kısımlarına gözü andıran, bademe benzer iki kabartma oluşturulmuştur. Uç kısmına birbirine yakın büyüklükte iki delik açılmış olan üst bölümün, her iki yan yüzünde, bölümün başlangıç kısmına doğru devam eden ancak kıvrımdan önce sonlandırılan, biri diğerine oranla daha belirgin iki oluk açılmıştır. Parçanın genel özellikleri göz önünde tutulduğunda, sadece koçbaşının betimlenmiş olabileceği gibi testislerle beraber sadece phallousun da betimlenmiş olabileceği düşünülebilir (Şekil 12: 5).

Şekil 12: Basta Yerleşmesi Phallous ve Olası Phallous Buluntuları (Nissen vd., 1987: Fig. 16, 1991: Fig. 1, Hansen, 2007: Taf. 15)

III.B. Ba'ja

Ba'ja, Ürdün'de, 30° 24' 55" Kuzey Paraleli ile 35° 27' 45" Doğu Meridyeni'ninde (Bienert vd., 2004: 121), Wadi Musa/Petra'nın 11 km kadar kuzeyinde yer alır. Rakımı 1000 m[12] civarında olan yerleşmenin, 6 km kadar güneyinde ise Bayda bulunmaktadır. al-Amarin aşiretinin kontrolü altında bulunan bölgenin yıllık yağış ortalaması 200 mm'ye ulaşır. Yerleşme dik bir yamaç üzerindedir ve güneyde, Siq Ba'ja, kuzeyde ise neredeyse dik kaya oluşumları ile sınırlanmıştır. Günümüzde yerleşmeye, tabanında yaklaşık 5 m kadar yükselen kumtaşı blokları bulunan Siq Ba'ja'nın içinden geçilerek ulaşılabilmektedir. Siq Ba'ja, 70 m yükseklikte duvarları bulunan ve 1,5 m ene sahip dar bir geçit durumundadır (Bienert, Gebel, 1997: 77-79).

Yerleşme 1983 yılında, Naturhistorische Gesellschaft Nürnberg'den (Almanya) Manfred Lindner'in dağcılık ekip üyeleri tarafından bulunmuştur. Ex Oriente e.V., Freie Universitat Berlin'nin (Almanya) Seminar für Vorderasiatische Altertumskunde'den bir araştırma ekibi ve yine Berlin'den Deutsches Arcaologisches Insttitut, Orient-Abteilung (Prof. Dr. Ricardo Eichmann) işbirliği ile Amman'daki Alman Protestan Arkeoloji Enstitüsü (DEI) tarafından sürdürülmüş olan kazı çalışmaları, Almanya'daki Evangelische Kirche (EKD), Deutsche Forschungsgemeinschaft, Bonn (DFG), Deuthsches Archaologisches Institut, Orient-Abteilung, Berlin (DAI) ve ex oriente, Berlin tarafından finanse edilmiştir. Amman'daki The Department of Antiquities (DAJ) kazı ihtiyaçlarını temin ederek desteklemiştir. Lojistik destek ise Petra'daki Conservation and Restoration Center'dan sağlanmıştır (A.e., s: 75,78).

Yerleşmede kazı çalışmalarına Gebel tarafından 1984 yılında açılan 3 sondaj ile başlanılmıştır ve Geç PPNB Dönemi'ne tarihlenen buluntular ortaya çıkarılmıştır. Sonraları çalışılan alanın genişletilmesiyle 7. binin (MÖ) sonlarına tarihlenen bir

[12] Bkz: Bienert, Gebel, 1998: Fig. 7a.

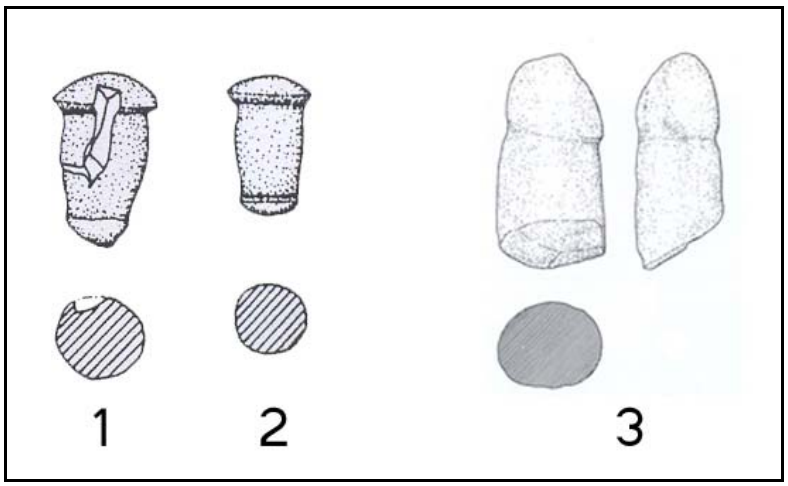
alana rastlanılmışsa da yerleşmedeki mimari kalıntılar ve taş alet endüstrisi Geç PPNB Dönemi'ne tarihlenen yerleşmelerden de bilinmektedir (A.e., s: 79,82).

Phallous Heykelcikleri: Yerleşmede yumuşak kireçtaşından iki buluntu ortaya çıkarılmıştır. Fonksiyonlarının belirlenemediği için tanımsız olarak yorumlanan buluntular, Basta'daki örneklere yakın benzerlik göstermektedirler (A.e., s. 85). Yayınlarda kullanılan fotoğraflardan da anlaşıldığı üzere bu benzerliğin Jericho için de olduğu söylenebilir. Öğütme taşlarının büyük bir çoğunluğunun, öğütme, ezme ve beslenme için çok da uygun olmayan, yerel kumtaşı çeşitlerinden yapıldığı yerleşmede (Bienert vd., 2004: 141), phallous biçimli havaneli ya da ağırlık olarak yorumlanan bir buluntu daha ortaya çıkarılmıştır (A., e., s: 2004: 130).

1-) Buluntu silindirik formdadır. Bir uçtan diğerine doğru inceltilerek biçimlendirilmişlerdir. Kalın olan bölümde, uç kısım açılan olukla gövdeden ayrılmış ve gövde bu bölümü belirginleştirecek şekilde inceltilmiştir. İnce bölümdeki uç kısım ise açılan göreli olarak düzensiz bir oluklarla belirginleştirilmiştir. Kalın bölümdeki uç kısım ince olan bölümlerdekine oranla daha belirgin ve keskin kenarlarla gövdeden ayrılmıştır. Üst bölüm alta oranla daha özenlidir. Üst kısım kütleştirilmiş, alt kısım ise hafif sivriltilmiştir (Şekil 13: 1).

2-) Buluntu silindirik formdadır. Bir uçtan diğerine doğru inceltilerek biçimlendirilmiştir. Kalın olan bölümde, uç kısım açılan oluk ile gövdeden ayrılmıştır. Gövde bölümü belirginleştirecek şekilde inceltilmiştir. İnce olan bölümde uç kısım oluk ile belirginleştirilmiştir. Kalın olan uç kısım ince olana oranla belirgin ve keskin kenarlara sahiptir. İki uç kısımda yuvarlağa yakın kütleştirilmiştir (Şekil 13: 2).

3-) Silindirik formda olan buluntu tüm değildir. Alttan üste doğru düzenli bir şekilde yükseltilen örnek de, phallous olarak düşünüldüğünde; tüm yüzeyde devam eden bir oluk aile baş bölümü betimlenmiştir. Yuvarlağa yakın biçimlendirilen baş bölüm, uç kısımda hafif sivrileştirilmiştir (Şekil 13: 3).

Şekil 13: Ba'ja Yerleşmesi Phallous ve Olası Phallous Buluntuları (Bienert, Gebel, 1998: Fig. 18, 2004: Fig. 9)

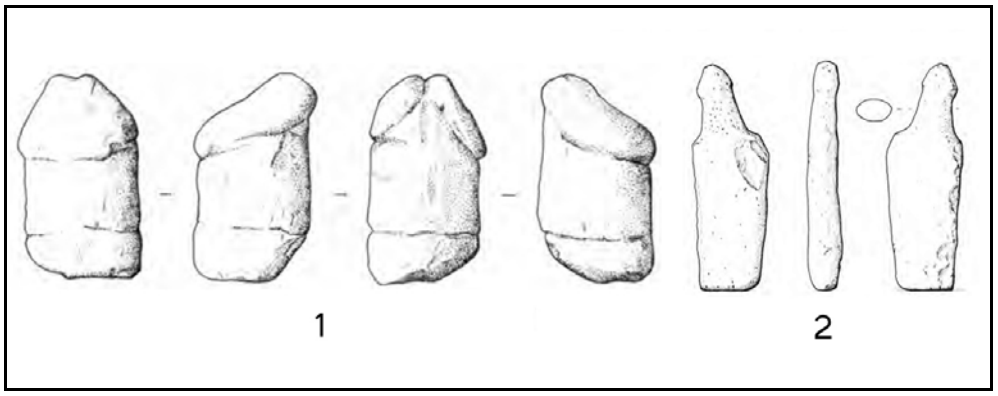
III.C. WF16

Ürdün'ün güneyinde Faynan Vadisi'nde, Ghuwayr şehrinde bulunan yerleşme, ilk olarak 1996 yılında saptanmıştır. Wf16 yerleşmesinin yaklaşık olarak 500 m güneydoğusunda PPNB Dönemi'ne tarihlenen Ghuwayr I, hemen kuzeybatısında ise Roma/Bizans Dönemi'ne ait Khirbet Fanyan yerleşmesi bulunmaktadır. Yerleşmenin hemen çevresi yoğun olarak keçi otlatmak ve Roma/Bizans Dönemi'nde bakır eritmek için kullanılmıştır (Mithen vd., 2007: 50). Wf16'nın detaylı olarak değerlendirilmesi, Mithen ve Finlayson tarafından, 1997-2001 yılları arasında yapılan, yüzey araştırması, test çukurları, üç adet test açması, jeofizik yüzey araştırması ve çevre alanlarda yapılan yüzey araştırması ile yapılmıştır (Mithen vd., 2005: 104, 2007: 50). PPNA Dönemi'ne tarihlenen yerleşme (Mithen vd., :2005: 104), radyo karbon sonuçlarına göre; Holosen'in ilk binine, 11600-10200 yıl öncesine tarihlenmektedir (Mithen vd., 2007: 50).

Phallous Heykelcikleri: Yerleşmede, PPNA Dönemi'ne tarihlenen phallous ve phallous olabilecek heykelcikler ortaya çıkarılmıştır.

1-) Hammadde olarak kireçtaşının kullanıldığı heykelcik silindirik formdadır. Gerçekçi bir görünüme sahip olan phallous heykelciği, 5.1 cm yüksekliğinde, 2.8 cm çapındadır (Mithen, 2005: 107). Tek parça halinde bir bütün olarak biçimlendirilmiştir. Gövdenin alt ve üst kısımlarına açılan oluklarla, baş ve dip bölümü betimlenmiştir. Üst kısımda açılan oluk, arka yüzde, her iki uçtan da yukarı doğru yükseltilmiş ve uç bölümde birleştirilerek, baş bölümün arka yüzüne iki parça görünümü verilmiştir. Uç kısmın arka yüzünden başlayan ve baş bölümü betimleyen oluğun devamı niteliğinde kısa bir oluk daha açılmış ve ön yüze doğru sığlaştırılıp, genişletilmiştir. Bölüm üçgene yakın yükseltilip, kütleştirilmiştir. Alt bölüm, düzensiz bir şekilde biçimlendirilmiştir ve üst bölüme oranla kısmen daha incedir. Bir yüzden dışa doğru yükseltilen bölüm diğer yüzde dikleştirilmiştir (Şekil 14: 1).

2-) Heykelcik, düzenli bir forma sahip değildir. Alt bölümünün dörtgen olarak yükseltildiği parça, keskin dönüşlerle, üst bölümde silindirik hale getirilmiştir. Alt bölüm üste doğru genişletilerek biçimlendirilmiştir. Üst bölüm, yan yüze eğimli olarak, inceltilerek yükseltilmiş ve uç kısma doğru genişletilip yuvarlağa yakın kütleştirilen baş bölümü betimlenmiştir. Yarı işlenmiş phallous olarak yorumlanabilen heykelcik, baş ve insan gövdesi ya da phallous ve insan heykelciğinin bir arada betimlendiği bir örnek olarak da düşünülebilir (Mithen, 2005: 108), (Şekil 14: 2).

Şekil 14: WF16 Yerleşmesi Phallous ve Olası Phallous Buluntuları (Mithen, 2005: Fig. 9,10)

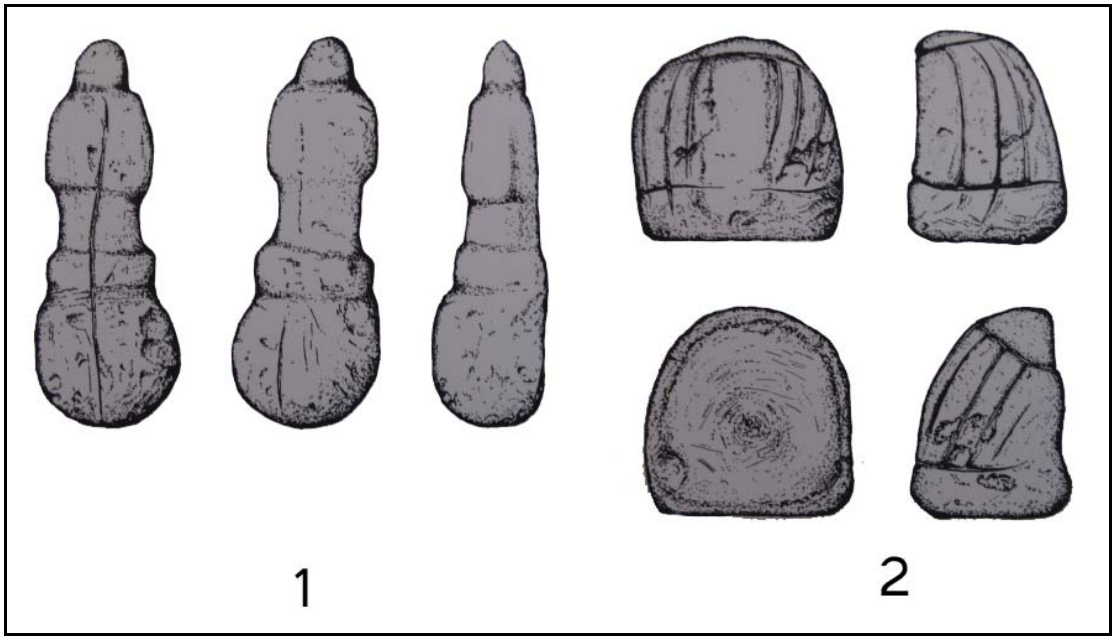
III.D. Ghwair I

Yerleşme, Ürdün'ün güneyinde, Ghwair Vadisi ile daha geniş olan Feinan Vadisi'nin kesişiminde, yayvan bir tepe üzerinde bulunmaktadır. Ghwair I yerleşmesinin 200 km kuzeydoğusunda Amman, 120 km güneyinde ise Akabe kasabası yer almaktadır. Doğu ve batı yamacının bir kısmı sonraki yerleşimlerle kesilmiştir. Güney alanı kısmen dik tepeliktir. Günümüzde bölge, yoğun yağışa rağmen oldukça çoraktır (Simmons, Najjar, 2006: 79). İlk olarak 1993 yılında Najjar tarafından test amaçlı kazı çalışması yapılan yerleşmede PPNB Dönemi'ne ait veriler ortaya çıkarılmıştır. Daha sonra Nevada-Las Vegas Üniversitesi ve Ürdün Department of Antiquities ortaklığı ile kazı çalışmalarına devam edilmiştir (Simmons, Najjar, 1998: 91; 2006: 77). Mimari veriler Geç PPNB Dönemi'ni göstermektedir ancak Eldeki 22 radyo karbon sonuçlarına göre Orta PPNB Dönemi'ne tarihlenen yerleşme, kalibre edilmemiş olarak 9. binin ortasından sonuna kadar olan dönemi denk gelir ve bu durum; Geç Orta PPNB Dönemi'ni göstermektedir (Simmons, Najjar, 2006: 80).

Phallous Heykelcikleri: Yerleşmede, taş phallous ve olasılıkla üzerine kazıma uygulanılarak işlenmiş taş mask olarak tanımlanmış iki buluntu ortaya çıkarılmıştır (A.e., s: 2006).

1-) Silindire yakın formda olan buluntu birden fazla bölümler oluşturularak biçimlendirilmiştir. Parçanın geneline oranla daya geniş olan yuvarlak alt bölümden, inceltilerek yükseltilip, keskin olmayan dönüşlerle ortada parçanın en ince bölümü biçimlendirilmiştir. Alt bölüm ile orta bölüm arasına orta bölüme oranla daha geniş, halkaya benzer ara bir kısım oluşturulmuştur. Orta bölümden tekrar genişletilerek üst bölüm betimlenmiş ve bu bölümün uç kısmına kütleştirilip kısmen sivri hale getirilen baş bölümü ile parça bitirilmiştir. Baş bölümü, tüm yüzeyde devam eden bir oluk ile üst bölümden ayrılarak belirgin hale getirilmiştir. Alt bölümü hafif eğimli betimlenen parçanın eğimli olan yüzüne, baş bölümün hemen altından başlayan ve alt bölümün dip kısmına kadar devam eden, göreli olarak genişçe ve düzensiz bir oluk açılmıştır (Şekil 15: 1).

2-) Üzerinde kazıma işleminin olduğu ve olası taş mask olarak yorumlanan buluntu (A.e., s: 2006), üçgene yakın bir formdadır. Alttan üste doğru inceltilerek yükseltilmiştir. Alt bölümü bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiştir. Arka dip kısmından oluşturulan bir burundan, uç kısma kadar "s" biçimli kıvrımla yükseltilen buluntu, ön yüzde, dip kısmında oluşturulan, küçük sivri bir çıkıntıdan, dış bükey olarak yine uç kısma kadar yükseltilmiştir. Parçanın alt ve üst bölümü, açılan oluklarla belirgin hale getirilmiştir. Alt bölümü betimleyen oluk; dip kısma, paralele yakın açılmış ancak arka yüzde birleştirilmeden bitirilmiştir. Baş bölümü betimleyen oluk; alt tarafa doğru eğimli açılmış ve bir yan yüzde uç kısma yaklaştırılarak baş bölümü küçültülmüştür. Baş bölümü üçgen hale getirilmiştir. Her iki bölümü oluşturan oluklar arasında, birbirlerine paralel olarak uygulanan kazıma yöntemi ile parçaya olasılıkla bezeme amaçlı işlem uygulanmıştır. Ancak bu işlem arka yüzün tamamına uygulanmamıştır (Şekil 15: 2).

Şekil 15: Ghwair I Yerleşmesi Phallous ve Olası Phallous Buluntuları (Simmons, Najjar, 2006: Fig. 8,9)

III.E. Es-Sifiya

Denizden yüksekliği 200 m olan Es-Sifiya, el-Mujib Vadisi ile Salayta Vadisi arasında, el-Mujib Vadis'nin kuzey yamacının küçük ve sığ, nispeten koni şeklindeki bir sel terasında yer alır. Her iki vadi de yaklaşık olarak doğu-batı doğrultusunda uzanır ve kireçtaşı ile kumtaşı kayalıkları tarafından sınırlanmışlardır. Yerleşme, kuzey, güney ve doğuda yüksek dağlık alanlara, batıda ise daha açık bir alana yakın konumdadır. Yerleşmenin yakınında, tüm vadi yatağındaki dağınık kaynaklardan beslenen ve yerleşmenin uzağında dökülen sürekli bir akarsu bulunmaktadır. Günümüzde yıllık yağış ortalaması 170-200 mm civarındadır ve yerleşmenin büyük bir bölümü mevsimsel su kaynakları yüzünden tahrip olmuştur (Mahasneh, 2004: 45-46).

İlk olarak yüzey araştırması yapılan es-Sifiya yerleşmesinde, kazı çalışmaları 1994-2000 yılları arasında Mu'tah Üniversitesi'nin sponsorluğunda, Prof. Dr. Hamzeh M. Mahasneh başkanlığında beş sezon devam etmiştir [13] (A.e., s: 46). Yapılan araştırmalar sonucunda yerleşme PPNB Dönemi'ne tarihlenmektedir. Mimaride iki evre saptanan yerleşmenin, Orta PPNB ve Geç PPNB Dönemi'ne ait olduğu önerilmiştir (Mahasneh, 2004: 49). Ancak ikisinin de genel olarak aynı dönemle ilişkili olması ve diğer buluntular da göz önünde bulundurularak, es-Sifiya yerleşmesinin MÖ 7. bine tarihlendiği belirtilmiştir (A.e., s: 61).

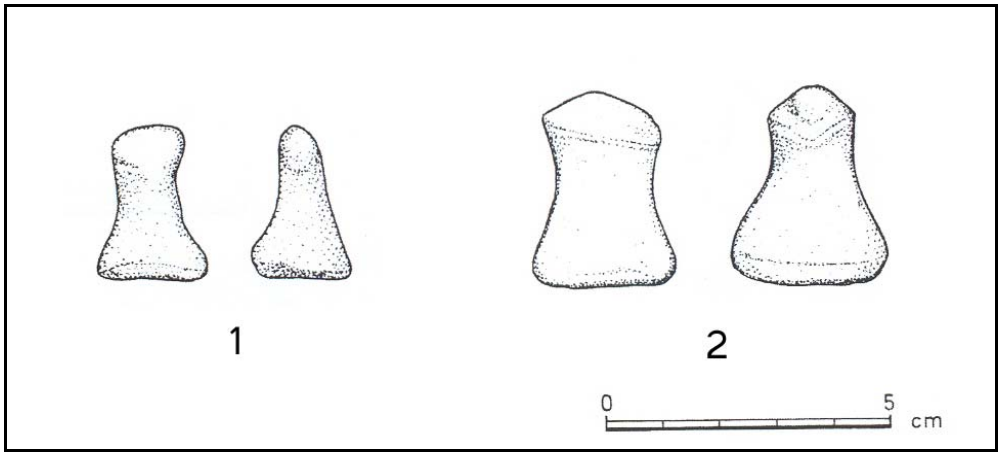
Phallous Heykelcikleri: Yerleşmede, phallous olabilecek buluntular ortaya çıkarılmıştır.

1-) Silindire yakın forma sahip olan buluntu, alttan üste doğru inceltilerek yükseltilmiştir. Dip kısmı bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiş, uç bölüm kütleştirilmiştir. Alt bölümün bir yüzünde, küte yakın bir burun oluşturulmuş ve keskin olmayan bir dönüşle yükseltilmeye başlanmıştır. Diğer yüzden düze yakın

[13] Bkz. http://www.mutah.edu.jo/userhomepages/hmahasnehen.htm.

içbükey yükseltilmiştir. Ön cepheden bakıldığında, baş bölüm, gövdeye oranla genişletilerek biçimlendirilmiştir (Şekil 16: 1).

2-) Heykelcik, üçgene yakın bir forma sahiptir. Dip kısmı bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiştir. Alttan üst bölüme kadar içbükey yükseltilmiş, üst bölüm gövdeye oranla genişletilerek, üçgene yakın bir formda biçimlendirilmiştir. Üst bölümde açılan, belirgin olmayan bir olukla olasılıkla baş bölümü betimlenmiştir. Ön yüzde, düze yakın aşağıya doğru devam eden oluğa yan yüzün ortalarında aşağıya doğru bir kıvrım verilmiştir. Dip kısmın hemen üstünde, belirgin olmayan ve dip kısma paralel devam eden ikinci bir oluk daha açılmıştır (Şekil 16: 2).

Şekil 16: Es-Sifiya Yerleşmesi Phallous ve Olası Phallous Buluntuları (Hansen, 2007: Taf. 18)

III.F. Jericho

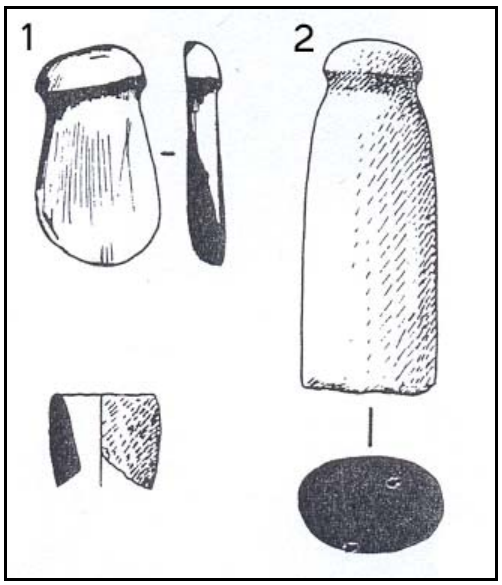
Yerleşme Filistin'de, kısmen eğimli ovada, Saharo-Sindian Hamada Çölü ve aşağı Ürdün Vadis'nii sınırında yer almaktadır. Judean Dağı'nın yağmur bölgesindedir (Kenyon, 1983b: 577). Güçlü bir yabani flora ve faunaya sahip bölgede bulunur Bartlett, 1982: 16). Yerleşme ilk olarak 1873 yılında C. Warren tarafından kazılmaya başlanmış. 1907 ve 1909 yıllarında iki Alman arkeolog, E. Sellin ve C. Watzinger tarafından birkaç açmayla tekrar kazılmıştır. Daha sonra J. Garstang

tarafından 1930-1936 yıllarında çalışmış (Bar-Yosef. O, 1986: 157), 1950-1952 yıllarında çalışmaları K. Kenyon devam ettirmiştir (Bartlett. J, 1982: 349).

Phallous Heykelcikleri: Yerleşmede PPNA Dönemi'ne tarihlenen phallous olarak tanımlanan iki buluntu ortaya çıkarılmıştır (Kenyon, Holland, 1983: 515).

1-) Bazalttan yapılmış olan phallous heykelciği (A.e., s: 515), silindirik formdadır. Alt kısmı yuvarlatılmış olan buluntu, her iki yan yüzden inceltilerek yükseltilmiş ve baş bölümünde tekrar genişletilmiştir. Baş bölüm, belirgin kenarlarla gövdeden ayrılmış, baş kısım kütleştirilerek bitirilmiştir (Şekil 17: 1).

2-) Heykelcik silindirik formdadır. Bazalttan yapılmış olan heykelcik, 12 cm yüksekliğinde ve 4.8 cm genişliğindedir (A.e., s: 515). Alttan üste doğru yükseltilen heykelcik baş kısma doğru inceltilmiştir. Açılan geniş bir oluk ile baş bölümü betimlenmiş ve belirgin kenarlarla gövdeden ayrılmış. Baş kısım kütleştirilerek bitirilmiştir (Şekil 17: 2).

Şekil 17: Jericho Yerleşmesi Phallous Buluntuları (Kenyon, Holland, 1983: Fig. 222)

III.G. Ain Ghazal

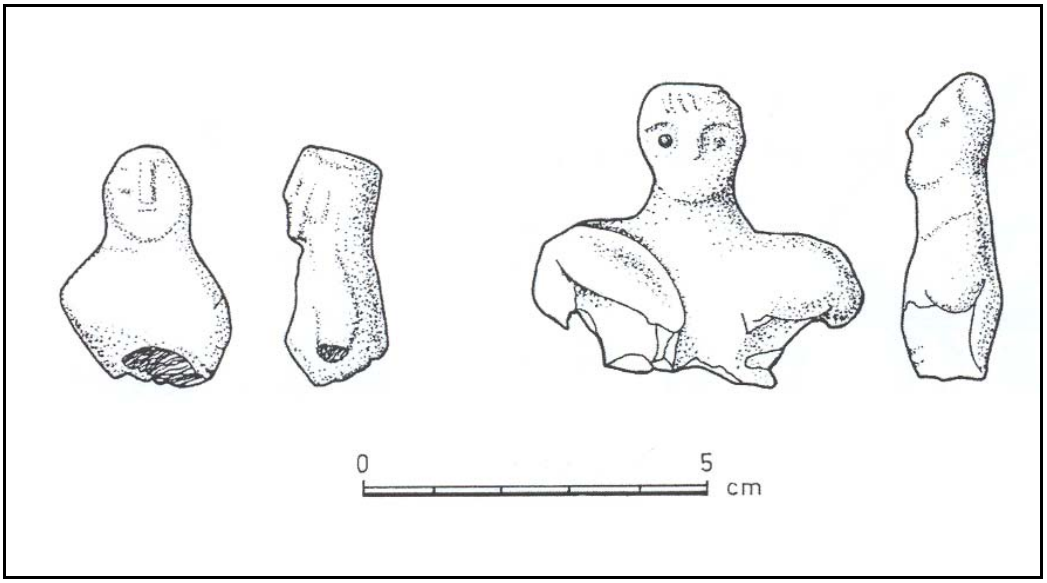
Ain Ghazal, Ürdün'ün başkenti Amman'ın kuzeydoğusunda yer alır. Yerleşme iki ana bölümden oluşur ve büyük olan bölüm, Zaqra Nehri'nin batı yakasındadır (Rollefson, 1983: 29). İlk olarak 1970'li yıllarda Amman-Zarqa otoyolu yapımı sırasında tespit edilen yerleşmede kazılar Rollefson tarafından 1982 yılında başlatılmıştır. 1982-1985, 1988-1989 yılları arasında kazı çalışmalarına devam edilmiştir. 1992 yılında Ain Ghazal'ın bulunduğu ve özel mülk olan arazinin ticaret ve konut yapımı için satılması tehlikesi ile karşılaşılmış böylece 1993-96 yılları arasında kurtarma kazıları yapılmıştır (Rollefson, 1998: 45). 2000 yıldan uzun süre kesintisiz olarak iskan edilen yerleşmede, EPPNB, GPPNB, PPNC ve PN Dönemi'nin Yarmoukian Evresi'ni içeren tabakalar tespit edilmiştir[14] (Rollefson vd., 1992: 443).

Erkek Heykelcikleri: Yerleşmede PPNB Dönemi'ne tarihlenen çok sayıda erkek figürini vardır (Şekil 18).

1-) Söbemsi bir gövde üzerine silindire yakın yükselen kısa belirgin olmayan boyun üzerine hafif sivrileştirilmiş baş kısmının biçimlendirildiği heykelcikde belirgin olmayan göz ve ağızla beraber uzun bir burun ile yüz betimlenmiştir. Heykelciğin yan yüzünde oluşturulan çıkıntı ile gövde boyunca uzanan kol biçimlendirilmiştir.

2-) Dörtgene yakın olan gövdeden her iki yana doğru oluşturulan çıkıntılarla kollarlın betimlendiği heykelcik, kalın ancak incelerek yükselen bir boyun üzerine uç kısımda sivrileştirilmiş baş bölümü oluşturulmuştur. Sadece bir tanesi belirginleştirilmiş gözler üzerine yine belirgin olmayan burunla birleşen kaşlarla yüz betimlenmiştir.

[14] Bkz. ROLLEFSON, G.O., KAFAFI, Z., 2007, "The Town of 'Ain Ghazal", http://menic.utexas.edu/ghazal/intro/int.html.

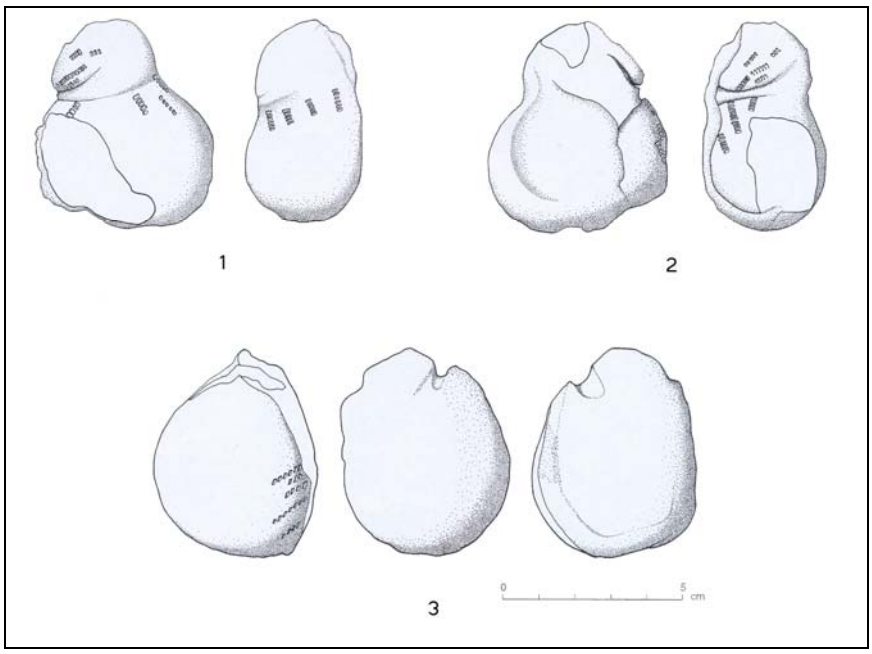
Şekil 18: Ain Ghazal Erkek Heykelcikleri (Hansen, 2007: Taf.17)

Phallous Heykelcikleri: Yerleşmede Orta PPNB Dönemi'ne tarihlenen ve erkek cinsel organı olarak yorumlanan heykelcikler ortaya çıkarılmıştır. IVa ve IVa-b Evreleri'ne ait buluntular MÖ 7700-7500 yıllarına tarihlenmektedir (McAdam, 1997: 115, 118, 141).

1-) Pişmemiş kilden yapılmış olan heykelcik IVa Evresi'ne tarihlendirilmektedir. 46 cm yüksekliğinde olan heykelciğin, genişliği 37 cm, kalınlığı 21 cm'dir. Üzerinde az miktarda çatlaklar vardır. Yuvarlak bir lob ve yine yuvarlatılmış bir çıkıntıdan oluşmaktadır. Yuvarlak uç kısım lobdan kısa bir boyun ile ayrılmıştır. Uç kısım, omuz ya da dudak formunu vermek için eğimli hale getirilmiştir. Parçanın bir yanı tahrip olmasına karşın, bu yüzdeki çizgi, olasılıkla var olan lob ile yaklaşık aynı şekilde yuvarlatılmış bir kısım olduğunu göstermektedir ve olasılıkla biraz daha küçüktür. Parçanın dış yüzeyine bir kil tabakası sürülmüş ve ipe sarılarak şerit bezeme yapılmıştır. Şerit bezemenin model ve dağılımına göre; iki lobun birleştiği yer pürüzsüzleştirilmemiş ancak keskinleştirilerek belirgin hale getirilmiştir. Uç kısımda ve lobda kırmızı aşı boyası izi bulunmaktadır. Testislerden biri eksiktir (A.e., s:123,141), (Şekil 19: 1).

2-) Pişmemiş kilden yapılmış olan heykelcik IVa Evresi'ne tarihlendirilmektedir. 57 cm yüksekliğinde olan heykelciğin genişlik ve kalınlığı maksimum 42 cm'dir. Özenli olan parçanın yüzeyi pürüzsüzleştirilmiştir ve yoğun şekilde çatlaklar vardır. Şerit bezemeli olan buluntunun üst bölümünün başladığı yerde uç kısımla ilişkili bir çizgi vardır. Parçanın üst bölümü eksiktir. Heykelcik, olasılıkla biraz daha geniş olan ikincil lobdur. Diğer parçayla beraber düşünüldüğünde, ayrılmış olan iki lobun testisleri, uç kısmın baş bölümüyle beraber penisi temsil ettiği, erkek cinsel organı modelidir (A.e., s: 123,141), (Şekil 19: 2)

3-) Pişmiş kilden yapılmış olan heykelcik, IVa-b Evresi'ne tarihlenmektedir. 33 cm yüksekliğinde olan heykelciğin genişliği 37 cm, kalınlığı 3-10 cm kadardır. Özenli olan parçanın kenarları kısmen yongalanmıştır. Konkav biçimli olan parçaya ipe sarılarak şerit bezeme yapılmıştır. Hamile bir kadın heykelciğinin karın kısmı gibi görünen buluntu, ortaya çıkartılan örneklere uymayacak kadar büyüktür. Bu nedenle, kesin olmamakla beraber, erkek cinsel organı betimlemelerinden biri olarak düşünülmektedir (A.e., s: 123,141), (Şekil 19: 3).

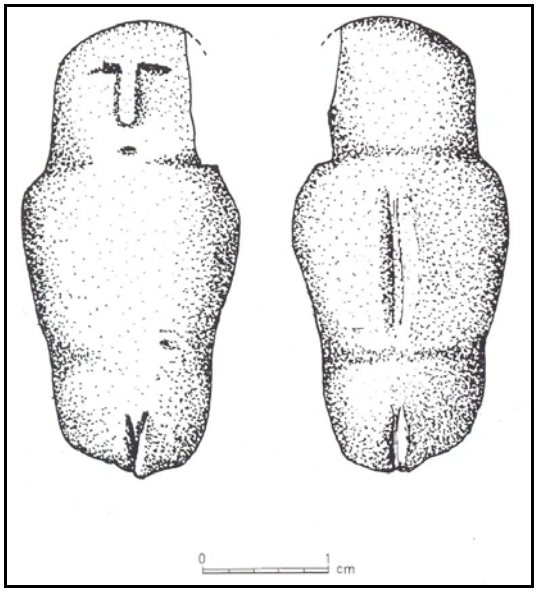

Şekil 19: Ain Ghazal Yerleşmesi Phallous Buluntuları (Mcadam, 1997: Fig. 6)

III.H. Gilgal I

Gilgal I, Aşağı Ürdün Vadisi'nde, Salibiya Vadisi'nin kuzeydoğusunda, Sahara-Sudanian bitki örtüsünün etkin alanı içinde yer almaktadır. 225 m'lik bir yamacın yaklaşık olarak 3 dönümünü kaplayan batı kenarında bulunmaktadır. 1973-1974 yıllarında Salibiya Vadisi'nin doğusunda yapılan yüzey araştırmalarında tespit edilen, 3'ü Natuf Dönemi'ne, 3'ü de PPNA Dönemi'ne ait 6 yerleşmeden biridir (Noy, 1989: 11-12). 1985-1987 yıllarında yapılan kazı çalışmaları, İsrail Müzesi ile Judea ve Samaria ofisleri tarafından yürütülmüştür. Weizmann Enstitüsü tarafından açıklanan C 14 sonuçlarına göre; 9950 +/- 150 B.P. ile 9000 +/- 220 B.P., PTA Laboratuar 'ı sonuçlarına göre ise; 9740 +/- 100 ile 9830 +/- 80 B.P. yıllarına tarihlendirilmektedir. Bu iki tarihlemeye göre Gilgal I yerleşmesinin EPPNA Dönemi'nin iki kısa evresini temsil edebileceği düşünülmektedir (A.e., s: 17).

Phallous Figürinleri: Yerleşmede, PPNA Dönemi'ne tarihlenen, kadın figürini olarak tanımlanmış ancak erkeği temsil eden figürin olarak yorumlanabilecek buluntular vardır. Burun ve kaşların, penisi örten deriye dönüştüğü, vücudun phallous olduğu ve kalçaların da testisleri temsil ettiği düşünülebilir (Gopher-Orelle, 1996: 255). Silindirik formda olan heykelcik dipten üste doğru kalınlaştırılarak yükseltilip üst bölümde tekrar inceltilmiştir. Açılan iki olukla alt ve üst bölüm gövdeden ayrılmıştır. Oluklar iki bölümde de ön yüzde devam ettirilmeden bitirilmiştir. Gövdenin arka yüzünde olukların dikine derin ve geniş bir oluk açılmış ancak tüm yüzeyde devam ettirilmemiştir. Alt bölüm açılan başka bir derin bir olukla iki parça bölünmüş ve oluk ön ve arka yüzde devam eder. Üst bölümde, iki göz, uzun bir burun ve yuvarlağa yakın bir ağızla yüz betimlenmiştir. Dip ve baş kısım kütleştirilerek bitirilmiştir (Şekil 20).

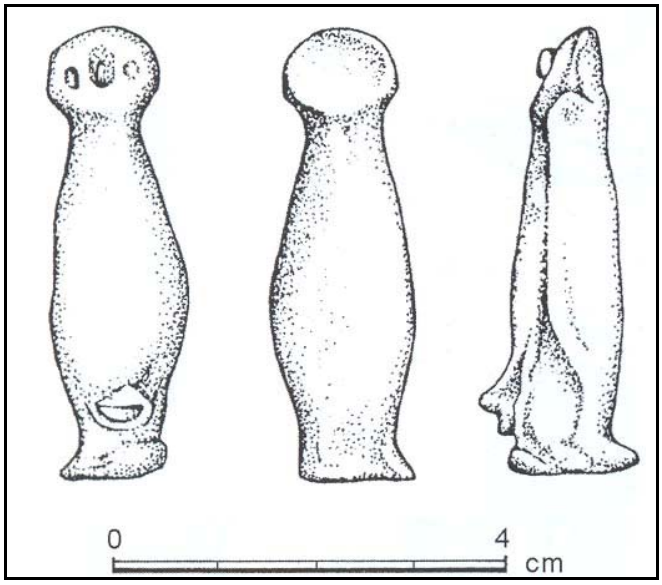
Şekil 20: Gilgal I Yerleşmesi Erkek Heykelciği (Hansen, 2007: Taf. 5)

III.I. Munhatta

Munhatta, Galilee Denizi'nin 11 km kadar güneyinde, Ürdün Vadisi'nin batı yakasında, Wadi Bireh'in, Ürdün Vadisi'ne açıldığı yüksek bir terasta yer almaktadır. Yerleşmede, 6 tabaka tespit edilmiştir; 6-3 arası tabakalar, PPNB, 2-1 arası tabakalar ise Geç Neolitik ve Kalkolitik Dönem'e tarihlenmektedir.

Erkek Figürinleri: Yerleşmede, kilden erkek figürinleri bulunmuştur. Göz ve burun, küçük düz kil parçalarından oluşturulmuştur[15]. Alt bölümden itibaren baş kısma kadar dışbükey yükseltilen heykelciğin alt bölümü bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiştir. Alt bölümün hemen üzerine yarım daireye benzer açılan oyuk ile olasılıkla cinsel bölge betimlenmiştir. Kalın bir boyun üzerine yuvarlaklaştırılmış baş bölümünün ile bitirilmiştir. (Şekil 21).

[15] Bkz. Moor, 1978: 223.

Şekil 21: Munhatta Yerleşmesi Erkek Heykelciği (Hansen, 2007: Taf. 13)

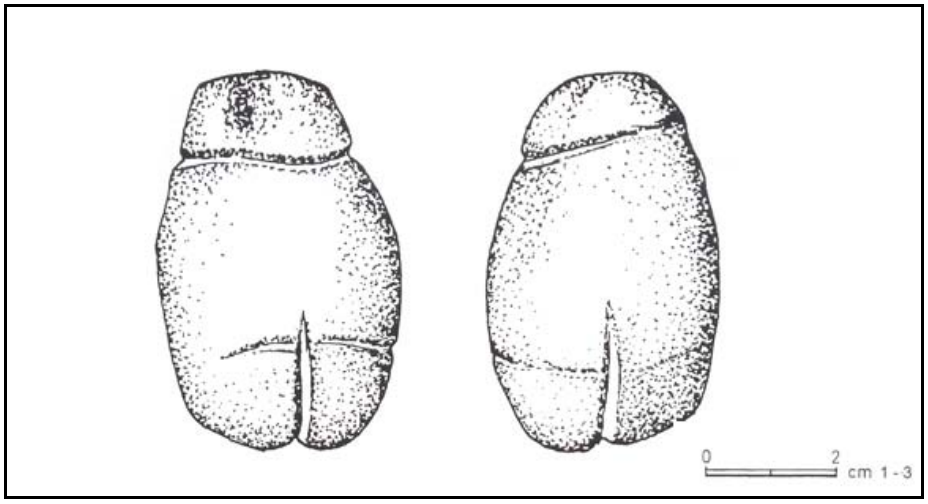
III.J. Nahal Oren

İsrail'de Haifa şehrinin güneyinde, Carmen Dağı'nın batı uçurumunda yer alan Nahal Oren, denizden yaklaşık olarak 45-55 m yükseklikte bulunan genişçe bir terasın eğimindeki bir mağara girişinin hemen yanındaki vadinin batı yakasında yer alır. Önceleri Akdeniz'e dökülen bir akarsuyun olduğu bölgede, yerleşmeye 500 m kadar mesafede üç pınar bulunmaktadır (Stekelis, Yizraely, 1963: 1). İlk kazı çalışmalarına 1941 yılında başlanmıştır[16]. 1951-1960 yılları arasında, Hebrew Üniversitesi, Hafia Belediyesi ve Department of Antiquities denetiminde çalışmalara devam edilmiştir. Yapılan çalışmalar sonucunda Nahal Oren yerleşmesinde, Üst Paleolitik Çağ, Natuf ve PPN Dönemi'ne ait tabakalar tespit edilmiştir. Üst Paleolitik Çağ; VI (Kebarian) ve V (Atlithian) olarak iki evreyle temsil edilmektedir (Stekelis, Yizraely, 1963: 1-2). IV. Evre; Natuf ile PPNA Dönemi arasında küçük bir tabaka olarak yorumlanmaktadır. PPN Dönemi; III, II ve I olarak üç evreyle temsil edilir. III. ve II. Evrelerin Jericho'nun PPNA tabakalarıyla örtüştüğü, I. Evrenin ise PPNB Dönemi'ni temsil ettiği düşünülmektedir[17].

[16] Bkz. http://ancientneareast.tripod.com/Nahal_Oren.html.
[17] Bkz. http://ancientneareast.tripod.com/42.html.

Phallous Heykelcikleri: Yerleşmede PPNA Dönemi'ne tarihlenen [18] phallous heykelciği olabilecek ancak kadın heykelciği olarak yorumlanmış bir buluntu ortaya çıkarılmıştır. Gopher ve Orelle, heykelciğin gövde kısmının; penis, kalçalarının ise; testisler olarak da düşünülebileceğini belirtmişlerdir (Gopher, Orelle, 1996: 255).

Silindirik forma yakın olan heykelcik, alttan üste doğru dış bükey olarak yükseltilmiştir. Gövde alt ve üst bölüme oranla daha şişkin olarak biçimlendirilmişse de alt bölüm uç bölüme oranla daha kalındır. Üst bölüm, tüm yüzeyde devam eden ancak düzenli olmayan bir oluk ile gövdeden ayrılmıştır. Alt bölüm ise, yine açılan düzensiz bir oluk ile gövdeden ayrılmışsa da tüm yüzeyde devam ettirilmemiştir. Her iki uç kısım da yuvarlağa yakın kütleştirilmiştir. Gövdeden ayıran oluğun biraz üzerinden itibaren her iki yüzde de dikine açılan ikinci bir oluk ile iki parça halinde betimlenen alt bölümün olasılıkla testisleri, üst bölümün ise penisin baş kısmını temsil ettiği bir görünüş sağlanmıştır (Şekil 22).

Şekil 22: Nahal Oren Yerleşmesi Olası Phallous Heykelciği (Hansen, 2007: Taf. 6)

[18] Bkz. http://menic.utexas.edu/ghazal/ChapIV/chapter4.html.

III.K. Tell Aswad

Damas'ın 30 km güneydoğusunda bulunan Jdeidet el Khass Köyü'nün doğusunda yer alan Tell Aswad, ilk kez 1967 yılında H. de Contenson tarafından bulunmuştur. Sınırında iki büyük bölümünün ordu tarafından tahrip edildiği Tell Aswad' da, 1971-1972 yıllarına arasında Contenson başkanlığında yüzey araştırması yapılmıştır. Yerleşmede, PPNA (MÖ 9500-8700 ca.) ve OPPNB (MÖ 8200-7500) Dönemi'ne tarihlenen tabakalar tespit edilmiştir. PPNA Dönemi'ne tarihlenen tabakalar, Mureybetian (kuzey) ile Sultanian (güney) ayrımının tam ortasına denk gelmektedir.

Erkek Figürinleri: Yerleşmede, pişmiş kilden, üzerinde abartılı olarak betimlenmiş phallousuyla beraber erkek heykelciği bulunmuştur. Kolların betimlenmediği buluntuda bel kısmı daraltılarak alt ve üst kısmına şişkin bir görünüm verilmiştir[19] (Şekil 23).

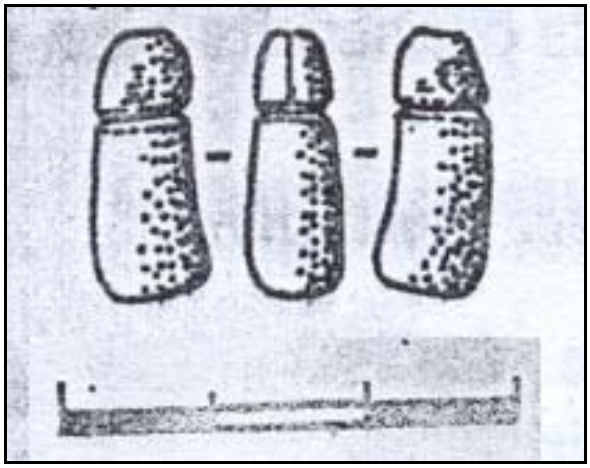
Şekil 23: Tell Aswad, Erkek Heykelciği (http://www.diplomatie.gouv.fr/en/france-priorities_1/archaeology_2200/archaeology-notebooks_2202/ancient-east_2224/syria-tell-aswad_3997/index.html)

[19] Bkz. Schmande – Besserat, Denise.

III.L. Dja'de El Mughara

Fırat'ın doğu yakasında, Cezire Vadisi'ne ulaşımın kolay olduğu, yüksek bir terasta yer alan, Dja'de, bulunduğu vadinin sık yer değiştirmesine karşın, korunaklı bir konuma sahip olmasından sellere karşı korunmuştur. Höyük; İslami Dönem, Roma Dönemi, Antik Dönem, Tunç Çağı III-IV, Halaf öncesi ve Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem'de iskan edilmiştir. PPNB Dönemi'ne ait olan Neolitik tabakaları; III. ve II. Evreleri EPPNB ve I. Evre FPPNB olmak üzere 3 evreye ayrılmıştır (Coqueugniot, 2005).

Phallous Buluntuları: Yerleşmede, PPNB Dönemi'ne tarihlenen, *mikro phallous* olarak tanımlanan, çay taşından nesneler bulunmuştur. Yükseklikleri yaklaşık 18 mm olan buluntuların bazen tek yüzünde bazen de tüm çevresinde görülen, kazıma yöntemiyle açılmış derin ve düzenli çizgiler vardır (Coqueugniot, 2205: 71). Silindirik formda olan phallous heykelciği bir yana doğru hafif eğimli olarak biçimlendirilmiştir (Şekil 24).

Şekil 24: Dja'de el Mughara Yerleşmesi Phallous Heykelciği (Hansen, 2007: Taf.21)

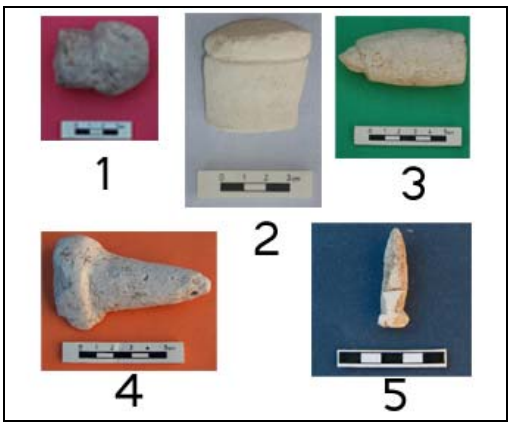
III.M. Akarçay Tepe

Birecik Platosu'nda Fırat'ın mevsimlik yan kollarından biri olan Su Deresi'nin güneybatısında, alçak alüvyal bir ovada yer alan höyük, Şanlıurfa ilinin Birecik ilçesine bağlı Akarçay Köyü'nün batısında kısmen de altında yer alır. Höyük ilk kez Guillermo Algaze başkanlığında sürdürülen yüzey araştırması sırasında saptanmıştır. İlk olarak, ODTÜ TAÇDAM Projesi kapsamında kurtarma kazısı olarak 1999-2002 yılları arasında İstanbul Üniversitesi, Barselona Otonom Üniversitesi ve Tsukuba Üniversitesi'nden oluşturulan karma bir ekiple başlatılan kazı çalışmalarına 2 yıl ara verildikten sonra 2005 yılında İstanbul Üniversitesi Prehistorya Anabölüm Dalı'nda Mihriban Özbaşaran başkanlığında Barselona Otonom Üniversitesi ortaklığıyla tekrar başlatılmıştır (Özbaşaran, Molist, 2007: 179).

Neolitik Dönem'e ait 11 tabakanın tespit edildiği Akarçay Tepe'de, iki farklı höyükleşmenin olduğu anlaşılmıştır. Buna göre; doğuda bulunan höyük Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem ve Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem'den Çanak Çömlekli Neolitik Dönem'e Geçiş evresini, batıda bulunan höyük ise ağırlıklı olarak Çanak Çömlekli Neolitik Dönem'i yansıtmaktadır (A.e., s: 180).

Phallous Heykelcikleri: Yerleşmede, Geç PPNB, PPNB Dönemi'nden PN Dönemi'ne Geçiş Evresi ve PN Dönemi'nden (Akarçay Tepe Kazı Arşivi) phallous olabilecek çok sayıda buluntu ortaya çıkarılmıştır[20].

[20] Akarçay Tepe yerleşmesinde ortaya çıkartılan phallous ve olası phallous heykelcikleri, bu çalışma kapsamında, Mezraa Teleilat'taki phallous heykelciklerinden yola çıkılarak, Akarçay Tepe Kazı Arşivinde bulunan fotoğraflardan tanımlanmıştır. Akarçay Tepe Kazı Arşivini kullanmama olanak sağladığı için Prof. Dr. Mihriban Özbaşaran'a teşekkür ederim.

Şekil 25: Akarçay Tepe Phallous ve Olası Phallous Heykelcikleri (Akarçay Tepe Kazı Arşivi)

1-) PPN Dönemi'nden PN Dönemi'ne Geçiş Evresi'ne ait tabakalardan gelen phallous heykelciği kireçtaşındandır. Heykelcik 6.54 cm yüksekliğindedir ve maksimum genişliği 4.91 cm'dir (Akarçay Tepe Kazı Arşivi). Silindirik yükseltilen gövdenin üzerine, genişletilerek biçimlendirilmiş baş bölümü ile betimlenmiştir. Baş bölümü açılan düzensiz bir oluk ile belirtilip, belirgin kenarlarla gövdeden ayrılmıştır (Şekil 25: 1)

2-) Karışık dolgudan gelen kireçtaşı olası phallous heykelciği, 4.62 cm yüksekliğindedir ve maksimum genişliği 4.34 cm'dir (Akarçay Tepe Kazı Arşivi). Silindire yakın forma sahip buluntu, belirgin olmayacak şekilde, alttan üste doğru genişletilerek yükseltilmiştir. Üst kısımda açılan, düzenli ve göreli olarak derin bir oluk ile baş bölümü betimlenmiştir ne belirgin kenarlarla gövdeden ayrılmıştır (Şekil 25: 2).

3-) Yerleşmenin Geç PPNB Dönemi'ne ait tabakalardan gelen kireçtaşı olası phallous heykelciği, 8.20 cm yüksekliğindedir ve maksimum genişliği 3.75 cm'dir (Akarçay Tepe Kazı Arşivi). Dip kısımdan üste doğru dışbükey olarak yükseltilen heykelcik, üst bölümde, tüm yüzeylerden yontularak uç kısımda üçgene yakın formda baş kısmı betimlenmiştir. Uygulanan işlemle baş bölümün gövdeden ayrıldığı kısım eğimli olarak biçimlendirilmiştir (Şekil 25: 3).

4-) PPNB Dönemi'ne ait tabakalardan gelen, kireçtaşı olası phallous heykelciği, 9.24 cm uzunluğundadır ve maksimum genişliği 5.60 cm'dir (Akarçay Tepe Kazı Arşivi). Altta oluşturulan dairesel bölüm üzerinde silindire yakın uç kısma kadar inceltilerek yükseltilen heykelcik, uç kısımda kütleştirilerek bitirilmiştir. Gövdenin alt bölümden ayrımı belirgindir ancak düzenli değildir. Söz konusu ayrım, alt bölümden içe doğru yapılan dönüşlerle sağlanmıştır (Şekil 25: 4).

5-) Yerleşmenin PN Dönemi'ne ait tabakalardan gelen olası phallous heykelciği kiraçtaşındandır. 4.59 cm yüksekliğindedir ve maksimum genişliği 1.25 cm'dir (Akarçay Tepe Kazı Arşivi). Heykelcik, altta oluşturulan bölüm üzerinde, silindire yakın yükseltilmeye başlanmış ve uç kısma doğru sivrileştirilerek bitirilmiştir. Gövdenin alt bölümden ayrımı, içe doğru dönüşlerle verilmiş ve açılan düzensiz bir oluk ile belirginleştirilmiştir. Alt bölüm, bir yüzde atılan küçük bir çentikle iki parça olarak betimlenmiştir (Şekil 25: 5).

Şekil 26: Akarçay Tepe Olası Phallous Heykelcikleri (Akarçay Tepe Kazı Arşivi)

6-) Yerleşmenin Geç PPNB Dönemi'ne ait tabakalardan gelen kireçtaşı olası phallous heykelciği, 5.11 cm yüksekliğindir ve maksimum genişliği 3.02 cm'dir (Akarçay Tepe Kazı Arşivi). Üçgen formda olan heykelcik, altta oluşturulan bölümün üzerinden uç kısma kadar inceltilerek yükseltilmiştir. Alt bölümde her iki ucun da düzleştirildiği heykelcikte, keskin olmayan dönüşlerle üst bölümün ayrımı verilmiştir. Bir yüzde eğimli olarak yükseltilen üst bölüm, uç kısımda kütleştirilerek bitirilmiştir (Şekil 26: 1).

7-) PPN Dönemi'nden PN Dönemi'ne geçiş Evresi'ne ait tabakalardan gelen, kireçtaşı olası phallous heykelciği, 4.30 cm yüksekliğindedir ve maksimum genişliği 3 cm'dir (Akarçay Tepe Kazı Arşivi). Üçgen formda olan heykelcik, düzleştirilmiş olan dipten uç kısma kadar inceltilerek yükseltilmiştir. Alt ve üst bölümlerin ayrımı belirgin değildir. Alt bölüm üzerinde sivrilerek yükselen üst bölüm, uç kısımda hafif sivriltilerek bitirilmiştir (Şekil 26: 2).

8-) PPN Dönemi'nde PN Dönemi'ne Geçiş Evresi'ne ait tabakalardan gelen, kireçtaşı olası phallous heykelciği, 2.83 cm yüksekliğindedir ve maksimum genişliği 1.76 cm'dir (Akarçay Tepe Kazı Arşivi). Üçgene yakın bir formda olan heykelcik, düzleştirilmiş olan dipten uç kısma kadar inceltilerek yükseltilmiştir. Üst bölüm, bir yüzde verilen eğim ile belirgin şekilde eğimli olan tarafa doğru yükseltilmiştir. Alt bölüm üzerinde uzun bir görünüme sahip olan üst bölüm, uç kısımda yuvarlatılarak bitirilmiştir. Üst bölümünde, belirgin olmayan, düzensiz açılan bir oluk ile heykelciğin baş bölümü betimlenmiştir (Şekil 26: 3).

9-) Yerleşmenin PPN Dönemi'nden PN Dönemi'ne Geçiş Evresi'ne ait tabakalarından gelen kireçtaşı olası phallous heykelciği, 6.98 cm yüksekliğindedir ve maksimum genişliği 4.39 cm'die (Akarçay Tepe Kazı Arşivi). Üçgene yakın bir forma sahip heykelcik, kısmen düzleştirilmiş dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiştir. Alt ve üst bölüm arasındaki ayrım, bir yüzde oluşturulan keskin bir dönüş ile verilmiştir. Alt bölüm üzerinde silindirik olarak biçimlendirilen üst bölüm, uç kısımda kütleştirilerek bitirilmiştir (Şekil 26: 4).

10-) Yerleşmenin PN Dönemi'ne ait tabakalarından gelen, kireçtaşı olası phallous heykelciği, 4.37 cm yüksekliğindedir ve maksimum genişliği 2.56 cm'dir (Akarçay Tepe Kazı Arşivi). Dairesel olarak biçimlendirilen alt bölüm üzerinde üçgene yakın yükseltilen üst bölüm uç kısımda belirgin şekilde sivriltilerek betimlenmiştir. Alt ve üst bölüm arasında ayrım bir yüzde oluşturulan eğim ile verilmiştir. İki bölüm arasındaki ayrım açılan, düzensiz ve göreli olarak geni ve sığ bir olukla belirginleştirilmiştir (Şekil 26: 5).

III.N. Yeni Mahalle-Balıklıgöl Höyüğü

Yeni Mahalle, doğusunda Harran Ovası, batısında Fatik Dağları, kuzeyinde ise Kaşmer Dağları ile çevrili Urfa ilinin merkezinde, Balıklıgöl'ün yanında yer alır. Yeni Mahalle semtinin güney ve batısı, eski Karakoyun Deresi'nin yatağı tarafından doğal bir bariyer ile korunur durumdadır. 1997 yılında Şanlıurfa Müzesi ve Harran Üniversitesi ortaklığıyla 15 m'lik bir alanda yapılan çalışmalarda tespit edilen kesitte, Neolitik Dönem'e ait olduğu anlaşılan buluntulara rastlanılmıştır. Her ne kadar yerleşmenin gerçek boyutları üzerine kurulmuş olan modern yerleşim nedeniyle tespit edilememekteyse de, yapılan hafriyat çalışmalarında çeşitli yerlerde kül ve çakmaktaşı örneklerinin çıktığı da bilinmektedir (Çelik, 2007: 165-166). Çalışmalar sonucunda, anakaya üzerine kurulmuş olduğu anlaşılan Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem'e ait 13 tabaka tespit edilmiştir (A.e., s: 167).

Erkek Figürinleri: 1993 yılında Yeni Mahalle'de bulunmuş olan erkek heykeli, yapılan hafriyat sırasında ortaya çıkartılmış olduğundan herhangi bir tabakalanmadan bahsetmek mümkün değildir (Çelik, 2007: 165). MÖ 9.-8. bin yıllarına tarihlenen, kireçtaşından yapılmış ve üzerine kazıma yöntemiyle *chevron* motifi işlenmiş olan heykel (A.e., s: 169); 193 cm yüksekliğinde, 54 cm genişliğinde ve 63 cm çapındadır (Başgelen, 2007: 133). Dörtgen bir gövdeye sahiptir. Omuzlardan aşağıya doğru uzanan ve olasılıkla kasık bölgesinde birbirlerine kavuşan iki kol oluşturulmuştur. Boyun kısmı kalın olan heykelin baş bölümü dörtgene yakın biçimlendirilmiştir.

Ayakların betimlenmediği buluntu bir düzleme dikilecek şekilde biçimlendirilmiştir. Göz ve burunla yüz betimlenmiştir (Şekil 27).

Şekil 27: Yeni Mahalle-Balıklıgöl Höyüğü Erkek Heykeli (Başgelen, 2008: 133.24)

III.O. Göbekli Tepe

Göbekli Tepe yerleşmesi, Şanlıurfa İli'nin 15 km kuzeydoğusunda, Örencik Köyü'nün 2.5 km doğusunda yer alır. Germuş Sıradağları'nın en yüksek tepesinde yer alan höyük, Harran Ovası'na hakim bir konumdadır. İlk olarak 1963 yılında bulunan yerleşme, 1995 yılından itibaren Şanlıurfa Müzesi ile Alman Arkeoloji Enstitüsü ortaklığıyla sürdürülmektedir. Çalışmaların batı yamaçta yoğunlaştığı höyükte, I; Orta Çağ ve günümüzde, tarla çalışmaları ve yüzey hareketliliğiyle oluşmuş karışık dolgu, II; İlk-Orta Çanak Çömleksiz Neolitik B Dönemi ve III; Çanak Çömleksiz Neolitik A / Çanak Çömleksiz Neolitik B Dönemi olmak üzere 3 yapı katı tespit edilmiştir (Schmidt, 2007: 115-116).

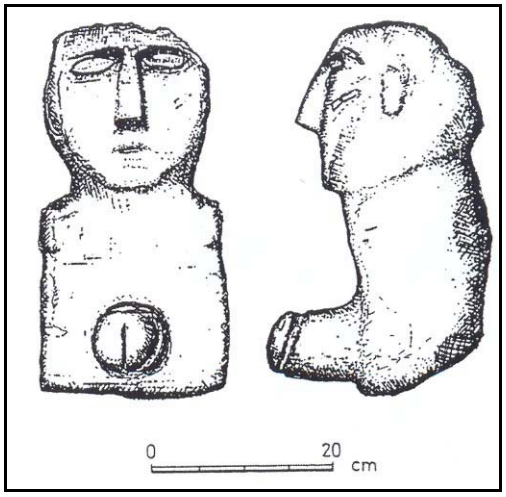
Phallous Buluntuları: Yerleşmede, kireçtaşından, dik olarak betimlenmiş phallous heykelcikleri bulunmuştur (A.e., s: 124). Dörtgen yükseltilen phallous heykelciğinin alt bölümü bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiştir ve alt bölüm dörtgendir. Alt ve üst bölüm genişletilerek gövdeden ayrılmış olan buluntunun yan

yüzünde birbirine paralel geniş ve sığ oluklar açılmıştır. Alt ve üst bölümde yüzeyde kabartmalar vardır. Üst bölümün bir yüzünde dip kısma paralel gövdeden ayrı bir bölüm olarak görülen bir çıkıntı oluşturulmuştur (Şekil 28).

Şekil 28: Göbekli Tepe Yerleşmesi Phallous Heykelciği (Schmidt, 2007: 113.21)

Erkek Figürinleri: Göbekli Tepe'de kireçtaşından phallousuyla birlikte betimlenmiş insan figürini bulunmuştur. (Hauptmann 2007: 131, fig. 25). Gövdenin dörtgen biçimlendirildiği heykelcikde boyun belirgin değildir ve gövde üzerine yuvarlağa yakın ancak üst kısmı kütleştirilmiş bir baş bölümü oluşturulmuştur. Gövdenin alt kısmında silindirik biçimlendirilmiş erekte durumda penis betimlemesi vardır. Bunun yanında, henüz kazısı bitirilmemiş olan P 43 no'lu dikilitaş üzerinde çeşitli hayvan motifleriyle beraber, başsız, kollarını havaya kaldırmış, cinsel organı erekte olarak betimlenmiş insan motifi de yer almaktadır (Schmidt, 2007: 41-43), (Şekil 29).

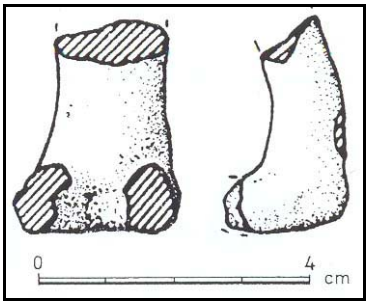

Şekil 29: Göbekli Tepe Yerleşmesi Erkek Heykelciği (Schmidt, 2007: 131.25)

III.P. Gritille

Atatürk Barajı suları altında kalan Gritille, Fırat Nehri'nin kuzeybatı kıyısında, Adıyaman ili Samsat ilçesinin 8 km kuzeyinde yer almaktaydı (Voigt, 1988: 215). 1975 yılında Ü. Serdaroğlu başkanlığında yapılan yüzey araştırmalarında saptanmıştır. Yerleşme, 1977 yılında M. Özdoğan başkanlığında, Atatürk ve Karababa Barajları suları altında kalacak kültür varlıklarının belirlenmesi amacıyla, Aşağı Fırat Projesi kapsamında yapılan çalışmalarla tekrar değerlendirilmiştir. 1981-1984 yılları arasında, ABD Kuzey Carolina Üniversitesi adına R.S. Ellis bilimsel başkanlığında kazılmıştır (Ellis, 1982: 319). Yapılan kazı çalışmalarından sonucunda; Çanak Çömleksiz Neolitik, Erken Tunç, Ortaçağ ve Osmanlı dönemlerinin oluşturduğu, yaklaşık 13 m olan kültür dolgusu saptanmıştır (Voigt, 1988: 217).

Phallous Buluntuları: Yerleşmede, phallous olabilecek çok sayıda küçük kil nesne bulunmuştur. Bu küçük buluntular tabakalanmaya oturtulamadığından genel bir değerlendirme yapmak şu an için mümkün değildir (Voigt, 1989: 223-226). Dörtgene yakın bir dip üzerinden silindirik olarak yükseltilen buluntu, alt bölümün uzatılarak çıkıntılı hale getirilen tarafa doğru eğimli biçimlendirilmiştir. Dip bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiştir (Şekil 30).

Şekil 30: Gritille Yerleşmesi Phallous Heykelciği (Hansen, 2007: Taf.15)

III.R. Nevali Çori

Atatürk Baraj suları altında kalan Nevali Çori, Fırat Nehri'nin 3 km güneyinde, Şanlıurfa İli Hilvan İlçesi'nin Kantara Köyü yakınlarında, kendisini ikiye bölen Kantara Çayı'nın her iki yakasında yer almaktaydı. Kazı çalışmaları, Şanlıurfa Arkeoloji Müzesi ve Heidelberg Üniversitesi ortaklığıyla; 1983, 1985-1987 ve 1989-1991 yılları arasında yapılmıştır (Hauptmann, 2007: 136-137). PPNB Dönemi'nin ortalarına, MÖ 8600-8000 yılları arasına tarihlenen yerleşmede, Halaf Dönemi ile İlk tunç Çağı tabakaları altında kalan 5 Neolitik tabaka saptanmıştır (Hauptmann, 2007b: 97).

Erkek figürinleri: Yerleşmede, pişmiş kilden 179 adet erkek figürini bulunmuştur. Bu örneklerde kimi zaman figürinlerin bir şeye sarılmış gibi kollarını kavuşturarak ayakta durdukları görünmektedir (Hauptmann, 2007: 148). Tamamen dörtgen biçimlendirilmiş heykelciğin alt bölümünde aşağıya doğru açılmış uzun derin bir olukla iki bacak betimlenmiştir. Birbirlerine kavuşturulmuş kolların hemen üzerine yine dörtgene yakın formda baş biçimlendirilmiştir ve yüz betimlenmemiştir. Her iki kol üzerine de açılan küçük deliklerle bezeme yapılmıştır (Şekil 31).

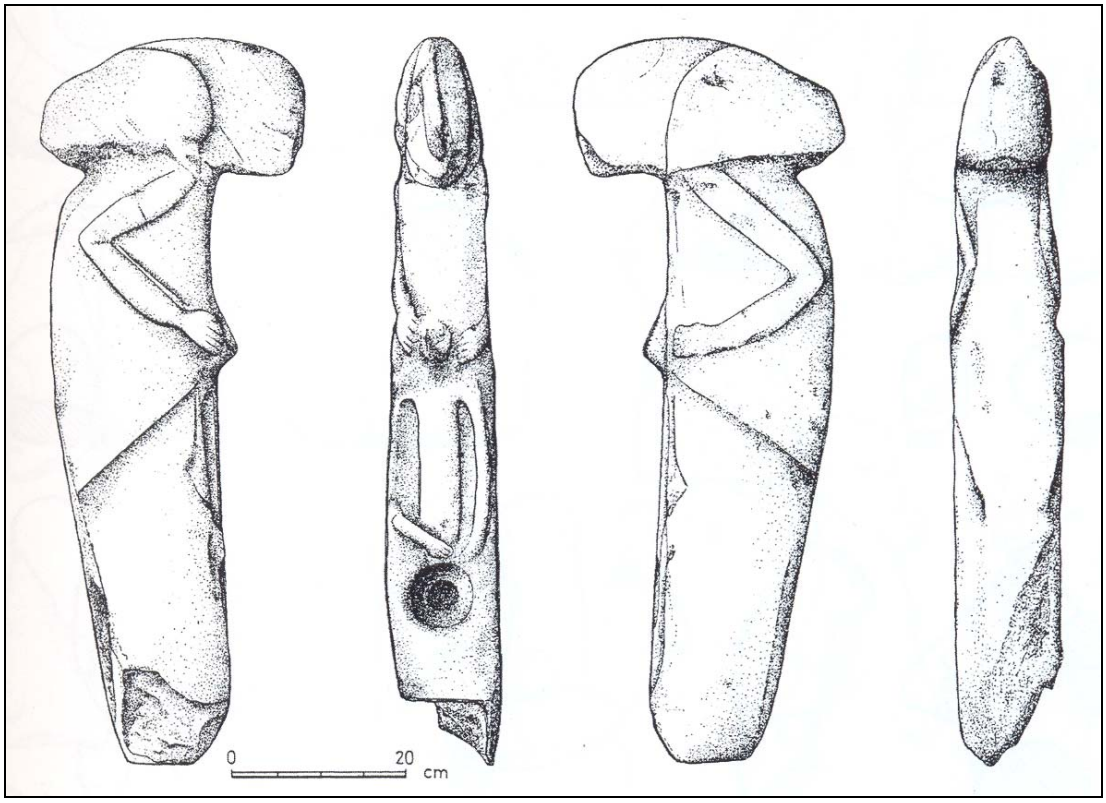
Şekil 31: Nevali Çori Yerleşmesi Erkek Heykelciği (Hauptmann, 2007: 121/8)

III.S. Kilisik Tepe

Tarsus yamaç düzlüklerinde bulunan Kilisik Köyü, Nevali Çori yerleşmesinin yaklaşık olarak 85 km kuzeyinde yer alır. 1965 yılında, Arsemia'daki Dörner kazısında çalışan bir çiftçi tarafından bulunan ve daha sonra Gaziantep Müzesi'ne götürülen bir heykel, bulunduğunda Neolitik Dönem'e ait olduğu anlaşılamamıştır ancak biçimi ve kıvrılmış kolları ile Nevali Çori'deki antropomorfik dikmelere benzemektedir ve PPNB Dönemi'ne ait olduğu düşünülmektedir (Verhoeven, 2001: 8).

Phallous Heykelcikleri: Gri kireçtaşından yapılmış olan heykel, 80 cm yüksekliğindedir ancak dip kısmı kırılmıştır ve olasılıkla daha uzundur. Baş kısmı, 29 x 9.5 cm çapındadır ve yüz kısmında sadece uzun bir burun betimlenmiştir. Başın hemen altında her iki tarafta da kıvrılmış olarak kollar ve Hauptmann'ın göbek olarak tanımladığı kısmın çevresinde yumru şeklindeki eller kabartma olarak belirtilmiştir. Hauptmann, göbeğin alt kısmı için ise, uzak bir ihtimalle, büyük bir penis ve iki ince bacağın betimlenmiş olabileceğini ifade etmiştir ve penis geniş, yuvarlak bir deliğin üstünde sonlanmaktadır. Verhoeven ise, göbek olarak

yorumlanan bölümün insan başı, penisin gövde ve bacaklarında kolları tasvir ettiğini, altta bulunan deliğin ise vajina olduğunu ileri sürmüştür (A.e., s: 8), (Şekil 32).

Şekil 32: Kilisik Tepe Olası Phallous Betimlemeli İnsan Heykeli (Hansen, 2007: Taf. 3)

III.T. Cafer Höyük

1976 yılında İstanbul Üniversitesi tarafından yapılan yüzey araştırmasında saptanan höyük, Doğu Toroslar'ın eteklerinde, Malatya'nın 40 km kuzeydoğusunda yer almaktadır. Kurtarma kazıları, J. Cauvin ve O. Aurenche tarafından 1979-1986 yılları arasında gerçekleştirilmiştir. Höyüğün yüzeyinde, Özdoğan tarafından, İTÇ çanak çömleği ve Neolitik olabilecek yontmataş parçalarına rastlanılmıştır. Orta ve doğu bölümünde çalışılan höyükte, 13. yüzyıla ait mezarlık tarafından tahrip edilmiş olan, Neolitik Dönem yerleşmesine rastlanılmıştır. Kesintisiz olarak devam eden ve 13 tabakadan oluşan Neolitik Dönem yerleşmesi, mimari gelişim ve buluntulara göre erken, orta ve geç olarak 3 evreye ayrılmıştır (Cauvin vd., 2007: 100). XIII-IX arası

tabakaları kapsayan erken evre; MÖ 8000'lere, VIII-V arası tabakaları kapsayan orta evre; yaklaşık olarak MÖ 8000-7500'lere, IV-I arası tabakaları kapsayan geç evre ise MÖ 7500-7000'lere tarihlendirilmektedir (Aurenche, 2007: 92).

Erkek Figürinleri: Orta Evre'ye ait VI. Tabakanın geç evresi olan VIb'de 1 adet pişmiş kilden, üzerinde phallousuyla beraber betimlenmiş erkek figürini bulunmuştur (A.e., s.104). Alt bölümünün sivrileştirilerek üçgene yakın biçimlendirildiği ve kalça kısmının abartılı betimlendiği heykelciğin gövdesi silindirik yükselir. Boyun betimlenmemiştir ve gövde üzerinde yuvarlağa yakın bir baş oluşturulmuştur. Heykelciğin kalçası gibi penisi de abartılı betimlenmiştir ve üçgen formdadır (Şekil 33).

Şekil 33: Cafer Höyük Erkek Heykelciği (Cauvin vd., 2007: 102.28)

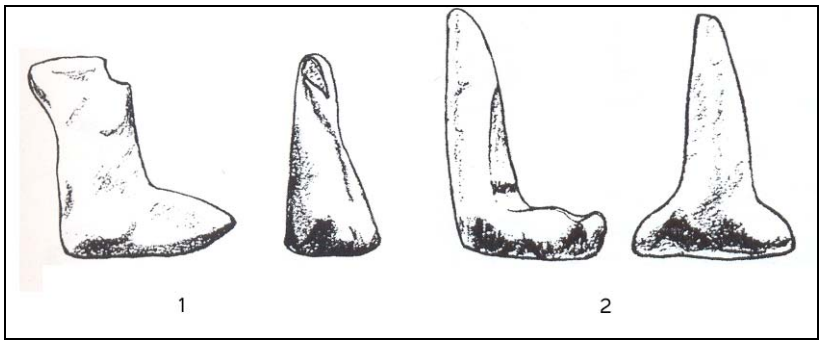
III.U. Çayönü

Fırat ve Dicle havzalarının birbirine en yakın olduğu bölgede, dağ eşiğindeki Ergani Ovası'nda yer alan Çayönü Tepesi (Erim-Özdoğan, Yalman 2004: 70), farklı ekolojik çevre ve hammadde yataklarına sahip coğrafi bölgelerin kesişme noktasında yer alır. Diyarbakır İli Ergani İlçesi'nin 7 km. güneybatısında Sesverenpınar (Hilar) Köyü sınırları içindedir (Çambel vd. 1988: 37). Yerleşmede kazılara, 1964-1972 yıllar arasında, Halet Çambel, Linda ve Robert J. Braidwood eşbaşkanlığında başlanılmış, 1985 yılından itibaren Mehmet Özdoğan başkanlığında, 1991 yılına,

çalışmaların sonlandırılmasına kadar devam edilmiştir (Erim-Özdoğan 2007: 58). Yerleşmede, yapılan çalışmalar sonucunda, İlk Tunç Çağı II-Orta Çağ, Çanak-Çömlekli Neolitik-İlk Tunç Çağı I ve Çayönü Esas Evresi (PPNA, PPNB, PPNC) olarak III ana evrenin varlığı tespit edilmiş (A.e., s: 61-62) ve PPNA Dönemi'nden, Demir Çağ'a kadar kesintisiz iskanın olduğu anlaşılmıştır (Özdoğan, A 1999: 35).

Erkek Heykelcikleri: Yerleşmede çok sayıda şematik insan heykelcikleri ortaya çıkartılmıştır (Hansen, 2007: 65). Söz konusu heykelcikler arasında erkek heykeli olabilecek örnekler bulunmaktadır (Şekil 34).

Oturur durumda betimlenmiş heykelciklerden bir tanesi, üçgene yakın bir formda oluşturulan alt bölümden, uç kısma kadar, ikinci bir bölüm oluşturularak yükseltilmiştir. Alt bölümün üzerinde dörtgen ikinci bir bölüm oluşturulmuş. Bir diğer örnekte; dörtgen bir bölüm üzerinde uç kısma kadar sivriltilerek yükseltilen heykelcik uç kısımda yuvarlağa yakın sivrileştirilerek bitirilmiştir.

Şekil 34: Çayönü Yerleşmesi Olası Erkek Heykelcikleri (Hansen, 2007: Taf. 21)

III.V. JARMO

Yerleşme, 35° 33' Kuzey Enlemi ile 44° 57' Doğu Meridyeni'nde, Chemchemal Vadisi'nde, Kerkük'e 1.5 saatlik mesafede bulunmaktadır. Denizden yüksekliği yaklaşık olarak 800 m'dir ve Cham Gawra Vadisi'nin güney yakasında yer alır. (Braidwood, 1983a: 155). Jarmo yerleşmesinde kazı çalışmaları, 1948 ile 1950'li yılların ilk yarısında, "Irak-Jarmo Projesi" kapsamında, Braidwood'un başkanlığındaki ekip tarafından yapılmıştır (Braidwood, Howe, 1960: 20). Yerleşmede saptanan 7 metrelik kültürel dolgu 16 tabaka ile tanımlanmıştır. Bazı araştırıcılar tarafından Jarmo'nun alt ve üst olarak iki ana evreye bölünmesi önerilmiştir ancak Braidwood, yerleşmeyi birbirini takip eden bir gelişim süreci içinde değerlendirmenin, sınırlı alt evrelere ayırmaktan daha anlamlı olduğunu belirtmiş ve alt tabakalar ile üst tabakalar arasında farklılık olsa da net bir ayrım yapmanın zor olmasına değinmiştir (Braidwood, 1983a: 155). Groningen'den Tjalling Waterbolk, radyo karbon sonuçları arasından seçerek yapmış olduğu çalışma sonucunda Jarmo G.Ö. 8000'li yıllarda gelişim göstermiştir. Ancak Braidwood bu tarihin 1250 yıl kadar daha erkene bir tarihe gitmesi gerektiğini belirtmiştir (Braidwood, 1983b: 538).

Phallous Heykelcikleri: Yerleşmede fallik nesne olarak tanımlanmış toplam 7 adet buluntu ortaya çıkarılmıştır (Moholy-Nagy, 1983: 300, Fig. 162). Özenli olan fallik heykelcikler, sünnetli olabilecek şekilde insan penisinin başını betimlemektedir. Buluntuların hiç biri de tüm değildir ve iki örnek diğerlerini de anlaşılmasını sağlayacak durumdadır. Taştan yapılmış olan örnekler mermerdendir (A.e., s: 300).

1-) Mermerden yapılmış olan buluntunun dip kısmı yuvarlatılarak bitirilmiş ve doğal penisteki üretral kanalın bulunduğu bölüme derin yuvarlak bir delik ve bu bölümün altına, *corpora cavernosanın* bitimi olan çukur şeklini hesaplamak amaçlı olabilecek kupa biçimli bir oyuk açılmıştır (A.e., s: 300). Buluntu daha geniş olarak biçimlendirilmiş alt bölümden üst kısma kadar silindirik formda, inceltilerek yükseltilmiştir (Şekil 35: 1).

2-) Mermerden yapılmış buluntu 1 no.lu örnek de olduğu gibi dip kısmı yuvarlatılarak bitirilmiş ve üretral kanal ve corpora cavernosanın bitiş kısmı olan çukurluğun hesaplanması amaçlı olabilecek kupa biçimli oyuk söz konusu örnekte de betimlenmiştir (A.e., s: 300). Heykelcik alt bölümden uç kısma kadar inceltilerek silindirik formda biçimlendirilmiştir (Şekil 35: 2).

3-) Formunun, olasılıkla kireçtaşının doğal şeklinden olan buluntunun uç kısmına baş bölümü betimlemek için bir çift oluk açılmıştır (A.e., s: 300). Genel olarak silindirik olan buluntu, dipten uç kısma doğru incelerek yükselir. Baş bölümü betimlemek için açılan oluklar birbirlerine paraleldir ve iki oluk arasında oluşturulan bölüm ile penisin baş kısmının hemen alt tarafında bulunan corona[21] betimlenmek istenmiş olabilir (Şekil 35: 3).

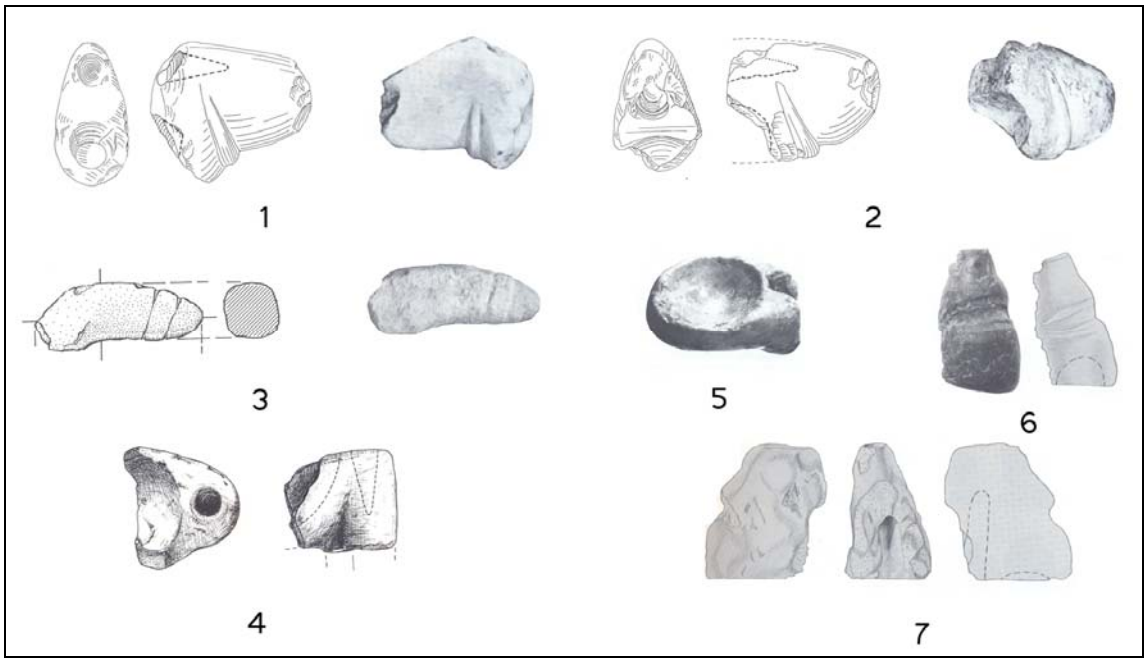
4-) Kupa biçimli uç kısma sahip, sağ tarafa bakan bir sapa benzer mermer görünümlü buluntu, fallik bir nesneye benzer şekilde, özenli olarak bitirilmiştir (A.e., s: 300). İnceltilerek biçimlendirilen kısmında bir oyuk açılmış olan buluntu genel olarak üçgen formdadır (Şekil 35: 4).

5-) 4 no.lu buluntuda olduğu gibi kupa biçimli uç kısma sahip olup sapa benzer bir görünümde olan fallik buluntu (A.e., s: 300), tek yüzde açılan bir oyuk ile yuvarlatılarak derinleştirilmiş bölüme birleşik ikinci bir bölüm oluşturulmuştur (Şekil 35: 5).

6-) Olası fallik nesne olarak tanımlanan buluntu (Morales, 1983: Fig. 162.2a-2b), genel olarak silindirik formdadır. Dip kısmı bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiştir. Dipten üste doğru inceltilerek yükseltililip, orta bölümlerde açılan birden fazla geniş ve sığ oluklarla alt ve üst bölüm birbirinden kısmen ayrılmıştır. Bir yana hafif eğimli biçimlendirilmiş ve uç kısmı düzleştirilerek bitirilmiştir (Şekil 35: 6).

[21] Penisin baş bölümünün, gövde ile birleştiği taç kısım.

7-) Fallik nesne olarak tanımlanan buluntu (A.e., Fig. 162.3), dörtgene yakın formdadır. Dip kısmı bir düzleme oturtulabilecek şekilde düşleştirilmiştir. Bir yüzde oluşturulan keskin bir dönüşle, bir yüzde ise açılan derin ve geniş bir oluk ile üst bölümü biçimlendirilmiş ve parçaya iki bölümlü bir görünüm verilmiştir. Hafif eğimli yükseltilen buluntu uç kısım düzleştirilerek bitirilmiştir (Şekil 35: 7).

Şekil 35: Jarmo Yerleşmesi Phallous ve Olası Phallous Buluntuları (Moholy-Nagy, 1983: Fig. 137,140,142; Morales, 1983: Fig 162)

III.Y. Tepe Guran

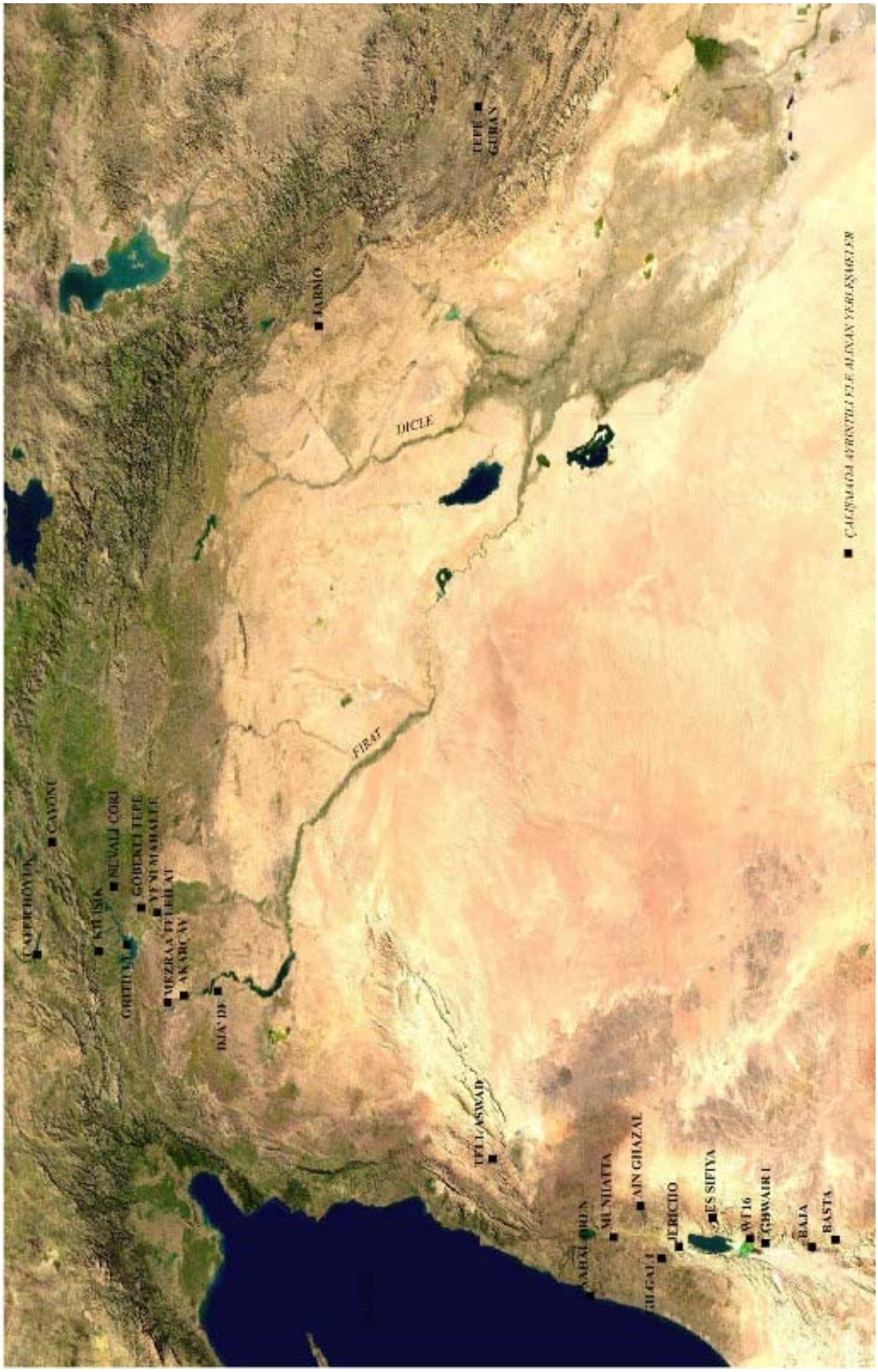
İran'da Hulailan Vadisi'nin kuzeyinde yer alan yerleşme, 1962 yılında J. Meldgaard tarafından yapılan yüzey araştırmasında saptanmıştır. Yapılan kazı çalışmaları sonucunda Tepe Guran yerleşmesinde; İslami Dönem ile Neolitik Dönem'e kadar 21 tabaka tespit edilmiş ve bu tabakalar, A-V olarak adlandırılmışlardır. Bu adlandırmaya göre; A-C evreleri, İslami Dönem'e ve Luristan Tunç Çağı'na, D-V evreleri ise Neolitik Dönem'e tarihlenmektedir (Mortensen, 1964: 29).

Phallous Heykelcikleri: Yerleşmede, Erken Neolitik tabakasına tarihlenen, hammadde olarak taşın kullanıldığı ve taş fallik olarak yorumlanan bir heykelcik ortaya çıkarılmıştır (Hansen, 2007: 81).

Silindirik formdaki phallous heykelciği alttan üst bölüme kadar inceltilerek yükseltilmiştir. Her iki bölüm de açılan oluklarla gövdeden ayrılmış ve alt bölüm gövdeye oranla daha kalın, uç bölüm ise daha ince biçimlendirilmiştir. Gövde alt bölümü belirginleştirecek şekilde inceltilmiştir. Her iki bölüm de yuvarlatılmış ancak uç bölüm küte yakın hale getirilmiştir. Gövdeden ayıran oluktan itibaren tek bir yüzde dikine açılan ikinci bir oluk ile iki parça halinde betimlenen alt bölümün olasılıkla testisleri, üst bölümün ise penisin baş kısmını temsil ettiği bir görünüm sağlanmıştır (Şekil 36).

Şekil 36: Tepe Guran Yerleşmesi Phallous Heykelciği (Hansen, 2007: Taf. 3)

Harita 1: Çalışmada Ayrıntılı Ele Alınan Yerleşmeler (http://www.archatlas.com)

IV. MEZRAA TELEİLAT YERLEŞMESİ PHALLOUS BULUNTULARI

Mezraa Teleilat yerleşiminde, özellikle geçiş evresinde yoğunlaşan phallous buluntuları, belirlediğimiz ayırıcı özelliklere dayandırılarak, hammadde ve biçimsel açıdan sınıflandırılarak tanımlanacaktır.

Mezraa Teleilat yerleşiminin III. Evresi'nde kireçtaşından birçok işlenmiş parça bulunmuştur. Yerleşmenin her türlü kireçtaşının damarlar halinde bulunduğu jeolojik oluşumlara yakınlığı ve dolayısıyla kireçtaşının başta mimari ve çeşitli aletlerin yapımında yoğun olarak kullanılmış olması ve aynı zamanda söz konusu hammaddenin kolay kırılması ve doğal koşullardan etkilenerek parçalanması gibi nedenlerle yerleşme dokusunda tanımsız ya da yarı işlenmiş kireçtaşı parçalarının çokluğu bunların arasında belirli özelliklere sahip buluntuların da bulunup bulunmadığı sorusunu ortaya koymuştur. Bu bağlamda özenle bitirilmiş insan figürini ya da çeşitli amaçlar için biçimlendirilmiş parçalar kolaylıkla ayrılarak tanımlanmıştır. Ancak bunların gerek kırık küçük parçaları ve gerekse tamamlanmadan yarım bırakılan örneklerinin sayısal çokluğu söz konusu hammaddenin buluntu topluluğu olarak değerlendirilmesinin sanıldığından daha güç olduğunu ortaya çıkarmıştır. Söz konusu hammaddenin ilk değerlendirme çalışmaları yapılırken tanımlı heykelcik ve kaplardan farklı hemen hemen aynı biçimsel özellikler taşıyan parçaların sayısal çokluğu dikkati çekmiş, bunların arasında özenle biçimlendirilerek bitirilmiş parçaların genel olarak phallous olarak tanımlanan figürlerle benzerliği, malzemeyi bu açıdan da yeniden elden geçirilmesini gerekli kılmıştır.

Yukarıda değinilen sorunlar ışığında Mezraa Teleilat'ın tüm buluntuları elden geçirilerek değerlendirildiğinde "phallous" olarak tanımlayabileceğimiz buluntuların 186 adet gibi önemli bir sayıya vardığının görünmesi üzerine bu grubun ayrı bir konu başlığı olarak ele alınmasının gerekliliği ortaya çıkmıştır. Özellikle belirgin olan grubun tanımlanmasından sonra kabaca işlenmiş ya da biçimlendirilmiş ya da

biçimlendirilmeden bırakılmış parçalar gözden geçirilmiş ve bunların arasında bu grupta aşağıda tanımlayacağımız ölçütlere uyanlar phallous grubuna eklenmiştir. Bunların yanı sıra kuşkulu olarak ele aldığımız önemli bir sayısal çoklukta görülmüştür. Ancak karşılaştığımız esas sorun, aynı hammaddeden yapılmış olan oturur durumdaki insan heykelcikleriyle phallous betimleri arasındaki geçişin belirlenmesi olmuştur. Her iki buluntu türü de ayrı ayrı en tanımlı örnekleriyle ele alındığında aynı hammaddeden yapılmaları dışında birbirinden kolaylıkla ayrılabilmektedir. Ancak kabaca işlenmiş ya da bitirilmemiş oturur durumda heykellerle aynı durumda phallouslar arasındaki sınır tümüyle göreli olarak konmuştur.

Esasen bu tür heykelcikleri yapan geçmişteki ustaların iki ayrı şeyi yapmak mı yoksa bunları bir olarak mı gördüğünden bile kesin olarak emin değiliz. Bu nedenle phallousun ayrımına geçmeden, ayrım için kullandığımız ölçütleri ve oturur durumdaki heykelcikler ile arasında sınır olarak belirlediğimiz ayırıcı özellikleri tanıtmakta yarar var:

1. Ortak Özellikler

a). Her iki grupta, phallous ve oturur durumdaki heykelcikler yaklaşık olarak aynı boyutlardadır. Bunların yükseklikleri, en büyüğü; 12.25 cm, en küçüğü; 1.9 cm olmak üzere yaklaşık 6 cm olarak yoğunlaşmaktadır.

b). Her iki grup da yukarıda da değindiğimiz gibi, yerleşmenin kiraçtaşı damarlarına yakınlığı ve olasılıkla bu hammaddenin kolay işlenebilirliği açısından kireçtaşından yapılmıştır.

c). Biçim olarak her ikisi de üçgenimsi, düz ya da düze yakın bir tabana oturmakta, üçgenin dar tarafına doğru heykelciklerde ayak betimlemesiyle sivrilmekte, taban üzerinde arka kısım içe doğru eğimlendikten sonra hemen hemen keskin bir dönüşle

dışa doğru açılarak yükselmektedir. Aynı şekilde her iki grup da üstte incelerek yuvarlak bir şekilde bitmektedir.

d). Yapım teknikleri bakımından her iki grubun da yumuşak kireçtaşını, tarak gibi aletle yonttuğu, sivri uçlu bir aletle çentik attığı ve daha sonra sürterek kısmen yapım izlerini yok ettiği görülmektedir.

2. Ayrım Noktaları

a). Genel biçim benzerliği dışında heykelciklerde gövdenin ön kısmında öne doğru uzatılmış kol ya da kol gibi çıkıntıların olması buna karşılık phallouslarda gövdenin belli bir çıkıntı yapmadan düzgün bir şekilde daralması dikkati çekmektedir.

b). Yan kısımlarda heykelciklerde koltuk ya da oturan yeri betimleyen çıkıntı ya da çizgilerin olması buna karşılık phallouslarda yine yan taraflarda gövdede belirli bir çıkıntı ya da çizginin olmadığı görülmüştür.

c). Arka tarafta heykelciklerde sırt kısım olasılıkla oturulan nesneyi belirtir şekilde düz, phallouslarda ise eğimli ya da eğimliye yakın olarak biçimlendirilmiştir.

Tanımlı olan heykelciklerde üst kısmın yuvarlak olarak başı betimlemesi ve başın üzerine göz ve burun gibi işlemler de görülmektedir.

3. Birbirine Kolay Karışan Ayrımlar

Yukarıdaki ayrım ve ortak noktaların yanı sıra, özellikle bitirilmemiş ve kabaca bırakılan buluntularda nesnenin neyi betimlediğini ayırmakta yetersiz kalan ya da kolaylıkla birbirine karışmasına neden olan özellikler bulunmaktadır. Parçanın yapımı ne kadar kolaysa bu ayrım o kadar zorlaşmaktadır. Bu bağlamda:

a). Buluntunun uç ve ucuna yakın kısmında kabaca çentik olarak yapılan boğumun insan başımı yoksa phallousun baş kısmı mı olarak betimlenmiş olduğu her zaman anlaşılmamaktadır.

b). Buluntunun ön alt kısmında tabanı oluşturan üçgenin ön kısmındaki çentiğin heykelciklerde iki ayak arasındaki ayrımı mı yoksa bazı phallous heykelciklerinde çok belirgin olduğu şeklinde testisleri mi simgelediği bazı örneklerde anlaşılamamaktadır.

Tüm bu sorunlar göze alındığında tanımlı, kolay ayrılan phallous heykelcikler, I.a, I.b, I.c olarak adlandırılan, Kaideli, Sivrilerek Yükselen Gövdeliler, Kaideli, Dik Yükselen Gövdeliler ve Silindirik Gövdeliler olarak, bu tiplere girmeyenler ise I.d adlandırılmasıyla Ayrışıklar olarak ele alınmıştır. Tam olarak heykelcik mi phallous mu anlaşılamayanlar, II. adlandırılmasıyla, Tanımsızlar olarak ele alınmışlardır.

IV.A. Hammadde

Yerleşmenin bulunduğu taraçanın doğusu, Fırat'ın yatağını oyduğu bölge genelinde olduğu gibi kireçtaşı oluşumudur. Yer yer yüksekliği 50 m'yi bulan kireçtaşlı oluşumun içinde farklı sertlik ve niteliklerde katmanlar, yol kesitlerinde olduğu gibi özellikle Birecik Kalesi altında rahatlıkla izlenebilmektedir. Bunlardan özellikle yumuşak olan katman kolaylıkla aşınabildiği için yamacı aşındırarak gelen dere ve sel yataklarıyla taşınmakta ve Mezraa Teleilat'ın da bulunduğu taraçanın hemen her yerinde çeşitli boyutlarda kütle ya da yumrular olarak görülmektedir. Özellikle yerleşmenin güneyinde dere yatağında, burada ele aldığımız buluntuların hammaddesinin hemen her çeşidini görmek olasıdır. Ancak buluntularımız üzerinde ayrıntılı bir analiz çalışması yapılmadığından, bunların yakın çevrede bulunan ve görsel özelliklerinden benzeşen parçalardan mı yoksa özel bir dolgudan mı alındığını bilmemekteyiz.

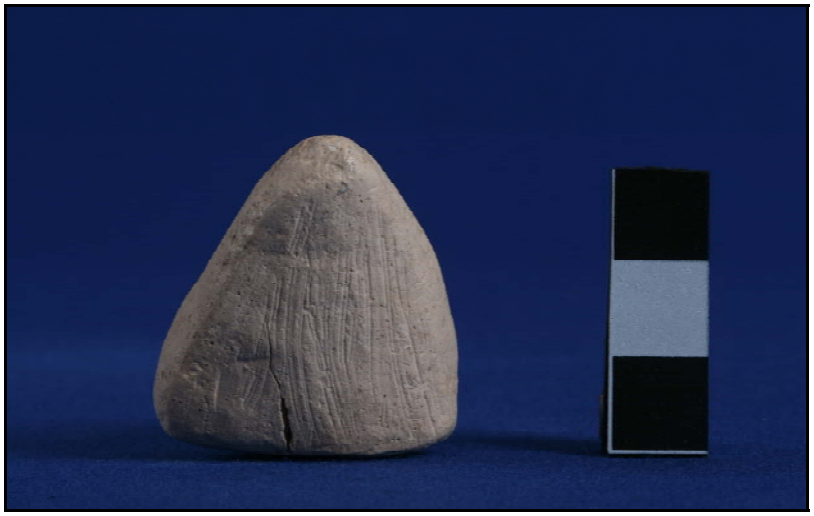
Buluntuların yapımında kullanılan kireçtaşı, oldukça yumuşak, herhangi bir aletle rahatlıkla çizilecek kadar düşük sertliktedir. Genellikle kirli beyaz, bazen hafif

sarımsı ya da kurşunimsi renklerinde, dokuları temiz ve sürtüldüğünde yüzeyleri kolaylıkla düzeltilebilip parlamakta ancak aynı nedenle kolaylıkla da aşınabilmektedir. Bu nedenle sağlam dokularda bulunmayan ve özellikle yüzeyden gelen örneklerin çoğunda aşınma izleri görülmektedir.

Örneklerin büyük bir kısmı çevrede daha çok bulunan ve yumuşak olan kireçtaşındandır. Ancak oturan heykelciklerde olduğu gibi özenli yapılmış olanlarda daha nitelikli ve daha sert kireçtaşının tercih edildiği görülmektedir.

IV.B. Yapım Tekniği

Kabaca biçimlendirilmiş ya da bitirilmemiş örnekler söz konusu buluntuların yapım tekniği ile ilgili bilgi vermektedir. Buna göre özellikle başlangıç aşamasında olduğunu düşündüğümüz buluntuların yapımı için büyük kütlelerin değil yapılmak istenen nesnenin biçimine yakın parçaların toplanarak seçildiğini düşünmekteyiz. Yarı işlenmiş bazı parçaların üzerindeki kaba yonga izleri, parçanın kaba şeklinin vurma ya da kırarak yapıldığını göstermektedir. Bitmişe yakın bir kaç örnekte (Kat. No: 334), kenarlarda kalmış olan çentik biçimindeki izler bu işlemin çeşitli aşamalarda yinelendiğini göstermektedir. Ancak son biçimin, olasılıkla keskin bir aletle kazıyarak yapıldığı açık olarak yüzeyi düzeltilmeden bırakılmış parçalarda görülmektedir. Bunu izleyen, yüzeye son şekli verme aşaması parçaların çoğunda korunmuş durumdadır. Parçaların yüzeyinde, düzeltme amaçlı yapılmış, yatay ve dikey, ince ve kalın, düzensiz çizgiler görülmektedir (Şekil 37).

Şekil 37: Düzeltme Amaçlı Oluşturulan Düzensiz Çizgiler

Söz konusu çizgiler, birbirine benzer şekilde hemen hemen parçaların tümünde izlenebilmektedir. Olasılıkla, bıçak gibi düz değil, testere gibi dişli olan tek tip bir aletle oluşturulmuşlardır. Oluşturulan bu izlerin dışında daha çok kenarlarda görülen küçük çentik izleri dikkat çekmektedir.

Özenli olarak tanımlanmış parçaların tamamına yakının yüzeyleri pürüzsüz ya da pürüzsüze yakın hale getirilmiştir. Tüm yüzeylerin pürüzsüz hale getirildiği gibi sadece belirli yüzlerde bu uygulamanın yapıldığı da görülmektedir. Eğer parçanın belirli alanları pürüzsüz hale getirilmişse bu alanın genelde arka yüz olduğu görülmektedir. Parçanın pürüzsüzleştirilecek tercihli yerleri olduğunu söylemek güçse de, dip ve arka yüzde daha sık karşılaşılması, bu işlem için dönüşü olmayan, uygulaması daha kolay olan bölümlerin seçildiği ve bu bölümlerin parçanın genelinden daha özenli olarak görülmediğini düşündürmektedir. Fakat herhangi bir tipolojik grup için böyle bir ayrım yapmak şu an için mümkün görünmemektedir.

Az da olsa bazı örneklerde, baş bölümü betimlemek için açılan oluk dışında (Şekil 38), parçanın yüzeyini bölümlere ayırmak için oluşturulmuş gibi görünen örnekler de vardır. Bununla beraber, baş bölümü için açılmış olan yivin dışında ona paralel olarak açılmış iki örneğe de rastlanılmıştır.

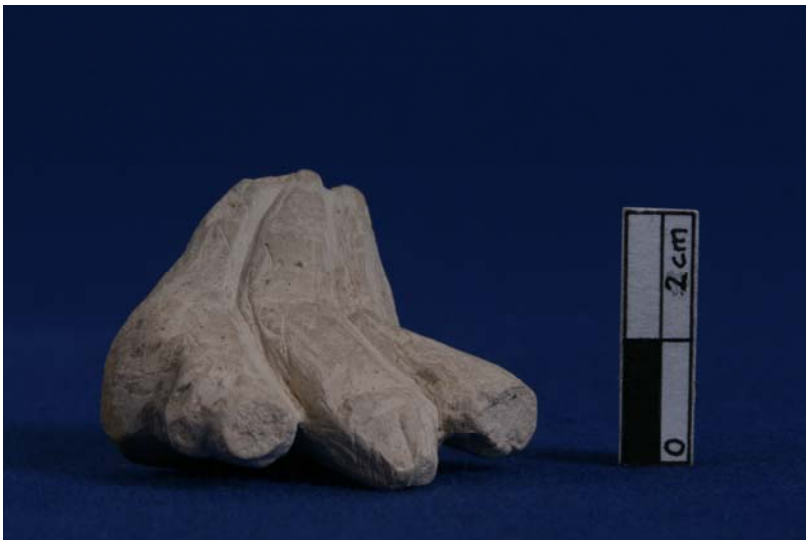
Şekil 38: Açılan Oluk ile Oluşturulan Baş Bölümü

İki örnekte, düzeltme amaçlı oluşturulmuş olan düzensiz çizgilerin dışında, olasılıkla bezeme amaçlı oluşturulmuş, dikey ve yatay çizgilerle tarama yapılarak, küçük ve düzensiz kareler oluşturulmuştur. Her iki örnek de, biçim IB grubuna aittir (Şekil 39).

Şekil 39: Bezeme Amaçlı Oluşturulan Tarama İzi

Ayrışık olarak ele aldığımız I.d tip no'lu, üç bölümlü olan phallous heykelciğinde (Kat. No: 151), bölümlerin arasını ayıran çentiğin bitim yerlerinde keskin bir aletin kullanılmış olduğunu gösteren kesit izleri görülmektedir (Şekil 40).

Şekil 40: Çentik Ayrım İzleri

Bazı parçaların üzerinde, çok silik ve yer yer korunmuş olarak pembemsi bazı izler görünmektedir (Kat. No: 091). Bunların ilk başta toprak içindeyken biriken tortullar olduğu düşünülmüş ise de, genellikle lekelerin bütün parçalarda birbirinin aynı olarak pembemsi olması ve bir oturan insan heykelciğinin üzerinde iyi korunmuş aşı boyası izi olması söz konusu izlerin bir boya artığı olma olasılığını, kesin olmasa da düşündürmektedir (Şekil 41).

Şekil 41: Pembemsi Leke

Bunun yanı sıra çok sayıda parçanın üzerinde kızıl-kahverengi ya da sarımsı lekeler görülmüştür ancak yer bilimcilerle yapılan görüşmede bu izlerin boya değil parçaların hammaddesi olan kireçtaşının doğal etkenlerle ısınarak suyunu kaybetme sürecinde bileşimindeki karbonun uçması nedeniyle arta kalan minerallerin izleri olduğu belirtilmiştir (Ü.Yalçın kişisel görüşme). Bu izler, katalog kısmında hammaddenin bileşimine bağlı sonuç olarak tanımlanmıştır. Aynı şekilde bazı parçaların, özellikle daha kurşuni olanların bazı yüzeylerinde görülen renk değişiminin doğal tabaka yüzeyi olduğu anlaşılmaktadır.

IV.C. Biçimlendirme

Phallous buluntularını, biçimsel özelliklerine dayandırılarak; üçgen, dörtgen, silindirik ve bileşik olarak dört ana grupta topladık. Bu biçimlerin yanı sıra, üçgen ya da dörtgene yakın olarak adlandırdığımız, çok belirgin olmayan biçimler de görülmektedir.

Parçaların büyük bir çoğunluğunun üçgen ya da üçgene yakın olarak biçimlendirildiği görülmektedir. Dörtgen, silindirik ve bileşik olarak biçimlendirilmiş olanlar, üçgen biçimlilere oranla oldukça az sayıdadır. Biçimlerin yaklaşık olarak %90'ını üçgen ya da üçgene yakın biçimler oluşturmaktadır.

Tanımlanan birkaç örnek dışında, buluntuların tamamına yakını, dip bölümden üste doğru inceltilerek yükseltilmiştir. Sözü edilen birkaç örnekte ise, parçalar dip bölümden üste doğru bir bütün olarak yükselmektedir. Genel olarak dip bölümleri, bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiştir. Yine birkaç örnekte, dip bölümün düzleştirilmediği görülse de bu tip örnekler oldukça az sayıdadır.

Tipolojik olarak, I.b (Kaideli, Sivrilerek Yükselen Gövdeliler), I.c (Silindirikler) ve I.d (Ayrışıklar) olarak adlandırılan parçalarda, alt bölümün üzerine ikincil bir bölüm oluşturulduğu görülür. Özellikle I.b grubundaki örneklerde üst bölümün, alt bölüme oranı ve formuyla ilişkili bir standartlaşma görülmemektedir. Gene I.c ve I.d

gruplarında, üst bölümün genelde alt bölüme oranla inceldiği ayrıca bazı parçalarda, alt bölümün üst bölüme oranla daha şişkin hale getirildiği dikkat çekmekteyse de, herhangi bir grup için standartlaşmadan söz etmek ve dolayısıyla tipolojik bir ayrım yapmak şu an için mümkün görünmemektedir.

Genel olarak parçaların uç bölümlerinde tekrarlar görülür. Belirli bir gruba ait olmayan bu tekrarlarla uç bölüm, düzleştirilerek, kütleştirilerek, yuvarlatılarak ya da sivrileştirilerek bitirilmiştir. Uç bölümün biçimlendirilmesinde formun dışında, arka, ön ya da yan yüzlerden birine doğru bir eğimin oluşturulduğu görülse de her parça da eğim yoktur ve dip kısmın yüzeyine paralel ya da paralele yakın bir şekilde biçimlendirildiği de görülmektedir. Bazı parçalarda, uç kısma doğru, bazen belirli bazen de tüm yüzeylerde görülen ve eğimli ya da düz olarak açılmış oluklarla baş bölüm oluşturulmuştur. Buluntuların tamamına oranla göreli olarak az olan bu örneklerde, açılan oluklar düzensizdir ve oluğun derinlik ve yayvanlığından da faydalanılarak baş bölüme dönüşen uç kısmın biçiminin, parçanın genel formundan farklı hale getirildiği de görülmektedir. Ancak bu uygulama için standartlaşmadan söz etmek şu an için mümkün değildir. Bazı örneklerde ise yine baş bölümü biçimlendirmek için parçanın gerek ön gerekse arka yüzündeki eğimde oynamaların yapıldığı da görülmektedir. Bunun yanında, erkek heykelciklerinden tek bir örnekte, sivri bir aletle açılarak göz olabilecek iki nokta betimlenmiştir. Ancak biçimsel özellikleri açısından da I.a grubu ile benzeşmektedir. Bu nedenle phallous olarak tanımladığımız parçalarla, oturan heykelcik olarak tanımlanan parçaların birbirinden çok ayrı olarak tasarlanmadığı söylenebilir. Baş bölümü betimlenen phallous örnekleri ağırlıklı olarak I.a grubunda görünmektedir.

Biçimlendirme sırasında parçaların, eğimli ya da dik olarak iki farklı tasarımda yapıldığı görülmektedir. Eğimli olan gruptaki parçalar, dik olan parçalara oranla sayıca daha fazladır. Parçalar, her iki yüzden tek ya da her iki yöne doğru birden fazla keskin ya da hafif kıvrımlarla, dipten uç bölüme kadar yükseltilerek arkaya doğru eğimli hale getirilmişlerdir. Ön yüzde, kıvrımın net olmadığı, hafif iç ya da dış bükey ya da düze yakın bir şekilde yükseltilen örnekler de vardır. Genelde arka yüzü dik yükseltilen parçalarda, ön yüzde belirgin kıvrımlar oluşturulmamıştır. Arka yüzü

dik olarak yükseltilen örneklerin bazılarında dip kısmında küçük bir çıkıntının yapıldığı da görüldüğü gibi ön ve arka yüzlerin biçimlendirilmesinde, her iki yüzde de dip kısımdan başlayan yayvan, yuvarlak, küt ve sivri burunlar ya da çıkıntılar oluşturulduğu da dikkat çekmektedir. Burun ya da çıkıntı oluşturulmayan örneklerde ise dip kısımdan genelde yuvarlağa yakın küt dönüşlerin yanı sıra sivri dönüşler de yapılmıştır.

Parçaların ön ve arka yüzleri genelde her iki yan yüzden, belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmıştır. Seyrek de olsa keskin kenarlarla ayrılmış örnekler de tanımlanmıştır. Her iki yüzde de kenarların birbirlerine benzer olmasına dikkat edilmemiş ve aynı yüzde bir kenar keskin ya da keskine yakınken diğeri daha yuvarlak dönüşlü olarak biçimlendirilmiştir. Kenarların dışında özellikle ön yüzde, yüzün ortalarına doğru, dipten uç bölüme kadar devam eden sırtlar da oluşturulmuştur. Kenar ve sırtların bir arada kullanıldığı örnekler de görülmektedir. Bu örneklerde gerek sırt ve gerekse ön yüzde küçük yüzeylerin oluşturulduğu da görülmektedir. Sırtlar genelde düzensizdir ve bazen de üst bölümleri düzleştirilmiştir.

Oluşturulan tüm yüzeyler yer yer düzleştirilmişse de daha çok bombeli ya da düze yakın bombeli hale getirilmiştir. Ön yüzde oluşturulan, bombeli yüzlerde kenarlar belirsizleştirilirken, yan yüzlerle birleştirildiği de görülmektedir. Ancak yüzeylerin düzensiz olduğu örnekler de vardır.

Yukarıda, elimizdeki örneklerin gerek ana biçim gerekse ayrıntılarında izlemiş olduğumuz çeşitlemeleriyle, tipolojik bir ayrım yapmadan anlatılmaya çalışılmıştır. Ancak bu anlatımdan da görüleceği gibi, çok özenli yapılmış birkaç örnek dışında yüzey işlemleri ve biçimsel ayrıntı bakımından çok tanımlı grupların oluşturulması mümkün olmamıştır. İzlenen çeşitlilik o denli farklıdır ki, parçanın genel eğilimine göre bir ayrım yapıldığında farklı, yüzeylerin eğim ve köşelerine göre bir ayrım yapılacak olursa daha farklı tipler oluşturulabilmektedir. Bu nedenle tipolojik olarak yaptığımız sınıflandırmayı, anlatımı kolaylaştırmak amacıyla oluşturulmuş yapay bir ayrım olarak görmek gerekir.

Phallous buluntularında hammaddenin belirleyici biçim üzerinde belirleyici olduğu anlaşılmaktadır. Bu nedenle birer örnekle olmalarına karşın kil ve sert taştan yapılmış olanlar diğerlerinden ayrı olarak ele alınmışlardır.

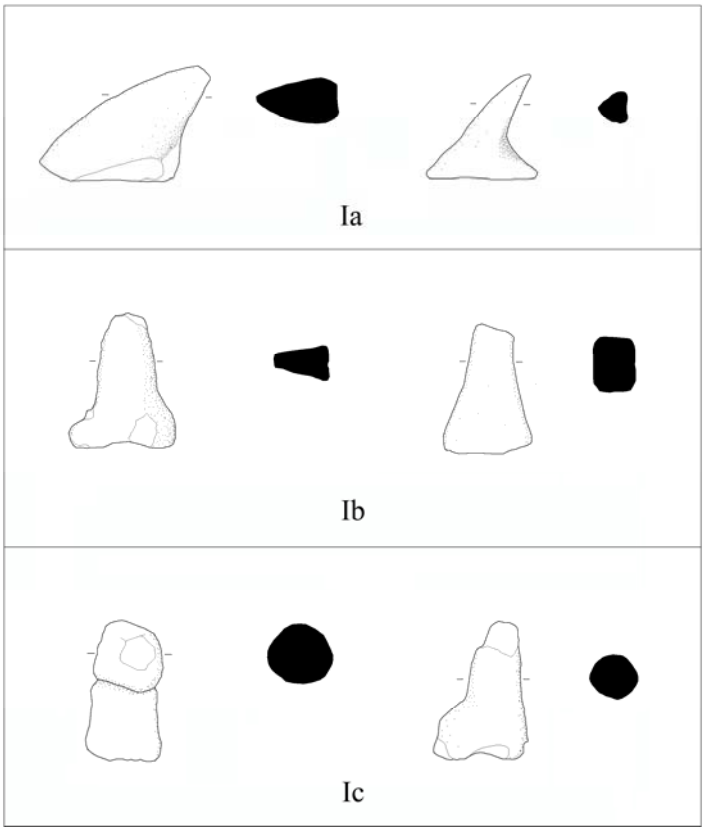
IV. D. Tipoloji

Mezraa Teleilat yerleşmesinde ortaya çıkarılan phallous heykelcikleri için biçim özelliklerine göre önerilen tipolojik dağılım şu şekildedir:

I. Phallous Heykelcikleri

- I.a. Kaideli, Sivrilerek Yükselen Gövdeliler
- I.b. Kaideli, Dik Yükselen Gövdeliler
- I.c. Silindirik Gövdeliler
- I.d. Ayrışıklar

II. Tanımsızlar

Şekil 42: Mezraa Teleilat Phallous Heykelciklerinin Tipoloji Şeması

I. Phallous Heykelcikleri

Erkek cinsel organı ya da penis olarak betimlenmiş buluntular phallous heykelciği olarak tanımlanmıştır (Şekil 43).

Şekil 43: Mezraa Teleilat Yerleşmesi Tipik Phallous Heykelcikleri

Çeşitli form ve biçim özellikleri gösteren buluntular arasında gerçekçi olduğu kadar idealize betimlenmiş örnekler de bulunur. Söz konusu heykelciklerin biçimsel özelliklerine göre ayrımları şu şekildedir:

I. A. Kaideli, Sivrilerek Yükselen Gövdeliler

Parçanın bir kaide üzerinde, sivrilerek yükseldiği tipteki örneklerdir. Alt kısımda oluşturulan çeşitli biçimlerdeki bölüm kaide, bu kaidenin üzerinde uç kısma kadar sivrilerek yükselen ikinci bölüm ise gövde olarak tanımlanmıştır. Kaidenin alt yüzü, genel olarak bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiştir. Gövdenin, kaideden ayrımı bazı örneklerde belirginken bazı örneklerde belirgin değildir. İki bölüm arasındaki ayrım, oluşturulan dönüş ile verilir. Söz konusu dönüş, gövdenin eğimli olduğu yönü ve eğim derecesini belirler. Kimi örneklerde söz konusu dönüş arka ne ön olmak üzere iki yüzde de verilmiştir ancak bu tip örnekler grup için azdır. Parçanın ağırlığını taşıyan kaide, eğimin aksi yönünde kısmen uzatılarak biçimlendirilmiştir. Bazı örneklerde belirgin olmayan bu işlem, bazı örneklerde ise

bir burun oluşturacak şekilde belirgin olarak biçimlendirilmiştir. Özellikle iki bölüm arasında dönüşün belirgin olduğu örneklerde kaidenin arka uç kısmı ön uç kısma oranla genişletilmiş, ön uç kısım ise sivrileştirilmiştir. Ancak bu işlem bir kural değildir ve arka ve ön uç kısımların birbirlerine benzer biçimlendirildiği örnekler de vardır. I.a grubundaki örnekler bütünü ikili bölümler halinde betimler ve parçanın phallous özelliğini üst bölüm alt bölüme oranla daha iyi yansıtır. Söz konusu grupta, gövdenin üst kısmına açılan oluklarla baş bölümün betimlendiği örnekler de vardır. Bu işlemle parçanın phallous kimliği daha belirgin hale getirilmiştir. (Şekil 44).

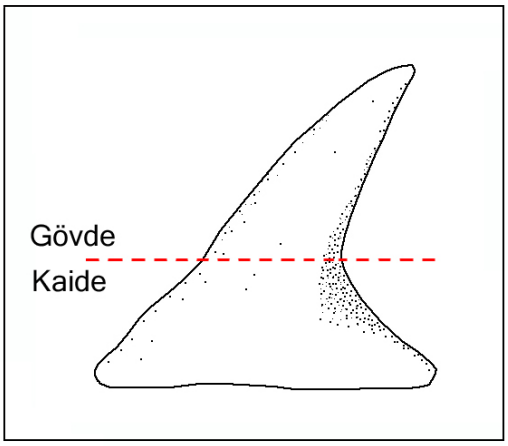

Şekil 44: I.a. Tipi Kaideli, Sivrilerek Yükselen Gövdeliler

I. B. Kaideli, Dik Yükselen Gövdeliler

Parçanın bir kaide üzerinde dik ya da dike yakın yükseldiği tipteki örneklerdir. Alt kısımda oluşturulan çeşitli biçimlerdeki bölüm kaide, bu kaidenin üzerinde uç kısma kadar dik ve dike yakın yükselen ikinci bölüm gövde olarak tanımlanmıştır. Kaidenin alt yüzü, genel olarak bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiştir. Gövdenin kaideden ayrımı genel olarak oluşturulan dönüş ile verilir ve bu ayrım kimi parçalarda daha az belirgin olsa da I.a grubundan farklı olarak bu özelliğe sahip parçalarda nettir. Söz konusu dönüş genel olarak arka ve ön yüzde beraber verilmiştir. Ancak dönüş ile verilen ayrım kural değildir, dönüşün tek yüzde oluşturulduğu tek bir örnek de vardır. Parçanın ağırlığını taşıyan kaidenin ön ve arka uç kısımları birbirlerine benzer biçimlendirilmiştir. I.a grubunda görülen genişletme ya da inceltme işlemi genel olarak yoktur. Sadece 3 örnekte bu işlem görülür. I.b grubunda yer alan örnekler bütünü ikili bölümler halinde betimler ve parçanın

phallous özelliğini üst bölüm alt bölüme oranla daha iyi yansıtır. Söz konusu grupta, gövdenin üst kısmında yontularak oluşturulmuş baş bölümün betimlendiği tek bir örnek vardır. Bu işlem parçanın phallous kimliğini daha belirgin hale getirmiştir. (Şekil 44-45).

Şekil 44: Gövde ve Kaide Ayrımı

Şekil 45: I.b Tipi Kaideli, Dik Yükselen Gövdeliler

I. C. Silindirik Gövdeliler

Parçanın gerek bir kaide üzerinde gerekse de kaidesiz alttan uç kısma kadar silindirik olarak yükseldiği örneklerdir. Kaideli örneklerde; alt kısımda çeşitli biçimlerde oluşturulan bölüm kaide, bu kaidenin üzerinde uç kısma kadar silindirik yükselen ikinci bölüm gövde olarak tanımlanmıştır. Kaidenin alt yüzü, genel olarak bir düzleme oturtulabilecek şekilde kısmen düzleştirilmiştir. Gövdenin kaideden ayrımı oluşturulan dönüş ile verilir ve bu ayrım nettir. Söz konusu dönüş parçanın tek yüzünde verilmesi kural gibidir ve arka ve ön yüzünde beraber verildiği örnek yoktur. Oluşturulan dönüş parçanın eğimini etkilemez. Dönüşün verilmediği yüz dik ya da dike yakın biçimlendirilmiştir. Parçanın ağırlığını taşıyan kaideli örneklerde, kaidenin ön uç kısmı arka uç kısmına oranla inceltilmiştir. Bu tip örnekler bütünü ikili bölümler halinde betimler ve parçanın özelliğini üst bölüm alt bölüme oranla daha iyi yansıtır.

Kaidesiz örnekler, dipten uç kısma kadar tek parça halinde dik ya da dike yakın eğimli yükselenlerdir. Gövde söz konusu örneklerde parçanın tamamı olarak tanımlanmıştır. Bu tip örnekler bütünü tek parça halinde betimler ve söz konusu tiplerde, gövdenin üst kısmında açılan oluklarla baş bölümün betimlendiği örnekler vardır. Bu işlem parçanın phallous kimliğini daha belirgin hale getirmiştir (Şekil 46).

Şekil 46: I.c. Tipi Silindirik Gövdeliler

I.D. Ayrışıklar

Parçanın bir kaide üzerinde gerek sivrilerek gerekse de dik olarak yükselen gövdeli biçimlendirildiği grup tek bir örnekle temsil edilir. Alt kısımda oluşturulan bölüm kaide, bu kaide üzerinde uç kısma kadar farklı biçimlerde yükselen ikinci bölüm gövde olarak tanımlanmıştır. Diğer gruplardaki örneklerin aksine, gövde üç parça olarak betimlenmiştir. Kaidenin alt yüzü, genel olarak bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiştir. Gövdenin kaideden ayrımı oluşturulan dönüş ile verilmiştir. Belirgin olan söz konusu eğim parçanın eğim yönün ve açısını belirler. Parçanın ağırlığını taşıyan kaidenin ön uç kısmı eğimin aksi yönünde uzatılarak biçimlendirilmiştir. Arka uç kısım ise ön kısma oranla daha geniştir. Bu örnek, bütünü çoklu bölümler halinde betimler ve parçanın phallous özelliğini, üst bölüm alt bölüme oranla daha iyi yansıtır. Söz konusu parçanın gövde bölümlerinden birinin uç kısmında açılan oluk ile baş bölümü betimlenmiştir. Bu işlem parçanın phallous kimliğini daha belirgin hale getirmiştir.

II. Tanımsızlar

Kabaca işlenmiş ya da bitirilmemiş parçalardır. Phallous tiplerinde olduğu gibi yapım tekniklerinde benzer noktalar varsa da herhangi bir gruba ait olabilecek belirgin bir özellik görülmemektedir. Phallous ve oturan insan heykelcikleri arasında ki benzerliğin bu tip parçaların hangi buluntu grubuna ait olduğu tanımının yapılmasını engellemiş ve bu sebeple söz konusu örnekler tanımsız olarak adlandırılmıştır.

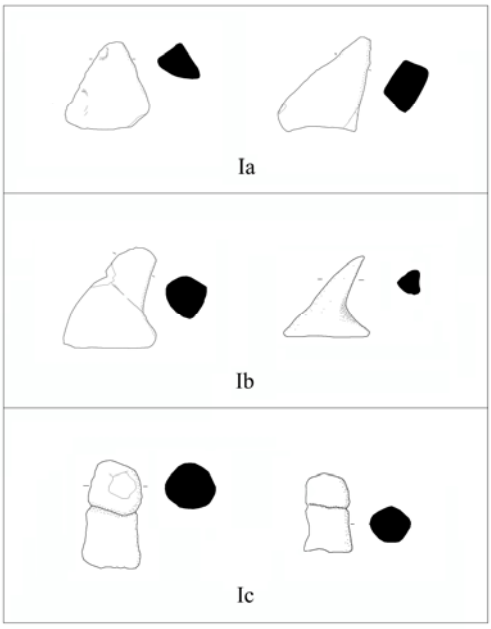
Yukarıda Mezraa Teleilat yerleşmesinde ortaya çıkarılmış olan phallous heykelciklerinin oluşturduğu buluntu grubunun biçimsel özelliklerine göre dağılımı detaylı olarak sunulmaktadır. Ancak söz konusu grupların tanımlanmasında kullanılan kriterlerden biraz daha detaylı olarak bahsedilmesinin faydalı olacağı kanısındayız. Özellikle I.a ve I.b gruplarının tanımında kaide ve gövde olarak

adlandırılan bölümlerin, soru işareti bırakmaksızın açıklanabilmesi için bu söz konusu özetin gerekliliği düşünülmüştür.

Penis ya da testisler ile beraber erkek cinsel organı olarak betimlenmiş söz konusu heykelcikler her ne kadar anatomik açıdan gerçek penis örnekleri ile birebir benzerlikler göstermese de bu buluntuların penisin gerçek formundan çok da uzak olmadığı kanısındayız. Söz konusu döneme ait herhangi bir heykelcik gibi bir durum ya da düşünce biçimini yansıtan phallous heykelcikleri genel olarak idealize edilmişlerse de gerçek erkek cinsel organı ile benzer bölümlere sahiptir. Kaide olarak adlandırılan bölüm, iki şekilde ele alınabilir: 1. Kaidenin genişlediği alt kısmın penisin vücut ile birleştiği bölümü betimlediği düşünülebilir. Kaideli örneklerde, dip kısma doğru bu genişleme dikkat çeker ve söz konusu bölüm anatomik olarak düşünüldüğünde kasık bölgesi ile temas eden ya da vücudun penis ile birleştiği son bölüm olarak yorumlanabilir. Söz konusu durumda vücudun penise giden en uç noktası olan bölüm gerçek anlamıyla gövdeyi betimlemektedir. 2. Yine kaideli örneklerde görülen genişlemenin, heykelciğin vücutla beraber değil, tek başına penisi temsil ettiği düşünüldüğünde, ana gövde değil testisleri betimlemiş olabileceğini akla getirmektedir. Söz konusu durum göz önünde tutulduğunda, sadece penisin değil testislerle beraber bütün olarak erkek cinsel organının betimlendiği anlamına gelir. Her iki koşulda da phallous heykelcikleri; kaidesiz örnekler dışında, kadın heykelciklerinde cinsel öğelerin tamamıyla betimlenmiş olduğu gibi (kasık bölgesi, karın bölgesi, baldır ve kalçalar), bütün olarak erkeğin cinsel özelliklerini ortaya koyan tarzda betimlenmiş bir görünüme sahiptir. Eldeki phallous örneklerinin genel olarak duruşları düşünüldüğünde, erekte olarak betimlenen heykelciklerin alt bölümlerinin hem testisler hem de vücutla birleşen bölgeyi yani ana gövdeyi betimleyebilecek özellikler gösterdiği düşüncesindeyiz. Bu durumda söz konusu bölüm testisler ya da gövde olarak adlandırılabilirdi. Ancak bu yönde bir adlandırma yapmak, gövde tercih edildiğinde, phallous heykelciklerinde penisin gövdesi ile olası bir karışıklığa sebep olabileceğinden, testis tercih edildiğinde ise biçimsel olarak tüm örnekler ile örtüşmeyeceğinden, daha uygun bir terim olduğu düşüncesiyle kaide tanımı tercih edilmiştir. Bu bağlamda, alt kısımda oluşturulan bölüm; kaide, kaide

üzerinde yükselen ikinci bölüm; gövde olarak tanımlanmıştır. Söz konusu gövde penisin kendisini temsil etmektedir.

Bu noktada tipoloji konusunda bir soruna değinmenin faydalı olacağı kanısındayız. Örneklerin standart olmaması, geniş bir çeşitlemeye sahip olması ve daha önce tanımlanmamış olması, farklı tipolojik ayrımların yapılabilmesine neden olmaktadır. Bu nedenle phallous heykelciklerinin farklı biçimsel özellikleri göz önüne alınarak çeşitli tipolojiler de oluşturulabilir. Mezraa Teleilat'ta görülen phallousların genel olarak biçimsel özellikleri temel alındığında, I.a Tek parçalılar, I.b Çift Parçalılar, I.c Silindirikler (Şekil 47) adlandırmasıyla örneklerin genel biçimsel özelliklerini yansıtan bir tipoloji de önerilebilir. Ancak Mezraa Teleilat phallous örneklerinde izlenen çeşitlilik yukarıda da bahsedilen özellikler göz önünde bulundurularak, I.a Kaideli, Sivrilerek Yükselen Gövdeliler; I.b Kaideli, Dik Yükselen Gövdeliler; I.c Silindirik Gövdeliler olarak adlandırılan tipoloji gruplarının oluşturulması, söz konusu örneklerin daha net tanımlanabilmesi açısından tercih edilmiştir. Mezraa Teleilat phallous buluntuları kapsamında bu tipoloji şu an için en geçerli olarak kabul edilse de, Yakındoğu Neolitik Dönemi üzerine ileride yapılacak ayrıntılı çalışmalarla daha tanımlı hale geleceği düşünülmektedir.

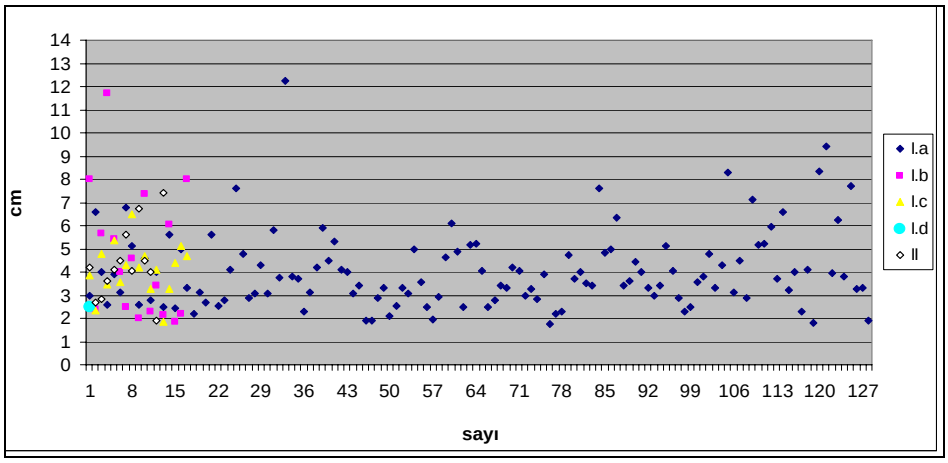

Şekil 47: Genel Biçimsel Özelliklerine Göre Farklı Bir Tipoloji Ayrımı

IV.E. Mezraa Teleilat Yerleşmesi Phallous Buluntularının Genel Değerlendirilmesi ve Diğer Erkek Figürinleri İle İlişkisi

Yakındoğu Neolitik Dönemi'nde phallous heykelciklerinin görüldüğü yerleşmeler bir önceki bölümde (Bkz. Bölüm III) ayrıntılı olarak aktarılmıştır. Bu bölümde ise, Mezraa Teleilat yerleşmesinde ortaya çıkartılmış olan phallous heykelciklerinin yine Mezraa Teleilat yerleşmesi kapsamında, genel bir değerlendirilmesinin yapılmasına ve buluntuların gerek tabakasal dağılımı gerekse ilgili olduğunu düşündüğümüz Mezraa Teleilat'ta ortaya çıkartılan erkek heykelcikleri ile ilişkisi ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Mezraa Teleilat, phallous heykelciklerinin gerek nicelik gerekse çeşitliliğine bağlı olarak Yakındoğu Neolitik Dönemi'nde diğer yerleşmelerden ayrılır. Söz konusu buluntuların toplam sayısı 176 adettir ve bu sayı Yakındoğu Neolitik Dönemi phallous heykelciklerinden oldukça fazladır. Taş ve kilin hammadde olarak kullanıldığı dört örnek dışında tamamı kireçtaşından olan heykelciklerin boyutları, 12.25 cm ile 1.9 cm arasında değişiklik gösterse de 2 cm ile 5 cm arasında belirgin bir yoğunlaşma olduğu görülür (Şekil 48).

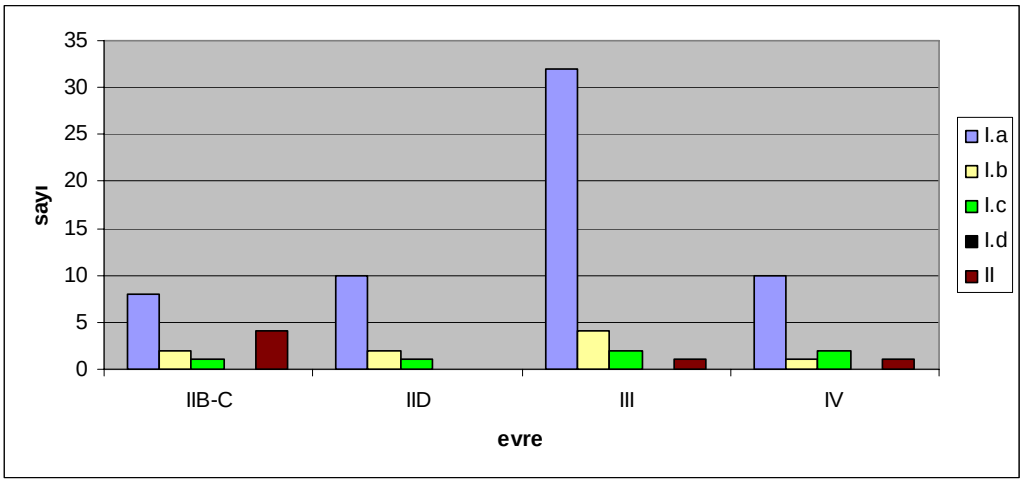
Şekil 48: Phallous Heykelciklerinin Boyutlarına Göre Dağılımı

Söz konusu phallous heykelciklerini ilk örnekleri, MÖ 7300'lü [22] yıllarda, yerleşmenin PPNB tabakalarıyla beraber görülmeye başlar ve İlk PN tabakalarına kadar kesintisiz olarak devam eder. Ancak phallous heykelcikleri gerçek yoğunluğuna PPN'den PN Dönemi'ne geçiş tabakasında ulaşmaktadır. (Şekil 49). Aşağıdaki tabloda da görüldüğü gibi III. tabakada buluntuların sayısındaki artış belirgin olarak kendini göstermektedir ve bu da toplam sayısının %48'ini temsil eder. Buna göre, IIB-C Evresi'nde toplam 15 adet, IID Evresi'nde[23] 13 adet, III. Evre'de 39 adet ve IV. Evre'de 14 adet phallous heykelciği vardır. Söz konusu dağılımda toplam 81 adet buluntu görülmektedir ancak bu höyüğün tabakalanması ile ilgili bir durumdur. Mezraa Teleilat Höyüğü'nde bazı alanlarda tabakalar birbirlerine oldukça yakındır ya da birbirlerini keser. Bu durum, bu alanlardan gelen buluntuların tam olarak hangi tabakaya ait olduğunun anlaşılmasını olanaksız kılmıştır. Phallous örneklerinin bir kısmı da söz konusu tabakaların birbirlerinin içine geçtikleri alanlardan gelmiştir. Olası bir sorunun önüne geçmek amaçlı bu alanlardan gelen örnekler istatistiki verile kapsamına dahil edilmemişlerdir. Bunun yanı sıra, yüzey buluntuları ve tanımsız alanlardan gelen örnekler de bulunmaktadır. Söz konusu buluntular; II-III: 24 adet, II-IV: 14 adet, III-IV: 9 adet, IV-V: 3 adet ve karışık 4 ve tabakasız 41 adettir.

Phallous heykelcikleri önceki bölümde ayrıntılı olarak verildiği üzere biçimsel özelliklerine göre 5 ana gruba ayrılmıştır (Bkz. Bölüm IV). Bu gruplar arasında I.a, toplam 128 adetle sayıca en fazla örneği içeren gruptur ve toplam phallous örnekleri arasında %78'lik bir orana sahiptir. Diğer gruplar ise şu şekildedir; I.b; 18 adet, I.c; 17 adet, I.d; 1 adet ve II; 13 adet.

[22] Söz konusu tarih, Canew, Tay gibi veri tabanlarının kullanılmasının yanı sıra OxCal programı ile uyarlanarak kullanılmıştır.

[23] Az sayıda çanak parçası bu dönemi Mezraa Teleilat'ta II. Evre olarak değerlendirilmesine yol açmış olmakla birlikte, gerek bu buluntuların sayıca az oluşu gerekse mimaride daha üstteki IIC Evresi ile köklü farklılıklar içermesi, bu dönemi IID olarak adlandırılmasını gerektirmiştir. Ancak bu döneme ait buluntu topluluklarının ayrıntılı incelenmesinden sonra kesin sonuçlara varmak, bu dönemi II. Evre'nin ya da daha eskiye ait olduğunu söylemek mümkün olacaktır (Karul, N, sözlü görüşme, 2008, İstanbul). Tüm bu nedenlerle burada ele alınan phallous buluntularının evrelere göre dağılımında, III. ve IV. evreler tabaka ayrımına gidilmeden tüm evreyi ifade edecek şekilde (III. Evre; IV Evre) verilirken II. Evre'nin, phallous buluntularının görüldüğü IIB-C ve IID olmak üzere iki grup altında verilmesi uygun görülmüştür.

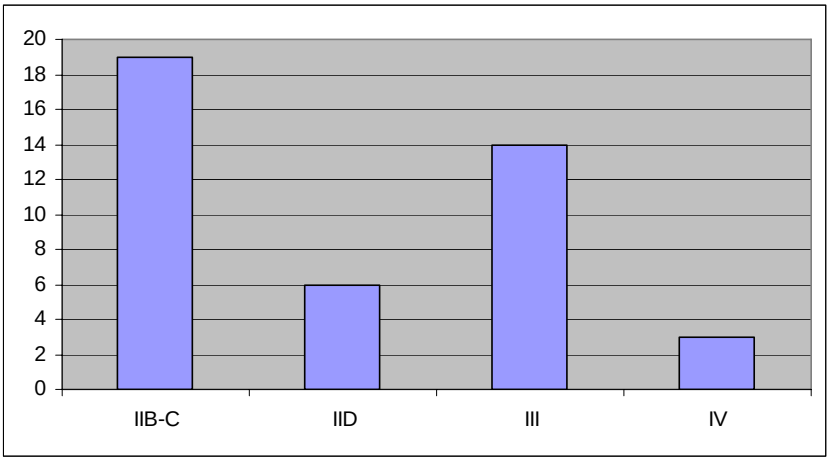

Şekil 49: Phallous Heykelciklerinin Tabakalara Göre Tipolojik Dağılımı

Genel olarak tanımlı alanlardan gelmeyen ve dolayısıyla yerleşme içinde mekansal bir ilişki kurulamadığı için işlevsellikleri ile ilgili yorum yapmanın güç olduğu phallous heykelciklerinde dikkat çekici bir nokta da, örneklerin ağırlıklı olarak üçgen ya da üçgene yakın biçimlendirilmeleri ve çoğunlukla bir düzleme oturtulabilecek şekilde dip kısımlarının düzleştirilmiş olmasıdır. Bu özellikleri ile de yerleşmede bilinen oturan erkek heykelciklerine yakın benzerlik gösteririler. Söz konusu durum II. Tanımsızlar olarak adlandırılan gruptaki örneklerin iki buluntu grubundan hangisine ait olduklarının anlaşılmasını olanaksız kılmaktadır.

Mezraa Teleilat yerleşmesinde phallous heykelcikleri ile ilgili olduğunu düşündüğümüz bir diğer buluntu grubu, daha önce de bahsedildiği üzere oturan erkek heykelcikleridir. Söz konusu heykelcikler gerek biçim gerekse biçimlendirme tekniği açısından phallous heykelciklerine yakın benzerlik gösterir (Bkz. Bölüm IV). Yerleşmede sayısı 90'ı bulan ve çeşitli boyutlarda olan heykelciklerin yükseklikleri; 11.5 cm ile 2.7 cm arasında değişiklik gösterir (Özdoğan, 2007: 192-193, 2003: 515). Hammadde olarak kireçtaşının kullanıldığı örnekler, phallous heykelciklerinde olduğu gibi genel olarak üçgen ya da üçgenimsi formdadır. Erkek heykelcikleri, PPNB tabakalarından itibaren, phallous heykelcikleri gibi İlk PN tabakalarına kadar devam etmektedir. Ancak sayıları phallous buluntuları kadar çok değildir. Buluntular ağırlıklı olarak IIB-C ve III. Evre'den gelmektedir ancak IIB-C Evresi'nde yoğunluk

biraz daha artmıştır. IIB-C Evresi'nde 19 adet iken, III. Evre'de 14 adettir[24] (Şekil 50).

Şekil 50: Erkek Heykelciklerinin Evrelere Göre Dağılımı

Yukarıda da bahsedildiği üzere, Mezraa Teleilat yerleşmesinde ortaya çıkartılan phallous ve erkek heykelcikleri ile ilgili birçok ortak noktadan bahsetmek mümkündür. Bununla beraber söz konusu buluntu grupları arasında ayrışan özellikler de görülür. Önceki bölümde gerek ortak gerekse birbirlerinden ayrılan noktalar ayrıntılı olarak verilmişse de (Bkz. Bölüm IV), burada kısaca bahsetmenin faydalı olacağı kanısındayız. Her iki buluntu grubunun da boyutları 12.25-11.5 cm ile 1.9-2.7 cm arasında değişiklik göstermektedir. Olasılıkla hammaddenin kolay işlenebilirliğine bağlı olarak iki heykelcik grubu da kireçtaşındandır. Üçgen ve üçgene yakın form özellikleri gösteren her iki grubun da dip kısımları bir yere oturtulabilecek şekilde düz ya da düze yakın biçimlendirilmiş, üste doğru sivrilterek yükseltilip, uç kısımda genellikle yuvarlatılarak bitirilmiştir. Biçimlendirme tekniklerinde de benzerlikler görülen heykelciklerin, tarak benzeri bir aletle yontulduğu, sivri bir aletle çentikler atıldığı ve sonrasında bir yere sürtülerek izlerin kısmen yok edilmeye çalışıldığı anlaşılmaktadır. Ancak, tüm bu benzerliklerin yanında, oturan erkek heykelciklerinde, öne doğru uzatılarak biçimlendirilmiş kolların bulunması, arka ve yan yüzlerde oturulan nesnenin betimlenmesi ve erkek

[24] Phallous heykelciklerinde olduğu gibi höyükteki tabaka dizilimine bağlı olarak, olası bir sorunu engellemek amaçlı birden fazla tabakaya ait buluntular istatistik oluşturulurken değerlendirmeye alınmamıştır.

heykelciklerde baş bölümde gözlerin belirtilmesi iki buluntu grubu arasında görülen en belirgin farklılıkları oluşturmaktadır. Ancak tüm bu ortak ve ayrışan özelliklere karşın, kabaca işlenmiş ya da henüz bitirilmemiş örnekler de söz konusu buluntunun hangi gruba ait olduğunu anlamak mümkün değildir. Buluntuların üst kısımlarında kabaca oluşturulan bölümün insan başımı yoksa phallousun baş kısmı mı olduğu her zaman anlaşılamamaktadır. Bunun yanı sıra, heykelciğin ön alt kısmındaki çıkıntının, erkek heykelciklerindeki bacakları mı yoksa testisler ya da penisin vücutla birleşen bölümünü mü temsil ettiği belirgin değildir. Söz konusu karışabilen özelliklerin, parça ne kadar basit biçimlendirildiyse ayrımı o denli zorlaşmaktadır (Şekil 51).

Şekil 51: Kabaca ve Yarı İşlenmiş Oturan Erkek Heykelcikleri

Yukarıda bahsedilen tüm ortak ve ayrım noktalarıyla beraber heykelciklerin form ve biçimlendirme teknikleri dışında iki buluntu grubu ile ilgili farklı bir sorundan bahsetmenin gerekli olduğu kanısındayız. Değinilmek istenen nokta, phallous heykelcikleri ile oturan insan heykelcikleri arasındaki benzerliğin yalnızca biçimsel ve biçimlendirme teknikleri olmadığı gerek araştırmacılar gerekse dönem insanın yüklemiş olabileceği muhtemel anlamların birbirlerinden ne ölçüde farklı ya da benzer olabileceğidir. Şu aşmada bu sorulara net yanıtlar verebilmek mümkün değilse de, eldeki bir takım veriler konu hakkında yorum yapılabilmesine olanak sağlamaktadır. Öncelikle biçimsel benzerlik konu için çıkış noktası olarak

düşünülmelidir. Birbirlerine bu denli yakın özellikler gösteren farklı buluntu gruplarının anlamsal olarak da ortak bazı düşünceleri aktarma kaygısı taşıdığı kanısındayız. Yukarıda da görüldüğü gibi bu benzerlik yadsınamaz bir şekilde dikkat çekmektedir. İlk PN evreleri dışında phallous heykelcikleri, erkek heykelciklerine oranla sayıca fazladır ve gerçek yoğunluklarına birbirlerini takip eden iki farklı evrede (IIB-C ve III. Evre) ulaşmaktadırlar. Ancak genel olarak, her iki buluntu grubunun da tabakasal dağılımı birbirlerine benzerlik gösterir. Söz konusu durum, phallous heykelcikleri daha baskın olsa da, iki buluntu grubunun da birbirleriyle ilişkili bir gelişim süreci gösterdikleri, phallous buluntularının azalmaya başladığı dönemde erkek heykelciklerinin artmaya başladığı görülmektedir. Bu durum phallous heykelciklerinin önemini yitirmeye başladığı dönemde erkek heykelciklerinin öneminin artmaya başladığını da gösterir nitelikteyse de, söz konusu dönemden itibaren her iki buluntu grubunun da görülmemesi oldukça dikkat çekicidir. Bu bağlamda, phallous ve erkek heykelciklerinin süreç içerisinde belki de benzer bir gelenek ile ortaya çıktığı daha sonra geleneğin yok olmasıyla beraber söz konusu buluntuların da yerini olası başka bir geleneğe ait öğelere bıraktığı şeklinde yorumlanabilmektedir. Ancak daha önce de değinildiği üzere eldeki verilerin bu benzeri sorunları aydınlatacak nitelikte olmaması, söz konusu durumun henüz cevaplanamayacak bir sorun olarak kalmasına neden olmuştur.

V. MEZRAA TELEİLAT PHALLOUS BULUNTULARININ YAKINDOĞU'DA NEOLİTİK DÖNEM BULUNTU TOPLULUĞU İÇİNDEKİ YERİ

Mezraa Teleilat yerleşmesinde bulunan phallous heykelcikleri üzerindeki tanımlama ve değerlendirmeler bir önceki bölümde (Bkz. IV. Bölüm) ayrıntılı olarak ele alınmış ve yerleşmenin Yakındoğu'da Neolitik Dönem içindeki yeri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu bölümde ise, Mezraa Teleilat phallous heykelcikleriyle ilgili elde edilen sonuçlar Yakındoğu'daki benzer buluntular ile karşılaştırılarak bütünsel bir değerlendirilme yapılmaya çalışılacaktır.

III. Bölüm'de ele aldığımız phallous ve phallous olabilecek buluntulara ilişkin veriler, Kaideli, Sivrilerek Yükselen Gövdeliler (Ia); Kaideli, Dik Yükselen Gövdeliler (Ib); Silindirik Gövdeliler (Ic); Ayrışıklar (Id) ve Tanımsızlar (II) olarak adlandırılan gruplar halinde Yakındoğu'daki benzeri buluntu grupları ile karşılaştırılmıştır. III. Bölüm'de verilen ayrıntılı tanımlara burada tekrar yer verilmeyecek, sadece elde edilen sonuçlar doğrultusunda Mezraa Teleilat phallous heykelciklerinin Yakındoğu'daki "yerinin" belirlenmesine çalışılacaktır.

Buluntu grupları Yakındoğu'nun Levant, Zagroslar ile Orta Fırat ve Dicle Havzası kültürel bölgeleri temelinde değerlendirilmiş ve her bir kültür bölgesi kendi içinde ele alınmıştır. Bu verilere dayanarak Yakındoğu genelinde phallous buluntu topluluğu için phallous türü buluntuların açıklanmasına yönelik genel bir değerlendirme yapılacaktır. Öncelikli olarak belirlenen kültürel bölgelerdeki phallous ve benzeri örneklerin bulunduğu yerleşmeler Mezraa Teleilat yerleşmesi phallous buluntu grubu ile karşılaştırılmış ve aşağıda ayrıntılı olarak sunacağımız sonuçlara ulaşılmıştır. Ancak daha önce birçok kez belirtildiği üzere Mezraa Teleilat'ta "phallous" olarak tanımladığımız buluntu türünün belirgin ve belirgin olmayan örnekler olarak karşımıza çıkan çeşitlemesi, diğer hiçbir yerleşim yerinde bu tür bir ayrım yapılmamış ya da bu çeşitlikte buluntu topluluğuna rastlanılmamış olması karşılaştırma yapmamızda bir takım sorunlar çıkarmıştır. Bu nedenle karşılaştırmalar

az sayıdaki tekil örnek dışında ister istemez kesinlikten uzak kalacağından, burada Mezraa Teleilat'taki tam benzerlerini aramaktan çok çeşitli yayınlarda, farklı biçimlerde de olsa "phallous" olarak tanımlanan buluntuları ele almanın doğru olduğunu düşündük.

Levant Bölgesi: Bu bölge kapsamında ele aldığımız ve phallous ya da benzeri buluntuların görüldüğü yerleşmelerin değerlendirilmesi şu şekildedir:

Basta yerleşmesinde, toplam 5 adet phallous olabilecek buluntu tanımlanmıştır. Bu buluntuların tamamı Geç PPNB Dönemine ait tabakalardan gelir[25]. Kireçtaşından yapılmış (Nissen vd., 1991: 29) söz konusu 5 buluntudan sadece bir tanesi (Şekil 12:3) biçim açısından Mezraa Teleilat Ic grubu ile benzerlik gösterir. Basta'nın 22 km kadar kuzey/kuzeybatısında yer alan (Gebel, 2004: Fig.1) **Ba'ja** yerleşmesinden bilinen, 2'si kireçtaşından phallous olabilecek 3 adet buluntu (Bienert, Gebel, 1997: 85) yine Geç PPNB Dönemi'ne tarihlenmektedir[26]. Söz konusu buluntulardan sadece, phallous biçimli havaneli ya da ağırlık olarak yorumlanan (Bienert vd., 2004: 130) örnek (Şekil 13:3) biçim açısından Mezraa Teleilat'taki Ic grubu ile benzeşir. **Ghwair I** yerleşmesinde, Orta PPNB/Geç PPNB Dönemi'ne tarihlenen[27], taş phallous ve olası taş mask olarak tanımlanmış (Simmons, Najjar, 2006) ancak phallous olabilecek toplam 2 adet buluntu vardır. Buluntulardan sadece bir örnek (Şekil 15:1) Mezraa Teleilat'taki Ia grubu ile yakın benzerlik gösterir. Ghwair I'in hemen kuzeybatısında bulunan **WF16** yerleşmesinde, phallous ve phallous olabilecek toplam 2 adet buluntu ortaya çıkarılmıştır. PPNA Dönemine ait tabakalardan gelen (Mithen, 2005: 107) bu buluntulardan sadece bir tane kireçtaşı phallous örneği (Şekil 14:1) gerek boyut gerekse de biçim açısından Mezraa Teleilat'taki Ic grubu ile benzerlikler göstermektedir. WF16'nın yaklaşık 90 km kuzey/kuzeydoğusunda bulunan (Gebel, 2004: Fig.1) **Es-Sifiya** yerleşmesinde ortaya çıkartılan, 2 adet phallous olabilecek buluntu Geç/Orta PPNB Dönemi'ne, MÖ 7.

[25] Bkz: Bölüm III.A.
[26] Bkz: Bölüm III.B.
[27] Bkz. Bölüm III.D.

bine ait tabakalara tarihlenmektedir[28]. Söz konusu iki örnekten biri (Şekil 16:1) gerek boyut gerekse de biçim olarak Mezraa Teleilat'taki Ic grubuna; diğer buluntu (şekil 16:2) ise yine boyut ve biçim olarak Ia grubuna benzer. **Jericho** yerleşmesinde phallous ve phallous parçası olarak tanımlanmış toplam 2 adet buluntu bilinmektedir. Bu buluntular yerleşmenin PPNA Dönemi'ne ait tabakalara tarihlenir. Bazalttan yapılmış söz konusu iki buluntu da (Şekil 17:1,2) (Kenyon, Holland, 1983: 515), biçim olarak Mezraa Teleilat'taki gruplar ile benzeşmez. Bu iki örnek dışında heykelcik olarak tanımlanmış ancak phallous olabilecek kireçtaşından bir buluntu daha vardır. PPNB tabakasına tarihlenen bu heykelcik (A.e., s: 539) diğer iki örnek gibi Mezraa Teleilat'taki gruplar ile benzerlik göstermez. **Gilgal** yerleşmesinde kadın heykelciği olarak tanımlanmış ancak testislerle beraber betimlenmiş penis olabileceği belirtilen 1 adet heykelcik (Şekil 20) ortaya çıkarılmıştır. PPNA tabakalarına tarihlenen heykelcik (Gopher, Orelle, 1996: 255), Mezraa Teleilat'taki gruplarla benzeşmez. **Ain Ghazal** yerleşmesinde erkek cinsel organı olarak yorumlanan toplam 3 adet buluntu bilinmektedir (Şekil 19). Bu buluntular yerleşmenin Orta PPNB Dönemi'ne ait tabakalarından gelirken, iki örneğin Orta PPNB Dönemi'ne ait IVa, bir örneğin yine aynı tabakaya ait IVa-b Evresi'nde bulunması dikkat çeker. Söz konusu buluntular MÖ 7700-7500 yılları arasına tarihlenir (Mcadam, 1997: 115, 118, 141). 3 buluntu da biçim olarak Mezraa Teleilat'taki gruplar ile benzeşmez. Phallous heykelciklerinin yanı sıra yerleşmede çok sayıda PPNB Dönemi tabakalarına tarihlenen erkek figürinleri de bilinmektedir (Şekil 18). Söz konusu figürinler farklı biçimsel özelliklere sahiptir. **Munhatta** yerleşmesinde, phallous olarak tanımlanabilecek bir buluntu bilinmemektedir ancak Ain Ghazal yerleşmesinde olduğu gibi erkek heykelcikleri[29] ortaya çıkarılmıştır (Şekil 21). Söz konusu heykelciklerin hammaddesi kildir. Gilgal ile yakın benzerlik gösteren bir diğer buluntu **Nahal Oren** yerleşmesinden bilinir (Şekil 22). Yerleşmenin PPNA Dönemi'ne ait tabakalarına tarihlenen heykelcik[30], Gilgal'da olduğu gibi kadın heykelciği olarak tanımlanmıştır ancak testislerle beraber betimlenmiş penis olabileceği de önerilmiştir (Gopher, Orelle, 1996: 255). Bu buluntu Mezraa

[28] Bkz: Bölüm III.E.
[29] Bkz. Moor, 1978: 223.
[30] (http://menic.utexas.edu/ghazal/ChapIV/chapter4.html).

Teleilat'taki gruplar ile biçimsel benzerlik göstermez. **Tell Aswad** yerleşmesinde de phallous olarak tanımlanabilecek bir buluntuya rastlanmamıştır. Ancak yerleşmede penisiyle beraber betimlenmiş bir erkek heykelciği bilinmektedir[31] (Şekil 23). Heykelciğin yapımında hammadde olarak kil kullanılmıştır.

Bölgeye genel olarak bakıldığında, tanımlı phallous buluntularına sadece Jericho, WF16, Ain Ghazal, Ghwair I, Basta ve Ba'ja yerleşmelerinde karşılaşılır. Jericho ve WF16 yerleşmelerindeki PPNA Dönemi'ne ait buluntular (Kenyon, Holland, 1983: 515; Mithen vd., :2005: 104) bölgedeki phallous heykelciklerinin en eski örneklerini temsil eder. Ağırlıklı olarak PPNB Dönemi'nin sonlarına doğru sayıca artan phallous buluntuları PN Dönemi'nde görülmez. Bölge genelinde buluntuların belirli bir alanda yoğunlaştığını söylemek az sayıda buluntu üzerinden zordur. Ancak güneyde, Basta, Ba'ja ve hemen bu iki yerleşmenin kuzeyinde yer alan Ghwair I ve WF16 yerleşmeleri, Musa ve Feinan Vadisi çevresinde bir yoğunlaşmanın olduğunu gösterir niteliktedir. Söz konusu yerleşmelerde, WF16, Ba'ja ve Basta'da silindirik gövdeli örnekler bilinirken, Ghwair I'den bilinen phallous heykelciği üçgen gövdelidir (Şekil 15:2). Bu dört yerleşme de PPNB Dönemi'nin sonlarına tarihlenir[32]. Basta ve Ba'ja yerleşmelerindeki örneklerin birbirlerine yakın benzerlik göstermesi dikkat çekicidir (Bienert, Gebel, 1997: 85). Jericho'daki phallous heykelcikleri de Ba'ja ve Basta'daki örneklere benzer ancak Jericho, söz konusu iki yerleşmeye yaklaşık 120-150 km mesafededir (Gebel, 2004: Fig.1). Kuzeyde, Ölü Deniz'in hemen doğusunda yer alan es-Sifiya yerleşmesindeki (Gebel, 2004: Fig.1) üçgen ve silindirik gövdeli phallous olabilecek iki örnek ise gerek bu dört yerleşmedeki gerekse de Jericho'daki örnekler ile benzeşmez. Daha kuzeye çıkıldığında, birbirine benzer örnekler Gilgal ve Nahal Oren yerleşmelerinde de dikkat çeker. Buluntular, kadın heykelciği olarak yorumlanmış ancak penis

[31] Bkz. Schmandt – Besserat, Denise.

[32] Ghwair I yerleşmesinde, tabakalanma ile ilgili bir takım sorunlar vardır. Eldeki veriler PPNB Dönemi içinde farklılık gösterir. Daha ayrıntılı bilgi için Bkz: Simmons, A. H., Najjar, M., "Al-Ghuwayr I, A Pre-Pottery Neolithic Village In Wadi Fanyan, Southern Jordan: A Preliminary Report Of The 1996 And 1997/98 Seasons", **Annual of the Department Of Antiquities of Jordan XLII**, 1998, 91-101.

betimlemesi olabileceği de önerilmiştir. İki örnek de yerleşmelerin PPNA Dönemi'ne ait tabakalarından gelir[33] (Gopher, Orelle, 1996: 255).

Levant bölgesindeki yerleşmelerde, phallous ya da phallous olabilecek buluntuların dışında phallous kavramı ile ilişkilendirilebilecek erkek heykelcikleri de bilinmektedir. Ain Ghazal'da Orta PPNB Dönemi'ne ait tabakalardan gelen, erkek organı olarak tanımlanmış ve testis olabileceği önerilen buluntuların yanında (Mcadam, 1997: 115,123) PPNB Dönemi'ne tarihlenen çok sayıda erkek heykelcikleri de bilinir. Kuzeye doğru çıkıldığında Munhatta yerleşmesinde ve Tell Aswad'ta Orta PPNB Dönemi'ne ait erkek heykelcikleri de vardır[34].

Bölgede kazıların çokluğu ve buluntuların çeşitliliği göz önüne alındığında phallous olarak tanımlanabilecek buluntular ile erkek heykelciklerinin Orta PPNB Dönemi'nde oldukça seyrek rastlanıldığı söylenebilir. Ancak tanımlı buluntulara baktığımızda Mezraa Teleilat ile benzeşecek buluntuların sayıca az da olsa Mezraa Teleilat ile aynı kronolojik döneme, PPNB sonu ya da PPNB Dönemi'nden PN Dönemi'ne Geçiş Evresi'ne (PPNC) tarihlenmiş olması kanımızca önemlidir. Bu kapsamda güney bölgesi ile Mezraa Teleilat arasında kurulan benzerliklerin daha çok Mezraa Teleilat Ic türüyle olduğu ancak 2 olası örneğin Ia grubu ile bağdaştırılabileceği de söylenebilir. Ancak bölgenin genelinde hiçbir yerde Mezraa Teleilat'ta görmüş olduğumuz sayı ve çeşit çokluğunun olmadığı ortadadır. Ayrıca bunların arasında yine sayıca az da olsa bazılarının Mezraa Teleilat örneklerinde olduğu gibi kireçtaşından yapılmış olmaları da dikkat çekicidir. Bunun yanı sıra bölge ile ilgili yapabileceğimiz bir diğer genelleme; erkek heykelcikleri ya da erkek simgelerinin yalnızca PPNB Dönemi sonuna özgü olmadığı, PPNA Dönemi'nde başlamak üzere görülmüş olmasıdır. Bu bağlamda yukarıda değindiğimiz ve biçimsel olarak Mezraa Teleilat ile karşılaştırdığımız WF16, Jericho, Gilgal ve Nahal Oren yerleşmelerindeki PPNA Dönemi örneklerinin Mezraa Teleilat geleneğinin öncüleri mi olduğu yoksa bunun rastlantısal bir nitelik mi taşıdığı ile ilgili bir karar vermek şu an için mümkün değildir.

[33] http://menic.utexas.edu/ghazal/ChapIV/chapter4.html
[34] Bkz. Schmandtt – Besserat, Denise.

Orta Fırat ve Yukarı Dicle Havzası: Bu bölge kapsamında ele aldığımız ve phallous ya da phallous olabilecek buluntuların tanımlandığı yerleşmelerin değerlendirilmesi şu şekildedir:

Dja'de El Mughara yerleşmesinde mikro phallous olarak tanımlanan buluntular (Şekil 24) ortaya çıkarılmıştır. Bu buluntular yerleşmenin PPNB Dönemi'ne ait tabakalarından gelir. Çaytaşından yapılan buluntular (Coqueugniot, 2005: 71), biçim açısından Mezraa Teleilat'taki Ic grubu ile benzeşir. **Akarçay Tepe** yerleşmesinden toplam 10 adet phallous olabilecek buluntu ortaya çıkarılmıştır. Bu buluntular PPNB, PPN'den PN'ye Geçiş ve PN Dönemi ait tabakalardan gelmektedir (Akarçay Tepe Kazı Arşivi). Bu örneklerden silindirik formlu olan 1 no.lu heykelcik (Şekil 25:1) phallous olarak tanımlanmıştır ve Mezraa Teleilat Ic grubu ile benzerlik gösterir. Diğer buluntulardan üçgen formda olanlar arasında Mezraa Teleilat Ia grubu ile benzeşenler örnekler vardır. **Göbekli Tepe** yerleşmesinde phallous olarak tanımlanan kireçtaşından buluntular (Şekil 28) PPN Dönemi'ne ait tabakalardan gelir (Schmidt, 2007: 124). Söz konusu buluntular biçim olarak Mezraa Teleilat'taki gruplarla benzeşmez. Göbekli Tepe'de phallous buluntularını yanı sıra yerleşmenin yine PPN Dönemi tabakalarına ait phallousu ile beraber betimlenmiş erkek heykelciği (Şekil 29) de ortaya çıkarılmıştır (Özdoğan, 2001: 315). Göbekli Tepe'nin kuzey/kuzeydoğusunda bulunan **Nevali Çori** yerleşmesinde de phallous olabilecek buluntu örnekleri yoktur. Ancak yerleşmede 179 adet kilden erkek heykelciği vardır (Şekil 31). Söz konusu buluntular PPNB Dönemi'ne ait tabakalardan gelir (Hauptmann, 2007: 148-149). **Gritille** yerleşmesinde çok sayıda phallous olabilecek kil nesne bilinmektedir ancak bunların tabakaları belli değildir (Voight, 1989: 223). Phallous olabilecek, yayınlanmış bir örnek (Şekil 30) biçim olarak Mezraa Teleilat'taki Ic grubu ile benzeşir. Kuzeye çıkıldığında Doğu Toroslar'ın eteklerinde bulunan **Cafer Höyük**'te (Cauvin, 2007: 100) phallous ya da phallous olabilecek buluntu yoktur. Buna karşılık yerleşmede phallousu ile birlikte betimlenmiş pişmiş topraktan erkek heykelciği (Şekil 33) bilinir (Aurenche, 2007: 92). Bu yerleşmede Orta Evre'nin VIb tabakasında bulunan bu heykelcik, MÖ 8000-7500 yıllarına tarihlenir (A. e., 104). Orta Fırat Havzası'nın doğusunda Yukarı Dicle Havzası'nda bulunan **Çayönü** yerleşmesinde şematize edilmiş birçok heykelcik (Şekil 34) ortaya

çıkarılmıştır (Hansen, 2007: 65). Söz konusu heykelciklerden phallous olabilecek bir örnek (Şekil 34:1) biçim olarak Mezraa Teleilat'taki Ic grubu ile benzerlik gösterir. Adı geçen yerleşmelerin dışında Şanlıurfa İl merkezindeki **Yeni Mahalle Höyük'te**, kireçtaşından yapılmış bir insan heykeli ortaya çıkarılmıştır (Şekil 27). Yol yapımı sırasında bulunan heykelin höyüğün hangi tabakasına ait olduğu bilinmemekte; buna karşın, bulunduğu düzlemdeki diğer buluntulardan yola çıkarak MÖ 9.-8. bin yıllarına ait olduğu düşünülmektedir (Çelik, 2007: 133,165). Benzeri bir durum **Kilisik** Köyü çevresinde bulunana kireçtaşı heykel (Şekil 32) için de söz konusudur. Rastlantı sonucu bulunan heykelin Nevali Çori yerleşmesindeki dikmelere benzemesinden dolayı PPNB Dönemi'ne ait olduğu düşünülmektedir (Verhoeven, 2001: 8).

Levant Bölgesi'nde yaptığımız genelleme gibi bu bölgede de erkek betimlemelerinin, Göbekli Tepe'nin genel stratigrafik durumu ve Dja'de yerleşmesi göz önüne alındığında, PPNA Dönemi'nin başlarından itibaren görüldüğü anlaşılmaktadır. Bu bağlamda Orta Fırat-Dicle Bölgesi'nin Levant Bölgesi'nden farklı yapan en önemli sonucu erkek simgelerinin anıtsal boyutlu uygulanmış olması ve daha da dikkat çekici olanı Yeni Mahalle ve Kilisik örneklerinde anıtsal heykellerde yansıtılan en önemli ayrıntının abartılı erkeklik simgeleri olmasıdır. Bu da dönemin "güç" erkiyle, erkek imajının arasında belirgin bir bağlantı olduğunu ve dolayısıyla dönemin sonlarına tarihlenen Mezraa Teleilat heykelciklerinin bu geleneğin bir yansıması olarak düşünülebileceğidir. Gene bölgeye genel olarak baktığımızda, Nevali Çori'de bulunmuş 179 adet erkek heykelciğinin de gösterdiği gibi erkek simgesinin Levant Bölgesi'nden belirgin şekilde daha ağırlıklı olduğudur. Her ne kadar Mezraa Teleilat ile tam olarak benzeştirilebilecek phallous heykelciklerinin sayısı çok az ise de Mezraa Teleilat'ta "tanımsız" olarak grupladığımız örneklerin sayısal çokluğu ve bu tür tanımsız örneklerin yayınlara her zaman yansıtılmadığı da ortadadır. Bu durumun belki de en iyi örneği Mezraa Teleilat'a en yakın kazı yeri olan Akarçay Tepe'de hafirlerin yalnızca tek bir örneği phallous olarak tanımlamalarına karşın daha fazla sayıdaki parçanın Mezraa Teleilat ile göstermiş olduğu benzerliktir[35]. Dikkat çekici

[35] Prof. Dr. M. Özbaşaran'a, Akarçay Tepe kazısında ortaya çıkartılan ilgili eserleri görmemi sağladığı ve verdiği bilgi için teşekkür ederim.

bir diğer nokta ise; bölge genelinde Mezraa Teleilat ve Akarçay Tepe yerleşmeleri dışında PN Dönemi tabakalarına ait phallous örneklerinin olmayışı ve bununla beraber Mezraa Teleilat, Akarçay Tepe ve Dja'de yerleşmelerinin bulunduğu alanda bir yoğunlaşmanın görülmesidir. Ancak az sayıda kazının olması bu yönde bir genelleme yapılmasını zorlaştırır.

Bölgede silindirik gövdeli örnekler sadece Dja'de, Göbekli Tepe ve Akarçay Tepe yerleşmelerinden bilinmektedir. Ayrıca Gritille'deki olası silindirik gövdeli phallous örneği de bu gruba katılabilir. Söz konusu yerleşmelerde görülen buluntular birbirleri ile benzeşmez.

Orta Fırat ve Dicle Havzası'ndaki buluntuların Mezraa Teleilat ile karşılaştırılması özetlenecek olursa; bölge genelinde bilinen phallous ya da olası phallous örnekleri Mezraa Teleilat ve Akarçay Tepe dışında silindirik gövdeli örneklerden oluşur. Mezraa Teleilat yerleşmesinde ise, silindirik gövdeliler genele oranla oldukça az yer tutar. Dja'de yerleşmesindeki phallous heykelciği (Şekil 24) ile Akarçay Tepe'deki bir örnek (Şekil 25:1) Mezraa Teleilat'ta silindirik gövdeli grubu ifade eden Ic grubu ile benzeşir. Levant Bölgesi'nde olduğu gibi söz konusu bölge genelinde de Mezraa Teleilat yerleşmesi phallous heykelciklerinde görülen nicelik ve çeşitlilik gözlenmez.

Zagroslar (Batı İran): Bu bölge kapsamında ele aldığımız ve phallous ya da phallous olabilecek buluntuların görüldüğü yerleşmelerin değerlendirilmesi şu şekildedir:

Zagrosların doğu eteklerinde yer alan **Tepe Guran** yerleşmesinde (Mortensen, 1964: 29), 1 adet phallous heykelciği tanımlanmıştır (Şekil 36) . Taş phallous olarak tanımlanan buluntu, Erken Neolitik Dönem tabakalarına tarihlenir (Hansen, 2007: 81). Söz konusu buluntu, Mezraa Teleilat yerleşmesindeki Ic grubu ile kısmen benzeşir. Kuzeyde, Zagrosların batı eteklerinde, Chemchemal Vadisi'nde bulunan **Jarmo** yerleşmesinde (Braidwood, 1983a: 155) toplam 7 adet fallik[36] nesne olarak

[36] Bkz: Bölüm III.V.

tanımlanan buluntu bilinmektedir (Şekil 35). Bunlardan Şekil 35'de görülen 1 ve 2 no'lu buluntu mermer, 3 no'lu buluntu ise kireçtaşından yapılmıştır (Moholy-Nagy, 1983: 300). Söz konusu buluntulardan 1, 2 ve 6 no'lu örnekler (Şekil 35:1,2,6) Mezraa Teleilat'taki Ic grubu ile benzerlik gösterir.

Bölge genel olarak ele alındığında tanımlı phallous örnekleri, Tepe Guran ve Jarmo yerleşmelerinin her ikisinden de bilinir. Jarmo örneklerinin tabakaları ile ilgili bilgi verilmemesinden dolayı en eski phallous örnekleri Tepe Guran'daki Erken Neolitik Döneme tarihlenen buluntular olarak kabul edilebilir. Jarmo yerleşmesinin G.Ö. 8000'li yıllarda gelişim göstermesi (Braidwood, 1983b: 538) ve Tepe Guran'da phallous örneklerinin Erken Neolitik Dönem Tabakalarına ait olması (Hansen, 2007: 81), Tepe Guran yerleşmesinden bilinen phallous buluntuların en eski örnekler olduğu görüşünü desteklemektedir. Bölge geneli için az sayıda yerleşme yerine bağlı olarak belirli bir alanda phallous buluntularının yoğunlaşmasından söz etmek mümkün değildir.

Söz konusu bölgenin Mezraa Teleilat ile karşılaştırılması özetlenecek olursa; bölgede silindirik gövdeli phallous örneklerinin yoğunluğu dikkat çekicidir ve örnekler Mezraa Teleilat'taki yine silindirik gövdeli gurubu ifade eden Ic grubu ile benzerlik gösterir. Yukarıda da belirtildiği gibi Tepe Guran yerleşmesindeki buluntuların eskiliği net olmadığından Mezraa Teleilat phallous buluntuları ile zamansal karşılaştırılmasının yapılmasını mümkün olmamıştır. Ancak söz konusu dönem göz önünde tutulduğunda bölgede Mezraa Teleilat yerleşmesinde olduğu gibi PPN Dönemi içerisinde phallous heykelciklerin görüldüğü söylenebilir. Bölge için dikkat çekici diğer bir nokta; her ne kadar bilinen yerleşme sayısı ve erkek simgelerinin azlığına bağlı olarak bir yoğunluktan bahsetmek ya da genelleme yapılaması mümkün olmasa da, bölgede erkek simgesinin varlığı açıkça görülmektedir. Yine ele alınan bu bölge genelinde Mezraa Teleilat yerleşmesindeki nicelik ve çeşitlilik görülmemektedir.

Bu çalışma kapmasında Mezraa Teleilat phallous buluntuları üzerinden yapmış olduğumuz karşılaştırmalardan ulaşılan sonuçların daha tanımlı hale gelmesi

açısından tüm Yakındoğu genelinde özetlenmesinin yararlı olacağı kanısındayız. Genel olarak bakıldığında ilk sorun, kadın odaklı düşüncelerin tersine erkek heykelciklerinin PPNA Dönemi'nden itibaren bölgenin hemen her yerinde görülmüş olması ve özellikle Fırat Havzası'nda bunlardan tapınak olarak adlandırılan yapılar ili ilgili olabileceklerin bulunması ve bu heykellerde de özellikle phallous ve erkek organlarının abartılı olarak betimlenmiş olmasıdır. Bu da özellikle Fırat Havzası'nda inanç ve yönetim sisteminde erkek motifinin tanımlı ve belirleyici bir yeri ve köklü bir geleneği olduğunu göstermektedir. Bunun yanı sıra bölgedeki çeşitli yerleşmelerde farklı dönemlerden çok PPN'den PN'ye Geçiş Evresi'nde phallous heykelciklerinin sayısında belirgin bir artış olduğu görülmektedir. Bu da Mezraa Teleilat örneklerinin yerleşmedeki stratigrafik konumları göze alındığında bir paralellik kurmamızı sağlayan temel çıkış noktasını oluşturmaktadır. Bu genel bakış açısı içerisinde her ne kadar yukarıda değindiğimiz gibi bölgenin farklı yerlerinde bulunan ve phallous olarak tanımlanan heykelciklerin bazı benzeşmeleri üzerinde durulmuş ve bunların ağırlıklı olarak Mezraa Teleilat Ic grubu ile olan yakınlığı belirtilmiş ise de bire bir benzeyen tek örneğin Mezraa Teleilat'a en yakın kazı yeri olan Akarçay Tepe'den gelmiş olması dikkat çekicidir. Bu bağlamda Yakındoğu'da PPN Dönemi içinde phallous motifinin farklı yansımalarla geniş bir coğrafya içinde bulunduğunu, bunun heykelcik halindeki betimlemelerinin dönemim sonuna doğru yaygınlaştığını ancak Mezraa Teleilat türü betimlemelerin Akarçay Tepe ve Mezraa Teleilat'ın bulunduğu daha sınırlı bir bölgeye özgü bir gelenek olduğu hiç değilse şimdiki veriler ışığında söylenebilir. Yakındoğu'da dönem içerisinde, gerek phallous heykelciklerinin tanımlandığı yerleşme sayısının azlığı gerekse kazı yapılan alanlar arasındaki orantısızlık göz önüne alındığında gerçek anlamda buluntuların yoğunlaştığı bölgelerden bahsetmek oldukça zordur. Buna karşın Levant Bölgesi'nde kısmen bir yoğunluktan bahsedilebilir. Ancak söz konusu yoğunluk buluntu sayısıyla değil yerleşme sayısıyla doğru orantılıdır. Bölge genelinde phallous heykelciklerinin çeşitlilik ve niceliği açısından Mezraa Teleilat yerleşmesinin tekil bir örnek olduğu açıkça görülmektedir.

SONUÇ

Yakındoğu'nun Çanak Çömleksiz Neolitik ile Çanak Çömlekli Neolitik Dönem arasındaki geçiş sürecini hemen hemen kesintisiz yansıtan Mezraa Teleilat Höyüğü kazılarında "phallous" olarak yorumlanan çok sayıda buluntuya rastlanılmıştır. Bununla birlikte phallous sembolü olduğundan kuşku bulunmayan belirgin örneklerden yola çıkılarak daha basit, kaba, tam bitirilmemiş örnekler de aynı grup altında toplanmıştır. Bu bağlamda Mezraa Teleilat'ın özgün buluntuları arasındaki aynı şekilde işlenmiş olan oturur durumdaki heykelcikler de erkek heykelcikleri olarak yorumlanmıştır. Erkek heykelcikleriyle phallous heykelciklerinin çok tipik, iyi işlenmiş örnekleri dışında çok sayıda kabaca biçimlendirilmiş, her iki gruba da benzeyen heykelcikler bulunmuş olması, bir yanda oturur durumdaki erkek heykelcikleriyle phallous heykelciklerinin aynı kavramsal çerçeve içerisinde düşünülmesine yol açmış, öte yanda tipolojik açıdan ayrım yapılmasını güçleştirmiştir. Bu çalışma ile esas olarak; phallous olarak tanımlanan buluntuların tüm çeşitlemesini yansıtacak tanımının yapılmasına öte yanda bu özgün buluntu grubunun Mezraa Teleilat yerleşimi ve Yakındoğu Neolitik kültürleri içindeki yerinin belirlenmesine çalışılmıştır. Bu çalışmanın aynı zamanda dönemin inanç sistemi ve sembolizmi ile ilgili yorumlara katkıda bulanacağı umudundayız.

Yakındoğu Bölgesel Değerlendirme

Yakındoğu'da Neolitik Dönem olarak tanımladığımız kültürel çevre, Güney Ürdün, Filistin ve Kuzey Suriye'den geçen bir yay çizerek kuzey Mezopotamya ve Güneydoğu Anadolu'ya, oradan Batı İran'a kadar uzanan geniş bir alanı kapsamaktadır. Söz konusu bölge coğrafi anlamda batıda; Doğu Akdeniz Koridoru ve denize paralel uzanan dağ sıraları kuzeyde; Doğu Toroslar eşik bölgesi ve yarı kurak düzlükler doğuda; Zagros Dağları, güneyde ise Musa Vadisi ve Suriye düzlüklerini içine alır. Bölgenin kimliğini belirleyen başta Fırat-Dicle gibi akarsular ile Balik, Zap gibi büyük kollarının yanı sıra Ürdün Nehri, Asi Nehri gibi akarsu ve bunların su toplama havzaları da coğrafyada etkin dinamiklerdir. Bölgenin bu denli

farklı coğrafi özellikler göstermesi ve buna bağlı olarak birbirinden farklı bitki örtüsü, toprak yapısı ve hayvan topluluğuna sahip olması, Neolitik Dönem yaşam biçiminde belirleyici etkenin coğrafi koşullar değil belki de kültürü oluşturan bir inanç birlikteliği olduğunu düşündürmektedir. Bu bağlamda, çalışma kapsamında Yakındoğu, coğrafi farklılıklara dayalı değil genel kültürel bölgeler üzerinden ele alınmış ve Levant, Orta Fırat-Yukarı Dicle Havzası ile Zagroslar (Batı İran) ana bölgeler olarak seçilmiştir. Bu seçim Neolitik Dönem'in tüm sürecinde bölgesel kültür sınırlarını yansıtan bir ayrım olarak düşünülmelidir. Bu çalışmanın kapsamı Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem'in sonu ile Çanak Çömlekli Neolitik Dönem arasında görülen phallous heykelcikleri olduğundan karşılaştırma daha çok bu amaca yönelik olarak yapılmıştır. Bu bağlamda Mezraa Teleilat'la benzeştirilebilecek örneklerin sayıca çok az oluşu bizi, konuyu daha büyük bölgesel birimler içinde ele almaya yöneltmiştir. Eğer Yakındoğu Neolitik Dönem kültürleri için alışıla gelmiş kültür bölge birimleri kapsamında ele alsaydık karşılaştırma ve değerlendirmede ele aldığımız konu bağlamında anlam taşımayan ayrıntılara girme durumunda kalacaktık. Yukarıda karşılaştırma bölümünde de görüleceği gibi yapmış olduğumuz karşılaştırmalardan, Mezraa Teleilat'ın yakın çevresi haricinde bazı genellemelerin dışında anlamlı bir sonuç çıkmamaktadır. Mezraa Teleilat örnekleri ile tam olarak benzeşen buluntuların yok denecek kadar az olması nedeniyle yukarıda tanımlanan bölgelerde "phallous" olarak tanımlanmış buluntuların tümü, biçimsel özellikleri ne olursa olsun, kendi kültür bölgelerinin süreci içinde ele alınarak tanımlanmasına çalışılmış ve bunlarla Mezraa Teleilat örnekleri hammadde, yapım tekniği, biçimsel özellikler bakımından karşılaştırılmıştır. Bu anlamda "negatif veri" olarak görülen bu duruma aşağıda yeniden değineceğiz.

Dönemsel Değerlendirme

Çanak Çömleksiz Neolitik (PPN) ve Çanak Çömlekli Neolitik (PN) olarak ikiye ayrılan Neolitik Dönem, yaklaşık olarak MÖ 10 bin yılları ile 6 bin yılları arasında oldukça uzun bir süreci yansıtır. Söz konusu dönem, her ne kadar avcı-toplayıcı yaşam biçiminden besin üretimine dayalı yaşam biçimine geçiş olarak tanımlanmışsa da son yıllarda elde edilen veriler dönem kültürel öğelerinin alışıla gelmiş kalıplarla

belirgin bir şekilde açıklanamayacak kadar çeşitlilik içerdiğini ve gelişkin olduğunu göstermiştir (Özdoğan, 2001: 156-159; Byrd, 2005: 234).

Yakındoğu Neolitik Dönem araştırmalarının Levant Bölgesi'nde yoğunlaşması tüm Yakındoğu için PPN Dönemi kültür oluşumunun, bölgenin Holosen'e geçiş sürecinde Natufyen olarak tanımlanan kültür basamağından ortaya çıktığı ve gelişimini Levant Bölgesi'nde tamamladıktan sonra kuzeye; Suriye ve Anadolu'ya yayıldığı önerisinin kabul görmesine neden olmuştur. Ancak son yıllarda gerek Doğu ve Kuzey Suriye gerekse Güneydoğu Anadolu ile Orta Anadolu'da yapılan araştırmalar ile kadın heykelciklerinin yanı sıra erkek heykelciklerinin görülmeye başlanması, günlük yaşam içinde ritüellerle ilişkilendirilen antropomorfik heykelcikle, gövdenin tamamının betimlenmediği insan heykelcikleri, kilden küçük hayvan heykelcikleri, yüze oturacak şekilde kireçtaşından yapılmış masklar gibi sınırlı çeşitlilik gösteren simgesel öğelerin yanı sıra (A.e., s: 398) söz konusu çeşitlilik içerisinde dönemin başından itibaren sayıca az da olsa phallous olarak tanımlanan buluntuların görülmeye başlaması Neolitik Dönem kültür oluşum sınırlarının genişlemesini sağlamıştır. Bu geniş coğrafya içinde yapılan kazı çalışmalarının dağılımının düzensizliği ve yoğunluğun Levant Bölgesi'nde olması, dönem ile ilgili yapılan tanımların büyük bir kısmının söz konusu bölgenin özelliklerini yansıtmasına neden olmuştur (Özdoğan, 2007: 443). Bu bağlamda, A ve B olarak iki alt bölüme ayrılan PPN Dönemi'nden, PN Dönemi'ne geçiş süreci net olarak tanımlanamamış ve beraberinde adlandırma ile ilgili sorunlar getirmiştir. Bazı araştırmacılar bu geçiş sürecini Son PPNB ya da Final PPNB olarak adlandırırken, bazıları ise dönemin özellikleri ile ilgili olarak PPNB'den tamamen farklı PPNC adlandırılması kullanmışlardır (Rollefson, 1989: 168; Rosenberg, 2004: 56).

Yakındoğu'da PPN Dönemi'ne genel olarak bakıldığında; dönemin eskiden öngörüldüğünden çok gelişkin örgütlenme modelinin, bunun yerleşim düzeninden, mimariye, inanç sistemine ve çevre ilişkilerine kadar kültürü oluşturan tüm öğelere yansıdığı görülmektedir. PPNB süreci boyunca özellikle güneydoğu Anadolu ve Kuzey Suriye'de görülen inanç sistemi daha önceleri gerek Doğu Akdeniz gerekse Zagros Bölgesi'nden bilinenden çok daha farklı bir kurguyu yansıtmaktadır.

Özellikle son yıllarda yapılan Nevali Çori, Göbekli Tepe, Dja'de ve Jerf el Ahmar kazıları bize bu dönemin inanç sisteminin bütün öngörülenden nedenli farklı olduğunu ve Neolitik kavramıyla özdeştirilen "ana tanrıça" motifini yansıtan bulguların olmadığını buna karşılık bir anlamda "Şamanizm" olarak da tanımlayabileceğimiz doğanın baskın bir şekilde ortaya çıktığını çok sayıda örnekle göstermiştir. Ancak ilginç olan doğadaki her türlü canlının kutsal alanlardaki betimlemelerin yanı sıra söz konusu bölgede PPN Dönemi'nin başından itibaren erkek betimlemelerinin görülmesidir. Bu bağlamda Göbekli Tepe tapınaklarında bulunan "T" biçimli dikili taşların insanları simgelediği de öngörülmektedir (Schmidt, 2007a: 117). Bu bağlamda Mezraa Teleilat'ta görmüş olduğumuz ve phallous sembolü olarak tanılanan heykelciklerin Yakındoğu genelinden çok bölgenin kuzeyinde Güneydoğu Anadolu ve Kuzey Suriye'yi içine alan bölgede PPNA Dönemi'nden beri süre gelen simgesel değerin dönemin sonundaki farklı bir yansıması olduğunu düşünebiliriz.

Çanak Çömlekli Neolitik Dönem ise ana çizgileriyle önceki PPN'den çok farklı bir kurguyu yansıtmaktadır. Gerçek anlamı ile çiftçi yaşamın yerleştiği bu dönemin inanç sistemi ve sembolizminin ne olduğunu yansıtan veriler halen oldukça azdır. Ancak gene de giderek kadın figür ve heykelciklerinin sayı ve niteliğindeki artış, Şamanistlik öğelerin yok denecek kadar aza inişi bize bu dönemle birlikte düşünce ve inanç sisteminde köklü bazı değişikliklerin olduğunu göstermektedir. Nitekim Yakındoğu Çanak Çömlekli Neolitik Dönem kazılarında kesin phallous olarak tanımlanmış buluntuların yok ya da ender ve tanımsız olması bu yorumu destekler niteliktedir. Aynı şekilde Mezraa Teleilat yerleşiminde de Çanak Çömlekli Neolitik Dönem'in en eski evresinden sonra phallous olarak tanımlanabilecek buluntular tümüyle ortadan kalkmıştır[37].

[37] Benzer bir durum Akarçay Tepe yerleşmesinde de görülmektedir. PN Dönemi'ne ait buluntuların tamamı söz konusu evrenin gelişkin evrelerinde ortadan kalkmaktadır.

Mezraa Teleilat Genel Değerlendirme

Mezraa Teleilat'ın kazılmış olan tabakaları Klasik PPNB'den sonra gelen süreci bize yansıtmaktadır. Çok sınırlı bir alanda açılmış olan Mezraa Teleilat IV. Evresi'nin her ne kadar Son PPNB-PPNC süreci içindeki yeri halen çok tanımlı değil ise de özellikle yontmataş endüstrisi bu evrenin Klasik PPNB'den sonrasına ait olduğunu göstermektedir. Geniş olarak açılan ve çok daha tanımlı olan Mezraa Teleilat III. Evre, gerçek anlamıyla PPNB-PN geçiş sürecini bunu izleyen II. Evre'nin en eski kültür katı ise Çanak Çömlekli Neolitik Dönemin başlangıç sürecini yansıtmaktadır. Bu açıdan bakıldığında Mezraa Teleilat'ta "tanımlı" ya da "olası" phallous buluntularının PPN'den PN'ye geçiş dönemi olan III. Evre'de yoğunlaştığı yadsınamaz şekilde ortadadır. Mezraa Teleilat'ta bulunmuş olan phallous heykelciklerinin büyük bir bölümü bu evreye aittir. Daha önce de belirtilen örnekler bu evrede %48'lik bir orana ulaşmaktadır. Buna karşılık; IIB-C Evresi'nde; %19, IID Evresi'nde; %16 ve IV. Evre'de; %17'lik bir dağılım görülmektedir. Ancak gerek IV. Evre'nin kendi iç tabakalanma ve kendi buluntu topluluklarının çok sınırlı bir alandan biliniyor olması gerekse PN'nin başlangıç dönemi olan IID Evresi ile ilgili belirsizlik ister istemez phallousların dağılım süreci ile ilgili bazı soruları yanıtsız bırakmaktadır.

Hammadde Kullanımı

Ortaya çıkartılan 176 adet phallous heykelciğinin sert kayaçtan yapılmış 3 adet ve 1 adet kilin hammadde olarak kullanıldığı örnekleri dışında diğerleri kireçtaşından yapılmıştır. Kireçtaşı kullanımının bu denli yoğun olması dikkat çekicidir. Bu durum, kireçtaşı kullanımının söz konusu buluntular için tercihli mi olduğu yoksa kolivyal dolgu üzerine oturmuş olan Mezraa Teleilat yerleşmesini çevreleyen kireçtaşı oluşumlarına bağlı doğal bir seçim mi olduğu sorusunu akla getirmektedir. Yakındoğu'da ilgili yerleşmeler göz önüne alındığında phallous heykelciklerinin ağırlıklı olarak kireçtaşından yapılmış olması bu durumu daha da dikkat çekici hale getirmektedir. Ancak bu soruna cevap olabilecek herhangi bir veri şu aşamada bilinmemektedir. Söz konusu buluntularda kullanılan kireçtaşının analizlerinin

yapılması ve yerleşmeyi çevreleyen kireçtaşı dolguların incelenmesiyle elde edilecek verilerin analiz sonuçlarının karşılaştırılması ile söz konusu durum için daha sağlıklı yorum yapmak mümkün olacaktır. Şu aşamada, kireçtaşının sadece phallous heykelciklerin yapımında değil aynı zamanda mimari malzeme olarak da kullanılması, kireçtaşının kolay bulunabilen bir hammadde olup sertlik derecesi düşük bir kayaç olmasından kolay işlenebilirliği gibi etkenler göz önünde bulundurulduğunda bu tercihin doğal koşullar olduğu daha gerçekçi bir yaklaşım olarak görünmektedir. Ancak gene de phallous olarak tanımladığımız buluntuların çoğunun acemice, özensiz olarak biçimlendirilmiş olmaları söz konusu nesnelerin bir beğeni ya da sosyal statü niteliğinden çok topluluktaki sıradan bireylerin yaparak kullandıklarını ve dolayısıyla usta olmayan bir kişinin en kolay biçimlendireceği hammaddeyi seçtiği de rahatlıkta söylenebilir.

Teknoloji

Çoğunlukla düzleştirilmiş bir alt bölüm üzerinde oluşturulan ikinci bölümün uç kısmının, yuvarlatılarak bitirildiği ve bazı örneklerde daha öncede değinildiği gibi açılan bir olukla baş bölümü betimlendiği heykelciklerin tamamında benzer bir biçimlendirme tekniğinin uygulandığı anlaşılmaktadır. Heykelciklerde, tarak benzeri bir aletle yontulup, sivri bir alet ile çentik atıldıktan sonra yüzeyin bir yere sürtülerek düzeltme izlerinin kısmen yok edilmeye çalışıldığı görülmektedir. Ayrıca bazı örneklerde, düzeltme işleminden kaynaklanan izlerin dışında, bunlardan daha derin çizgilere sahip bezeme amaçlı olduğu düşünülen taramalar görülmüştür. Farklı bir durum da örneklerin geneline oranla az sayıda parçaların yüzeyinde yer yer görülen pembemsi lekelerdir. İlk bakışta toprak birikimlerine bağlı bir durum olduğu düşünülürken aynı lekenin birden fazla örnekte benzer şekilde görülmesi ve bunun yanında bir oturan heykelcik örneğinde iyi korunmuş aşı boyası izinin olması, söz konusu durumun bezeme amaçlı açılan çizikler gibi bilinçli bir uygulama olduğunu düşündürmektedir (Bkz. Bölüm IV. A). Genel olarak bakıldığında phallous olarak tanımladığımız bulgularla oturur durumdaki heykelciklerin aynı yapım sürecini yansıttıkları, ancak gerek phallous gerekse oturur durumdaki heykelciklerden bazılarının daha özenli olarak biçimlendirilip bitirilmiş oldukları görülmektedir.

Tipoloji

Phallous heykelcikleri iki ana bölüm altında toplanmıştır; bunlardan tanımlı olanlar I., tanımsız ve olası phallouslarda II. grubu oluşturur. I. grup içerisinde buluntuların biçim özelliklerine göre alt gruplar oluşturulmuştur. Ancak phallous heykelciklerinin kendi içlerinde belirli bir standarda sahip olmayışları bunların farklı özelliklerine dayalı gruplar oluşturulmasına da yol açmaktadır. Ancak burada söz konusu özellikler arasında daha tanımlı olabilecek özellikler göz önünde bulundurularak tipolojinin oluşturulmasında bir karar verilmek zorunda kalınmış ve buluntu topluluğunun alt ayrımı bu karara uygun olarak yapılmıştır. Gene de söz konusu buluntu topluluğunun farklı bakış açıları ile burada sunduğumuzdan farklı bir şekilde bölümlendirilebileceğini yinelemek isteriz; ancak tanımlı örnekler göz önüne alındığında oluşturulacak farklı bir tipolojik bölümlemenin sonuç üzerinde önemli bir etkisi olmayacağını da düşünmekteyiz. Yapmış olduğumuz ayrıma göre; **I.a Kaideli, Sivrilerek Yükselen Gövdeliler** olarak adlandırılan grup; alt kısımda oluşturulan bir bölüm üzerinde uç kısma kadar sivrilerek yükselen, ikinci bir bölümün oluşturulduğu örnekleri içermektedir. Alt kısımda oluşturulan bölüm kaide, üstteki ikinci bölüm gövde olarak tanımlanmıştır. **I.b Kaideli, Dik Yükselen Gövdeliler** olarak adlandırılan grup; yine alt kısımda oluşturulan bölüm üzerinde, uç kısma kadar dik ya da dike yakın yükselen ikinci bir bölümün oluşturulduğu örnekleri içermektedir. I.a grubunda olduğu gibi, alt kısımdaki bölüm kaide, üstteki ikinci bölüm gövde olarak tanımlanmıştır. **I.c Silindirik Gövdeliler** olarak adlandırılan grup; gerek bir kaide üzerinde gerekse dip kısımdan uç kısma kadar silindirik yükselen örnekleri içermektedir. Kaideli örneklerde, alt bölüm kaide, üsteki ikinci bölüm gövde olarak; kaidesiz örneklerde ise parçanın tamamı gövde olarak tanımlanmıştır. **I.d Ayrışıklar** olarak adlandırılan grup; tanımlanan diğer üç gruptan farklı özellikler gösteren tek bir örneği içermektedir. Yine altta oluşturulan bölüm kaide olarak tanımlanmıştır. Söz konusu grubun diğer gruplardan farkı, gövde olarak tanımlanan üst bölümün birden fazla bölümden oluşmasıdır. Üst kısımda oluşturulan çoklu bölüm gövde olarak tanımlanmıştır. **II Tanımsızlar** olarak adlandırılan grup; kabaca ya da yarı işlenmiş örnekleri içermektedir. Söz konusu durum, phallous heykelcikleri ile erkek heykelcikleri arasındaki benzerliğe bağlı olarak, örneklerin hangi buluntu grubuna ait

olduklarının anlaşılmasını engellemiştir.

Mezraa Teleilat phallous buluntuları, biçimsel özelliklerine göre gruplandırıldıktan sonra, ayrıntılı olarak hem kendi grupları içerisinde, hem de diğer biçim grupları ile karşılaştırmaları yapılmış ve phallous heykelciklerinin gerek tabaka gerekse boyutsal özellikleri verilerek tanımlı hale getirilmişlerdir. En fazla örneğin görüldüğü grup I.a'dır. Tüm phallous örnekleri içerisinde toplam 129 adetle, %72'lik bir orana sahip olan I.a grubu yerleşmedeki tüm evrelerde de diğer gruplara oranla daha fazla görülmektedir. I.b; 17 adetle %10, I.c; 17 adetle %10, I.d; 1 adetle %1 ve II; toplam 13 adetle %7'lik orana sahip biçim gruplarıdır. Genel olarak üçgen ya da üçgene yakın formda olan phallous heykelciklerinin boyutları, 12.25 cm ile 1.9 cm arasında değişiklik gösterir ancak 2 cm ile 5 cm arasında belirgin bir yoğunlaşmanın olduğu görülmektedir (Şekil 48). Phallous olarak tanımladığımız buluntuların biçimsel özelliklerine genel olarak baktığımızda, esas fikrin phallous gibi bazen silindirik bazen farklı kesitte olan bir uzantı olduğunu söyleyebiliriz. Örneklerin çoğunda kaide olarak adlandırdığımız ayrı bir bölümün bulunuşu bu nesneleri bir yere, bir düzleme oturtarak kullanma kaygısının olduğunu ve dolayısıyla kaide kısmının bir taban işlevi gördüğü anlaşılmaktadır. Az sayıdaki örnekte kaide kısmı aynı zamanda "testis" olarak yorumlayabileceğimiz betimler içinde kullanılmıştır.

Mekansal Dağılım

Yerleşmede phallous buluntuların mekansal dağılımı ve dolayısıyla işlevsellikleri ile ilgili bir takım sorunlar bulunmaktadır. Ortaya çıkarılmış olan örneklerin büyük bir çoğunluğunun dip kısımları bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiş olması bunların mekan içinde bir yere oturtarak kullanıldığını gösterir. Ancak söz konusu phallous heykelciklerin tamamına yakınını tanımsız alanlardan gelmektedir. İn-situ olarak ortaya çıkartılan buluntu sayısı yalnızca 5 tanedir. Sayıca az olmasına karşın mekan içinde bulunmuş olan örneklerin dağılımı ve özellikle 412 no.lu örneğin ocağın yanındaki konumu kanımızca önem taşımaktadır. Her ne kadar mekan içi buluntuların sayısı 5 ile sınırlı ise de, phallous buluntularını en yoğun olarak veren III. evreden bildiğimiz yapılı mekanların çok az oluşu ve bilinen mekanların da iç

dolgularının sığlığı mekansal dağılımı belirsizliğine yol açmıştır. Bu nedenle mekan içi bulgularının sayısının azlığı buluntuların işlevselliği ile ilgili yorum yapılmasını olanaksız kılmaktadır.

Bunun yanında, daha önce de belirtildiği üzere, parçaların üst kısımlarında oluk açılarak baş bölümünün oluşturulduğu phallous örnekleri de bilinmektedir. Bu duruma farklı bir açıdan bakıldığında, baş bölümü oluşturan oluğun parçayı belki de bir yere asmak amaçlı oluşturulmuş bir bölüm olabileceğini de düşündürebilir; ancak açılan oluğun çoğu parçada düzensiz oluşu, ip ya da benzer bir malzemenin sarılabileceği kadar derin olmayışı ve olukların hiç birinde ip izine rastlanılmaması söz konusu işlemle ilgili düşüncenin çokta sağlıklı olmadığını gösterir niteliktedir. Mekansal dağılımla ilgili olarak eldeki verilerin kesin bir sonuç çıkartmaya yetmeyecek kadar az olmasına karşın gerek mekan içinde bulunan 5 örnek gerekse parçaların çoğunun düz bir yere oturtulacak şekilde biçimlendirilmesi ve örneklerin çoğunun özensiz ve acemice bitirilmiş olması gene de bu buluntu türünün yerleşmede sıradan insanların konutlarında, iç mekanlarda kullanılmış olduğunu düşündürmektedir.

Oturan Erkek Heykelcikleri İle İlişkisi

Mezraa Teleilat yerleşmesinde phallous heykelcikleri, daha önce de belirtildiği gibi PPNB Dönemi ile görülmeye başlanır ancak PPN'den PN'ye Geçiş Evresinde gerçek yoğunluğuna kazandıktan sonra hızla sayıları azalır ve PN Dönemi'ne gelindiğinde buluntu sayısında belirgin bir düşüş olduğu görülür. Bu noktada, gerek izlenen gelişim süreci gerekse genel özellikleri göz önünde tutulduğunda, yerleşmede ortaya çıkartılmış olan bir diğer buluntu grubu, oturan erkek heykelcikleri ile phallous heykelciklerinin olası ilişkisinden bahsedilmesinin gerekli olduğu kanısındayız. Mezraa Teleilat yerleşmesinde, phallous ve erkek heykelcikleri arasında daha önce de değinildiği üzere gerek biçimsel özellikleri gerekse biçimlendirme teknikleri açısından birçok benzerlik görülmektedir. Söz konusu iki buluntu grubu da genel olarak üçgenimsi forma sahiptir ve dip kısımları bir yere oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiştir. Her iki buluntu grubunda da gövdeden ayrılarak betimlenmiş baş

kısmı bulunmaktadır. Bunun yanı sıra yüzeylerinde uygulanan düzeltme işlemleri, benzer yöntem ve aletlerle biçimlendirildiklerini de göstermektedir. Her iki buluntu grubunun yerleşmedeki tabakasal dağılımına bakıldığında izlenen paralellik dikkat çekicidir. Her ne kadar sayıca phallous heykelcikleri fazla ise de iki grup da PPNB tabakaları ile görülmeye başlar ve PN Dönemi'nin ilk evrelerine kadar kesintisiz olarak devam ederler. Phallous heykelcikleri PPN'den PN'ye Geçiş Evresi'nde yoğunlaşırken, oturan erkek heykelcikleri PN Dönemi'nin ilk evrelerinde yoğunlaşır. Ancak PN Dönemi'nde iki buluntu arasında görülen fark sayıca azdır. Burada dikkat çekici nokta, iki grubunda aynı süreçte gelişim gösterdikten sonra yine aynı süreçte ortadan kalmalarıdır. Söz konusu durum, benzerlikleri de göz önünde tutularak, iki buluntu grubunun da aynı geleneğe ait buluntular olduğu ve gelenekle beraber yok olduklarını düşündürür niteliktedir. Bu bağlamda, phallous ve oturan erkek heykelciklerinin biçimsel ve biçimlendirme tekniklerindeki benzerlikleri dışında anlamsal olarak da birbirlerine yakın oldukları söylenebilir. İki buluntu grubu arasında hangisine ait olduğunu anlaşılması zor örneklerin sayıca çokluğu, yukarıda değindiğimiz diğer ortak özelliklerle birlikte ele alındığında phallous ve oturan heykel kavramının özdeşliği daha tanımlı bir duruma gelmektedir.

Mezraa Teleilat phallous heykelcikleri kapsamında ele alınan çalışma ile phallous heykelciklerinin söz konusu yerleşme genelindeki özelliklerinin kısaca tekrarlanmasının faydalı olacağı kanısındayız. Bu bağlamda:

Yerleşmede ilk örneklerinin PPNB (Geç) Dönemi ile birlikte görülmeye başlanan buluntular, PPN Dönemi'nden PN Dönemi'ne Geçiş Evresi'nde belirgin bir şekilde yoğunlaşmıştır ve PN Dönemi'nin ilk evreleri ile sayılarında azalma görülmüş sonraki evrelerde ise ortadan kalkmıştır. Heykelcikler genel olarak üçgene yakın bir forma sahiptir ve erekte olarak betimlenmişlerdir. Söz konusu durum, baş bölümünün betimlendiği parçalarda daha belirgin olarak görülmektedir. Silindirik gövdeli örneklerin bazıları dışında ikili bölümler halinde biçimlendirilen phallous heykelciklerinde, kaidenin üzerinde, ikinci bölüm olan gövde, parçanın phallous özelliğini daha net yansıtmaktadır. Oluşturulan tipolojik gruplarda, I.a; Kaideli, Sivrilerek Yükselen Gövdeliler, tüm phallous heykelcikleri içinde sayıca en fazla

örneği içeren gruptur ve bu grubu, eşit sayıda örnek içeren I.b Kaideli, Dik Yükselen Gövdeliler ve I.c Silindirik Gövdeliler grupları izlemektedir. II Tanımsızlar olarak adlandırılan grubu ise tek örnekle temsil edilen I.d Ayrışıklar grubu takip eder. Çeşitli boyutlarda biçimlendirilmiş olan örneklerin tüm gruplar için; 2 cm ile 5 cm arasında yoğunlaşması dikkat çekicidir[38]. Söz konusu phallous heykelcikleri, genel olarak yerleşmenin tanımsız alanlarında görülür ve yine aynı tabaka dağılımına sahip olan oturan erkek heykelcikleri ile yakın benzerlikler göstermektedir.

Bölgesel Değerlendirme

Yukarda birçok kez yinelemiş olduğumuz gibi tüm PPN süreci, gerek inanç ya da sembolizmle ilgili bulgular gerekse coğrafi dağılımı bakımından oldukça zengin bir çeşitlilik sergilemektedir. Phallous heykelcikleri bu çeşitliliğin içinde sınırlı ama kanımızca önemli öğe olarak karşımıza çıkar. Daha önce de belirtildiği üzere simgesel betimlemelerde gerek nitelik gerekse de sayısal olarak farklılaşmanın görüldüğü PPN Dönemi çeşitliliği içinde dönemin başından itibaren görülmeye başlanan bir diğer buluntu tipi de phallous heykelcikleridir. Bunlardan bildiğimiz en eski örnekler PPNA Dönemi'nde Levant Bölgesi'ndeki WF16 ve Jericho yerleşmelerindendir. Her ikisi de silindirik formdadır. Jericho'daki örnekler bazalt, WF16'daki örnekler ise kireçtaşındandır. İki yerleşmede de ortaya çıkartılan buluntularda gövdenin üzerinde baş kısmı betimleyen bir bölüm oluşturulmuştur. WF16 yerleşmesinden bilinen ve oldukça gerçekçi görünümdeki heykelcikte, baş bölümünün betimlenmesinin yanı sıra penisin anatomik özellikleri buluntuda oldukça iyi yansıtılmıştır. Jericho ve WF16 yerleşmeleri dışında yine Levant Bölgesinde PPNA Dönemi'ne ait Gilgal ve Nahal Oren yerleşmelerinde, diğer örneklere de bakarak, phallous olarak yorumlayabileceğimiz buluntular varsa da bunlar yayınlarda kadın heykelciği olarak tanımlanmıştır (Gopher-Orelle, 1996: 255). Bu iki örnek de silindirik formdadır ve baş bölümleri betimlenmiştir.

[38] I.d Ayrışıklar olarak adlandırılan grup, tek örnekle temsil edildiğinden söz konusu boyut ortalamasında yer almamaktadır. Ayrıntılı bilgi için Bkz. Bölüm IV. D.

Phallous heykelciklerinin ilk örnekleri PPNA Dönemi'nden de bilinse tüm Yakındoğu genelinde gerçek anlamda sayılarının artışı PPNB Dönemi'nde görülmektedir. Basta, Ba'ja, Ghwair I, es-Sifiya, Ain Ghazal, Dja'de, Akarçay Tepe ve Mezraa Teleilat, phallous heykelciklerinin PPNB Dönemi'nden bilindiği yerleşmelerdir. Söz konusu yerleşmeler PPNB Dönemi içinde de dönemsel olarak ayrılmaktadır. Ghwair I ve Ain Ghazal yerleşmelerinde Orta PPNB Dönemi; Basta, Ba'ja, es-Sifiya, Akarçay Tepe ve Mezraa Teleilat yerleşmelerinde, söz konusu buluntu örnekleri Geç PPNB Dönemi tabakalarına aittir. Dja'de yerleşmesinde Erken PPNB ve Geç PPNB Dönemi'ne ait tabakalar bilinmekteyse de (Coqueugniot, 2005) yerleşmede tanımlanan phallous heykelciklerinin bu iki tabakadan hangisine ait olduğu belirtilmemiştir. Benzer bir durum başta Göbekli Tepe olmak üzere, Jarmo ve Tepe Guran yerleşmeleri için de söz konusudur. Tepe Guran'da buluntuların geldiği tabakalar Erken Neolitik olarak tanımlanmıştır (Hansen, 2007: 81). Göbekli Tepe'de ortaya çıkartılan buluntunun tabakası belirtilmemiştir, Jarmo yerleşmesinin ise genel tabakalanması bilinmemektedir.

Daha öncede değinildiği gibi bu çalışma kapsamında ele alarak tanımladığımız phallous heykelciklerinin yanı sıra çok daha özenli olarak yapılmış ve tapınak olarak da yorumlanabilecek özel kült yapılarına özgü phallous betimlemeleri de Orta Fırat Bölgesi'ndeki Göbekli Tepe, Yeni Mahalle ve Kilisik gibi büyük yontulardan da bilinmektedir. Bu bağlamda erkek ve erkek simgesinin hiç değilse Orta Fırat Havzası'nda PPNA Dönemi'nin başlarından itibaren düşünce sistemindeki varlığı açık olarak görülmektedir. Buna bağlı olarak küçük ve daha niteliksiz olan phallous heykelciklerinin aynı düşünce sisteminin toplumsal yapılardan kişisel mekanlara aktarımı olarak da yorumlayabiliriz.

Tüm bu veriler, Yakındoğu'da genel olarak PPNB Dönemi'nde, hem phallous heykelciklerinin görüldüğü yerleşmelerin, hem de yerleşme bazında phallous buluntularının sayıca arttığını ortaya koymaktadır. Söz konusu döneme ait buluntular da PPNA Dönemi örneklerinde olduğu gibi ağırlıklı olarak silindirik forma sahiptirler. PN Dönemi'ne gelindiğinde ise buluntuların görüldüğü yerleşme sayısı belirgin bir şekilde düşmekte ve sadece Akarçay Tepe, Mezraa Teleilat ve kesin

olmamakla beraber Jarmo yerleşmelerinde örneklere rastlanmaktadır. Bu üç yerleşmede görülen örnekler arasında birbirleri ile benzeşenler ağırlıklı olarak silindirik formdaki parçalardır. Yukarıda adı geçen diğer yerleşmelerde PN Dönemi'nde phallous heykelcikleri bilinmemektedir. Bu bağlamda, Akarçay Tepe ve Mezraa Teleilat yerleşmeleri Yakındoğu geneline oranla, phallous heykelciklerinin kesintisiz olarak en uzun süre görülebildiği yerleşmeler olarak görülmektedir.

Yakındoğu'ya genel olarak bakıldığında, kazı sayısı olarak yoğunluğun Levant Bölgesi'nde olmasından diğer kültür bölgelerine oranla phallous örneklerinde sayıca bir artış görülmektedir. Ancak Mezraa Teleilat'taki gerek çeşitlilik ve gerekse sayısal çokluk ve Akarçay Tepe'den bilinen phallous olabilecek buluntular söz konusu durumu Orta Fırat-Dicle Havzası'na çevirmektedir. Mezraa Teleilat'taki phallous sayısı tüm Yakındoğu'da ortaya çıkartılan phallous sayısından oldukça fazladır. Bunun yanında daha doğuda Zagroslar'da da söz konusu phallous örneklerinin, yine yerleşme sayısı ile doğru orantılı olarak, Orta Fırat-Dicle Havzası ile Levant Bölgesi kadar yoğun olmasa da varlığı bilinmektedir. Tüm bu bilgiler ışığında; her ne kadar en eski örnekleri Levant Bölgesi'ndeki, WF16 ve Jericho yerleşmelerinden de bilinse, PPN Dönemi tanımı daha çok Levant odaklı da olsa, phallous heykelciklerinin dağılımı, Levant Bölgesi'nin güneyinden, Orta Fırat-Dicle Havzası ve oradan Zagroslar'a doğru, bir yay çizerek tüm Yakındoğu'da görülmektedir. Bunun yanında, özellikle Orta Fırat-Dicle Havzası ile Levant Bölgesi arasında zamansal farkın çok olmayışı söz konusu phallous heykelcikleri için, belirli bir bölgede bir gelişim sürecinin yaşandığı ve sonrasında farklı bölgelere buradan yayıldığı gibi bir sonuç çıkarılmasının, eldeki verilerin de yetersizliğine dayanarak, gerçekçi bir yaklaşım olarak görünmediği kanısındayız. Bununla beraber, Yakındoğu'da farklı bölgeler arsında mevcut bir ilişki ile ortak bir gelişim sürecinin yaşandığı ya da farklı bölgelerde bağımsız kendi içinde bir gelişim sürecinin izlendiğini söylemek de, tek merkezden yayılım düşüncesinde olduğu gibi mevcut verilerin yetersizliğine bağlı olarak mümkün görünmemektedir.

Ele Alınan Konu Kapsamında Genel Tartışma

Eldeki veriler ışığında, Mezraa Teleilat phallous buluntuları temelinde ele alınan Yakındoğu Neolitik Dönemi'nde phallous sembolü sorunun çözümü için bir ya da çoklu bir öneri getirmenin şu aşamada mümkün olmadığı kanısındayız. Veri yetersizliğinin ileriki yıllarda yapılacak çalışmalar ile giderileceğinin de ayırdında olarak, mevcut durum için bir takım farklı sorunların da varlığından bahsetmenin yararlı olacağı düşüncesindeyiz. Yakındoğu genelinde ele alınan yerleşmelerin tamamına yakınında az sayılarda örneklerin olduğuna değinilmişti ancak bu aşamada söz konusu sayıların ve birbirine benzer özellikler gösteren çağdaş yerleşmelerde bu örneklerin görülmemesi dikkat çekilmesi gereken konulardan biri olarak ortaya çıkmaktadır. Gerek kazı yöntemi olarak alan çalışmalarının sınırlı tutulmuş olması gerekse bulguların tanım ve yorumlanmasındaki farklılık kanımızca bu bağlamda buluntuların dağılımındaki düzensizliğin temel nedeni durumundadır. Örnekleri çoğaltılabilecek bu sorunların, birçok buluntunun yanlış yorumlanmasına bağlı olarak yanlış bilgi edinilmesine sebep olabileceğini de eklemek gerekir. Söz konusu durum yeterli ölçüde karşılaştırma yapma olanağını da sınırlamaktadır.

Yakındoğu Neolitik Dönemi'nde Phallous Heykelciklerinin Yorumlanması İle İlgili Sorunlar

Neolitik Dönem ile beraber yeni kültürel unsurların ortaya çıkmaya başladığı ve dönem içerisinde çeşitlenerek geliştiğine ayrıntılı olarak daha önce de değinilmişti. Bu bağlamda, yukarıda birçok kez değinildiği gibi dönemin inanç ve beklide düşünsel sistemini bize yansıtan simgesel buluntular farklı araştırmacılar tarafından değişik bakış açıları ile birçok kez ele alınmış, tanımlanmış, yorumlanmış ve dönemin kültürel kurgusu içerisindeki yeri üzerinde durulmuştur. Kuşkusuz phallous ile simgelenen erkek betimlemeleri de bu tartışmaların uzun yıllardan beri bir parçası olmuştur. Ancak erek betimlemelerinin ve phallous simgelerinin diğer buluntulara göre sayılarının azlığı bu konunun her zaman gereğince ön plana çıkartılarak tartışmasını engellemiştir. Tanımlanması sorunlu bir buluntu türü olan phallous heykelcikleri sayılarının azlığına karşın farklı araştırıcılar tarafından farklı şekillerde

yorumlanmışlardır. Yukarıda da örnekleri görüldüğü üzere[39] farklı şekillerde ele alınmışlar ve gerek benzer tipteki örnekler gerekse aynı buluntular farklı adlandırılmalarla tanımlanmasına çalışılmışlardır.

PPNA Dönemi'ne ait olan Gilgal I ve Nahal Oren yerleşmelerinde, söz konusu durum açık şekilde görülmektedir. Yerleşmede, ortaya çıkartılan buluntular, iki yerleşme için de kadın heykelciği olarak yorumlanmıştır. Ancak söz konusu örnekler Gopher-Orelle tarafından, yüz olarak betimlenen bölümün, göz ve burum ayrıntılarıyla, penisinin üzerini örten deri olabileceği, heykelciğin gövdesinin; penisi temsil ettiği ve kalçaların ise testisler olduğunun düşünülebileceği belirtilmiştir (Gopher-Orelle, 1996: 255). Aynı şekilde Kuijt ve Goring-Moris Gilgal I ve Salibiya IX yerleşmelerinde ortaya çıkartılan, dizleri üzerinde betimlenen kadın heykelciklerinin, ters çevrildiklerinde phallousa benzedikleri ve betimlemelerin bu açıdan da ele alınabilecekleri üzerinde durmuşlardır (Kuijt, Goring-Moris, 2002: 377). Kilisik Tepe'de bulunmuş olan insan heykeli için de benzer bir tartışma söz konusudur. 80 cm yüksekliğindeki heykelin iki farklı şekilde yorumlandığı görülür. Verhoeven; heykelin orta kısmına doğru belirginleştirilen çıkıntının bir insana ait baş ve onun altında devam eden ince kabartmaların kollar olduğunu belirtir ve iki kol arasında kalan bölüm de bu tanımla vücut olarak betimlenmiştir ve altta bulunan deliğin ise vajina olarak düşünülebileceğini öne sürer ancak Hauptmann ise, Verhoeven'in vücut olarak tanımladığı bölümün, penis olduğunu yönde bir yorum getirir ve kollar da bacak ve ayakların betimlendiği bölümlerdir (Verhoeven, 2001: 8). Söz konusu yorum farklılıkları için örnekler çoğaltılabilir. Yukarıda ayrıntılı olarak ele alınan birçok yerleşmede de buluntular arasında olası phallous olarak yorumlanan çok sayıda heykelcik bulunmaktadır. Birçoğunun tanımsız nesneler olarak tanımlanmış buluntuların, gerek biçimsel gerekse boyutsal açıdan tüm Yakındoğu'da görülen phallous heykelcikleri ile benzeştiğini de söyleyebiliriz. Ancak gerek sembolik öğelerin birden fazla anlam içerebilmesi gerekse tanımlı örneklerinin azlığı nedeniyle söz konusu heykelciklerin tanımsız olarak yorumlandığı ve ileride yapılacak olan ayrıntılı çalışmalarla daha tanımlı hale geleceği

[39] Bkz. Bölüm III.

kanısındayız. Söz konusu nedenler şu aşamada phallous olabilecek birçok buluntunun gözden kaçırılmasına neden olmaktadır. Gene bu bağlamda uzun yıllardan bu yana Neolitik kavramının bereket, kadının doğurganlığı ve dolayısıyla kadın figürleriyle özdeştirilmiş olması, çoğu kez Neolitik Dönemin simgeleri arasında erkek motifinin göz ardı edilmesine de yol açtığı açıkça görülmektedir. Belki de bunun en iyi örneğini Orta Anadolu'da Çatal Höyük oluşturur. Çatal höyük kazıları, Mellart'ın bulguları arasında önemli bir yer tutan dolgun vücutlu kadın heykelcikleri ile ve bunlardan çıkarsama olarak gelişen ana tanrıça kavramıyla öylesine bütünleştirmiştir ki, aynı kazı sürecinde bulunmuş phallous ve erkek heykelciği nerdeyse hemen hemen unutulmuş durumdadır.

Mezraa Teleilat yerleşmesinde ortaya çıkartılan phallous heykelcikleri temelinde ele alınan bu çalışma ile Yakındoğu Neolitik Dönemi'nde phallous heykelciklerinin yeri ile ilgili sorunlara çözüm getirilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda, daha önce söz konusu bölge ve dönem için çalışılmamış olan bu buluntu topluluğunun, Mezraa Teleilat yerleşmesi phallous heykelcikleri temelinde tanımlanması amaçlanmıştır. Bu çalışma ile beraber yine söz konusu dönem ve bölge için phallous heykelcikleri buluntu grubu kapsamında terminolojiye katkıda bulunulmaya çalışılmıştır. Yakındoğu Neolitik Dönemi phallous heykelcikleri için yapılan bu ayrıntılı çalışmanın, sonraki çalışmalarda elde edilecek verilerin değerlendirmesinde temel olabileceği düşüncesindeyiz.

KAYNAKÇA

ALDENDERFER, M.,

1993 "Rituel, Hierarchy And Change In Foraging Societies", **Journal Of Anthropological Archaeology 12**, 1-40.

ALGAZE G., R. BREUNINGER, J. KNUDSTAD

1994 "The Tigris-Euphrates Archaeological Reconnaissance Project: Final Report of the Birecik and Carchemish Dam Survey Areas", **Anatolica 20**, 1-96

ARIMURA, M., BALKAN-ATLI, N., F. BORELL, W. CRUELLS, G. DURU, A. ERIM-ÖZDOĞAN, J. IBANEZ, O. MAEDE, Y. MIYAKE, M., MOLIST, M. ÖZBAŞARAN,

2001 "Akarçay Tepe Kazıları, 1999", **Ilısu ve Karkamış Baraj Gölleri Altında Kalacak Arkeolojik ve Kültür Varlıklarını Kurtarma Projesi 1999 Yılı Çalışmaları**, N. Tuna, J. Öztürk, J. Velidedeoğlu, (Ed.), ODTÜ TAÇDAM, Ankara, 309-357.

AURENCHE O., S. K. KOZLOWSKI

1999 **La Naissence du Neolithique au Proche Orient ou le Paradis Perdu**, Paris, Editions France.

AYTEK, Ö.

2008 **Mezra-Teleilat Kazısı Bulguları Işığında; Güneydoğu Anadolu ve Kuzey Suriye İlk Çanak Çömlekli Neolitik Dönem Bitkisel Katkılı Çanak Çömlek Sorunu**, İÜEF Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

BALKAN-ATLI, N., ERİM-ÖZDOĞAN, A., M. ÖZBAŞARAN,

1999 "Akarçay Tepe, 1998 Araştırması", **Ilısu ve Karkamış Baraj Gölleri Altında Kalacak Arkeolojik ve Kültür Varlıklarını Kurtarma Projesi 1998 Yılı Çalışmaları**, N. Tuna, J. Öztürk (ed.), ODTU TAÇDAM, Ankara.

BALKAN-ATLI, N., E. BUCAK, G. DURU, M. MOLIST

2003 "Akarçay Tepe 2001 Yılı Çalışmaları", **24. Kazı Sonuçları Toplantısı**, 2. Cilt, Ankara, 223-233.

BAR-YOSEF, O.

1981 "The Pre-Pottery Neolithic Period in the Southern Levant", **Préhistorie du Levant, Chronologie et Organization de L'Espace Depuis Les Origines Jusqu'au VII. Millénaire**, CNRS, Paris, 551-569.

1986 "The Walls of Jericho: An Alternative Interpretation", **Current Anthropology 27/2**, 157-162.

BAR- YOSEF, O., MEADOW, R. H.

1995 "The Origins Of Agriculture In The Near East", **Last Hunters- First Farmers, New Perspectives on The Prehistoric Transition to Agriculture**, T. D. Price, A. B. Gebauer (ed), School of American Research Press, Santa Fe, New Mexico.

BELFER-COHEN, A., BAR-YOSEF, O.

2000 "Early Sedentism in the Near East: A Bumpy Ride to Village Life", **Life in Neolithic Farming Communities-Social Organization, Identity and Differentation**, I. Kuijt (ed.), Kluwer Academic/Plenum Publishers, 19-33.

BELLWOOD, P.

2005 **First Farmers: The Origins of Agricultural Societies**, Blackwell Publishing.

BIENERT, H. D., GEBEL H. G. K.,

1998 "Arachaeological Excavations At Late PPNB Ba'ja A Preliminary Report On The 1997 Season", **Annual Of The Department Of Antiquities Of Jordan XLII,** 75-90.

BIENERT, H. D., GEBEL, H. G. K.,

2004 "Summary on Ba'ja 1997, and Insight Form tke Later Seasons", **Central Settlement in Neolithic Jordan, Studies in Early Near Eastern Production, Subsistence, and Environment 5**, H. D.Bienert, H. G. K. Gebel, R. Neef (ed.), ex oriente, Berlin, 119-144.

BISCHOFF, D.

2007 "CANeW Material Culture Stratigraphic Tables- Upper Mesopotamia (SE Turkey, N. Syria and N. Iraq) 10.000 – 5000 cal BC ", www.canew.org**.:** 14.05.2007, 1-16.

BRAIDWOOD, R. J.,

1983a "The Site of Jarmo and Its Architectural Remains", **Prehistoric Archaeology along the Zagros Flanks**, L. S. Braidwood, R. J. Braidwood, B. Howe, C. A. Reed, P. J. Watson (Ed.), The University of Chicago Oriental Institute Publications, Vol. 105, The Oriental Institute of the University of Chicago, Chicago, Illinois, 155-207.

1983b "Jarmo Chronology", **Prehistoric Archaeology along the Zagros Flanks**, L. S. Braidwood, R. J. Braidwood, B. Howe, C. A. Reed, P. J. Watson (Ed.), The University of Chicago Oriental Institute Publications, Vol. 105, The Oriental Institute of the University of Chicago, Chicago, Illinois, 537-544.

BRAIDWOOD, R.J., B. HOWE

1960 **Prehistoric Investigations in Iraq, Kurdistan, The Oriental Institute of the University of Chicago**, Studies in Ancient Oriental Civilization 31, Chicago – Illinois.

BRAIDWOOD, R.J., BRAIDWOOD, L., J.G. SMITH, C. LESLIE

1952 "Matarrah: A Southern Variant of the Hassuna Assemblage, Excavated in 1948", **JNES XI**, 1-75.

BYRD, B. F.

2005 "Reassessing The Emergence of Village Life in The Near East", **Journal of Archaeological Research 13/3**, September, 231-290.

CAMPBELL, S., BAIRD, D.

1990 "Excavations at Ginnig: the Aceramic to Early Ceramic Neolithic Sequence in North Iraq", **Paléorient 16/2**, 65-78

CAUVIN, J.

1972 "Sondage á Tell Assouad (Djezireh, Syrie)", **Les Annales Archeologiques Arábes Syriennes 22**, 85-103.

2000 **The Birth Of The Gods And The Origins Of Agriculture**, Cambridge University Press.

CAUVIN, J., AURENCE, O., N. BALKAN-ATLI

1999 "The Pre-Pottery Site of Cafer Höyük", **Neolithic in Turkey**, (ed.) M. Özdoğan, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 87-101.

2007 "Cafer Höyük, Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem'e ait Bir Yerleşme", **Uygarlığın Anadolu'dan Avrupa'ya Yolculuğunun Başlangıcı, Neolitik Dönem**, M. Özdoğan-N. Başgelen (Ed.), Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 99-114.

CHILDE, G.

2001 **Kendini Yaratan İnsan- İnsanın Çağlar Boyu Gelişimi**, Varlık Yayınları, İstanbul.

COQUEUGNIOT, E.,

2005 "Dja'de (Syrie), Un Village A La Veille De La Domestication (Seconde Moitié Du IX Millénaire Av. J. –C.), **Premiers Paysans Du Monde, Naissances Des Agricultures Séminaire du Collége De France**, 63-79.

ÇAMBEL, H., BRAIDWOOD, R.

1980 "İstanbul ve Chicago Üniversitesi Güneydoğu Anadolu Tarihöncesi Araştırmaları Karma Projesi: 1963-72 Çalışmalarına Toplu Bakış", **İstanbul ve Chicago Üniversitesi Karma Projesi, Güneydoğu Anadolu Tarihöncesi Araştırmaları**, İEF Yayınları, 1-31.

ÇAMBEL, H., BRAIDWOOD, R., M. ÖZDOĞAN, W. SCHIRMER

1988 "1987 Yılı Çayönü Kazıları", **X. Kazı Sonuçları Toplantısı I**, Ankara, 37-55.

ÇELİK, B.,

2007 "Şanlıurfa Yeni Mahalle-Balıklıgöl Höyüğü" **Anadolu'da Uygarlığın Doğuşu ve Avrupa'ya Yayılımı-Türkiye'de Neolitik Dönem Yeni Kazılar, Yeni Bulgular**, M. Özdoğan-N. Başgelen (Ed.), Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 165-178.

ÇOŞKUNSU G.,

2001 "Mezraa Teleilat Yontmataş Buluntu Topluluğu 1999 Ön Raporu", **Ilısu ve Karkamış Baraj Gölleri Altında Kalacak Arkeolojik Kültür Varlıklarını Kurtarma Projesi 1999 Yılı Çalışmaları**, N. Tuna, J. Öztürk, J. Velibeyoğlu (ed.), Ankara, TAÇDAM, 175-186.

Baskıda "Mezraa Teleilat: A New Light on the Pre-Pottery And Pottery Neolithic Transition Dilemma From the Euphrates Basin", **Transitions in Prehistory: Papers in Honor of Ofer Bar-Yosef**, John J. Shea and Daniel E. Liberman (eds.), Harvard University American School of Prehistoric Research, Cambridge.

ELLIS, R.S., VOIGT, M.M.

1982 "1981 Excavations at Gritille, Turkey", **AJA 86/3**, 319-332.

ERİM-ÖZDOĞAN,A.

2007 "Çayönü", **Anadolu'da Uygarlığın Doğuşu ve Avrupa'ya Yayılımı-Türkiye'de Neolitik Dönem Yeni Kazılar, Yeni Bulgular**, M. Özdoğan-N. Başgelen (Ed.), Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 53-85.

ERİM-ÖZDOĞAN, A., YALMAN, N.

2004 "Katkılı Kil Kaplar ve Çanak Çömlek: Çayönü Çanak Çömleksiz ve Çanak Çömlekli Neolitik Buluntuları Üzerinden Bir Yorum", **TÜBA-AR 7**, 67-92.

FRANGIPANE, M.

2002 **Yakındoğu'da Devletin Doğuşu,** Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul.

GEBEL, H.G.K.

2002 "The Neolithic of the Near East. An Essay on a 'Polycentric Evolution' and Other Current Research Problems**.", Material Culture and Mental Spheres Rezeption Archaologischer Denkrichtungen in der Vorderasiatischen Altertumskunde, Internationales Symposium fur Hans J. Nissen, Berlin, 23-24 Juni 2000. Alter Orient und Altes Testament Bd. 293**, A. Hausleiter, S. Kerner, B. Muller- Neuhof (ed.), 313-325

2004 "*Central To What?* The Centrality Issue of the LPPNB Mega-Site Phenomenon in Jordan", **Central Settlement in Neolithic Jordan, Studies in Early Near Eastern Production, Subsistence, and Environment 5**, H. D.Bienert, H. G. K. Gebel, R. Neef (ed.), ex oriente, Berlin, 1-19.

GOPHER, A

1989 "Neolithic Arrowheads of Levant: Results and Implications of a Seriation Analysis", **Paléorient 15/1**, 43-63.

GOPHER A. AND ORELLE, E.

1996 "An Alternative Interpretation for the Material Imagery of the Yarmukian, a Neolithic Culture of the Sixth Millennium B.C. in the Southern Levant.", **Cambridge Journal of Archaeology 6(2),** 255-79.

GOPHER, A., GOPHNA, R.

1993 "Cultures of the Eighth and Seventh Millennia BP in the Southern Levant: A Review for the 1990s.", **Journal of the World Prehistory 7/3**.

GORING-MORRIS, N.

2000 "The Quick and The Dead, The Social Context of Aceramic Neolithic Mortuary Practices as Seen From Kfar HaHoresh", **Life in Neolithic Farming Communities – Social Organization,Identity, and Differentiation**_, I. Kuijt (ed.), Kluwer Academic/ Plenum Publishers, New York, 103-121.

HAUPTMANN, H

1999 "The Urfa Region", **Neolithic in Turkey**, M. Özdoğan (ed.), Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 65-86.

2007a "Nevali Çori Ve Urfa Bölgesindeki Neolitik Dönem-genel Bir Bakış", **Anadolu'da Uygarlığın Doğuşu ve Avrupa'ya Yayılımı-Türkiye'de Neolitik Dönem Yeni Kazılar, Yeni Bulgular**, M. Özdoğan-N. Başgelen (Ed.), Arkeoloji ve Sanat Yayınları,131-164.

2007b "Nevali Çori", **Uygarlığın Anadolu'dan Avrupa'ya Yolculuğunun Başlangıcı, Neolitik Dönem**, N. Başgelen (Ed.), Yapı Kredi Yayınları, 97-98.

HOLE

2004 "Nature's Role in The Origins of Agriculture", **TÜBA-AR VII**,13-19.

KARUL, N.

2003 "Mezraa Teleilat Yerleşmesi ve AB Yapısı", **Köyden Kente Yakın Doğu'da ilk Yerleşimler II**, M. Özdoğan, H. Hauptmann, N. Başgelen (ed.), Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul, 525-532.

KARUL N., A. AYHAN, M. ÖZDOĞAN

2001 "1999 Yılı Mezraa Teleilat Kazısı", **Ilısu ve Karkamış Baraj Gölleri Altında Kalacak Arkeolojik Kültür Varlıklarını Kurtarma Projesi 1999 Yılı Çalışmaları**, N. Tuna, J. Öztürk, J. Velibeyoğlu (ed.), Ankara, TAÇDAM, 133-174

2002 "2000 Yılı Mezraa-Teleilat Kazısı", **Ilısu ve Karkamış Baraj Gölleri Altında Kalacak Arkeolojik Kültür Varlıklarını Kurtarma Projesi 2000 Yılı Çalışmaları**, N. Tuna, J. Öztürk, J. Velibeyoğlu (ed.), Ankara, TAÇDAM, 101-129

KENYON, K. M.

1967 "Jericho", **Archaeology 20**, 268-275.

KENYON, K. M., HOLLAND, T. A.,

1983 "The Pottery Phases of the Tell and Other Finds", **Excavations At Jericho** Vol. 5, 491-575.

KUIJT, I

2000 "Life in Neolithic Farming Communities: An Introduction", **Life in Neolithic Farming Communities – Social Organization, Identity, And Differentiation**, I. Kuijt (ed.), Kluwer Academic/Plenum Publishers, New York, 3-19.

MAHASNEH, H. M.,

2004 "Spatial and Functional Features of Area B in Neolithic es-Sifiya, Jordan", **Central Settlement in Neolithic Jordan, Studies in Early Near Eastern Production, Subsistence, and Environment 5**, H. D.Bienert, H. G. K. Gebel, R. Neef (ed.), ex oriente, Berlin, 45-63.

MATTHEWS, R.

2000 "The Early prehistory of Mesopotamia 500.000 to 4.500 B.C." **Subartu V**, 30 – 149.

MCADAM, E.,

1997 "The Figurines from the 1982-5 Seasons of Excavations at Ain Ghazal", **Levant XXIX**, 115-145.

MELLART, J.

1975 **The Neolithic of the Near East**, New York.

MITHEN, S., FINLASYON, B., SHAFFREY, R.,

2005 "Sexual Symbolism In the Early Neolithic Of The Southern Levant: Pestles And Mortars From WF16", **Documenta Prehistorica, XXXII**, 103-110.

MITHEN, S., AUSTEN, P., KENNEDY, A., EMBERSON, H., LANCASTER, N., FINLAYSON, B.,

2007 "Early Neolithic Woodland Composition and exploitation in the Southern Levant: A Comparison Between Archaeobotanical Remains Wf16 and Present-day Woodland at Hamman Adethni", **Environmental Archaeology 12/1**, 49-70.

MORALES, V. B.,

1983 "Jarmo Figurines And Other Clay Object", **Prehistoric Archaeology along the Zagros Flanks**, L. S. Braidwood, R. J. Braidwood, B. Howe, C. A. Reed, P. J. Watson (Ed.), The University of Chicago Oriental Institute Publications, Vol. 105, The Oriental Institute of the University of Chicago, Chicago, Illinois, 369-426.

MOHOLY-NAGY, H.,

1983 "Jarmo Artifacts Of Pecked And Ground Stone And Of Sheel", **Prehistoric Archaeology along the Zagros Flanks**, L. S. Braidwood, R. J. Braidwood, B. Howe, C. A. Reed, P. J. Watson (Ed.), The University of Chicago Oriental Institute Publications, Vol. 105, The Oriental Institute of the University of Chicago, Chicago, Illinois, 289-346.

MOOR, A. M. T.,

1978 **The Neolithic Of The Levant**, Oxford University Press, Oxford, http://ancientneareast.tripod/109.html, (20.06.2008), 223.

MORTENSEN, P.,

1964 "Additional Remarks on the Chronology ofo the Early Village Farming Communities in the Zagros Area", **Sumer 20**, 28-36.

NISSEN, H. J., MUHEISEN, M., GEBEL, H. G., BECKER, C., NEEF, R., PACHUR, H.-J., QADI, N., SCHULTZ, M.,

1987 "Report On The First Two Seasons Of Excavations At Basta (1986-1987)", **Annual of the Department Of Antiquities of Jordan XXXI,** 79-119.

NISSEN, H. J., MUHEISEN, M., GEBEL, H. G., BECKER, C., HERMANSEN, B. D., KARASNEH, W., QADI, N., SCHULTZ, M., SCHERER, A.,

1991 "Report On The Excavations At Basta" **Annual of the Department Of Antiquities of Jordan XXXV,** 13-40.

NOY, T.,

1989 "Gilgal I-A Pre-Pottery Neolithic Site, Israel - The 1985-1987 Seasons", **Paléorient 15/1**, 11-17.

ÖZBAŞARAN, M., MOLIST, M.

2006 "Akarçay Tepe 2005", **Anatolia Antiqua XIV**, 245-249.

2007 "Akarçay Tepe: Orta Fırat'ta Neolitik Dönem'e Ait Yeni Bir Yerleşme", **Anadolu'da Uygarlığın Doğuşu ve Avrupa'ya Yayılımı-Türkiye'de Neolitik Dönem Yeni Kazılar, Yeni Bulgular**, M. Özdoğan-N. Başgelen (Ed.), Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 147-159.

ÖZDOĞAN, A.

1995 "Life at Çayönü During the Pre-Pottery Neolithic Period (according to the artifactual assemblage)", **Readings in Prehistory Studies Presented to Halet Çambel**, Graphis Yayınları, İstanbul, 79-100.

1999 "Çayönü", **Neolithic in Turkey – The Cradle of Civilization / New Discoveries**, M. Özdoğan, N. Başgelen (ed.), Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul, 35-65.

ÖZDOĞAN, M.

1995 "Neolithic in Turkey – The Status of Research", **Readings in Prehistory- Studies Presented to Halet Çambel**, Graphis Yayınları, İstanbul, 41-60.

1996 "Kulübeden Konuta : Mimarlıkta İlkler", Y.Sey (ed.), **Tarihten Günümüze Anadolu'da Konut ve Yerleşme,** HABiTAT II, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, istanbul, s.19-30.

1998 "Anatolia from the Last Glacial Maximum to the Holocene Climatic Optimum: Cultural Transformations and the Impact of the Environmental Setting", **Paléorient 23/2**, 25-38.

1999 "Concluding Remarks" **Neolithic in Turkey**, M.Özdoğan (ed.), Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 225-236.

2001 "Redefining the Neolithic of Anatolica A Critical Overview", **The Dawn of Farming in the Near East, Studies in Early Near Eastern Production, Subsistence and Environment 6**, R. J. J. Coppers, S. Bottema (ed.), Berlin.

2001 "The Neolithic Deity Male or Female?", **Festschrift Für Harald Hauptmann, Lux Orientis**, R. M. Boehmer, J. Maran (ed.), Verlag Marie Leidorf GmbH, Raden/Westfallis, 313-318.

2003a "A Group of Neolithic Stone Figurines from Mezraa-Teleilat", **Köyden Kente Yakın Doğu'da ilk Yerleşimler II**, M. Özdoğan, H. Hauptmann, N. Başgelen (ed.), Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul, 511-523.

2003b "Dünya ve Türk Arkeolojisinin Büyük Kaybı Braidwood'lar-Arkeolojide Yeni Bir Dönemi Başlatan İsim", **Arkeoloji ve Sanat Dergisi 113**, 22-30.

2004 "Neolitik Çağ- Neolitik Devrim- İlk Üretim Toplulukları Kavramının Değişimi ve 'Braidwoodlar'", **TÜBA-AR VII**, 43-51.

2007 "Mezraa-Teleilat", **Anadolu'da Uygarlığın Doğuşu ve Avrupa'ya Yayılımı-Türkiye'de Neolitik Dönem Yeni Kazılar, Yeni Bulgular**, M. Özdoğan-N. Başgelen (Ed.), Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 189-201.

ÖZDOĞAN M., ÖZDOĞAN, A.

1998 "Buildings of Cult and the Cult of Buildings", **Light on Top of the Black Hill Studies Presented to Halet Çambel**, G. Arsebük, M.Mellink, W. Schirmer (ed.) Ege Yayınları, İstanbul, 581-602.

ÖZDOĞAN, M., ÖZDOĞAN, A., D. BAR-YOSEF, W. VAN ZEIST

1994 "Çayönü Kazısı ve Güneydoğu Anadolu Karma Projesi, 30 Yıllık Genel Bir Değerlendirme", **Kazı Sonuçları Toplantısı XV/I- 1993**, 103-122.

ÖZKAYA, V., SAN, O.,

2007 "Körtik Tepe: Bulgular Işığında Kültürel Doku Üzerine İlk Gözlemler", **Anadolu'da Uygarlığın Doğuşu ve Avrupa'ya Yayılımı-Türkiye'de Neolitik Dönem Yeni Kazılar, Yeni Bulgular**, M. Özdoğan-N. Başgelen (Ed.), Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 21-36.

ROLLEFSON, G.O.

1983 "Rituel And Ceremony At Ain Ghazal (Jordan)", **Paléorient 9/2**, 29-58.

1989a "The Late Aceramic Neolithic of the Levant: A Synthesis", **Paléorient 15/1**, 168-173.

1989b "The Aceramic Neolithic of the Southern Levant: The View from Ain Ghazal", **Paléorient 15/1**, 135-140.

1998 **"**Ritual and Ceremony III", **Paleorient, vol. 24\I**, 43-58.

ROLLEFSON, G.O., SIMMONS, A., KAFAFI, Z.

1992 **"**Neolithic Cultures at 'Ain Ghazal, Jordan **Journal of Field Archaeology, *Vol. 19, No. 4 (Winter, 1992)***, 443-470.

ROLLEFSON, G.O., KAFAFI, Z.

2007 "The Town of 'Ain Ghazal", http://menic.utexas.edu/ghazal/intro/int.html. (24.02.07)

ROLLEFSON, M.

2004 "Braidwood's Axiom and Kenyon's Chronology: Complexities and The Neolithic of Southwestern Asia", **TÜBA-AR VII**, 53-60.

ROSENBERG, M.

2007 "Hallan Çemi", **Anadolu'da Uygarlığın Doğuşu ve Avrupa'ya Yayılımı-Türkiye'de Neolitik Dönem Yeni Kazılar, Yeni Bulgular**, M. Özdoğan-N. Başgelen (Ed.), Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 13-21.

SCHMANDT, D – BESSERAT

1977 "The Beginnings of the Use of Clay in Turkey", **Anatolian Studies XXVII**, 133-150.

SCHMANDT – BESSERAT, DENISE,

"A Stone Methaphor of Creation", **Symbols at 'Ain Ghazal – 'Ain Ghazal Excavation Reports Vol. 1**, Denise, Schmandt – Besserat (Ed.), Online Publication, http://www.diplomatie.gouv.fr/en/francepriorities_1/archaeology_2200/archaeology-notebooks_2202/ancient-east_2224/syria-tell-aswad_3997/index.html (24.02.2008).

SCHMIDT, K.,

2007a "Göbekli Tepe", **Anadolu'da Uygarlığın Doğuşu ve Avrupa'ya Yayılımı-Türkiye'de Neolitik Dönem Yeni Kazılar, Yeni Bulgular**, M. Özdoğan-N. Başgelen (Ed.), Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 115-129.

2007b "Göbekli Tepe-Yuvarlak Yapılar ve Kabartmalar", **Uygarlığın Anadolu'dan Avrupa'ya Yolculuğunun Başlangıcı, Neolitik Dönem**, N. Başgelen (Ed.), Yapı Kredi Yayınları, 33-44.

SIMMONS, A. H., NAJJAR, M.,

1998 "Al-Ghuwayr I, A Pre-Pottery Neolithic Village In Wadi Fanyan, Southern Jordan: A Preliminary Report Of The 1996 And 1997/98 Seasons", **Annual of the Department Of Antiquities of Jordan XLII**, 91-101.

2006 "Ghwair I: A Small, Complex Neolithic Community in Southern Jordan", **Journal of Field Archaeology**, Vol. 31, No:1, 77-95.

STEKELIS, M., YIZRAELY, T.,

1963 "Excavations at Nahal Oran, Preliminary Report", **Israel Exploration Journal 13**, 1-17.

TRIGGER, B.

2004 **A History of Archaeological Thought**, Cambridge University Press, United Kingdom.

VERHOEVEN, M.

2001 "Person or Penis? Interpreting a 'New' PPNB Anthropomorphic Statue from the Taurus Foothills", **Neo-Lithics, A Newsletter of Southwest Asian Lithics Reserach 1/01**, 8-9.

2002 "Transformations of Society: The Changing Role of Ritual and Symbolism in the PPNB and the PN in the Levant, Syria and South-East Anatolia", **Paléorient**, **28/ 1**, 5-13

VOIGT, M. M.

1989 "Excavations at Neolithic Gritille", **Anatolica XV**, 217-232.

WATKINS, T.

1992 "The Beginning of The Neolithic: Searching for Meaning in Material Culture Change", **Paléorient 18/1**, 63-75.

WENGROW, D.

2001 "The Evolution of Simplicity: Aesthetic Labour and Social Change in the Neolithic Near East", **World Archaeology 33/2**, 168-188.

http://ancientneareast.tripod.com/42.html (21.02.2008).

http://ancientneareast.tripod.com/Nahal_Oren.html (21.06.2008).

http://www.canew.org/data.html (14.01.2008).

http://www.mutah.edu.jo/userhomepages/hmahasnehen.htm (11.04.2008).

Katalog no: 003 **Buluntu yeri:** MT’07 19E 28.3 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre: -** **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde kısmen düzleştirilmiş, üçgen yüzeyli, düzensiz. Alt bölümün üzerine üçgene yakın bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüz; dipten kesin bir dönüşle, öne doğru yükseltilip keskin bir dönüşle bir burun oluşturtarak yine ön tarafa eğimli olarak uç kısma kadar yükseltilmiş. Alt bölümün yüzeyi düzleştirilmiş, düzenli, üst bölümün düzensiz. Her iki yan yüzden belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; düz bir burundan, arkaya doğru yükseltilip küt bir burun oluşturulmuş ve keskin bir dönüşle arkaya doğru uç kısma kadar yükseltilerek bitirilmiş. Yüzey, düzensiz. her iki yan yüzden belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Bir yan yüz düze yakın biçimlendirilmiş, her iki yan yüz de düzensiz. uç kısmı kütleştirilmiş, baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri var ve yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş. Bir yan yüzde, bu çizgiler, arka yüzün kıvrım kısmına koşut olarak, ön dip kısma doğru daralarak üçgen oluştur şekilde uygulanmış.

Yükseklik: 3 cm **Genişlik:** 2.05 cm

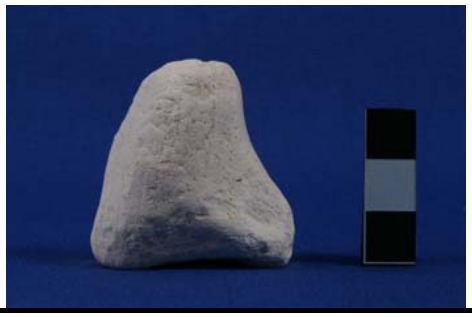
Katalog no: 004 **Buluntu yeri:** MT’07 20E 40.14 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre: -** **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde kısmen düzleştirilmiş. Dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Alt bölümün üzerine üçgen bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüz; dipten öne doğru, uç kısma kadar dike yakın içbükey yükseltilmiş. Yüzey düze yakın, düzensiz. her iki yan yüzden belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; dipten arkaya doğru, uç kısma kadar yükseltilmiş. Yüzey düzleştirilmiş, düzensiz. her iki yan yüzden belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Her iki yan yüz de düzensiz. Uç kısmı sivrileştirilmiş, baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri ve çatlaklar var. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş.

Yükseklik: 6.6 cm **Genişlik:** 3.8 cm

Katalog no: 005 **Buluntu yeri:** MT’07 20E 32.2 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre: -** **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde kısmen düzleştirilmiş, yüzey hafif içbükey. Dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Alt bölümün üzerine dörtgen bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüz; küt bir burundan, keskin olmayan bir dönüşle öne doğru uç kısma kadar içbükey yükseltilmiş. Yüzey, düze yakın, düzenli. Her iki yan yüzden belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; dipten küt bir dönüşle arkaya doğru, uç kısma kadar dış bükey yükseltilmiş. Yüzey bombeli, düzenli. Her iki yan yüzden ayrımı belirgin değil. Bir yan yüz bombeli, diğer yan yüz düze yakın biçimlendirilmiş, düzenli. Uç kısım kütleştirilmiş, baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri ve çatlaklar var. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş.

Yükseklik: 4 cm **Genişlik:** 2.85 cm

Katalog no: 008 **Buluntu yeri:** MT’07 20E 32.8 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre: -** **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, kirli beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiş, üçgen yüzeyli, düzenli, hafif bombeli. Dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Alt bölümün üzerine üçgen bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüz; dipten, öne doğru, uç bölüme kadar içbükey olarak yükseltilmiş. Yüzey düze yakın, düzensiz. Her iki yan yüzden belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; dipten, sivriye yakın bir burundan, akaya doğru uç kısma kadar yükseltilmiş. Uç kısmın biraz altından dip kısma kadar devam eden keskin olmayan bir sırt oluşturulmuş. Her iki yan yüzle ayrımı belirgin değil. Yüzey düzenli. Her iki yan yüz de, düze yakın bombeli olarak biçimlendirilmiş, düzenli. Uç kısmı düzleştirilmiş, baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri ve çatlaklar var. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş.

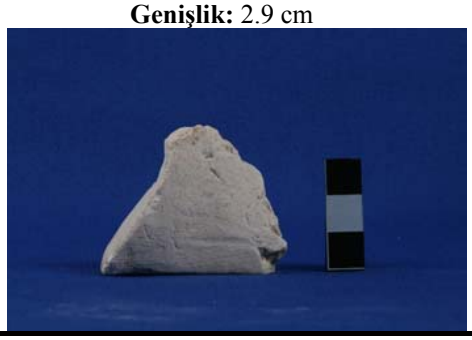
Yükseklik: 2.6 cm **Genişlik:** 1.7 cm

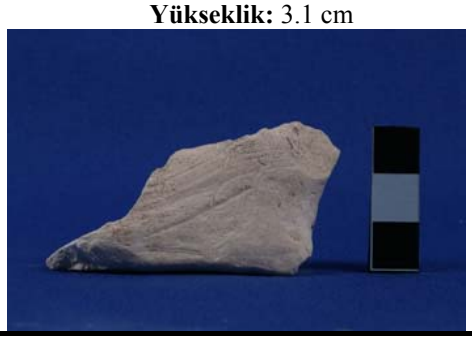
Katalog no: 009 **Buluntu yeri:** MT’07 20E 40.6 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre: -** **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiş, üçgen yüzeyli, düzenli. Dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Alt bölümün üzerine olasılıkla üçgene yakın bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüz; dipten öne doğru yükseltilip, keskin olmayan bir dönüşle kırık kısma kadar dik yükseltilmiş. Alt bölümün yüzeyi düzleştirilmiş, düzenli. Üst bölüm düze yakın, düzensiz. Her iki yan yüzden belirgin ve keskin kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; dipten oluşturulan sivriye yakın bir burundan kırık kısma kadar arkaya doğru dışbükey yükseltilmiş. Yüzey düzensiz. Her iki yan yüzden belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Bir yan düzleştirilmiş, diğer yan yüz bombeli hale getirilmiş, düzenli.
Yüzey işlemleri: Uç kısım kırık. Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri var ve yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş. Ön ve bir yan yüzün üst bölümünde, derin ve büyük yivler açılarak bu bölümler kabalaştırılmış.

Yükseklik: 3.9 cm **Genişlik:** 2.9 cm

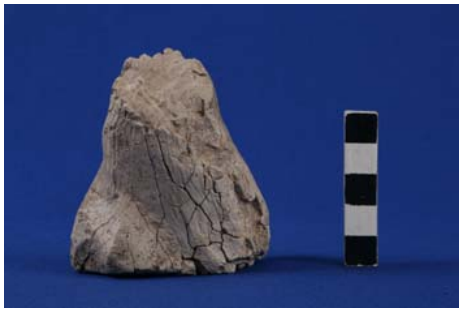
Katalog no: 010 **Buluntu yeri:** MT’07 20E 40.15 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre: -** **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, kirli beyaz.
Biçimlendirme: Üçgene yakın formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiş, dörtgen yüzeyli, düzenli. Alttan üste inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüz; dipten kırık kısma kadar arkaya doğru hafif içbükey yükseltilmiş. Yüzey düze yakın, düzenli. Her iki yan yüzden belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; kırık kısımdan diğer kırık kısma kadar arkaya doğru yükseltilmiş. Olasılıkla yüzey bombeli. Her iki yan yüzle ayrımı belirgin değil. Her iki yan yüz de düzleştirilmiş, bir yan yüz düzeli diğeri düzensiz.
Yüzey işlemleri: Uç ve dip ön kısım kırık. Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri var ve yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş. Düzensiz olan yan yüzde, parçanın eğimine koşut, düzeltme amaçlı olan çizgilerden daha derin bir çizgi daha oluşturulmuş.

Yükseklik: 3.1 cm **Genişlik:** 2.5 cm

Katalog no: 052 **Buluntu yeri:** MT'03 AV 14.6 **Buluntu Grubu:** I
Çizim :7 **Evre:** IID **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, krem rengi.
Biçimlendirme: Olasılıkla üçgen formda biçimlendirilmiş. Uç bölümü kırık. Dip bir düzleme oturacak şekilde düzleştirilmiş, dörtgenimsi. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü dipten öne doğru eğimli olup keskin bir dönüşle dike yakın açıyla uç bölüme kadar devam etmekte, yüzey düzensiz. Ön yüzü de dipten hafif dışbükey açıyla yukarı uzamakta ve keskin olmayan kıvrımla geriye doru eğimle uç bölüme kadar yükselmekte, iyi düzletilmiş ve bombeli. Yan yüzlerden biri kısmen düzletilmiş, diğer yan yüz bombeli biçimlendirilip düzletmeden bırakılmış. Alt bölümün üzerine dörtgenimsi görece uzun bir bölüm oluşturulmuş. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Parça kırık. Yoğun kopuntu ve çatlaklar var. Tortu tabakası tüm yüzeyde görülmekte. Olasılıkla hammaddenin bileşimine bağlı olarak yer yer sarı lekeler mevcut. Yüzeyin kaba işlemi kısmen bitirilmiş, düzensiz.

Yükseklik: 6.8 cm

Genişlik: 3.7 cm

Katalog no: 059 **Buluntu yeri:** MT'07 20F 51.1 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** - **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz
Biçimlendirme: Hafif öne eğik durabilecek şekilde düzleştirilmiş bir platform üzerinde yükselen kireçtaşından phallous sembol. Dip/Platform kısmı arkada düz yükselir; bu kesimde öne doğru yuvarlatılarak dönen kenarlar hafif dışbükey devam eder ve önde derin bir çizgi ile ayrılmış iki küçük çıkıntıya dönüşür. Platformun üzerinde yükselen gövde elipse yakındır ve platform gibi arkada daha düz; öne doğru dışbükey devam eden kenarlara sahiptir. Basık gövde hafif konikleştirilmiş küt bir uç ile biter. Baş kısmının arka yüzeyinde gövdeye paralel çizgiler bulunur. Bunlardan en üstteki daha derindir ve tüm arka kenar boyunca devam ettikten sonra bir kenardan aşağıya eğimli olarak önde de devam eder. Phallous sembol yerleşmedeki insan heykelciklerini çağrıştırır nitelikte şematize edilmiştir.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Düzeltme amaçlı ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş.

Yükseklik: 5.1 cm

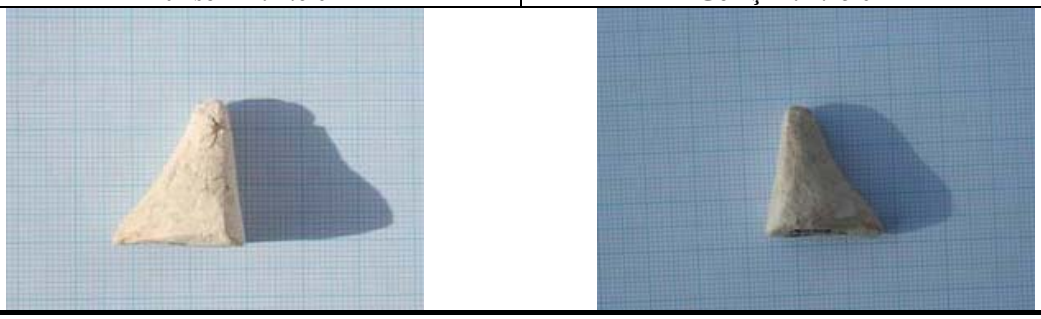
Genişlik: 4.21cm

Katalog no: 060	**Buluntu yeri:** MT'07 18E 40.2	**Buluntu Grubu:** I
Çizim :	**Evre: -**	**Biçim Grubu:** I.a

Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen betimlenmiş, dip kısmı bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiş kireçtaşından phallous sembol. Parça dipten uç kısmına doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüz dipten baş kısmına kadar düz olarak yükselmekte ve ön yüz yine dipten uç kısmına doğru dışbükey şekillendirilmiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Düzeltme amaçlı ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş.

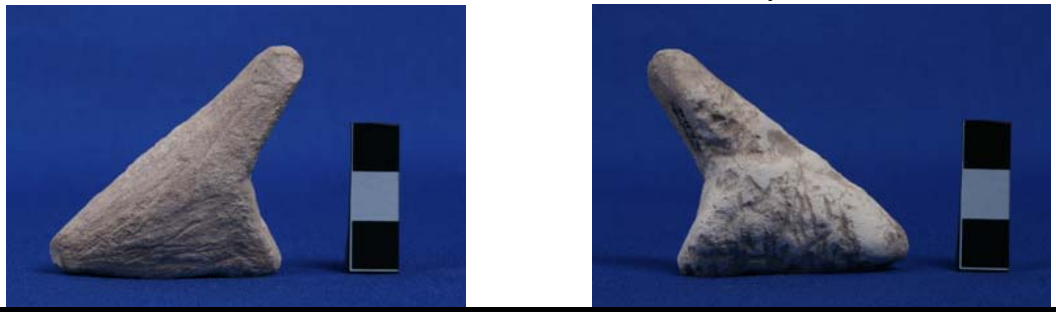
Yükseklik: 2.6 cm	**Genişlik:** 1.25 cm

Katalog no: 085	**Buluntu yeri:** MT'04 35R 11.15	**Buluntu Grubu:** I
Çizim :3	**Evre:** IIB-IIC	**Biçim Grubu:** I.a

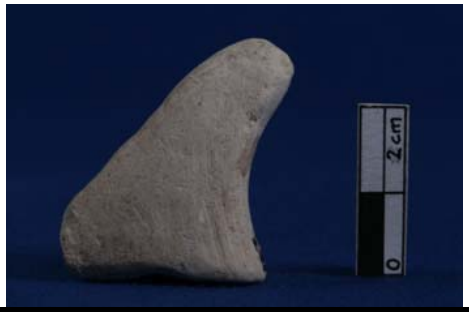
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, krem rengi.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü düzleştirilmemiş ve yüzeyi dörtgenimsi. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü, dipten geriye doğru eğimli olarak düzensiz sivri çıkıntıdan keskin bir dönüşle öne doğru düz bir şekilde yükseltilip buradan da geriye doğru yine keskin bir dönüşle uç bölüme kadar devam etmekte. Arka yüz düzensiz. Ön yüz ise yine dipten öne doğru eğimli küt bir dönüş yapıp sonra uç bölüme keskin bir dönüşle yükselmekte. Ön yüzde hafif bombeli bir sırt oluşturulmuş, ancak aşınmadan dolayı yüzeyi düzensiz. Yan yüzlerden biri diğer yan yüze oranla daha bombeli biçimlendirilmiş, düzensiz. Alt bölümün üzerine dörtgenimsi göreli ince, uzun bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölüm sivriye yakın kütleştirilip düzensiz bitirilmiş. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özensiz. Yoğun kopuntu izleri var ve yüzeyde yoğun tortu tabakası oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi kısmen bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler yapılmış ancak olasılıkla parça bitirilmemiş. Düzeltme amaçlı izler aşınmaya bağlı olarak tüm yüzeyde belirgin değil.

Yükseklik: 4.6 cm **Genişlik:** 1.3 cm

Katalog no: 091 **Buluntu yeri:** MT'02 19F 37.3 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : 1 **Evre:** I **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip kısmı bir düzleme oturtulacak şekilde düzleştirilmiş, olasılıkla üçgen kesitli. Dip kısmından üste doğru inceltilerek biçimlendirilmiş. Arka kısım uç kısma kadar içbükey açıyla yükselmekte. Ön kısmı olasılıkla dipten başlayarak uca kadar arka kısma doğru eğimli. Ön kısmı hafif düzleştirilerek yüzey elde edilmiş. Yan yüzler hafif bombeli hale getirilmiş. Alt kısmın üzerine dörtgenimsi kesitli uzun bir bölüm oluşturulmuş. Uç kısmı yuvarlağa yakın hafif sivriltilmiş. Baş kısım belirtilmemiş.
Yüzey işlemleri: Tüm değil. Genel olarak özenli. Kopuntu izleri var ve yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı düzensizince ve kalın izler görülmekte. Yan yüzünde çok hafif pembemsi renkte bir hat mevcut; olasılıkla boya bezeme**.**

Yükseklik: : 2.8 cm **Genişlik:** 1.7 cm

Katalog no: 099 **Buluntu yeri:** MT'02 21F 18.23 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** - **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, gri
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiş, yüzeyi, olasılıkla dörtgen biçimlendirilmiş. Dipten, üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Alt bölümün üzerine, dörtgen bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüz; küt bir burundan, geriye doğru, uç kısma kadar, keskin bir dönüşle içbükey yükseltilmiş. Yüzey, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Her iki yan yüzden belirgin ve keskin kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; kırık kısımdan, geriye doğru, keskin bir dönüşle, uç kısma kadar yükseltilmiş. Yüzey, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Her iki yan yüzden, belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Her iki yan yüz de düzensiz. Uç kısım, sivrileştirilmiş, baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Ön dip kısmı kırık. Ön yüzün bir bölümü tümlenmiş. Genel olarak kaba. Yer yer kopuntu izleri var ve yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı, ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş, kopuntu izleri ve aşınmaya bağlı olarak belirgin değiller. Arka yüzdeki kıvrım açılan oluk ile oluşturulmuş. Kıvrımın altında, yüzeyin yarısına kadar devam eden ve kıvrıma paralel ikinci bir oluk açılmış.

Yükseklik: 4 cm **Genişlik:** 2.25 cm

Katalog no: 135 **Buluntu yeri:** MT’02 21F 122.12 **Buluntu Grubu:** I
Çizim :3 **Evre:** - **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Olasılıkla üçgen formda biçimlendirilmiş. Ön yüz alt bölümü kırık. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde düzleştirilmiş, yüzeyi olasılıkla üçgen. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü dipten dik bir açıyla yükseltilip keskin bir dönüş yaparak uç bölüme kadar devam etmekte. Ön yüzü, kırık olan bölümden geriye doğru eğim yaparak uç bölüme kadar uzanmakta. Ön yüzde kırık bölümden baş bölümüne kadar devam eden keskin bir sırt oluşturulmuş ve yüzeyi kısmen düzletilmiş. Baş bölümünden sırt kalınlığınca kopuntular var. Her iki yan yüz sırta doğru bombeli biçimlendirilmiş. Alt bölümün üzerine dörtgenimsi bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölümü arka tarafa eğimle düzletilmiş. Her iki yan yüz de geriye açılan oluklarla olasılıkla baş bölümü betimlenmek istenmiş. Oluklardan biri yan yüzün yarısından başlatılmış.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Parça kırık. Yer yer kopuntu ve çatlaklar var. Kısmen tortu tabakası oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi kabaca bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler görülmekte ancak bu çizgiler aşınma nedeniyle belirgin değil.

Yükseklik: 2.5 cm **Genişlik:** 1.3 cm

Katalog no: 136 **Buluntu yeri:** MT’02 21F 120.4 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : 1 **Evre:** III **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde kısmen düzleştirilmiş ve yüzey dörtgen. Parça dipten üste doğru inceltilerek bitirilmiş. Arka yüzü dipten yuvarlağa yakın bir şekilde oluşturulan burundan keskin bir dönüşle dike yakın bir açıyla uç bölüme kadar düz olarak yükseltilmiş. Ön yüzü dipten düze yakın yükselip keskin bir dönüş yaparak arka tarafa doğru eğimle uç bölüme kadar yükselmekte. Ön yüzün yan yüzle birleştiği bölümde bir sırt oluşturulmuş. Sırt düzensiz ancak ön yüz düzleştirilmiş. Yan yüzlerden biri kısmen düzleştirilmiş diğer yan yüz ise bombeli hale getirilerek diğer yan yüze doğru eğimli bir görünüm verilmiş. Alt bölümün üzerine üçgene yakın bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölümü ön yüzden yuvarlağa yakın bir dönüşle arka yüzden öne doğru eğimli düz bir dönüş yapıp hafif küt bitirilmiş. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Yoğun kopuntu izleri ve yer yer tortu tabakası oluşmuş. Olasılıkla hammaddenin bileşimine bağlı olarak dipte sarı-kahverengi lekeler mevcut. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler oluşmuş.

Yükseklik: 5.6 cm **Genişlik:** 3.3 cm

Katalog no: 143 **Buluntu yeri:** MT'02 21F 120.9 **Buluntu Grubu:** I

Çizim : **Evre:** III **Biçim Grubu:** I.a

Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.

Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde düzleştirilmiş ve yüzeyi üçgenimsi. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü, dipten hafif dike yakın bir dönüşle, ön tarafa doğru eğimli olarak bombeli bir şekilde yükselip; keskin bir dönüşle dike yakın ön tarafa doğru eğimli olarak uç bölüme kadar devam etmekte. Arka yüz düzensiz. Ön yüzü, dipten ön tarafa doğru eğimli başlayarak hafif sivrileştirilmiş bir çıkıntı oluşturup; keskin bir dönüşle arka tarafa eğimli olarak uç bölüme kadar düz bir şekilde düzleştirilmiş. Ön yüzde oluşturulmuş çıkıntıdan uç bölüme kadar devam eden ve yüzeyi hafif bombeli bir sırt oluşturulmuş. Her iki yan tarafı da bombeli. Alt bölümün üzerine üçgene yakın bir bölüm daha oluşturulmuş. Uç bölümü, ön yüzden keskin olmayan bir kıvrımla, arka yüzden ise; keskin bir dönüşle kısmen üçgen hale getirilip kütleştirilmiş. Baş bölümü betimlenmemiş.

Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Yoğun kopuntu izleri ve yer yer tortu tabakası oluşmuş. Dibin yüzeyinde pembe bir leke mevcut. Yüzeyin kaba işlemi bitmiş. Düzeltme amaçlı oluşmuş ince, kalın ve düzensiz çizgiler görülmekte.

Yükseklik: 2.45 cm **Genişlik:** 1.8 cm

Katalog no: 144 **Buluntu yeri:** MT'02 21F 122.6 **Buluntu Grubu:** I

Çizim : **Evre:** - **Biçim Grubu:** I.a

Hammadde ve renk: Kireçtaşı, kirli beyaz

Biçimlendirme: Silindirik formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiş. Dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüz; dipten dik olarak yükseltilip ön tarafa keskin dönüşlerle uç kısma kadar yükseltilmiş. Yüzey düze yakın bombeli olarak biçimlendirilmiş, düzensiz. Her iki yan yüzden belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; dipten arkaya doğru uç bölüme kadar yükseltilmiş. Yüzey; düze yakın bombeli, düzenli. Her iki yan yüzden belirgin olmayan kenarlarla ayrılmış. Bir yan yüz; düzleştirilmiş, diğer yan yüz düze yakın bombeli olarak biçimlendirilmiş. Her iki yan yüz de düzenli. Uç kısım, oluşturulan düzlem üzerine bir çıkıntı olarak biçimlendirilmiş, kütleştirilmiş. Baş bölümü betimlenmemiş.

Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri ve ön yüzde çatlak var. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı, ince kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş.

Yükseklik: 5 cm **Genişlik:** 3.1 cm

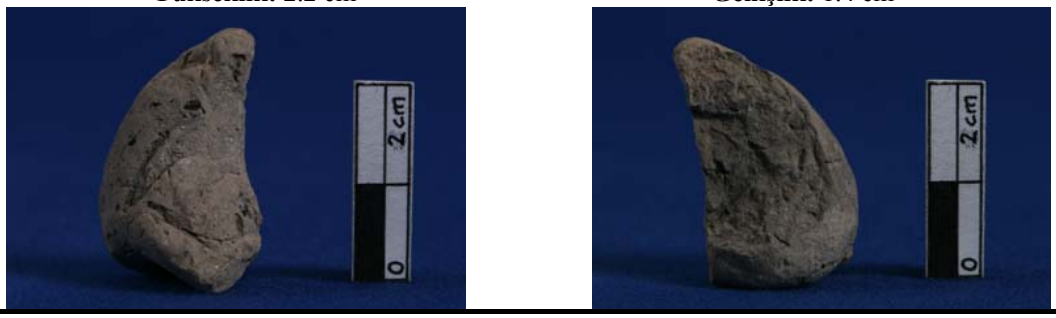
Katalog no: 157 **Buluntu yeri:** MT'04 35R 43.1 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** II-IV **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, bej
Biçimlendirme: Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiş. Dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Alt bölümün üzerine dörtgene yakın bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüz; dipten arkaya doğru uç bölüme kadar yükseltilmiş. Yüzey düzensiz. Her iki yan yüzden belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; dipten yuvarlağa yakın bir dönüşle arkaya doğru uç kısma kadar yükseltilmiş. Yüzeyde düz bir sırt oluşturulmuş. Her iki yan yüzden belirgin ve keskin kenarlarla ayrılmış. Uç kısmı arkaya doğru düzleştirilmiş. Baş bölümü betimlenmemiş
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri ve çatlaklar var. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş.

Yükseklik: 3.3 cm **Genişlik:** 1.65 cm

Katalog no: 160 **Buluntu yeri:** MT'04 34R 23.1 **Buluntu Grubu:** I
Çizim :7 **Evre:** IIB-IIC **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kil, gri-boz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde kısmen düzleştirilmiş, yüzey içbükey, olasılıkla yuvarlak. Dip bölümün arka kısmı kırık. . Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü olasılıkla dipten içbükey olarak geriye doğru eğimle uç bölüme kadar devam etmekte. Her iki yan yüzden kenarlarla ayrılmış. Yan yüzlerden biri kırık. Ön yüzü ise; dipten uç bölüme doğru geriye eğimli olarak dışbükey açıyla uzanmakta. Bir yan yüz içbükey diğeri ise hafif bombeli. Alt bölümün üzerine üçgenimsi bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölüm arkaya eğimli olarak hafif küt bitirilmiş. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Parça kırık. Yoğun kopuntu izleri var. Olasılıkla yüzey kaba işlemi bitirilmiş. Yüzey rengindeki değişim nedeniyle yüzeyde tortu tabakası olup olmadığı belirgin değil.

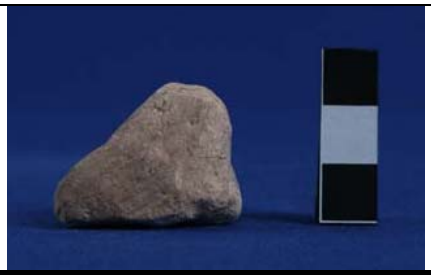
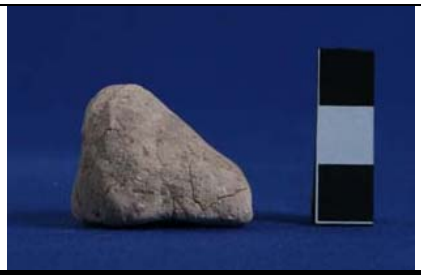
Yükseklik: 2.2 cm **Genişlik:** 1.4 cm

Katalog no: 165	**Buluntu yeri:** MT'04 35R 40.9	**Buluntu Grubu:** I
Çizim :	**Evre:** III-IV	**Biçim Grubu:** I.a

Hammadde ve renk: Kireçtaşı, krem rengi
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde düzleştirilmiş, yüzey dörtgen, düzensiz. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü, dipten yuvarlak bir dönüşle uç bölüme içbükey açıyla devam etmekte. Yüzey her iki yan yüzden keskin olmayan kenarlarla ayrılmış ve düzletilmiş. Ön yüz ise, dipten küte yakın bir dönüş yaparak uç bölüme kadar geriye doğru eğimle uzanmakta, yüzey bombeli. Her iki yan yüz birbirlerine doğru eğimli yükseltilip bombeli biçimlendirilmiş. Uç bölümü bir yan yüze hafif eğimli olarak kabaca düzletilmiş. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri ve çatlaklar var. Yoğun tortu tabakası yüzey rengini değiştirmiş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler görülmekte.

Yükseklik: 2.5 cm **Genişlik:** 2.5 cm

Katalog no: 167	**Buluntu yeri:** MT'04 35R 40.10	**Buluntu Grubu:** I
Çizim :	**Evre:** III-IV	**Biçim Grubu:** I.a

Hammadde ve renk: Kireçtaşı, krem rengi.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde düzleştirilmiş, dörtgenimsi, düzensiz. Dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü dipten hafif düze yakın bir dönüşle ön tarafa doğru eğimli olarak düz yükseltilip, keskin bir dönüşle arka tarafa eğimli olarak düze yakın bir şekilde uç bölüme kadar yükseltilmiş. Arka yüz düzensiz. Ön yüz dipten ön tarafa doğru eğimli yükseltilip sivriye yakın bir çıkıntı oluşturarak keskin bir dönüşle uç bölüme kadar düze yakın yükseltilmiş. Ön yüz ve her iki yan yüz bombeli. Alt bölümün üzerine dörtgenimsi bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölümü tüm yüzeylerden yükseltilip sivriltilmiş. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yoğun kopuntu izleri ve yer yer tortu tabakası oluşmuş. Yer yer çatlaklar var. Olasılıkla hammaddenin bileşimine bağlı olarak oluşmuş kahverengi lekeler mevcut. Düzeltme amaçlı oluşmuş yatay ince ve kalın düzensiz çizgiler var. Olasılıkla aşınmaya bağlı olarak düzeltme amaçlı oluşan bu izler belirgin değil.

Yükseklik: 2.7 cm **Genişlik:** 1.5 cm

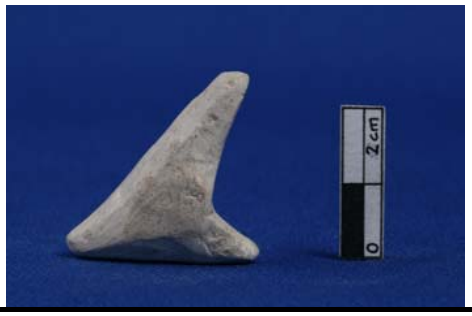
Katalog no: 174 **Buluntu yeri:** MT'01 23G 33.4 **Buluntu Grubu:** I
Çizim :1 **Evre:** II-III **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, krem rengi.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde düzleştirilmiş, hafif içbükey ve yüzey üçgenimsi. Arka yüzü olasılıkla dipten yuvarlağa yakın bir dönüşle içbükey olarak uç bölüme kadar yükseltilmiş. Ön tarafa eğimli olarak başlayıp uç bölümde arka tarafa eğimli olarak bitirilmiş. Ön yüzü dipten dike yakın bir açıyla ön tarafa eğimli olarak başlanıp keskin bir dönüşle arka tarafa eğimli olarak uç bölüme kadar bombeli olarak iki parçada yükseltilmiş. Ön yüzde düzleştirilmiş düzensiz bir sırt oluşturulmuş. Bir yan yüz düzleştirilmiş diğer yan yüz ise hafif bombeli. Alt bölümün üzerine üçgen bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölümü, ön ve arka yüzlerden yapılan dönüşlerle yüzeyi geriye doğru eğimli şekilde düzleştirilmiş, yüzeyi dörtgen. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Yoğun kopuntu izleri ve çatlaklar var. Yer yer tortu tabakası oluşmuş. Ön yüzde olasılıkla sırtı oluşturmak için yapılmış çentikler var. Olasılıkla hammaddenin bileşimine bağlı olarak yer yer sarımtırak lekeler görülmekte. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler mevcut ancak olasılıkla aşınmaya bağlı parça genelinde izler belirgin değil.

Yükseklik: 5.6 cm **Genişlik:** 2.5 cm

Katalog no: 183 / 02 **Buluntu yeri:** MT'02 19F 38.20 **Buluntu Grubu:** I
Çizim :3 **Evre:** II-III **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde düzleştirilmiş. Ön kısmı kabaca sivriltilmiş üçgen biçimli. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü, dipten sivriye yakın bir dönüşle öne doğru eğim yapmakta ve keskin bir dönüşle geriye doğru uç bölüme kadar devam etmekte. Ön yüzü yine dipten öne doğru eğimli ve buradan hafif sivri bir dönüşle başlayıp uç bölüme kadar geriye doğru yükselmekte. Ön yüzde belirgin olmayan bombeli bir sırt yapılmış. Her iki yan yüzde ön yüzdeki bu sırta doğru bombeli biçimlendirilmiş. Alt bölümün üzerine üçgene yakın görece ince ve uzun bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölümü ön yüze doğru hafif eğimli olarak kabaca düzleştirilmiş. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri var ve yoğun tortu tabakası oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmemiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler görülmekte.

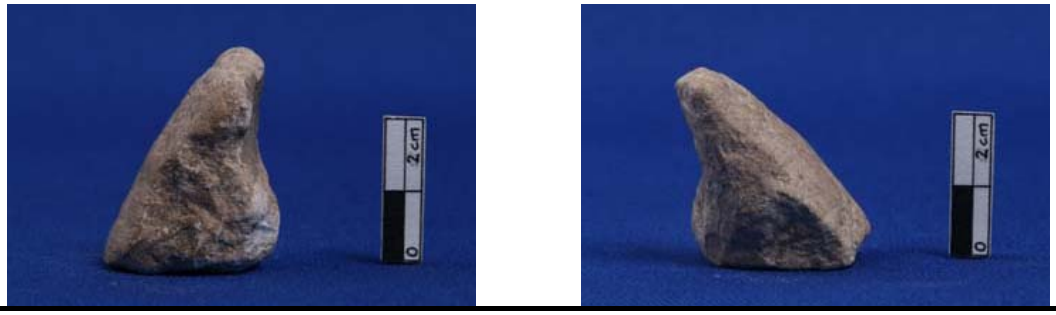
Yükseklik: 2.55 cm **Genişlik:** 1.1 cm

Katalog no: 183 / 04 **Buluntu yeri:** MT'04 35R 40.3 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** III-IV **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, açık kahverengi.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde kısmen düzletilmiş, yüzey dörtgenimsi. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü, dipten ucu kütleştirilmiş yuvarlak hatlı burundan keskin olmayan bir dönüşle geriye doğru eğimli olarak uç bölüme kadar devam etmekte, yüzeyi düzensiz. Ön yüzü, dipten arkaya eğimli olarak dışbükey açıyla uç bölüme kadar uzanmakta. Ön yüz bombeli ve yan yüzlerle birleştiği yerlerde keskin olmayan köşeler oluşturulmuş. Yan yüzlerden biri kısmen düzleştirilip diğer yan yüz ise bombeli bırakılmış, yüzeyi düzensiz. Alt bölümün üzerine genel olarak dar dörtgen bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölümü dikdörtgene yakın şekillendirilip kısmen düzletilmiş. Yüzey iki yan yüz arasında eğimli hale getirilmiş. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Yoğun kopuntu izleri ve yoğun tortu tabakası oluşmuş. Tortu tabakası tüm yüzeyin rengini kahverengiye dönüştürmüş yer yer renk açıklı koyulu değişiklik göstermekte. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Aşınma ve tortu tabakalarına bağlı düzeltme amaçlı izler belirgin değil.

Yükseklik: 2.8 cm **Genişlik:** 1.7 cm

Katalog no: 193 **Buluntu yeri:** MT'02 21F 122.16 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:-** **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, sarımsı.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir yere oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiş ve olasılıkla yüzeyi üçgen. Dibin arka bölümü keskin olmayan bir dönüşle arkaya doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü, dibin yükselen bölümünün uç tarafından, üçgene yakın keskin bir dönüş yaparak bir burun oluşturulmuş ve bu burundan öne doğru içbükey olarak olasılıkla uç bölüme kadar yükseltilmiş; uç bölüm kırık. Ön yüzü olasılıkla dipten bir burun oluşturup yine olasılıkla uç bölüme kadar arkaya doğru hafif içbükey olarak yükseltilmiş, parçanın dip ön bölümü kırık. Ön yüzde, yüzeyi düzleştirilmiş bir sırt oluşturulmuş. Yan yüzlerin her ikisi de hafif bombeli. Alt bölümün üzerinde üçgen bir bölüm daha oluşturulmuş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Parça tüm değil. Yer yer kopuntu izleri ve yoğun çatlaklar oluşmuş. Tortu tabakası yoğun. Yüzeyin kaba işlemi bitmiş. Düzeltme amaçlı, ince, kalın ve düzensiz çizgiler görülmekte.

Yükseklik: 4.1 cm **Genişlik:** 2.7 cm

Katalog no: 214	**Buluntu yeri:** MT'04 35R 29.4	**Buluntu Grubu:** I
Çizim :5	**Evre:** III	**Biçim Grubu:** I.a

Hammadde ve renk: Taş, bej.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiş. Dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Alt bölümün üzerine dörtgenimsi bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüz; dipten küte yakın bir burundan düzensiz dik olarak uç kısma kadar yükseltilmiş. Yüzey bombeli, düzensiz. Her iki yan yüzle ayrımı belirgin değil. Ön yüz; dipten küt bir burundan keskin olmayan bir dönüşle arkaya doğru uç kısma kadar yükseltilmiş. Yüzey düzensiz. Her iki yan yüze ayrımı belirgin değil. Her iki yan yüzde düzensiz. uç kısım kütleştirilmiş, baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Yer yer kopuntu izleri var ve yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş. Bir yan yüzde açılan çentiklerle boğumlar oluşturulmuş.

Yükseklik: 7.6 cm **Genişlik:** 5.1 cm

Katalog no: 231	**Buluntu yeri:** MT'04 35R 22.3	**Buluntu Grubu:** I
Çizim :8	**Evre:** III	**Biçim Grubu:** I.a

Hammadde ve renk: Kireçtaşı, kahverengi.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmemiş, yüzeyi, dörtgen biçimli. Dipten, üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüz; belirgin olmayan küt bir burundan, öne doğru, uç kısma kadar yükseltilmiş. Yüzeyi, düze yakın biçimlendirilmiş. Bir yan yüzden belirgin olmayan, diğer yan yüzden, belirgin ve keskin kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; düzensiz, küt bir burundan, geriye doğru, uç kısma kadar yükseltilmiş. Yüzeyi, düzensiz. Bir yan yüzden, belirgin olmayan, diğer yan yüzden, belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Bir yan yüz, bombeli, diğer yan yüz düze yakın biçimlendirilmiş. Uç kısmı kütleştirilmiş, baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Uç kısmın bir bölümü kırık. Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri ve yoğun çatlaklar var. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Aşınma ve çatlaklara bağlı olarak, düzeltme amaçlı oluşturulan çizgiler belirgin değil.

Yükseklik: 4.8 cm **Genişlik:** 3.3 cm

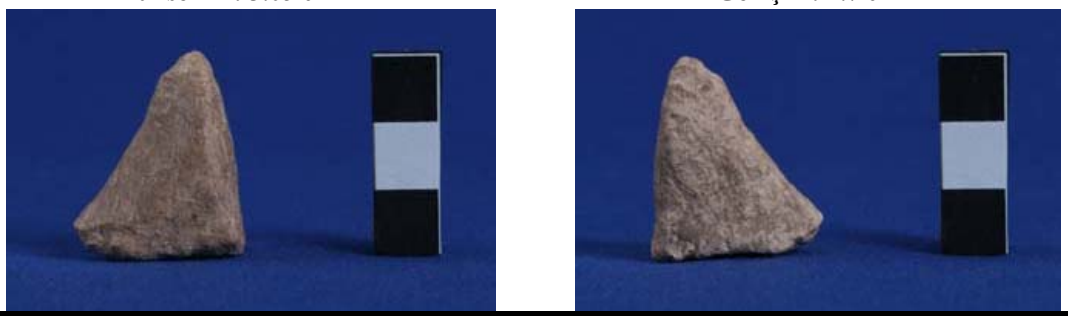
Katalog no: 233 **Buluntu yeri:** MT'04 35R 34.3 **Buluntu Grubu:**I
Çizim :7 **Evre:** III **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Taş, gri.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmemiş. Yüzeyi, düzensiz, üçgenimsi. Dipten, üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Alt bölümün üzerine, üçgen bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüz; yayvan bir burundan, öne doğru, düze yakın, uç kısma kadar yükseltilmiş, yüzeyi, düzensiz. Her iki yan yüzden, belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; yuvarlağa yakın bir burundan, geriye doğru, uç kısma kadar yükseltilmiş, yüzeyi, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Her iki yan yüzden, belirgin olmayan kenarlarla ayrılmış. Her iki yan yüz de düzensiz. Uç kısım sivrileştirilmiş, baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yoğun kopuntu izleri var ve yoğun tortu tabakası oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Olasılıkla tortu tabakalarına bağlı olarak düzeltme izleri görünmüyor.

Yükseklik: 2.9 cm **Genişlik:** 1.3 cm

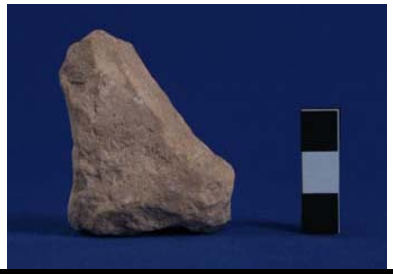
Katalog no: 235 **Buluntu yeri:** MT'04 35R 31.2 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** III **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, krem rengi.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir yere oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiş ve yüzeyi üçgen. Parça, dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü, dip bölümünde küçük bir çıkıntı oluşturup dike yakın bir açıyla uç bölüme kadar yükseltilmiş. Ön yüzü, olasılıkla dipten başlayarak hafif içbükey olarak uç bölüme kadar devam etmekte. Ön yüzde keskin olmayan, olasılıkla aşınmış bir sırt oluşturulmuş. Her iki yan yüz de hafif bombeli. Alt bölümün üzerinde üçgen kesitli dik bir bölüm daha oluşturulmuş. Uç bölümü üçgen hale gelecek şekilde hafif sivriltilmiş. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Parçanın dip bölümünün alt ucu kırık. Yoğun kopuntu izleri ile tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş ve düzeltme amaçlı düzensiz, ince ve kalın izler görülmekte. Parçanın bir yan yüzünde olasılıkla ön yüzdeki sırt bölümü oluşturmak için yapılmış çentik izleri mevcut ancak belirgin değil.

Yükseklik: 3.05 cm **Genişlik:** 1.7 cm

Katalog no: 236 **Buluntu yeri:** MT'04 35R 40.2 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** III-IV **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, bej
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde kısmen düzleştirilmiş, yüzeyi, düzensiz, dörtgen biçimlendirilmiş. Dipten, üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Alt bölümün üzerine, üçgen bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüz; küt bir burundan, geriye doğru, uç kısma kadar keskin olmayan bir dönüşle içbükey yükseltilmiş. Yüzeyi düzensiz. Her iki yan yüzden, belirgin ve keskin kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; kütleştirilmiş, düzensiz bir burundan, geriye doğru, uç kısma kadar hafif içbükey yükseltilmiş. Yüzeyi, belirgin ancak keskin olmayan bir sırtla bombeli hale getirilmiş, düzensiz. Her iki yan yüzden, belirgin ve keskin kenarlarla ayrılmış. Her iki yan yüz, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Uç kısmı sivrileştirilmiş, baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Yer yer kopuntu izleri var ve yoğun tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı, ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş, kopuntu izlerine ve aşınmaya bağlı olarak belirgin değiller. Arka yüzde, enine doğru, diğer kenara kadar devam etmeyen, olasılıkla kıvrımı vermek için bir oluk açılmış.

Yükseklik: 4.3 cm **Genişlik:** 2.1 cm

Katalog no: 239 **Buluntu yeri:** MT'02 21F 115.4 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre: -** **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, kahverengi.
Biçimlendirme: Olasılıkla üçgen formda biçimlendirilmiş. Uç bölümü ve ön alt bölümü kırık. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde düzleştirilmiş, yüzey dörtgenimsi. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü dipten hafif köşeli bir dönüş yaparak öne doğru eğimle devam etmekte ve keskin bir dönüş yapılıp arkaya eğimli olarak kırık bölüme kadar uzanmakta. Yüzey düzensiz kabaca düzletilmiş. Ön yüz ise kırık bölümden geriye doğru yükseltilerek üst kırık bölümle birleşmekte, yüzeyi kabaca düzletilmiş. Alt kırık bölümden üste kadar devam eden bir sırt oluşturulmuş. İki yan yüz de sırta doğru bombeli biçimlendirilmiş. Alt bölüm üzerine olasılıkla dörtgenimsi bir bölüm oluşturulmuş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Parça kırık. Yer yer kopuntu ve çatlaklar var. Yüzeyde yer yer açıklı koyulu renk değişimi var. Parçanın bir yan yüzünde kızıl-kahve bir leke görülmekte. Yüzeyin kaba işlemi kısmen bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince,kalın ve düzensiz çizgiler mevcut, ancak aşınma nedeniyle bu çizgiler tüm yüzeyde belirgin değil.

Yükseklik: 3.05 cm **Genişlik:** 1.3 cm

Katalog no: 245 **Buluntu yeri:** MT’02 21F 119.4 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** III-IV **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip kısmı bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzletilmiş, hafif bombeli ve dip dörtgen yüzeyli. Dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Parça; arka yüz, dipten kırık bölüme kadar hafif içbükey hale getirilerek, ön yüz ise yine dipten, yuvarlağa yakın bir dönüşle başlatılıp, keskin bir dönüşle kırık bölüme kadar dışbükey yükseltilerek oluşturulmuş. Yan yüzler kısmen düzleştirilmiş. Alt bölümün üzerine uzun bir bölüm oluşturulmuş. Uç kısım kırık.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba, yüzey pürüzlü. Yoğun kopuntu izleri var ve yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş ve düzeltme amaçlı düzensiz çizgiler mevcut.

Yükseklik: 5.8 cm **Genişlik:** 3.6 cm

Katalog no: 246 / 04 **Buluntu yeri:** MT’04 34R 62.1 **Buluntu Grubu:** I
Çizim :3 **Evre:** IIB-IIC **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Taş, bej.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiş. Dipten üste doğru inceltilerek biçimlendirilmiş. Alt bölümün üzerine dörtgenimsi bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüz; dipten, arkaya doğru uç kısma kadar keskin bir dönüşle içbükey yükseltilmiş. Yüzey düze yakın biçimlendirilmiş. Her iki yan yüzle belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; dipten küt burundan, keskin olmayan bir dönüşle arkaya doğru uç kısma kadar yükseltilmiş. Yüzey bombeli olarak biçimlendirilmiş. Uç kısmı kütleştirilmiş, baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Yer yer kopuntu izleri ve çatlaklar var. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş.

Yükseklik: 3.75 cm **Genişlik:** 4 cm

Katalog no: 246 / 00 **Buluntu yeri:** MT'00 19F 21.4 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** III **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiş. Dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Alt bölümüm üzerine dörtgenimsi bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüz; dipten arkaya doğru keskin bir dönüşle içbükey uç kısma kadar yükseltilmiş. Yüzey düzleştirilmiş. Ön yüz; dipten, küte yakın bir dönüşle arkaya eğimli, uç kısma kadar düze yakın dış bükey yükseltilmiş. Her iki yan yüzde düze yakın biçimlendirilmiş. Uç kısmı kütleştirilmiş. Açılan geniş bir yivle baş kısmı oluşturulmuş
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri ve çatlaklar var. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş. Baş kısmı, tüm yüzeylerde devam eden, geniş ve düzenli yivle belirtilmiş.

Yükseklik: 12.25 cm **Genişlik:** 4.3 cm

Katalog no: 251 **Buluntu yeri:** MT'99 20F 2.1 **Buluntu Grubu:** I
Çizim :6 **Evre:** IIB-IIC **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, kirli beyaz
Biçimlendirme: Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiş, hafif içbükey, yüzey düzenli. Dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Alt bölümün üzerine dörtgene yakın bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüz; dipten uç bölüme kadar öne doğru dike yakın yükseltilmiş. Yüzey, düze yakın, düzenli. Her iki yan yüzden belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; kırık kısımdan uç kısma kadar arkaya eğimli, dike yakın yükseltilmiş. Üst bölümün yüzeyi, düze yakın bombeli, düzenli. Her iki yan yüzden belirgin olmayan kenarlarla ayrılmış. Her iki yan yüz de, alt bölümde, düze yakın bombeli, üst bölümde bir yan yüz düze yakın bombeli, diğer yan yüz düzensiz. uç kısım kütleştirilmiş, baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Ön alt bölümü kırık. Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri var. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş. Arka yüzün, dip ile birleştiği kısma açılan çentikle içbükey hale getirilmiş. Her iki yan yüzde, üst bölümün ayrımı açılan yivlerle belirginleştirilmiş. Bir yan yüzde tek ve kalın bir yiv diğer yan yüzde, daha ince ve iki yiv açılmış.

Yükseklik: 3.8 cm **Genişlik:** 2.6 cm

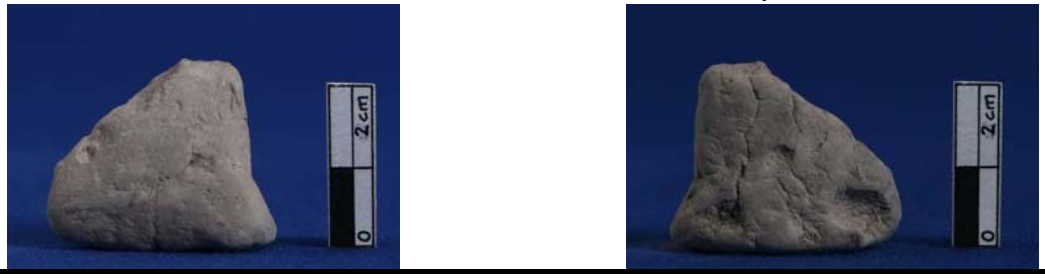
Katalog no: 253 **Buluntu yeri:** MT'00 21F 65.1 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** III **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz-krem rengi.
Biçimlendirme: Olasılıkla üçgen formda biçimlendirilmiş. Ön alt bölüm ve uç bölümü kırık. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde düzleştirilmiş, yüzey üçgenimsi olabilir. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü dipten öne doğru eğimli yükselip keskin olmayan bir dönüşle geriye doğru uç bölüme kadar devam etmekte. Ön yüz kırık bölümden uç bölüme kadar geriye eğimle düz bir şekilde uzamakta. Kırık bölümler dışında kalan mevcut ön yüzde bombeli bir sırt oluşturulmuş. Her iki yan yüz de sırta doğru bombeli biçimlendirilmiş. Arka yüz ve yan yüzler aşınmaya bağlı olarak düzgün olmamakta. Alt bölümün üzerine olasılıkla üçgenimsi ve görece uzun bir bölüm oluşturulmuş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Parça kırık. Yer yer kopuntu izleri ve çatlaklar var. Yüzeyde kısmen tortu tabakası oluşmuş. Yüzey kaba işlemleri olasılıkla bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler görülmekte. Parçanın tüm yüzeyinde düzeltme amaçlı çizgilere göre daha belirgin enine izler mevcut. Bir yan yüzde yatay ve dikey çizgiler beraber kullanılarak tarama yapılmış ancak aşınma nedeniyle belirgin değiller. Bu farklı çizgiler bezeme amaçlı yapılmış olabilir.

Yükseklik: 3.7 cm **Genişlik:** 2 cm

Katalog no: 258 **Buluntu yeri:** MT'04 35R 46.1 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** - **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, gri.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde düzleştirilmiş ve yüzeyi olasılıkla üçgene yakın dörtgen, dip uç bölümün bir kısmı kırık. Parça, dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü, dipten yuvarlağa yakın bir dönüşle başlanıp ön tarafa doğru eğimli olarak gelerek keskin bir dönüşle dike yakın bir açıyla ön tarafa eğimli olarak uç bölüme kadar yükseltilmiş. Arka yüz düzensiz. Ön yüzü, dipten yuvarlak bir kıvrımla başlayıp dike yakın bir açıyla arka tarafa eğimli olarak yükseltilip keskin bir dönüşle uç bölüme kadar arka tarafa eğimli olarak düz bir şekilde yükseltilmiş. Ön yüzde olasılıkla bir sırt oluşturulmuş ancak kopuntular var. Bir yan yüz düzleştirilmiş, diğer yan yüz hafif bombeli hale getirilmiş. Alt bölümün üzerine üçgene yakın bir bölüm daha oluşturulmuş. Uç bölümü ön tarafa doğru eğimli olarak kısmen düzleştirilmiş. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Yoğun kopuntu izleri ve çatlaklar var. Yer yer tortu tabakası oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitmiş. Olasılıkla aşınmaya bağlı olarak yüzeyde düzeltme amaçlı oluşan izler belirsiz.

Yükseklik: 2.3 cm **Genişlik:** 1.6 cm

Katalog no: 260 **Buluntu yeri:** MT’04 35R 43.4 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** II-IV **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, koyu gri.
Biçimlendirme: Olasılıkla üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü kırık. Olasılıkla dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü, kırık bölümden hafif bir dönüşle başlayıp ön tarafa doğru eğimli olarak bombeli devam etmekte ve keskin bir dönüşle uç bölüme kadar dike yakın açıyla uzanmakta. Yüzeyi düzgün olmayan, kırık bölümden uç bölüme kadar devam eden bir sırt oluşturulmuş. Arka yüz düzensiz. Ön yüzü, kırık bölümden uç bölüme kadar arka tarafa doğru eğimli olarak düz bir şekilde devam etmekte. Her iki yan yüzde bombeli. Uç bölümü iki yan yüz ve arka yüzden keskin dönüşler yapılıp, ön yüzden derinleşilerek yuvarlağa yakın bir dönüşle ortası kısmen çukurlaştırılmış. Arka yüzden gelen dönüş daha yüksek bırakılmış. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Parça kırık. Yoğun kopuntu izleri var. Yüzey rengi yer yer koyulaşmakta. Yüzeyin kaba işlemi kısmen bitirilmiş. Olasılıkla düzeltme amaçlı oluşan çizgiler aşınmaya bağlı olarak belirsiz.

Yükseklik: 3.1 cm

Genişlik: 1.75 cm

Katalog no: 268 / 00 **Buluntu yeri:** MT’00 21E 26.1 **Buluntu Grubu:** I
Çizim :4 **Evre:** K **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, krem rengi.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde kısmen düzleştirilmiş, yüzey üçgen ve düzensiz. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü, dipten yuvarlağa yakın bir burundan keskin bir dönüş yaparak içbükey açıyla devam edip geriye eğimle uç bölüme kadar yükselmekte. Yüzeyi kısmen düzletilmiş hafif bombeli. Her iki yan yüzle keskin olmayan kenarlarla ayrılmakta. Ön yüzü, yine dipten arka tarafa doğru eğimle yükselmeye devam edip keskin olmayan bir dönüşle geriye eğimli olarak uç bölüme kadar uzanmakta, yüzey düzensiz. Dipten başlayıp uç bölüme kadar devam eden bir sırtla ikinci bir yüzey daha meydana gelmiş. Alt bölümün üzerine üçgen bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölümü arka tarafa eğimli olarak sivri bitirilmiş. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Yer yer yoğun kopuntu izleri var. Parçanın üst bölümü yapıştırılmış ve ortada derin bir çatlak oluşmuş. Tortu tabakası görülmekte. Parça üzerinde krem ve kahverengi renk değişimleri mevcut. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzenli çizgiler var.

Yükseklik: 5.9 cm

Genişlik: 1.8 cm

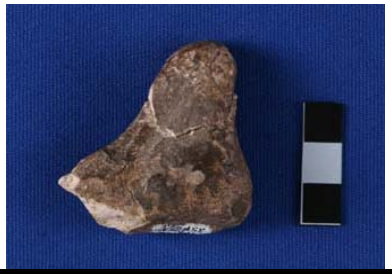
Katalog no: 268 / 04 **Buluntu yeri:** MT'04 35R 31.10 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** III **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, bej.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiş, yüzeyi, dörtgen biçimli. Dipten, üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüz; belirgin olmayan yayvan bir burundan, dik bir şekilde, uç kısma kadar yükseltilmiş. Yüzeyi, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Her iki yan yüzden belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; düze yakın, düzensiz bir burundan, geriye doğru, uç kısma kadar yükseltilmiş. Yüzeyi, düze yakın biçimlendirilmiş. Her iki yan yüzden de, belirgin olmayan kenarlarla ayrılmış. Her iki yan yüz de düzensiz. Uç kısmı kütleştirilmiş, baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Yoğun kopuntu izleri var. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı, ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş ancak kopuntu izlerine ve aşınmaya bağlı olarak belirgin değiller.

Yükseklik: 4.2 cm **Genişlik:** 1.8 cm

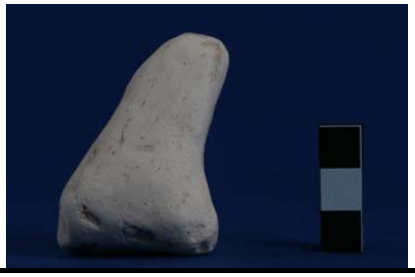

Katalog no: 271 **Buluntu yeri:** MT'04 35R 39.1 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** III **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, kahverengi.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde kısmen düzleştirilmiş, yüzeyi, düzensiz, söbemsi. Dipten, üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Alt bölümün üzerine, üçgene yakın bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüz; küt bir burundan, geriye doğru, uç kısma kadar keskin olmayan bir dönüşle, içbükey yükseltilmiş. Yüzeyi, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Her iki yan yüzden, belirgin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; geriye doğru, uç kısma kadar keskin olmayan bir dönüşle, içbükey yükseltilmiş. Yüzeyi, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Bir yan yüz, belirgin olmayan, diğer yan yüz, belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Bir yan yüz, düzensiz, diğer yan yüz, düz biçimlendirilmiş. Uç kısım, sivrileştirilmiş, baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Ön dip kısmı kırık ve üst bölüm restore edilmiş. Genel olarak kaba. Yoğun kopuntu izleri ve çatlaklar var. Yoğun tortu tabakaları oluşmuş. Olasılıkla hammaddenin yapısına bağlı olarak, dibin kırık kısmında, kızıl-kahverengi leke oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı, ince, kalın ve düzensiz çizgiler oluşturulmuş, tortu tabakalarına ve kopuntu izlerine bağlı olarak belirgin değiller.

Yükseklik: 4.5 cm **Genişlik:** 1.8 cm

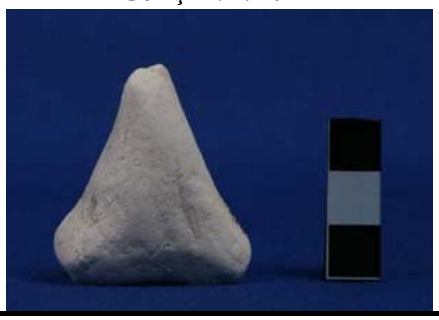

Katalog no: 273 **Buluntu yeri:** MT'00 19F 24.1 **Buluntu Grubu:** I
Çizim :2 **Evre:** - **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde düzleştirilmiş, yüzey dörtgenimsi. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü, dipten yuvarlağa yakın bir dönüşle öne doğru eğimli uzanarak keskin olmayan dönüşle arka tarafa doğru uç bölüme kadar devam etmekte, yüzey kısmen düzletilmiş. Ön yüzü dipten düzensiz kıvrımla geriye eğimli olarak uç bölüme kadar uzanmakta, yüzey bombeli. Ön yüzün yan yüzlerle birleştiği kısımda köşeler yuvarlatılmış. Her iki yan yüz de bombeli. Alt bölümün üzerine dörtgenimsi genel olarak uzun bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölümü hafif öne eğimli ve yuvarlağa yakın şekillendirilmiş. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu ve çatlaklar var. Yüzeyde kısmen tortu tabakası oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı oluşan izler yoğun aşınma nedeniyle belirgin değil.

Yükseklik: 5.3 cm **Genişlik:** 3 cm

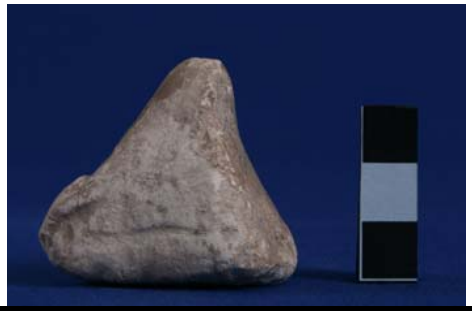

Katalog no: 280 **Buluntu yeri:** MT'01 23G 44.2 **Buluntu Grubu:** I
Çizim :7 **Evre:** K **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip kısmı içbükey şekillendirilmiş, üçgen kesitli. Dip kısmından üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka ve ön kısımları dip kısımdan başlayarak yuvarlağa yakın bir dönüşle içe doğru hafif bir eğim verilerek uç kısma kadar yükseltilmiş. Arka kısmın diple birleştiği kısmı kırık. Baş kısmı belirtilmemiş. Yan yüzden içe doğru bir eğim oluşturularak hafif sivriltilmiş uç kısmı ile bitirilmiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Yüzey aşınmaya bağlı kısmen pürüzsüz. Kopuntu izleri mevcut. Düzeltme amaçlı oluşturulmuş düzensiz, ince ve kalın izler görülmekte.

Yükseklik: : 4.1 cm **Genişlik:** 2.2 cm

Katalog no: 291 **Buluntu yeri:** MT'04 35R 43.9 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** II-IV **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, krem rengi.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde düzleştirilmiş, yüzeyi dörtgenimsi. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü, dipten sivriye yakın bir çıkıntı oluşturduktan sonra içbükey olarak öne doğru devam etmekte ve geriye eğimle uç bölüme kadar yükselmekte, yüzey hafif bombeli. Ön yüzü, dipten hafif kütleştirilmiş bir burun oluşturduktan sonra uç bölüme kadar geriye doğru eğimle yükselmekte. Her iki yan yüzle birleştiği kısımda keskin olmayan kenarlar oluşturulmuş ve yüzey hafif bombeli biçimlendirilmiş, düzensiz. Yan yüzlerden biri bombeli diğeri daha düz. Alt bölümün üzerine üçgen bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölümü düzleştirilmiş ve kısmen daha düz biçimlendirilmiş yan yüze doğru eğimli. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri ve çatlaklar var. Yoğun tortu tabakası oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Aşınma nedeniyle düzeltme amaçlı izler belirgin değil.
Yükseklik: 4 cm **Genişlik:** 2.3 cm

Katalog no: 298 **Buluntu yeri:** MT'04 35R 46.25 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** - **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, sarımsı- kahverengi.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde kısmen düzleştirilmiş, yüzey hafif bombeli, dörtgen. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü dipten küt bir burun oluşturup keskin olmayan bir dönüşle geriye eğimli olarak uç bölüme kadar devam etmekte. Yan yüzlerle birleştiği bölümlerde keskin olmayan kenarlar oluşturulmuş ve yüzeyi düzletilmiş. Ön yüzü ise; dipten dike yakın açıyla öne doğru eğimli yükseldikten sonra keskin bir dönüşle geriye eğimli hafif içbükey olarak uç bölüme kadar uzanmakta. Yüzey kırık. Bir yan yüz düzleştirilmiş diğeri ise hafif bombeli. Alt bölümün üzerine dörtgen bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölüm kütleştirilip yüzey yuvarlak bitirilmiş. Baş bölümü her iki yan yüzde belirgin olan, ön yüzün başlangıcına kadar devam eden ve ön ve arka yüzde oluşturulmamış genişçe oluklarla bitirilmiş. Her iki yan yüzde olukların altında bir yan yüzde üstteki oluğa paralel iki oluk daha açılmış. Paralel olmayan oluk dip bölüme doğru eğimli ve tüm yan yüz boyunca devam etmekte. Üstte bulunan oluklar ise; biri ön tarafa diğeri geriye eğimli olarak biçimlendirilmiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yoğun kopuntu izleri ve yer yer çatlaklar var. Yoğun tortu tabakası nedeniyle yüzey renginde koyulaşma görülmekte. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler aşınma ve tortu tabakasına bağlı olarak tüm yüzeyde belirgin değil.
Yükseklik: 3.05 cm **Genişlik:** 1.4 cm

Katalog no: 306 **Buluntu yeri:** MT’02 21F 127.1 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** III **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde kısmen düzleştirilmiş, yüzey hafif bombeli. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü dipten geriye eğimli kısa bir yükselmeden sonra yayvana yakın bir burun oluşturularak keskin olmayan bir dönüşle öne eğimle uç bölüme kadar devam etmekte. Yan yüzlerle birleştiği bölümlerde keskin olmayan kenarlar oluşturulmuş ve yüzeyi düzensiz. Ön yüzü ise; düzensiz olarak öne eğimli ve hafif keskin dönüşler yaptıktan sonra geriye eğimli olarak uç bölüme kadar uzanmakta. Yüzey düzeltilmeden bırakılmış. Bir yan yüz düzleştirilmiş diğeri ise hafif bombeli. Alt bölümün üzerine dörtgenimsi bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölüm bir yan yüze eğimli olarak düzleştirilip bitirilmiş. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Yoğun kopuntu izleri ve yer yer çatlaklar var. Tortu tabakası oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Olasılıkla hammaddenin bileşimine bağlı olarak yer yer sarımsı lekeler görülmekte. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler aşınmaya bağlı olarak tüm yüzeyde belirgin değil.

Yükseklik: 3.4 cm **Genişlik:** 1.2 cm

Katalog no: 332 / 02 **Buluntu yeri:** MT’02 23G 118.28 **Buluntu Grubu:** I
Çizim :2 **Evre:** II-III **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde düzleştirilmiş, yüzeyi üçgen, düzenli. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü, dipten sivriye yakın bir dönüşle ön tarafa eğimli olarak yükseltilip keskin bir kıvrım yaparak geriye doğru düz şekilde uç bölüme kadar devam etmekte. Yüzeyi çok hafif bombeli. Her iki yan yüzle keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüz ise; yine dipten sivri bir dönüşle başlanıp uç bölüme kadar geriye eğimli bir açıyla orta kısmında içbükeyleşerek yükselmekte. Dipten keskin başlayan uç bölüme doğru bu keskinliğini yitiren bir sırt oluşturulmuş. Yan yüzler hafif bombeli hale getirilmiş. Alt bölümün üzerine dörtgenimsi bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölümü küt bitirilmiş. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri var. Tortu tabakası oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler görülmekte. Parçanın ön ve arka yüzünde yine düzeltme amaçlı dikine doğru uzanan sığ oluklar yapılmış.

Yükseklik: 1.9 cm **Genişlik:** 0.9 cm

Katalog no: 333 **Buluntu yeri:** MT'02 23G 120.1 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** III **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturtulacak şekilde kısmen düzleştirilmiş, içbükey, yüzey üçgenimsi. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü dipten arka tarafa doğru eğimle yükselerek yuvarlağa yakın bir dönüşle bir burun oluşturarak, keskin olmayan bir dönüşle ön tarafa doğru eğimli yükseltilip ,yine hafif bir dönüşle dike yakın ön tarafa doğru eğimle uç bölüme kadar yükselmekte. Ön tarafı dipten yuvarlağa yakın bir dönüşle burun oluşturulup keskin olmayan bir dönüle arka tarafa doğru eğimli olarak düz bir şekilde uç bölüme kadar yükseltilmiş. Ön yüzü bombeli hale getirilmiş. Her iki yan yüzde bombeli. Alt bölümün üzerine üçgen bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölümü ön taraftan keskin olmayan bir dönüşle arka taraftan keskin bir dönüşle hafif sivri ye yakın kütleştirilmiş. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yoğun kopuntu izleri ve yer yer tortu tabakası oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı oluşmuş ince, kalın ve düzensiz çizgiler mevcut.

Yükseklik: 1.9 cm **Genişlik:** 1 cm

Katalog no: 334 / 02 **Buluntu yeri:** MT'02 23G 118.17 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:**II-III **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, açık gri.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir yere oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiş ve yüzeyi üçgen. Dibin arka bölümünün ortası hafif çıkıntılı hale getirilmiş, ön tarafı sivriltilerek uç bölümü kıvrılmış. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Parçanın arka yüzü dipten ön tarafa hafif bir eğimle yükseltilmeye başlanmış ve belirgin olmayan hafif bir burunla dike yakın açı ile uç bölüme kadar yine öne doğru eğimle devam etmekte. Ön yüzü, sivriltilen dip bölümünden, arkaya doğru eğimli olarak yükseltilip bir burun oluşturmuş ve keskin olmayan bir kıvrımla yine arkaya doğru daha dike yakın açıyla uç bölüme kadar yükseltilmiş. Ön yüzde, olasılıkla aşındığı için belirsiz ve düzensiz bir sırt oluşmuş. Her iki yan yüzde hafif bombeli hale getirilmiş. Alt bölüm üzerine dörtgene yakın bir bölüm daha oluşturulmuş. Uç bölüm her iki yandan dönüşlerle düzleştirilip sonrasında küçük çentiklerle yan doğru eğimli hale getirilmiş. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri ve çatlaklar var. Yüzeyde yer yer tortu tabakası oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitmiş. Düzeltme amaçlı düzensiz, ince, kalın, yatay ve dikey çizgiler oluşmuş. Parçanın yarıya yakın bölümünü kaplayan benzer lekeler görülmekte. Uç bölümde lekenin yoğunluğu artmakta.

Yükseklik: 2.9 cm **Genişlik:** 1.65 cm

Katalog no: 334 / 04 **Buluntu yeri:** MT'04 35R 56.10 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** III-IV **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, gri.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmemiş, yüzeyi, düzensiz dörtgen biçimli. Dipten, üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüz; dik bir şekilde, uç kısma kadar yükseltilmiş. Yüzeyi, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Her iki yan yüzden belirgin ve keskin kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; küte yakın, düzensiz bir burundan, geriye doğru, uç kısma kadar yükseltilmiş. Yüzeyi, düzensiz. Bir yan yüzden, belirgin, diğer yan yüzden, belirgin ve keskin kenarlarla ayrılmış. Bir yan yüz, diğer yan yüz, düze yakın biçimlendirilmiş. Uç kısmı düze yakın biçimlendirilmiş, baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Yer yer kopuntu izleri var ve çatlaklar var. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Yan yüzlerdeki düz yüzeyler, hammaddenin doğal biçimi kullanılarak elde edilmiş olabilir. Düzeltme amaçlı, ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş ancak kopuntu izlerine ve aşınmaya bağlı olarak belirgin değiller. Her iki yan yüzü ayıran kenarlar, açılan çentiklerle daha belirgin hale getirilmiş. Arka yüzde, enine doğru iki farklı kenardan birbirine paralel, iki oluk açılmış ancak her iki oluk da yüzeyi tamamen kesmeden bitirilmiş.

Yükseklik: 3.3 cm **Genişlik:** 1.35 cm

Katalog no: 336 **Buluntu yeri:** MT'04 35R 54.14 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** III **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde kısmen düzleştirilmiş. Dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Alt bölümün üzerine dörtgene yakın bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüz; dipten yayvan bir dönüşle arkaya doğru uç kısma kadar düzensiz yükseltilmiş. Her iki yan yüzden belirgin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; küt bir burundan arkaya doğru uç kısma kadar düzensiz yükseltilmiş. Her iki yan yüzden belirgin olmayan kenarlarla ayrılmış. Uç kısım hafif sivrileştirilmiş, baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Yer yer kopuntu izleri var. Yoğun tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş. Ancak aşınma ve tortu tabakalarına bağlı olarak belirgin değiller.

Yükseklik: 2.1 cm **Genişlik:** 1.6 cm

Katalog no: 344 **Buluntu yeri:** MT’00 21F 68.5 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** III **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgene yakın formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde kısmen düzleştirilmemiş, yüzeyi, düzensiz, dörtgenimsi. Dipten, üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Alt bölümün üzerine, üçgene yakın silindirik bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüz; uç kısma kadar dike yakın, dışbükey yükseltilmiş. Yüzeyi, düzensiz. Her iki yan yüzden belirgin kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; küt bir burundan, geriye doğru, uç kısma kadar yükseltilmiş. Yüzeyi, düzensiz. Her iki yan yüzden belirgin olmayan kenarlarla ayrılmış. İki yan yüz de düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Uç kısmı kütleştirilmiş, baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yoğun kopuntu izleri var ve yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Olasılıkla hammaddenin bileşimine bağlı olarak, küçük, açık kahverengi-sarı lekeler oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı, ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş.

Yükseklik: 2.55 cm **Genişlik:** 2.4 cm

Katalog no: 346 **Buluntu yeri:** MT’04 35R 55.7 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** IIB-IIC **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde düzleştirilmiş, yüzey dörtgenimsi. Dibin bir yan yüz bölümü sivriltilmiş. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü, dipten hafif bir dönüşle uç bölüme kadar dik olarak yükselmekte. Her iki yan yüzden keskin olmayan kenarlarla ayrılmış ve düzleştirilmiş. Ön yüz dipten olasılıkla yayvan bir dönüşle geriye doğru eğimli olarak hafif bombeli biçimde uç bölüme uzanmakta. Orta bölümde keskin olmayan belirgin bir sırt oluşturulmuş. Her iki yan yüz hafif bombeli ve birbirlerine eğimli bir şekilde yükseltilmiş. Alt bölümün üzerine dörtgen bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölüm düzletilmiş. Baş bölümü bir yan yüzde açılan derin ve genişçe bir olukla betimlenmiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Yoğun kopuntu izleri ve tortu tabakası oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı yapılmış çizgiler yoğun aşınma ve tortu tabakası nedeniyle belirgin değil.

Yükseklik: 3.3 cm **Genişlik:** 1.6 cm

Katalog no: 348 **Buluntu yeri:** MT’02 21F 128.8 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** IV **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Dörtgene yakın formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde kısmen düzleştirilmiş. Dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Alt bölümün üzerine, üçgen bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüz, küt bir çıkıntı oluşturulup, geriye doğru uç kısma kadar keskin bir dönüşle içbükey olarak yükseltilmiş. Yüzeyi düzensiz. Her iki yan yüzden, belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüz, küte, yüksek bir burundan, keskin bir dönüşle, geriye doğru, uç kısma kadar yükseltilmiş. Yüzey, kısmen düzleştirilmiş, düzensiz. Her iki yan yüzden belirgin olmayan kenarlarla ayrılmış. Her iki yan yüz de, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Uç kısmı hafif sivrileştirilmiş, baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yoğun kopuntu izleri ve yer yer çatlaklar var. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı, ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş. Olasılıkla hammaddenin bileşimine bağlı olarak, bir yan yüzde, sarımsı-açık kahverengi lekeler oluşmuş.

Yükseklik: 3.05 cm **Genişlik:** 1.65 cm

Katalog no: 349	**Buluntu yeri:** MT’02 23G 118.25	**Buluntu Grubu:** I
Çizim :8	**Evre:**II-III	**Biçim Grubu:** I.a

Hammadde ve renk: Kireçtaşı, krem rengi.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde kısmen düzleştirilmiş, yüzey üçgenimsi, bombeli. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arak yüzü, dipten yuvarlak bir dönüşle uç bölüme kadar öne eğimli olarak devam etmekte. Her iki yan yüzden keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüz ise, dipten yine yuvarlağa yakın bir dönüşle geriye doğru eğimli olarak uç bölüme kadar uzanmakta. Uç bölümden dip bölümüne doğru uzanan bombeli bir sırt oluşturulmuş. Yan yüzlerden biri bombeli biçimlendirilmiş. Uç bölümü küt bitirilmiş. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Yoğun kopuntu izleri ve yer yer çatlaklar var. Yüzeyde yoğun tortu tabakası oluşmuş. Bir yan yüzde turuncumsu bir leke görülmekte. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler ile yine düzeltme amaçlı olduğunu düşündüren çentikler açılmış.

Yükseklik: 5 cm **Genişlik:** 2.5 cm

Katalog no: 353 **Buluntu yeri:** MT'02 23G 118.21 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** II-III **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, krem rengi.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir yere oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiş, yüzey üçgen. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü, dipten ön tarafa eğimli olarak düz bir şekilde yükselerek keskin bir dönüş yaparak arka tarafa doğru yine eğim yapıp olasılıkla uç bölüme kadar devam etmekte. Uç bölümü kırık. Ön yüzü, dipten ön tarafa doğru kısa eğimli bir yükselişten sonra keskin bir dönüş yapıp arkaya doğru uç bölüme kadar devam etmekte. Ön yüzde, üst yüzeyi kısmen düzleştirilmiş, olasılıkla uç bölüme kadar devam eden bir sırt oluşturulmuş. Yan yüzlerden biri düzleştirilip diğeri hafif bombeli biçimlendirilmiş. Alt bölüm üzerine dörtgene yakın bir bölüm daha oluşturulmuş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Parça tüm değil. Kopuntu ve yoğun tortu tabakası oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitmiş. Düzeltme amaçlı oluşmuş ince, kalın düzensiz izler mevcut.

Yükseklik: 3.55 cm **Genişlik:** 2 cm

Katalog no: 359 **Buluntu yeri:** MT'04 35R 56.5 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** III **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, bej.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiş, yüzeyi dörtgen. Dipten, üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Alt bölümün üzerine dörtgenimsi bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüz; geriye doğru, kırık kısma kadar, hafif içbükey yükseltilmiş. Yüzey, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Her iki yan yüzden belirgin ve keskin kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; sivri bir burundan, geriye doğru, kırık kısma kadar yükseltilmiş. Yüzeyi, düze yakın biçimlendirilmiş. Her iki yan yüzden, belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Bir yan yüz bombeli, diğer yan yüz düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz.
Yüzey işlemleri: Uç kısım kırık. Genel olarak özenli. Yoğun kopuntu izleri ve yer yer çatlaklar var. Yoğun tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı, ince kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş, olasılıkla kopuntu yüzeyleri ve aşınmaya bağlı olarak belirgin değiller. Ön yüzün dip kısmındaki burun, açılan çentiklerle biçimlendirilmiş.

Yükseklik: 3.9 cm **Genişlik:** 1.8 cm

Katalog no: 367 **Buluntu yeri:** MT'04 34R 70.2 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** IIB-IIC **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, gri.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde kısmen düzleştirilmiş, düzensiz. Dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Alt bölümün üzerine üçgen bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüz; dipten oluşturulan küt bir çıkıntıdan keskin olmayan bir dönüşle, arkaya doğru uç kısma kadar yükseltilmiş. Yüzey düze yakın, düzenli. Her iki yan yüzden ayrımı belirgin değil. Ön yüz; dipten arkaya doğru uç kısma kadar yükseltilmiş. Yüzey düzleştirilmiş, düzenli. Her iki yan yüzden belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Her iki yan yüzde de belirgin sırt oluşturulmuş. Uç kısmı sivrileştirilmiş, baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri var ve yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş. Ön yüzün dip kısmında açılan bir çentikle orta kısım çukurlaştırılmış.

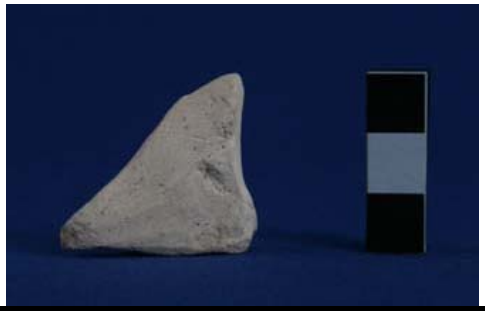
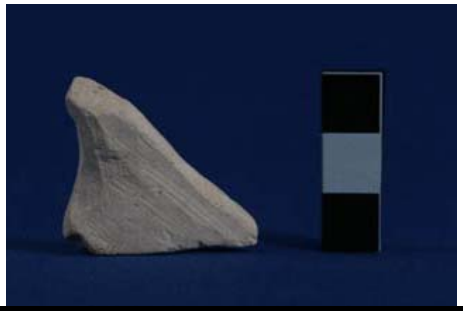
Yükseklik: 1.95 cm **Genişlik:** 1.55 cm

Katalog no: 376 **Buluntu yeri:** MT'01 21F 104.2 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** III **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir yere oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiş ve yüzeyi üçgen. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Dibin ön uç bölümü sivriltilmiş. Parçanın arka yüzü, olasılıkla dipten başlayarak küçük bir çıkıntı oluşturup; dike yakın, hafif öne doğru dışbükey açıyla uç bölüme kadar devam etmekte. Arka yüz düzenli değil. Ön yüzü, dipten dik, kısa bir yükselmeyle oluşturulan çıkıntıdan arkaya doğru eğimli, hafif içbükey olarak yükseltilip; uç bölüme doğru keskin bir dönüşle yine arkaya doğru daha eğimli olarak uç bölüme kadar yükseltilmiş. Ön yüzde, keskin dönüş yapan yere kadar düzensiz bir sırt oluşturulmuş. Her iki yan yüzde kısmen düzleştirilmiş. Altbölümün üzerine dörtgene yakın biçimli bir bölüm daha oluşturulmuş. Uç bölüm sivriltilerek üçgen formda biçimlendirilmiş. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Dip bölümün arka uç bölümü kırık. Yer yer tortu tabakaları ile kopuntu izleri görülmekte. Yüzeyin kaba işlemi bitmiş. Düzeltme amaçlı düzensiz, ince ve kalın çizgiler mevcut.

Yükseklik: 2.95 cm **Genişlik:** 1.25 cm

Katalog no: 381 **Buluntu yeri:** MT’02 21F 128.14 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** IV **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip kısmı bir düzleme oturtulacak şekilde kısmen düzletilmiş, dörtgen kesitli. Dip kısmından üst kısma doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka kısım dipten yuvarlağa yakın bir dönüşle başlatılıp ve dik açıyla yükselerek dışa doğru hafif eğimle uç kısma kadar uzanarak devam etmekte. Ön yüz, dipten düz bir eğimle uç kısma kadar yükseltilmiş. Yan yüzler kısmen düzletilmiş. Alt kısmın üzerinde dörtgen kesitli uzun bir bölüm oluşturulmuş. Baş kısmı belirtilmemiş. Uç kısım düzleştirilip; küt bitirilmiş.
Yüzey işlemleri: Kabaca düzletilmiş, yüzey pürüzlü. Kopuntu izleri ve çatlaklar mevcut. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş ve aşınmalar görülmekte. Düzeltme amaçlı oluşturulmuş ince izler var.

Yükseklik: : 4.65 cm **Genişlik:** 2.3 cm

Katalog no: 382 **Buluntu yeri:** MT’02 21F 128.19 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** IV **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Olasılıkla üçgen formda biçimlendirilmiş. Ön taraf alt bölümü kırık. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde kısmen düzleştirilmiş, yüzeyi düzensiz ve olasılıkla dörtgen. Arka yüzü dipten keskin olmayan bir dönüşle içbükey olarak uç bölüme kadar yükseltilmiş. Ön tarafa eğimli başlayıp uç bölüme doğru arkaya eğimli bitirilmiş. Arka yüzey düzensiz. Ön yüzü olasılıkla dipten bir burun oluşturulup daha sonra keskin bir dönüşle arka tarafa eğimli olarak uç bölüme kadar yükseltilmiş. Ön yüzde bombeli bir sırt oluşturulmuş. Sırtın orta bölümünden uç tarafa doğru yayvanlaşan bir çıkıntı yapılmış. Sırtın yüzeyi kısmen düzleştirilmiş, düzensiz. Yan yüzlerden biri düzleştirilip belirgin olmayacak şekilde enine doğru kavisli biçimlendirilmiş. Diğer yan yüz bombeli ve yüzeyi düzensiz. Alt bölümün üzerine dörtgen bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölümü düzleştirilmiş, yüzeyi yuvarlağa yakın. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Parça kırık. Yoğun kopuntu izleri ve tortu tabakası oluşmuş. Olasılıkla hammaddenin bileşimine bağlı olarak yer yer sarı-kahverengi lekeler oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler oluşmuş.

Yükseklik: 6.1 cm **Genişlik:** 3.4 cm

Katalog no: 383 **Buluntu yeri:** MT’02 21F 128.15 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** IV **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, kirli beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde kısmen düzleştirilmiş, yüzeyi düzensiz, üçgen biçimli. Dipten, üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüz; dik bir şekilde, uç kısma kadar yükseltilmiş. Yüzeyi, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Her iki yan yüzden belirgin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; küt bir burundan, geriye doğru, uç kısma kadar yükseltilmiş. Yüzeyi, hafif bombeli, düzensiz. Bir yan yüzden belirgin olmayan, diğer yan yüzden, belirgin kenarlarla ayrılmış. Bir yan yüz bombeli, diğer yan yüz, düze yakın bombeli biçimlendirilmiş.. Uç kısmı küte yakın biçimlendirilmiş, baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Yoğun kopuntu izleri ve yer yer çatlaklar var. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı, ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş ancak olasılıkla kopuntu izleri ve aşınmaya bağlı olarak bağlı olarak belirgin değiller.

Yükseklik: 4.9 cm **Genişlik:** 2.8 cm

Katalog no: 385 **Buluntu yeri:** MT’04 35R 56.7 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** III-IV **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Dörtgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde düzleştirilmiş, yüzey yuvarlatılmış. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüz, dipten dik olarak yükseltilip keskin olmayan bir kıvrımla geriye doğru eğimle uç bölüme kadar devam etmekte. Her iki yan yüzle birleştiği kısımlarda keskin olmayan kenarlar oluşturulmuş. Yüzey düzletilmiş, hafif bombeli. Ön yüzü, dipten öne doğru eğimle keskin bir dönüş yapıp geriye eğimli olarak hafif içbükey açıyla uç bölüme kadar uzamakta. Alt bölümün üzerine dörtgen bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölümü iki yan yüz arasında eğimli düzletilmiş. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri ve çatlaklar var. Tortu tabakası oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler görülmekte.

Yükseklik: 2.5 cm **Genişlik:** 1.3 cm

Katalog no: 396 **Buluntu yeri:** MT'02 23G 118.36 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** II-III **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, krem rengi.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde düzleştirilmiş ve yüzeyi yuvarlağa yakın üçgenimsi. Arka yüzü, dipten dike yakın açıyla ön tarafa eğimli yükselip keskin olmayan bir dönüşle öne doğru devam etmekte. Uç bölümü kırık. Dipten dönüş yapan yüz düzensiz. Ön yüzü olasılıkla dipten yuvarlak bir dönüşle mevcut uç bölüme kadar geriye doğru yükselmekte. Dip ön bölümünde yoğun kopuntular var. Ön yüz düze yakın her iki yan yüz ise bombeli. Alt bölümün üzerine dörtgenimsi olasılıkla uzunca ve ince bir bölüm oluşturulmuş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Parça kırık. Yoğun kopuntu izleri var ve yer yer tortu tabakası oluşmuş. Olasılıkla hammaddenin bileşimine bağlı olarak kahverengi lekeler görülmekte. Yüzeyin kaba işlemi kısmen bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler mevcut ve aşınmaya bağlı olarak bu izler tüm yüzeyde belirgin değil.
Yükseklik: 5.15 cm **Genişlik:** 3.4 cm

Katalog no: 406 **Buluntu yeri:** MT'02 21D 17.19 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** K **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, bej.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde kısmen düzleştirilmiş, yüzeyi düzensiz, söbemsi. Dipten, üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Alt bölümün üzerine üçgen bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüz; sivriye yakın bir burun burundan, öne doğru, uç bölüme kadar yükseltilmiş. Yüzeyi düze yakın biçimlendirilmiş. Bir yan yüzden belirgin olmayan, diğer yan yüzden, belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; küte yakın, düzensiz bir burundan, geriye doğru yükseltilip, yine küt bir burun oluşturarak uç kısma kadar yükseltilip, bitirilmiş. Yüzeyi düzensiz. Her iki yan yüzden, belirgin olmayan kenarlarla ayrılmış. Her iki yan yüz de düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Bir yan yüzde küte yakın bir burun oluşturulmuş. Uç kısım, sivrileştirilmiş, baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Yoğun kopuntu izleri var ve yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı, ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş, olasılıkla kopuntu izlerine ve aşınmaya bağlı olarak belirgin değiller.
Yükseklik: 5.2 cm **Genişlik:** 3 cm

Katalog no: 411 **Buluntu yeri:** MT'04 35R 58.9 **Buluntu Grubu:** I
Çizim :7 **Evre:** IV-V **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, krem rengi.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde kısmen düzleştirilmiş, yüzey üçgenimsi. Dibin arka ve bir yan bölümü sivriltilmiş. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü dipten sivri bir çıkıntı oluşturarak keskin olmayan bir dönüş yapıp ön tarafa eğimli olarak uç bölüme kadar devam etmekte. Yan yüzlerle birleştiği kısımlarda keskin olmayan kenarlar oluşturulmuş. Yüzey düzensiz. Ön yüzü, dipten geriye eğimli olarak hafif bombeli kısa bir yükselmeden sonra keskin olmayan bir kıvrımla uç bölüme uzanmakta. Yan yüzlerle birleştiği kısımlarda kabaca keskin hatlı kenarlar oluşturmuş. Yüzey düzensiz ve içe kavisli. Her iki yan yüzde hafif bombeli ve içbükey. Alt bölümün üzerine üçgen bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölüm küt bitirilmiş. Arka ve ön yüzlerden oluşturulan keskin dönüşlerle oluşan küçük çıkıntı ile olasılıkla baş bölüm betimlenmiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Yer yer kopuntu izleri ve çatlaklar var. Tortu tabakası oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler aşınma ve tortu tabakası nedeniyle tüm yüzeyde belirgin değil.

Yükseklik: 4.05 cm **Genişlik:** 2.05 cm

Katalog no: 412 **Buluntu yeri:** MT'04 35R 59.1 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** III **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, bej.
Biçimlendirme: Üçgene yakın formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde kısmen düzleştirilmemiş, yüzeyi, düzensiz, söbemsi. Dipten, üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Alt bölümün üzerine, üçgen bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüz; küt bir burundan, öne doğru, uç kısma kadar keskin olmayan bir dönüşle içbükey yükseltilmiş. Yüzeyi, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Bir yan yüzden belirgin olmayan, diğer yan yüzden, belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; küte yakın, düzensiz bir burundan, geriye doğru, uç kısma kadar, keskin olmayan bir dönüşle içbükey yükseltilmiş. Yüzeyi, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Her iki yan yüzden belirgin olmayan kenarlarla ayrılmış. İki yan yüz de düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Uç kısmı sivrileştirilmiş, baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri ve çatlaklar var. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı, ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş.

Yükseklik: 2.5 cm **Genişlik:** 1.75 cm

Katalog no: 416 **Buluntu yeri:** MT'02 23G 118.35 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** II-III **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, krem rengi.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde kısmen düzleştirilmiş, yüzey dörtgen. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü dipten geriye eğimli kısa bir yükselmeden sonra keskin bir dönüşle öne eğimle hafif içbükey olarak uç bölüme kadar devam etmekte. Yüzey düzensiz ve ortaya doğru oluşturulan bir sırtla, dönüş yapan ikinci bir yüzey oluşturulmuş. Ön yüzü ise; dipten dik bir açıyla kısa bir yükselmeden sonra keskin bir dönüşle köşe oluşturduktan sonra geriye eğimli olarak uç bölüme kadar uzanmakta. Yan yüzlerle birleştiği kısımda bir yüzeyde daha belirgin olan kenarlar oluşmuş. Bir yan yüz diğer yüz eğimli yükselmiş, diğeri ise hafif bombeli. Alt bölümün üzerine kısa üçgen bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölüm küt bitirilmiş. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Yoğun kopuntu izleri ve yer yer tortu tabakası var. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler mevcut.

Yükseklik: 2.8 cm **Genişlik:** 1.6 cm

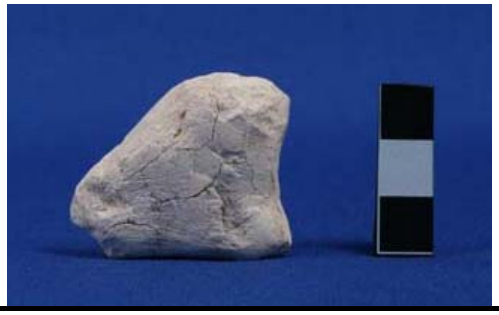
Katalog no: 417 **Buluntu yeri:** MT'02 35R 58.1 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** IV-V **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, gri.
Biçimlendirme: Üçgene yakın formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmemiş, yüzeyi, dörtgen biçimli. Dipten, üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Alt bölümün üzerine, dörtgenimsi bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüz; küte yakın, belirgin olmayan bir burundan, geriye doğru, uç kısma kadar keskin olmayan bir dönüşle içbükey yükseltilmiş. Yüzeyi, düze yakın biçimlendirilmiş. Her iki yan yüzden de belirgin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; küt bir burundan, geriye doğru, uç kısma kadar, keskin olmayan bir dönüşle içbükey yükseltilmiş. Yüzeyi, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Her iki yan yüzden belirgin olmayan kenarlarla ayrılmış. İki yan yüz de düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Uç kısmı küte yakın biçimlendirilmiş, baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri ve yoğun çatlaklar var. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı, ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş.

Yükseklik: 3.4 cm **Genişlik:** 3.1 cm

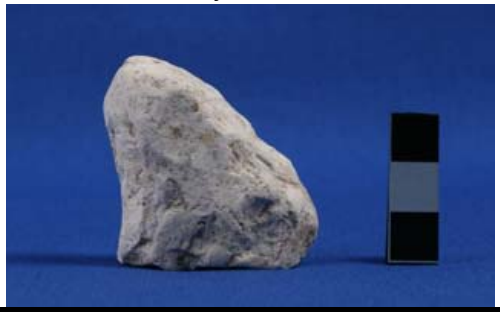
Katalog no: 433 **Buluntu yeri:** MT'02 23G 122.2 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** III **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, kirli beyazımsı.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde düzleştirilmiş ve yüzeyi olasılıkla üçgen. Ön uç bölümü kırık. Dibin arka bölümü geriye doğru eğimli. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü, dipten ön tarafa doğru içbükey olarak olasılıkla uç bölüme kadar devam etmekte. Ön yüz olasılıkla dipten bombeli bir burun oluşturup; keskin olmayan dönüşle arka tarafa eğimli olarak uç bölüme kadar yükselmekte. Ön yüzde, burundan uç bölüme kadar bir sırt oluşturulmuş. Yan yüzlerden biri diğerine göre daha eğimli diğeri ise; dip bölümde oluşturulan bir çıkıntı üzerinden düz hale getirilmiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Parça tüm değil. Yer yer kopuntu ve çatlaklar var. Tortu tabakası oluşmuş. Olasılıkla hammaddenin bileşimine bağlı olarak parçanın yüzeyinde yer yer sarı-kahverengi lekeler oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler görülmekte.

Yükseklik: 3.3 cm **Genişlik:** 2.2 cm

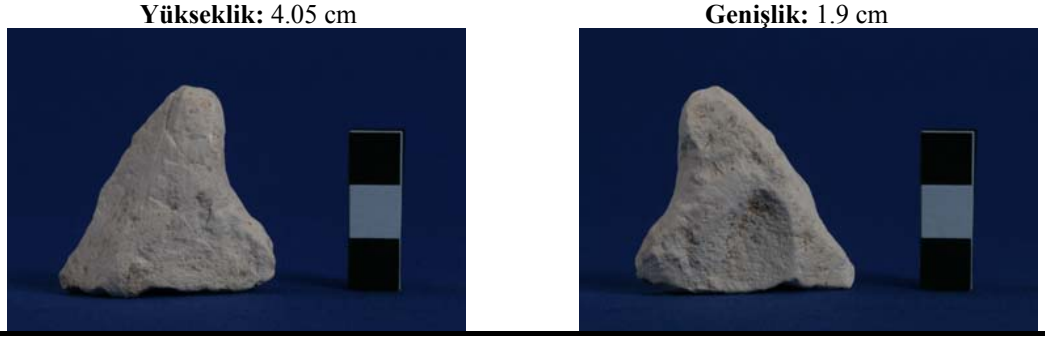

Katalog no: 434 **Buluntu yeri:** MT'02 21F 128.22 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** IV **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir yere oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiş ve yüzey dörtgenimsi. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü dipten uç bölüme kadar içbükey bir şekilde arka tarafa eğimli olarak yükselmekte ve yüzey düzensiz. Ön yüzü, dipten ön tarafa eğimli olarak yükselerek, yuvarlağa yakın bir dönüşle çıkıntı oluşturup; düzensiz, dışbükey açıyla uç bölüme kadar devam etmekte. Ön yüzde düzensiz bir sırt oluşturulmuş. Yan yüzlerden biri düze yakın hafif bombeli. Diğer yan yüz ise, düzensiz. Alt bölümün üzerine üçgen bir bölüm daha oluşturulmuş. Uç bölümü arka yüzden keskin olarak ön tarafa eğimli,ön yüzden ise keskin olmayan arka tarafa dönüşlerle sivriltilmiş. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Yoğun tortu tabakaları oluşan yüzeyde kopuntu izleri de mevcut. Yüzeyin kaba işlemi olasılıkla bitmemiş. Parçanın yüzeyinde yer yer düzeltme amaçlı ince, kalın düzensiz çizgiler görülmekte**.**

Yükseklik: 4.2 cm **Genişlik:** 2 cm

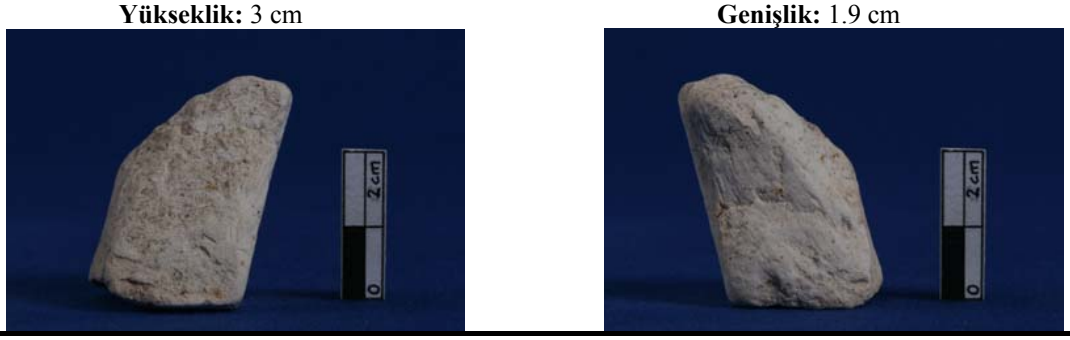
Katalog no: 435 **Buluntu yeri:** MT'02 23G 122.7 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** III **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturtulacak şekilde kısmen düzleştirilmiş ve yüzey çokgen. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü, dipten arka tarafa doğru eğimle başlanıp yarım daireye yakın oluşturulmuş burundan, ön tarafa doğru keskin olmayan bir dönüşle uç bölüme kadar yükseltilmiş. Ön yüzü, dipten arka tarafa eğimli olarak düzensiz bir şekilde uç bölüme kadar devam etmekte. Ön yüzde düzensiz bir sırt oluşturulmuş. Yan taraflardan biri bombeli diğeri ise; düze yakın. Alt bölümün üzerine üçgen bir bölüm daha oluşturulmuş. Uç bölümü, parçanın tüm yüzeylerinden hafif dönüşlerle kütleştirilmiş. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Oldukça yoğun kopuntu izleri var. Yer yer tortu tabakası oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi kısmen bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler görülmekte.

Yükseklik: 4.05 cm **Genişlik:** 1.9 cm

Katalog no: 436 **Buluntu yeri:** MT'02 21F 128.20 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** IV **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, krem rengi.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde kısmen düzleştirilmiş, yüzey dörtgen. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü, dipten arkaya doğru eğimli olarak uç kısma kadar düz bir şekilde yükselmekte. Bir yan yüzle birleştiği bölümde kısmen keskin bir kenar oluşturulmuş, diğer yan yüzde ise düzensiz bir kenar oluşturulmuş. Ön yüzü, dipten arkaya doğru eğimle hafif bombeli yükselip keskin olmayan bir dönüşle uç bölüme kadar uzanmakta. Alt bölüm üzerinde dörtgen bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölümü kısmen düzleştirilmiş. Baş bölüm betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Yer yer kopuntu izleri var ve tortu tabakası oluşmuş. Olasılıkla hammaddenin bileşimine bağlı olarak yer yer sarımsı-kahverengi lekeler görülmekte. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler mevcut.

Yükseklik: 3 cm **Genişlik:** 1.9 cm

Katalog no: 437 **Buluntu yeri:** MT’02 21F 128.34 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** IV **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde düzleştirilmiş ve yüzeyi üçgen. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü dipten geriye doğru yükselerek hafif sivri çıkıntıdan keskin olmayan bir dönüşle içbükey olarak uç bölüme kadar uzanmakta. Uç bölüm kırık. Ön yüzü dipten yuvarlağa yakın hafif sivri bir dönüşle uç bölüme doğru geriye eğimli olarak yükseltilmiş. Ön yüzde keskin bir sırt oluşturulmuş ve yüzeyi kabaca düzletilmiş. Yan yüzler ön yüzdeki sırta doğru bombeli biçimlendirilmiş. Alt bölümün üzerine dörtgenimsi görece ince ve uzun bir bölüm oluşturulmuş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Parça kırık. Yer yer kopuntu izleri var ve tortu tabakası oluşmuş. Olasılıkla hammaddenin bileşimine bağlı olarak yüzeyde sarı-kahverengimsi lekeler görülmekte. Yüzeyin kaba işlemi kısmen bitirilmiş. Düzeltme amaçlı izler aşınmaya bağlı olarak tüm yüzeyde belirgin olmasa da ince, kalın ve düzensiz çizgiler yer yer belirgin.
Yükseklik: 4.6 cm **Genişlik:** 1.3 cm

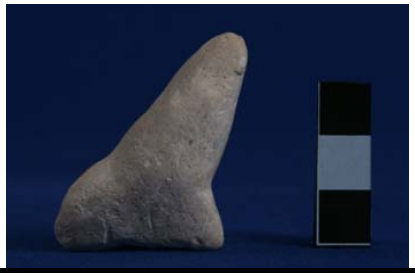
Katalog no: 439 **Buluntu yeri:** MT’00 18G 93.1 **Buluntu Grubu:** I
Çizim :6 **Evre:** IIB-IIC **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde, kısmen düzleştirilmiş, yüzeyi; içbükey. Dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Alt bölümün üzerine, dörtgen bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüz; arkaya doğru, uç kısma kadar düze yakın içbükey yükseltilmiş. Yüzeyi, düze yakın hale getirilmiş, düzensiz. Her iki yan yüzden belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; küt bir burundan, arkaya doğru, uç kısma kadar keskin olmayan bir dönüşle içbükey yükseltilmiş. Yüzeyi, düze yakın bombeli, düzensiz. Her iki yan yüzden, belirgin olmayan kenarlarla ayrılmış. Her iki yan yüz de, düze yakın bombeli hale getirilmiş, bir yan yüz düzensiz. Uç kısmı kütleştirilmiş, baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri ve çatlaklar var. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Olasılıkla hammaddenin bileşimine bağlı olarak yer yer kızıl-açık kahverengi lekeler oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı, ince kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş. Ön alt bölümde oluşturulan küt burun, bir yan yüzde, dip kısmın kıvrım yaptığı yerde açılan ve düzeltme izlerine oranla daha derin üç çizik ile belirgin hale getirilmiş. Uç kısmın yüzeyi, açılan küçük çentiklerle kütleştirilmiş ve yüzey pürüzlü hale getirilmiş.
Yükseklik: 2.85 cm **Genişlik:** 1.5 cm

Katalog no: 443 **Buluntu yeri:** MT’00 19F 35.18 **Buluntu Grubu:** I
Çizim :2 **Evre:** IID **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde kısmen düzleştirilmiş, yüzeyi içbükey, üçgen biçimli. Dipten, üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Alt bölümün üzerine üçgen bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüz; geriye doğru, uç kısma kadar keskin bir dönüşle içbükey yükseltilmiş. Yüzeyi, düze yakın biçimlendirilmiş. Her iki yan yüzden belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; sivriye yakın bir burundan, geriye doğru, uç kısma kadar yükseltilmiş. Yüzeyi düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Her iki yan yüzden, belirgin olmayan kenarlarla ayrılmış. Bir yan yüz, bombeli, diğer yan yüz, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Uç kısmı hafif düzleştirilmiş, baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri var ve yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Olasılıkla hammaddenin bileşimine bağlı olarak, arka ve ön yüzde, sarıya yakın küçük lekeler oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı, ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş.

Yükseklik: 3.9 cm **Genişlik:** 1.6 cm

Katalog no: 458 **Buluntu yeri:** MT’00 19F 35.13 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** IID **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, kirli beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde kısmen düzleştirilmiş, yüzeyi, içbükey, olasılıkla dörtgen biçimlendirilmiş. Dipten, üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Olasılıkla, alt bölümün üzerine, dörtgenimsi bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüz; geriye doğru, kırık kısma kadar, keskin olmayan bir dönüşle içbükey yükseltilmiş. Yüzey, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Bir yan yüzden belirgin, diğer yan yüzden, belirgin ve keskin kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; kırık kısımdan, geriye doğru, diğer kırık kısma kadar, keskin olmayan bir dönüşle, içbükey yükseltilmiş. Yüzey, belirgin olmayan bir sırtla, bombeli hale getirilmiş. Bir yan yüzden, belirgin olmayan, diğer yan yüzden, belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Her iki yan yüz de düzensiz.
Yüzey işlemleri: Uç kısım ve alt bölümün ön yüzü kırık. Genel olarak özenli. Yer yer yoğun kopuntu izleri var ve yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Olasılıkla hammaddenin bileşimine bağlı olarak, bir yan yüzde kızıl leke oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı, ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş.

Yükseklik: 1.75 cm **Genişlik:** 1.5 cm

Katalog no: 487 **Buluntu yeri:** MT'04 35R 61.1 **Buluntu Grubu:** I

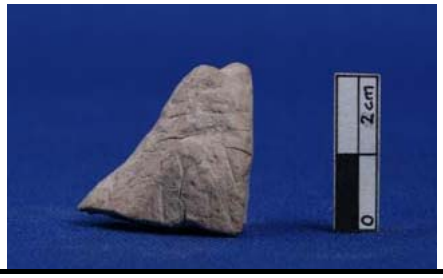
Çizim : **Evre: -** **Biçim Grubu:** I.a

Hammadde ve renk: Kireçtaşı, bej.

Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir yere oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiş ve yüzey üçgenimsi. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü dipten dik bir açıyla uç bölüme kadar düz bir şekilde yükselmekte. Ön yüzü, dipten başlayarak içe doğru çok hafif içbükey olarak yükseltilip; keskin olmayan dönüşle yine içe doğru eğimli fakat daha dik olarak uç bölüme kadar devam etmekte. Ön yüz ile her iki yan yüz bombeli. Alt bölüm üzerine dörtgen biçimli bir bölüm daha oluşturulmuş. Uç bölümü olasılıkla arka ve ön yüzden dönüşlerle kütleştirilip orta bölümünden çentik atılarak derinleştirilmiş. Ön yüz tarafında kalan yükseklik olasılıkla aşınma sebebiyle diğer tarafa göre daha alçak. Baş bölümü betimlenmemiş.

Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Dip bölümün yüzeyi kısmen kırık. Yoğun kopuntu izleri ile yer yer tortul tabaka ve çatlaklar görülmekte. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı düzensiz, ince ve kalın izler mevcut.

Yükseklik: 2.2 cm **Genişlik:** 1.3 cm

Katalog no: 494 **Buluntu yeri:** MT'02 21G 66.1 **Buluntu Grubu:** I

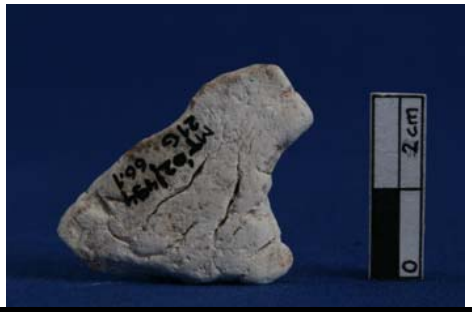
Çizim : **Evre:** II ? **Biçim Grubu:** I.a

Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.

Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde kısmen düzleştirilmiş, bombeli, düzensiz. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü dipten geriye doğru eğimle yükseltilip oluşturulan sivri bir çıkıntıdan keskin dönüşle öne doğru uç bölüme kadar devam etmekte, yüzey düzensiz. Ön yüz yine dipten sivri bir çıkıntı oluşturarak belirgin bir dönüşle geriye doğru eğimli ve buradan öne doğru uç bölüme kadar uzanmakta. Ön yüzün yan yüzlerle birleştiği kısmında keskin köşeler oluşturulmuş, yüzeyi kabaca düzletilmiş. Yan yüzlerden biri bombeli diğeri ise düzleştirilmiş. Uç bölümü düzletilmiş, öne doğru eğimli, yüzeyi dikdörtgen. Baş bölümü betimlenmemiş.

Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Yoğun kopuntu izleri ve çatlaklar var. Yüzeyde tortu tabakaları oluşmuş. Parçanın kaba işlemi bitirilmiş ancak aşınma nedeniyle düzeltme amaçlı oluşan izler belirgin değil.

Yükseklik: 2.3 cm **Genişlik:** 0.85 cm

Katalog no: 497 **Buluntu yeri:** MT'02 AN(20G) 9.1 **Buluntu Grubu:** I
Çizim :4 **Evre:** IID **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde kısmen düzleştirilmiş, yüzeyi, düzensiz, dörtgen biçimlendirilmiş. Dipten, üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Alt bölümün üzerine üçgen bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüz; belirgin olmayan küt bir burundan, öne doğru, uç kısma kadar yükseltilmiş. Yüzeyi, düze yakın biçimlendirilmiş. Bir yan yüzden belirgin olmayan, diğer yan yüzden, belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; küte yakın bir burundan, geriye doğru, uç kısma kadar keskin olmayan bir dönüşle, içbükey yükseltilmiş. Yüzeyi düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Her iki yan yüzden belirgin olmayan kenarlarla ayrılmış. Her iki yan yüz de, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Uç kısmı kütleştirilmiş, baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri var ve yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı, ince, kalın ve düzensiz çizgiler oluşturulmuş. Arka yüzün dip kısmının ortasına Genel olarak derin bir oluk açılarak, dip iki parçaya ayrılmış. Dibin yüzeyinde, olasılıkla bezeme amaçlı, enine ve dikine çizgiler beraber kullanılarak, tarama yöntemiyle küçük, düzensiz kareler oluşturulmuş, aşınmaya bağlı olarak belirgin değiller.

Yükseklik: 4.75 cm **Genişlik:** 2.9 cm

Katalog no: 500 **Buluntu yeri:** MT'00 19F 35.11 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** IID **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgenimsi formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde kısmen düzleştirilmiş, yüzey düzensiz, dörtgenimsi. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü dipten sivrice bir çıkıntı oluşturup öne doğru eğimli olarak devam etmiş ve keskin olmayan bir dönüşle geriye eğimle uç bölüme kadar yükselmiş, yüzey kısmen düzletilmiş. Ön yüzü ise yine dipten yayvan bir çıkıntı oluşturup öne doğru eğimli devam ederek belirgin bir dönüşle köşe oluşturduktan sonra geriye doğru hafif içbükey açıyla uç bölüme kadar uzamakta. Ön yüzün her iki yan yüzle birleştiği kısımda keskin olmayan kenarlar oluşturulmuş ve yüzeyi kısmen düzletilmiş. Gövde dörtgenimsi şekillendirilmiş. Yan yüzlerden biri diğer yan yüze oranla daha bombeli yapılmış. Alt bölümün üzerine kısa ve ince bir üçgen bölüm oluşturulmuş. Uç bölümü sivriltilmiş. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Yoğun kopuntu izleri ve dip bölümünde yer yer çatlaklar mevcut. Kısmen tortu tabakası oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi tam bitirilmemiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler yapılmış ancak aşınma nedeniyle tüm yüzeyde belirgin değil. Parçanın bir yan yüzünde çok da belirgin olmayan pembemsi lekeler görülmekte.

Yükseklik: 3.7 cm **Genişlik:** 2 cm

Katalog no: 510 **Buluntu yeri:** MT'01 21F 103.7 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** III **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip kısmı bir düzleme oturtulacak şekilde düzleştirilmiş, olasılıkla üçgen kesitli. Dipten üst kısma doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka kısım dip kısımdan dik açıyla yükseltilip hafif bir dönüşle dışa doğru eğimle uç kısma kadar devam etmekte. Ön kısım olasılıkla dipten başlayarak dışa doğru düz bir eğimle uç kısma kadar uzanmakta. Parçanın ön kısmında keskin bir sırt oluşturulmuş. Her iki yan yüzde düze yakın biçimlendirilmiş. Alt kısmın üzerine üçgen kesitli uzun bir bölüm oluşturulmuş. Uç kısım kırık, olasılıkla baş belirtilmemiş.
Yüzey işlemleri: Kabaca düzletilmiş, yüzey pürüzlü. Parçanın uç kısmı ile ön yüz dip kısmı kırık. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş ve kopuntu izleri mevcut. Düzeltme amaçlı yatay ve dikey düzensiz izler var. Parçanın bir yan yüzünde tortu tabakasından farklı demir oksit rengini andıran iz görülmekte.

Yükseklik: : 4 cm **Genişlik:** 2.05 cm

Katalog no: 513	**Buluntu yeri:** MT'01 21F 09.1	**Buluntu Grubu:** I
Çizim :	**Evre:** -	**Biçim Grubu:** I.a

Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde düzleştirilmiş, yüzey üçgen. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü, dipten uç bölüme kadar dışbükey açıyla uzanmakta, yüzeyi kısmen düzletilmiş, bombeli. Her iki yan yüzden keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüzü, dipten yine uç bölüme kadar geriye doğru eğimli olarak hafif dışbükey açıyla yükselmekte, yüzey bombeli. Dipten uç bölüme kadar uzanan çok belirgin olmayan bir sırt oluşturulmuş. Uca doğru kopuntular mevcut. Her iki yan yüz hafif dışbükey açıyla bombeli şekillendirilmiş. Uç bölümü olasılıkla sivri bitirilmiş. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri ve tortu tabakası mevcut. Olasılıkla hammaddenin bileşimine bağlı olarak yer yer kızıl-kahve renkte lekeler oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler yapılmış ancak aşınma nedeniyle çok belirgin değiller.

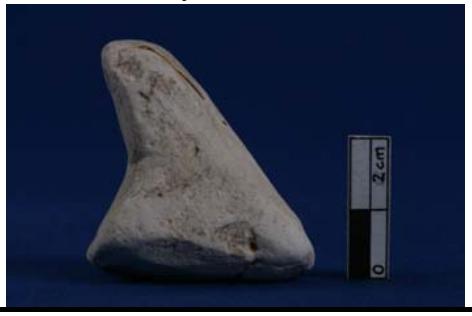
Yükseklik: 3.5 cm **Genişlik:** 1.6 cm

Katalog no: 581 **Buluntu yeri:** Yüzey **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** - **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü, bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiş ve yüzeyi üçgen. Parça, dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü, dipten dışa doğru kısa bir yükseltmeden sonra keskin bir dönüşle içe eğimli, düz bir şekilde yükseltilmeye başlanmış ve yine keskin bir dönüşle dışa eğimli olarak düz bir şekilde uç bölüme kadar yükseltilmiş. Ön yüzü dipten yuvarlatılarak, içe doğru eğimli olarak düz bir şekilde uç bölüme kadar yükseltilmiş. Ön yüzü hafif bombeli. Bir yan yüz bombeli hale getirilmişken diğer yan yüz düzleştirilmiş. Alt bölümün üzerinde üçgene yakın bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölümü, ön yüzden köşeli olmayan, arka yüzden ise köşeli olan keskin dönüşlerle hafif bombeli bir şekilde kütleştirilmiş. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yoğun kopuntu izleri var ve yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Genelinde yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı oluşturulmuş, düzensiz, ince ve kalın çizgiler var. Parçanın bazı kopuntu yüzlerinde olasılıkla hammaddenin bileşimlerine bağlı oluşmuş kızıl-kahve tonlarında lekeler var.

Yükseklik: : 3.4 cm **Genişlik:** 2.4 cm

Katalog no: 595 **Buluntu yeri:** MT'02 23G 133.4 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** III **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, kirli beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde kısmen düzleştirilmiş, yüzeyi düzensiz, dörtgen biçimli. Dipten, üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Alt bölümün üzerine, üçgen bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüz; yayvan bir burundan, öne doğru, uç kısma kadar yükseltilmiş. Yüzeyi, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Her iki yan yüzden belirgin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; yuvarlağa yakın bir burundan, geriye doğru, uç kısma kadar yükseltilmiş. Yüzeyi, düzensiz. Bir yan yüzden belirgin olmayan, diğer yan yüzden, belirgin kenarlarla ayrılmış. Her iki yan yüz de düzensiz. Uç kısmı kütleştirilmiş, baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Yoğun kopuntu izleri ve çatlaklar var. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Dip kısmın yüzeyinde, olasılıkla doğal olarak, düzensiz, üç oyuk açılmış. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı, ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş ancak kopuntu izlerine bağlı olarak belirgin değiller.

Yükseklik: 7.6 cm **Genişlik:** 4.35 cm

Katalog no: 613 **Buluntu yeri:** MT'02 19E 30.6 **Buluntu Grubu:** I
Çizim :3 **Evre:** III **?** **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, sarımsı beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip kısmı bir düzleme oturtulacak şekilde düzleştirilmiş, üçgen kesitli. Dip kısmından üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka kısım önce içe doğru eğimli daha sonra keskin bir kıvrımla dışa döndürülerek uç kısma kadar yükseltilmiş. Her iki yan yüz bombeli. Gövdenin üzerinde uzun bir bölüm oluşturulmuş. Ön kısım dipten yuvarlak bir dönüşle uç kısma kadar bombeli yükselmekte. Uç kısmı parçanın ön kısmında arkaya doğru belirgin olmayan bir eğimle gövdeden ayrılmış ve baş kısmı oluşturulmuş. Baş kısmı yuvarlatılıp küt bitirilmiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Parça genelinde yüzey özensizce düzletilmiş. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Düzeltme amaçlı oluşturulmuş yatay ve alt kısımda dikey ince izler görülmekte. Olasılıkla toprak nedeniyle oluşmuş açık kahverengi lekeler mevcut.

Yükseklik: : 4.85 cm **Genişlik:** 2.1 cm

Katalog no: 614 **Buluntu yeri:** MT'02 23G 126.8 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** II-III **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde kısmen düzleştirilmiş, yüzey üçgenimsi, içbükey. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü dipten geriye eğimli olarak hafif bombeli yükseltilip; keskin olmayan bir dönüşle öne eğimli içbükey olarak uç bölüme kadar devam etmekte. Her iki yan yüzle birleştiği kısımlarda yüzeyi düzensiz kısmen keskin kenarlar oluşturulmuş. Ön yüzü ise; yine dipten bombeli olarak hafif öne eğimli yükselip keskin olmayan bir kıvrım yaparak geriye doğru yuvarlağa yakın bir eğimle uç bölüme uzanmakta. Yüzey düzensiz, yan yüzlerle birleştiği kısımlarda keskin olmayan kenarlar oluşturulmuş. Yan yüzlerden biri üzerinde tüm yüzey boyunca görülen keskince bir sırt mevcut. Üst bölümde daralarak sivrileşen alta doğru ise dörtgen içe kavisli biçimlendirilen diğer yan yüz, dipten uç bölüme kadar dışbükey bombeli. Alt bölümün üzerine üçgen bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölüm geriye eğimli sivrileştirilerek bitirilmiş. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Yer yer kopuntu izleri ve çatlaklar var. Yoğun tortu tabakası oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler aşınma ve tortu tabakası nedeniyle tüm yüzeyde belirgin değil.

Yükseklik: 5 cm **Genişlik:** 2.8 cm

Katalog no: 615 **Buluntu yeri:** MT'02 23G 126.7 **Buluntu Grubu:** I

Çizim :5 **Evre:** II-III **Biçim Grubu:** I.a

Hammadde ve renk: Kireçtaşı, kirli beyaz.

Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde kısmen düzleştirilmiş, yüzeyi hafif içbükey, dörtgen biçimli. Dipten, üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüz; hafif geriye doğru, uç kısma kadar düze yakın yükseltilmiş. Yüzeyi, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Bir yan yüzden belirgin, diğer yan yüzden belirgin ve keskin kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; yuvarlağa yakın bir burundan, geriye doğru, uç kısma kadar yükseltilmiş. Yüzeyi düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Bir yan yüzden belirgin, diğer yan yüzden, belirgin ve keskin kenarlarla ayrılmış. Her iki yan yüz de düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Uç kısmı kütleştirilmiş, baş bölümü betimlenmemiş.

Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yoğun kopuntu izleri ve yer yer çatlaklar var. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı, ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş. Kopuntu izlerine bağlı olarak belirgin değiller.

Yükseklik: 6.35 cm **Genişlik:** 4 cm

Katalog no: 617 **Buluntu yeri:** MT'02 21G 68.2 **Buluntu Grubu:** I

Çizim : **Evre:** II-III **Biçim Grubu:** I.a

Hammadde ve renk: Kireçtaşı, bej.

Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiş. Dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Alt bölümün üzerine üçgene yakın bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüz; dipten, sivri bir çıkıntıdan, arkaya doğru uç kısma kadar yükseltilmiş. Yüzeyi düzensiz. Her iki yan yüzden belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; dipten oluşturulan küt bir burundan, arkaya doğru uç kısma kadar dışbükey yükseltilmiş. Yüzey düzensiz. Her iki yan yüzden belirgin olmayan kenarlar ayrılmış. Her iki yan yüz de düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. uç kısmı sivrileştirilmiş, baş bölümü betimlenmemiş.

Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri ve çatlaklar var. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş. Bir yan yüzün dip kısmında ön kısma doğru üç çentik açılmış.

Yükseklik: 3.4 cm **Genişlik:** 2.4 cm

Katalog no: 619 **Buluntu yeri:** MT'02 23G 133.3 **Buluntu Grubu:** I.
Çizim : **Evre:** III **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, kirli beyaz, sarımsı.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir yere oturtulabilecek şekilde kısmen düzleştirilmiş, yüzeyi üçgen. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü, dipten dik bir şekilde hafif bombeli olarak yükselerek; keskin bir dönüş yapıp arkaya doğru eğimle, olasılıkla uç bölüme kadar düz bir şekilde uzanmakta. Uç bölümü kırık. Ön yüzü, dipten yuvarlağa yakın dışbükey bir dönüşle oluşturulmuş burundan, keskin bir dönüşle arkaya doğru eğimli düze yakın şekilde olasılıkla uç bölüme kadar yükseltilmiş. Parçanın ön yüzeyi düzensiz. Yan yüzlerden biri hafif bombeli başlanıp daha sonra düzleştirilmiş. diğer yan yüz ise; hafif içbükey. Her iki yan yüz de düzensiz. Altbölümün üzerine olasılıkla dörtgene yakın bir bölüm daha oluşturulmuş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Parça tüm değil. Yer yer kopuntu izleri ve yoğun çatlaklar var. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi olasılıkla bitmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler oluşturulmuş.

Yükseklik: 3.6 cm **Genişlik:** 2.8 cm

Katalog no: 622 **Buluntu yeri:** MT'02 23G 126.12 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** II-III **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, kirli beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiş, yüzeyi olasılıkla dörtgen biçimlendirilmiş. Dipten, üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Alt bölümün üzerine üçgene yakın bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüz; düzensiz küt bir burundan, öne doğru, uç bölüme kadar, keskin olmayan bir dönüşle, içbükey yükseltilmiş. Yüzeyi, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Bir yan yüzden belirgin olmayan, diğer yan yüzden, belirgin ve keskin kenarla ayrılmış. Ön yüz; kırık kısımdan, geriye doğru, uç kısma kadar, yükseltilmiş. Yüzeyi, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Her iki yan yüzden, ayrımı belirgin değil. Bir yan düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz, diğer yan düz biçimlendirilmiş. Uç kısmı sivrileştirilmiş, baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Alt bölüm ön kısmı kırık. Genel olarak özenli. Yoğun kopuntu izleri ve çatlaklar var. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı, ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş.

Yükseklik: 4.45 cm **Genişlik:** 2.9 cm

Katalog no: 623 **Buluntu yeri:** MT'02 20F 47.3 **Buluntu Grubu:** I
Çizim :7 **Evre:** K **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, gri-boz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde kısmen düzleştirilmiş, yüzey üçgenimsi. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü dipten öne doğru eğimle yükselip keskin olmayan bir dönüşle geriye eğimli olarak uç bölüme kadar devam etmekte. Yan yüzlerle birleştiği bölümlerde keskin olmayan kenarlar oluşturulmuş ve yüzeyi düzletilmiş. Ön yüzü ise; dipten dike yakın açıyla öne doğru eğimli yükseldikten sonra keskin bir dönüş yaparak dışbükey açıyla uç bölüme kadar uzanmakta. Yüzey bombeli ve yan yüzlerle birleştiği kısımlarda keskin olmayan kenarlar oluşturulmuş. Birbirlerine eğimli olarak yükseltilmiş yan yüzler düzensiz ve hafif bombeli. Alt bölümün üzerine dörtgenimsi, ince uzun bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölüm iki yan yüz uzantılı olarak bitirilmiş. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri var. Tortu tabakası oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler mevcut.
Yükseklik: 4 cm **Genişlik:** 1.8 cm

Katalog no: 624 **Buluntu yeri:** MT'02 BH 3.1 **Buluntu Grubu:** I
Çizim :4 **Evre:** IIB-IIC **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, gri.
Biçimlendirme: Üçgene yakın formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde kısmen düzleştirilmiş, yüzey düzensiz, dörtgenimsi. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü, dipten oluşturulan küt ve yayvan bir burundan keskin olmayan bir dönüşle dik bir açıyla uç bölüme kadar devam etmekte. Yüzey hafif bombeli. Her iki yan yüz bir taraftan keskin diğer taraftan keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüzü ise; dipten sivriye yakın bir çıkıntıdan geriye doğru eğimle yükselip keskin olmayan bir dönüşle yine arkaya doğru eğimli olarak uç bölüme kadar uzanmakta. Yüzey düzensiz. Yan yüzlerden biri daha bombeli şekillendirilmiş ve birbirlerine eğimli olarak yükselmişler. Alt bölümün üzerine dörtgenimsi bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölüm küt bitirilmiş. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Yer yer yoğun kopuntu izleri var. Tortu tabakası oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler aşınma nedeniyle tüm yüzeyde belirgin değil.
Yükseklik: 3.3 cm **Genişlik:** 1.8 cm

Katalog no: 625 **Buluntu yeri:** MT’02 19E 30.8 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** III **?** **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir yere oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiş, yüzeyi üçgen. Dibin arka bölümü dışa doğru çıkıntılı hale getirilmiş, ön bölümü ise hafif sivriltilmiş. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Parçanın arka yüzü, dipte oluşturulmuş olan çıkıntıdan öne doğru hafif bombeli olarak yükseltilerek keskin olmayan bir kıvrımla yine öne doğru, dike yakın bir şekilde uç bölüme kadar uzanmakta. Ön yüzü, dibin uç bölümünden arkaya doğru dike yakın kısa bir eğimle başlanıp keskin bir kıvrımla yine arkaya doğru düzensiz eğimle uç bölüme kadar devam etmekte. Ön yüzde yüzeyi kısmen düzleştirilmiş bir sırt oluşturulmuş. Yan yüzlerden biri bombeli olarak diğer yana doğru eğimli getirilmiş. Diğer yan yüz ise; içbükey olarak biçimlendirilip parçanın uç bölümüne dönüş yapan bir görünüm oluşturulmuş. Alt bölümün üzerine üçgen bir bölüm daha oluşturulmuş. Uç bölüm arka yüzden dik bir dönüşle; ön yüzden ise, arkaya doğru eğimli keskin bir dönüş yapılaraktan sivri bir üçgen elde edilmiş. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Yoğun kopuntu izleri ile yer yer çatlaklar ve tortu tabakası görülmekte. Yüzeyin kaba işlemi bitmiş. Düzeltme amaçlı ince ve kalın düzensiz çizgiler mevcut. Olasılıkla hammaddenin bileşimine bağlı olarak parçanın küçük bir kısmında sarı-kahverengi leke oluşmuş.

Yükseklik: 3 cm **Genişlik:** 1.7 cm

Katalog no: 626 **Buluntu yeri:** MT’02 19E 30.9 **Buluntu Grubu:** I
Çizim :3 **Evre:** III ? **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, krem rengi.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde düzleştirilmiş. Ön bölümü sivriltilmiş ve üçgen. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü, dipten ön tarafa doğru eğimli olarak düz bir şekilde yükseltilip keskin bir dönüşle geriye eğimli olarak uç bölüme kadar uzanmakta. Ön yüzü yine dipten sivriye yakın bir dönüş yaparak geriye eğimli yükselip keskin bir dönüşle uç bölüme kadar devam etmekte. Ön yüzeyde oldukça keskin bir sırt oluşturulmuş ve yüzeyi hafif bombeli şekillendirilmiş. Her iki yan yüz de sırta doğru bombe yapmış. Alt bölümün üzerine Genel olarak uzun, ince bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölümü yüzeyi arkaya eğimli olarak düz bitirilirmiş, kopuntular var. Yüzeyi olasılıkla üçgen. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri ve yoğun tortu tabakası oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler görülmekte. Ancak bu izler aşınmaya bağlı olarak tüm yüzeyde belirgin değil.

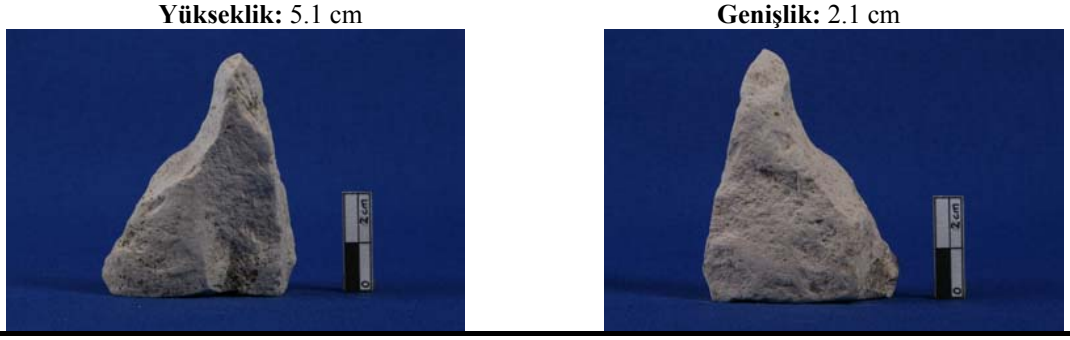
Yükseklik: 3.4 cm **Genişlik:** 1.9 cm

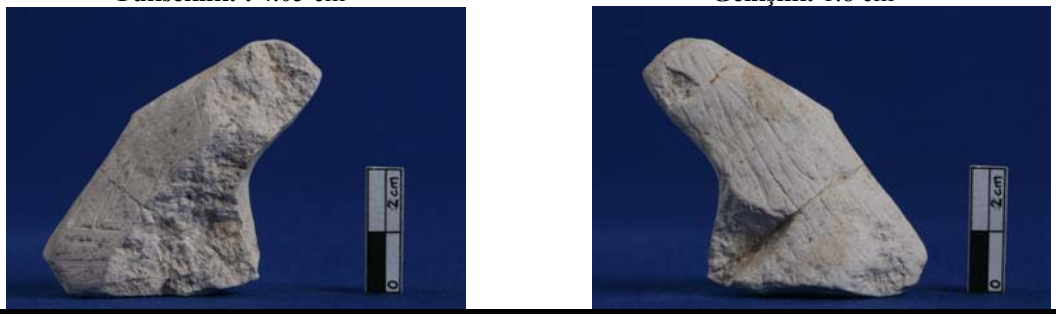
Katalog no: 627 **Buluntu yeri:** MT'02 23G 126.16 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** II-III **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiş. Dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Alt bölümün üzerine üçgen bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüz; oluşturulan küçük, sivri bir çıkıntıdan, öne doğru, uç kısma kadar yükseltilmiş. Yüzey; düze yakın, düzensiz. her iki yan yüzden belirgin ve keskin kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; dipten oluşturulan küt bir burundan arkaya doğru yükseltilip, keskin bir dönüşle, arkaya doğru, uç kısma kadar içbükey yükseltilerek bitirilmiş. Yüzey; düzensiz. bir yan yüzden belirgin ve keskin kenarla diğer yan yüzden belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Bir yan yüz düze yakın biçimlendirilmiş, her iki yan yüz de düzensiz. Uç kısmı sivrileştirilmiş, baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Yoğun kopuntu izleri var. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Olasılıkla hammaddenin bileşimi bağlı olarak, yer yer küçük kızıl-kahverengi leke oluşmuş. Düzeltme amaçlı oluşturulan çizgiler olasılıkla aşınmaya bağlı olarak belirgin değil.

Yükseklik: 5.1 cm **Genişlik:** 2.1 cm

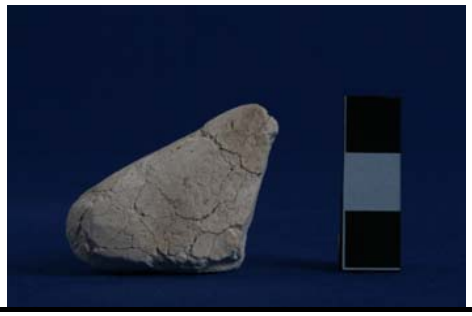
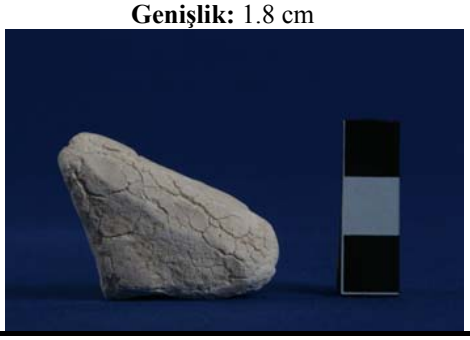
Katalog no: 632 **Buluntu yeri:** MT'02 19E 30.7 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** III **?** **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bir düzleme oturtulacak şekilde düzleştirilmiş, dörtgen kesitli. Dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü dike yakın bir açıyla dipten yükselerek dışa doğru keskin bir dönüşle uç bölüme kadar uzanmakta. Ön yüzü dipten öne doğru kısa bir eğimle başlanıp keskin bir dönüşle arkaya doğru eğimle uç bölüme kadar yükselmekte. Ön yüz uç bölüme kadar düzensiz bir şekilde düzleştirilip küt bir sırt oluşturulmuş. Yan yüz kısmen düzleştirilmiş. Alt bölümün üzerine uzun arkaya eğimli küt ve dörtgen kesitli bir ikinci bölüm oluşturulmuş. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Alt bölümü yapıştırılmış. Kopuntu izleri var ve yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzey pürüzlü. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş ve düzeltme amaçlı dikeyde ve yatayda düzensiz çizgiler oluşturulmuş.

Yükseklik: : 4.05 cm **Genişlik:** 1.8 cm

Katalog no: 647 **Buluntu yeri:** MT’01 23G 101.4 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** III **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde kısmen düzleştirilmiş. Alttan üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Alt bölümün üzerine üçgene yakın bir bölüm oluşturuluş. Arka yüz; dipten, küte yakın bir çıkıntıdan arkaya doğru uç kısma kadar yükseltilmiş. Yüzey düzensiz. her iki yan yüzden belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; dipten yuvarlağa yakın geniş bir burundan arkaya doğru uç kısma kadar yükseltilmiş. Yüzey düze yakın bombeli, düzensiz. Her iki yan yüzden belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Her iki yan yüzde düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Bir yan yüzde, ikinci kenara benzer bir çıkıntı oluşturulmuş. uç kısmı kütleştirilmiş, baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri ve yoğun çatlaklar var. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş.

Yükseklik: 2.9 cm **Genişlik:** 1.8 cm

Katalog no: 648 **Buluntu yeri:** MT’02 19E 30.13 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** III ? **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, krem rengi.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde düzleştirilmiş, ön bölümü kırık. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü dipten geriye doğru eğimli devam ederek keskin bir dönüşle uç bölüme kadar öne eğimli içbükey açıyla uzanmakta. Yüzey kabaca düzletilmiş. Her iki yan yüzle birleştiği kısımda keskince kenarlar oluşturulmuş, yüzey düzletilmiş. Ön yüz ise; kırık bölümden uç bölüme doğru geriye eğimli olarak devam etmekte. Yüzey ortasında keskin olmayan yüksek bir sırt biçimlendirilmiş. Bir yan yüz düzleştirilmiş, diğeri düzensiz. Alt bölümün üzerine üçgen bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölüm kütleştirilmiş. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Parça kırık. Yoğun kopuntu izleri ve yer yer çatlaklar var. Tortu tabakası oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme akaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler aşınma nedeniyle tüm yüzeyde belirgin değil.

Yükseklik: 2.3 cm **Genişlik:** 1.4 cm

Katalog no: 649 **Buluntu yeri:** MT'01 23G 99.13 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** III **Biçim Grubu:** I.a

Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.

Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde düzleştirilmiş, yüzey olasılıkla üçgen. Dibin bir bölümü kırık. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü, dipten keskin olmayan bir dönüşle öne eğimli olarak uç bölüme devam etmekte, yüzey kabaca düzletilmiş. Ön yüzü kırık kısımdan geriye doğru eğimle uç bölüme hafif içbükey açıyla uzanmakta. Ön yüzde hafif bombeli bir sırt oluşturulmuş. Her iki yan yüz bombeli. Alt bölümün üzerine üçgen bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölümü bir yan yüzün diğerine doğru eğimi ile ön ve arka yüzlerden yapılan dönüşlerin yükselttiği kısmın hafif sivriltilmesiyle bitirilmiş. Ön yüzde, uç bölüm altına doğru olan kısımda uç bölümdeki eğim yönü tersine bir oluk açılarak olasılıkla baş bölümü betimlenmiş.

Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Parça kırık. Yer yer kopuntu izleri ve çatlaklar var. Tortu tabakası oluşmuş. Olasılıkla hammaddenin bileşimine bağlı olarak yüzeyde sarımsı lekeler görülmekte. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler mevcut.

Yükseklik: 2.5 cm **Genişlik:** 1.7 cm

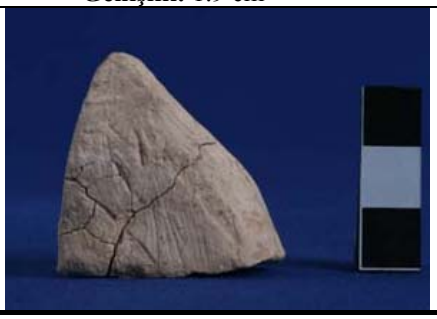
Katalog no: 650	**Buluntu yeri:** MT'01 23G 104.5	**Buluntu Grubu:** I
Çizim :	**Evre:** III	**Biçim Grubu:** I.a

Hammadde ve renk: Kireçtaşı, krem rengi.

Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde kısmen düzleştirilmiş, yüzey dörtgen. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü, dipten uç bölüme kadar öne eğimli dışbükey açıyla devam etmekte. Her iki yan yüzle keskin olmayan kenarlarla ayrılmış, yüzey düze yakın hafif bombeli. Ön yüz ise; yine dipten geriye doğru eğim yaparak yumuşak bir kıvrımla uç bölüme uzanmakta. Her iki yan yüz çok belirgin olmayan kenarlarla ayrılmış ve bir yan yüz diğerine doğru eğimle dışbükey şekillendirilmiş. Yan yüzlerden diğeri ise içbükey. Uç bölümü küte yakın sivri bir çıkıntı ile bitirilmiş. Baş bölümü betimlenmemiş.

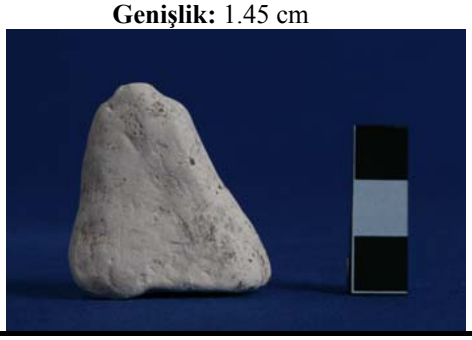
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri ve yoğun çatlaklar mevcut. Tortu tabakası oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler görülmekte.

Yükseklik: 3.55 cm **Genişlik:** 1.9 cm

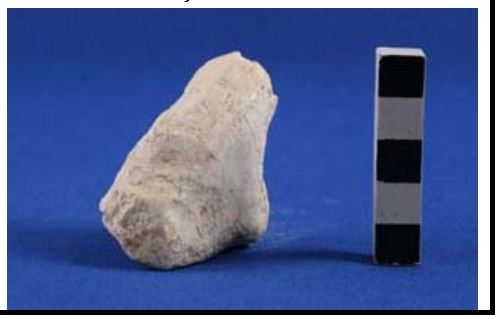
Katalog no: 680 **Buluntu yeri:** MT’02 23G 126.15 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** II-III **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiş. Alttan üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Alt bölümün üzerine ikinci bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüz; dipten, yayvan bir burundan öne doğru uç kısma kadar yükseltilip, keskin olmayan bir dönüşle uç kısımda yine öne doğru eğimli hale getirilmiş. Yüzey düzensiz. Herki yan yüzden belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; dipten küte yakın bir burundan arkaya doğru, uç kısma kadar içbükey yükseltilip, uç kısımda keskin bir dönüşle yine arkaya doğru eğimli bitirilmiş. Her iki yan yüzden belirgin ancak keskin olmayan kenarlar ayrılmış. Yüzey düzensiz. her iki yan yüz de düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Uç kısmı arka ve yan yüzden eğimler oluşturularak biçimlendirilmiş, baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri ve çatlaklar var. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş.

Yükseklik: 3.8 cm **Genişlik:** 1.45 cm

Katalog no: 704 **Buluntu yeri:** MT’01 23G 101.2 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** III **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, sarımsı beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip kısım düzletilmemiş, dörtgen kesitli. Dipten üst kısma doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü, dike yakın bir açıyla dip kısımdan yükseltilip dışa doğru keskince bir dönüşle uç bölüme kadar uzatılmış. Ön yüzü hafif bombeyle uç kısma kadar yükseltilmiş. Uç kısma doğru hafif keskin bir sırt oluşturulmuş. Yan yüzler düzleştirilmiş. Alt bölümün üzerinde çok uzun olmayan bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüzün uç kısmında hafif içe dönüşle, hafif sivriltilmiş baş kısmı oluşturulmuş; baş kısmı tam değil.
Yüzey işlemleri: Kabaca düzletilmiş, yüzey pürüzlü. Yoğun kopuntu izleri ve yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Düzeltme amaçlı ince ve kalın düzensiz izler var.

Yükseklik: :4.8 cm **Genişlik:** 1.5 cm

Katalog no: 711 **Buluntu yeri:** MT'01 23G 101.11 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** III **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, krem rengi.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde düzleştirilmiş, yüzey düzgün, dörtgenimsi. Dibin ön bölümü sivriltilmiş. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arak yüz, dipten uç bölüme kadar dik açıyla yükselmekte. Yüzey düzletilmiş. Yan yüzlerle birleştiği kısımda biri keskin diğeri keskin olmayan kenarlar oluşturulmuş. Ön yüzü, dipten hafif bir dönüş yaparak arka tarafa eğimli olarak hafif dışbükey açıyla uç bölüme kadar devam etmekte. Orta bölümde keskin olmayan ancak belirgin bir sırt oluşturulmuş. Her iki yan yüz de dipten genişleyip keskin dönüşlerle daralarak uç bölüme yükselmekte. Alt bölümün üzerine üçgenimsi bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölümü küt bitirilmiş. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yoğun kopuntu izleri ve çatlaklar var. Yer yer tortu tabakası oluşmuş. Olasılıkla hammaddenin bileşimine bağlı olarak yer yer sarımsı lekeler görülmekte, kil astar olabilir. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler aşınma nedeniyle tüm yüzeyde belirgin değil**.**

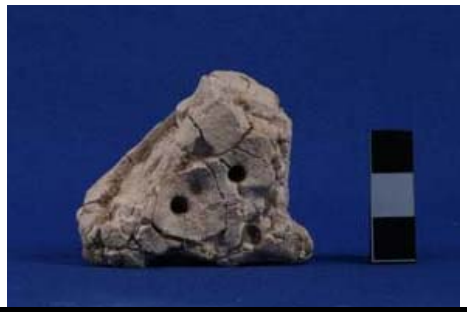
Yükseklik: 3.3 cm **Genişlik:** 2.1 cm

Katalog no: 713 **Buluntu yeri:** MT'01 23G 101.9 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** III **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, sarımsı.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde düzleştirilmiş, yüzey üçgenimsi. Arka yüzü, dipten yuvarlağımsı dönüşlü burundan keskin bir kıvrımla öne eğimli olarak uç bölüme kadar devam etmekte. Uç bölümü kırık. Ön yüz ise; dipten hafif öne eğimli yükseltilip keskin dönüşler yapılarak geriye eğimle uç bölüme uzanmakta. Ön yüzde büyük kopuntular var. Bir yan yüz bombeli ve diğer yüze doğru eğimli biçimlendirilmiş. Diğer yan yüz ise; içe doğru kavisli. Alt bölümün üzerine dörtgene yakın bir bölüm oluşturulmuş. Baş bölüm betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Yoğun kopuntu izleri ve çatlaklar sebebiyle yüzey geneli çok belirgin olmamakta, olasılıkla özenli. Yer yer tortu tabakası oluşmuş. Yan yüzde birbirleriyle orantılı üç yuvarlak delik mevcut. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler yoğun aşınma ve kopmalar aşınma nedeniyle tüm yüzeyde belirgin değil.

Yükseklik: 4.3 cm **Genişlik:** 2.8 cm

Katalog no: 726 **Buluntu yeri:** MT'01 20E 20.6 **Buluntu Grubu:** I
Çizim :6 **Evre:** IV ? **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Üst kısmı kırık. Dip kısmı bir düzleme oturtulacak şekilde düzleştirilmiş ve söbemsi kesitli. Parça dip kısmından üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüz, dipten dike yakın bir açıyla yükselerek; oluşturulan burun üzerinden içe doğru yine dike yakın açıyla, kırık kısma doğru keskin bir dönüşle devam etmekte. Ön kısım dipten kırık kısma kadar içe doğru hafif eğimli. Her iki yan yüzü düz, ön ve arka kısımlar hafif eğimli. Parçanın üst kısmı kırık olduğundan uç kısmı belli değil.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Parça tüm değil. Genelinde yüzey pürüzlü. Yüzeyde kopuntu izleri ve aşınma mevcut. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Genelinde düzeltme amaçlı düzensiz izler görülmekte. Parçanın arka kısım üst bölümü ile yan yüzünde düzeltme işlemi dışında, birbirini kesen sık, yatay, dikey ve seyrek çapraz çizgiler oluşturulmuş. Bezemenin üst sınırı parça tüm olmadığından belli değil. Alt sınırı ise arka kısımdaki keskin dönüşte belirgin. Parçanın yüzeyinde seyrek, düzensiz, tortu tabakasından farklı olarak sarımsı lekeler görülmekte.

Yükseklik: : 8.3 cm **Genişlik:** 4.1 cm

Katalog no: 731 **Buluntu yeri:** MT'01 20E 20.4 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** IV **?** **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, krem rengi.
Biçimlendirme: Olasılıkla üçgen formda biçimlendirilmiş. Üst bölüm kırık. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde düzleştirilmiş, yüzey üçgen, düzenli. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü olasılıkla dipten yuvarlak bir dönüşle öne doğru eğimle kırık olan uç bölüme kadar devam etmekte, yüzey bombeli. Ön yüzü dipten küt bir dönüş yaparak geriye doğru eğimle uç bölüme doğru düz yükseltilmiş. Her iki yan yüzle birleştiği kısımda keskin olmayan sırt oluşturulmuş, kopuntular var. Her iki yan yüzden biri diğerine göre daha bombeli şekillendirilmiş ve birbirlerine eğimli olarak yükselmişler. Alt bölümün üzerine olasılıkla üçgen bir bölüm oluşturulmuş. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Parça kırık. Yoğun kopuntular ve yer yer çatlaklar mevcut. Tortu tabakası oluşmuş. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler görülmekte.

Yükseklik: 3.1 cm **Genişlik:** 2.9 cm

Katalog no: 805 **Buluntu yeri:** MT'01 23G 104.8 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** III **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, krem rengi.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde düzleştirilmiş, yüzeyi dörtgenimsi. Arka yüzü, dipten arka tarafa doğru eğimli yükseltilip oluşturulan hafif sivri çıkıntıdan keskin olmayan bir dönüşle içbükey olarak uç bölüme kadar devam etmekte, düzensiz. Ön yüzü, dipten yine keskin olmayan yuvarlak bir dönüşle parçanın orta bölümüne kadar yükselen burundan hafif dönüşle düz bir şekilde devam ederek yatay olarak uç bölüme kadar uzanmakta. Her iki yan yüzde düze yakın bombeli. Alt bölümün üzerine üçgene yakın bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölümü geriye doğru kısmen sivriltilmiş. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yoğun kopuntu ve çatlaklar var. Yer yer tortu tabakası oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler görülmekte.

Yükseklik: 4.5 cm **Genişlik:** 2.9 cm

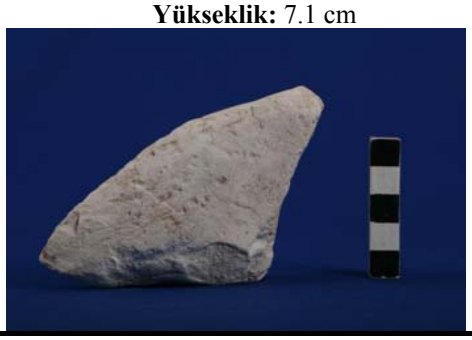

Katalog no: 859 **Buluntu yeri:** MT'02 19E 28.14 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** IV ? **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Olasılıkla üçgen formda biçimlendirilmiş. Parçanın üst bölümü kırık. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde düzletilmiş, yüzeyi üçgen. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü dipten sivriye yakın bir dönüşle başlatılıp ön tarafa eğimli devam etmekte ve keskin bir dönüşle dik olarak kırık bölüme kadar uzanmakta. Ön yüzü yine dipten ön tarafa doğru eğimli yükselerek hafif sivri bir dönüş yapmış ve geriye doğru yükseltilmiş. Ön yüzde bombeli belirgin olmayan bir sırt oluşturulmuş. Her iki yan yüz de bombeli biçimlendirilmiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Parça kırık. Yer yer kopuntu izleri ve çatlaklar mevcut. Kısmen tortu tabakası oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi olasılıkla bitirilmiş. Düzeltme amaçlı dikey-yatay, ince, kalın ve düzensiz çizgiler görülmekte. Yer yer belirsiz çizgiler halinde pembemsi lekeler var.

Yükseklik: 2.9 cm **Genişlik:** 3.4 cm

Katalog no: 868 **Buluntu yeri:** MT’02 19E 28.9 **Buluntu Grubu:** I
Çizim :8 **Evre:** IV ? **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, kirli beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde kısmen düzleştirilmiş, yüzeyi düzensiz, dörtgen biçimli. Dipten, üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüz; yuvarlağa yakın bir çıkıntıdan, geriye doğru, uç kısma kadar hafif içbükey yükseltilmiş. Yüzeyi, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Bir yan yüzden belirgin, diğer yan yüzden belirgin ve keskin kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; sivri bir burundan, geriye doğru, uç kısma kadar hafif dışbükey yükseltilmiş. Yüzeyi, orta kısma kadar düze yakın, uç kısma doğru düz biçimlendirilmiş. Her iki yan yüzden belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Bir yan yüz bombeli, diğer yan yüz, düze yakın ancak düzensiz biçimlendirilmiş. Uç kısmı kütleştirilmiş, baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yoğun kopuntu izleri ve yer yer çatlaklar var. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Olasılıkla hammaddenin bileşimine bağlı olarak, yer yer belirgin olmayan, küçük, sarı lekeler oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı, ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş.

Yükseklik: 7.1 cm **Genişlik:** 2.3 cm

Katalog no: 875 **Buluntu yeri:** MT’02 22F 12.3 **Buluntu Grubu:** I
Çizim :5 **Evre:** - **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, sarımsı beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Alt bölümü bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiş, hafif içe bombeli ve dip üçgen yüzeyli. Dipten, üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Parça; arka yüz dikleştirilerek, ön yüz ise arkaya doğru eğimli yükseltilerek oluşturulmuş. Arka yüzün dip kısmında belirgin olmayan bir çıkıntı oluşturulmuş. Her iki yan yüz hafif bombeli hale getirilmiş. Parçanın uç bölümü belirgin bir hatla gövdeden ayrılarak baş bölümü oluşturulmuş, üçgene yakın bir formda hafif sivrileştirilerek bitirilmiş.
Yüzey işlemleri: Parçanın dip kısmı ve gövde bölümü genel olarak özenli fakat baş bölümü dip ve gövdeye oranla kaba bırakılmış. Tam olarak yuvarlatılmamış olan bölümün yüzeyinde çöküntüler var. Parçanın tamamında çatlaklar ve kopuntu yüzeyleri var. Belirli bölümlerinde tortul tabakaları oluşmuş. Parçanın tamamında düzeltme amaçlı oluşturulmuş, dikey ince, çiziğe benzer izler var. Arka yüzde, dipten başlayarak, baş bölümün uç kısmına kadar devam eden, düzeltme izlerine oranla daha derin ve geniş, dikey bir hat (çizik) oluşturulmuş. Parçanın genelinde, olasılıkla hammaddenin bileşimine bağlı olarak demir oksidi andıran renkte lekeler oluşmuş.

Yükseklik: 5.15 cm **Genişlik:** 2.8 cm

Katalog no: 876 **Buluntu yeri:** MT’02 20G 92.10 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** II-III **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, gri.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde kısmen düzleştirilmiş, yüzeyi, düzensiz, dörtgen biçimli. Dipten, üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Alt bölümün üzerine, üçgen bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüz; geriye doğru, düze yakın, uç kısma kadar yükseltilmiş. Yüzeyi, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Bir yan yüzden, belirgin olmayan, diğer yan yüzden, belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; küt bir burundan, geriye doğru, uç kısma kadar yükseltilmiş. Yüzeyi, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Her iki yan yüzden, belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. İki yan yüz de, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Uç kısmı sivrileştirilmiş, baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yoğun kopuntu izleri var ve yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı, ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş.

Yükseklik: 5.2 cm **Genişlik:** 2.55 cm

Katalog no: 877 **Buluntu yeri:** MT’02 20G 90.10 **Buluntu Grubu:** I
Çizim :5 **Evre:** IID **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, krem rengi.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde düzleştirilmiş, dörtgenimsi. Yüzeyin ön bölümünde yoğun kopuntular var. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü dipten küte yakın bir burun oluşturduktan sonra keskin bir dönüşle öne doğru eğimle uç bölüme kadar devam etmekte. Ön yüzün yan yüzlerle birleştiği kısmında keskin kenarlar oluşturulmuş, yüzeyi düzensiz. Ön yüzü, olasılıkla dipten öne doğru yükseltilip keskin bir kıvrımla oluşturulan burundan yine keskin olmayan bir dönüşle geriye eğimle uç bölüme uzamakta. Yüzeyi kısmen düzeltilmiş bir sırt yapılmış, yüzey düzensiz. Her iki yan yüz bombeli ve yüzlerden biri düzensiz biçimlendirilmiş. Alt bölümün üzerine dörtgenimsi bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölümü küte yakın düzletilmiş. Uç bölüme doğru yapılan oluk ile yuvarlak biçimli baş bölümü betimlenmiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Yoğun kopuntu ve yer yer çatlaklar mevcut. Yüzeyde tortu tabakası oluşmuş. Olasılıkla hammaddenin bileşimine bağlı olarak yer yer kızıl-kahve lekeler görülmekte. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler mevcut.

Yükseklik: 5.95 cm **Genişlik:** 2.2 cm

Katalog no: 901 **Buluntu yeri:** MT'02 AN 12.14 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** II **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde kısmen düzleştirilmiş, içbükey, söbemsi yüzeyli. Dipten, üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüz; dipten küt bir burun oluşturulup, keskin olmayan bir dönüşle, arka tarafa eğimli olarak, uç kısma kadar içbükey yükseltilmiş. Yüzey düzensiz. Her iki yan yüzden keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; dipten sivri bir burun oluşturulup, arka tarafa eğimli olarak, keskin olmayan bir dönüşle, uç kısma kadar içbükey yükseltilmiş. Yüzey düzensiz. Her iki yan yüzden keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Her iki yan yüz de, uç kısma doğru içbükey hale getirilip, dip kısma doğru şişkin bırakılmış. Alt bölümün üzerine dörtgenimsi bir bölüm oluşturulmuş. Uç kısmı düzleştirilmiş, baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri ve çatlaklar var. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Olasılıkla hammaddenin bileşimine bağlı olarak, açık kahverengi lekeler oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı, ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş.

Yükseklik: 3.7 cm **Genişlik:** 2.4 cm

Katalog no: 914 **Buluntu yeri:** MT'02 23F 5.9 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : 1 **Evre:** III **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, koyu gri.
Biçimlendirme: Olasılıkla üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü kırık. Olasılıkla dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü, kırık bölümden hafif bir dönüşle başlayıp ön tarafa doğru eğimli olarak bombeli devam etmekte ve keskin bir dönüşle uç bölüme kadar dike yakın açıyla uzanmakta. Yüzeyi düzgün olmayan, kırık bölümden uç bölüme kadar devam eden bir sırt oluşturulmuş. Arka yüz düzensiz. Ön yüzü, kırık bölümden uç bölüme kadar arka tarafa doğru eğimli olarak düz bir şekilde devam etmekte. Her iki yan yüzde bombeli. Uç bölümü iki yan yüz ve arka yüzden keskin dönüşler yapılıp, ön yüzden derinleşilerek yuvarlağa yakın bir dönüşle ortası kısmen çukurlaştırılmış. Arka yüzden gelen dönüş daha yüksek bırakılmış. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Parça kırık. Yoğun kopuntu izleri var. Yüzey rengi yer yer koyulaşmakta. Yüzeyin kaba işlemi kısmen bitirilmiş. Olasılıkla düzeltme amaçlı oluşan çizgiler aşınmaya bağlı olarak belirsiz.

Yükseklik: 6.6.cm **Genişlik:** 2.9 cm

Katalog no: 950 **Buluntu yeri:** MT'02 23F 5.3 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** III **Biçim Grubu:** I.a

Hammadde ve renk: Kireçtaşı, sarımsı.

Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir yere oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiş ve yüzeyi üçgen. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü dipten dike yakın bir açıyla içe doğru eğimli düz olarak yükseltilip keskin olmayan bir dönüşle dışa eğimli olarak düz yükselmekte. Ön yüzü, dipten hafif sivriltilerek yuvarlak bir dönüşle başlayıp, uç bölüme kadar hafif dışbükey içe eğimli olarak yükseltilmiş. Ön yüzünde sırt oluşturup, yüzeyi kısmen düzleştirilmiş. Bir yan yüzü hafif bombeli hale getirilip diğer yan yüz ise düzleştirilmiş. Alt bölümün üzerine üçgen bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölümü kırık ancak olasılıkla kütleştirilmiş ve baş bölümü betimlenmemiş.

Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Parçanın uç bölümü ve dip ön bölümün bir kısmı kopuk. Yer yer kopuntu izleri var ve parçanın tamamında yoğun çatlaklar ile yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzleştirme amaçlı oluşturulmuş, düzensiz, ince, kalın ve dikey çizgiler var.

Yükseklik: 3.2 cm **Genişlik:** 1.8 cm

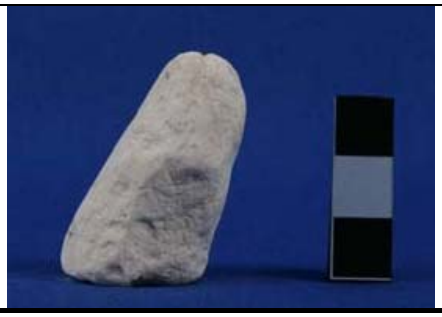
Katalog no: 956	**Buluntu yeri:** MT'01 20E 20.12	**Buluntu Grubu:** I
Çizim :	**Evre:** IV ?	**Biçim Grubu:** I.a

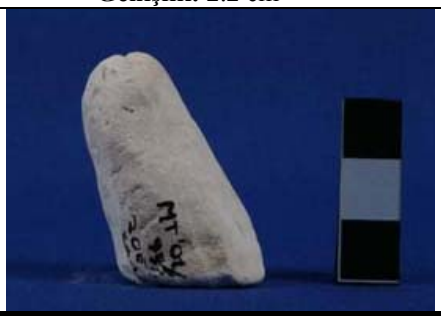
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.

Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiş, yüzeyi, dörtgen biçimli. Dipten, üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüz; geriye doğru, uç kısma kadar yükseltilmiş. Yüzeyi, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Bir yan yüzden belirgin olmayan, diğer yan yüzden belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; geriye doğru, uç kısma kadar yükseltilmiş. Yüzeyi, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Bir yan yüzden, belirgin olmayan, diğer yan yüzden, belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Bir yan yüz, düzensiz, diğer yan yüz, düze yakın biçimlendirilmiş. Uç kısmı hafif yuvarlatılıp, enine açılan küçük bir olukla eşit olmayan, iki parçaya ayrılmış. Baş bölümü betimlenmemiş.

Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yoğun kopuntu izleri var. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı, ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş.

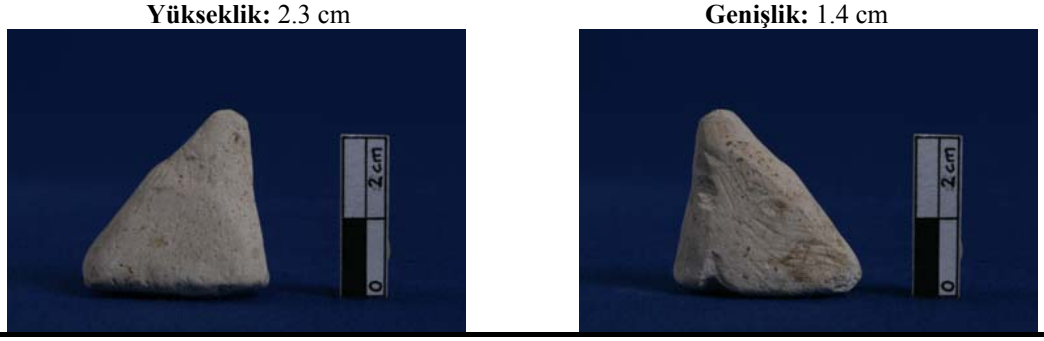
Yükseklik: 4 cm **Genişlik:** 2.2 cm

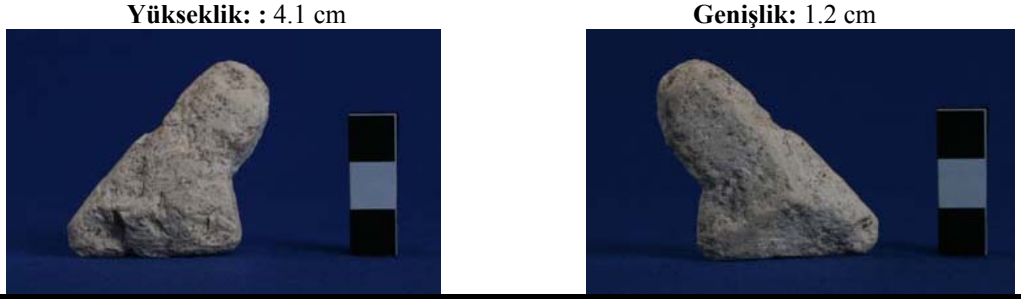
Katalog no: 1064 **Buluntu yeri:** MT’02 20C 12.1 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** IV **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiş. Dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Alt bölümün üzerine üçgen bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüz; dipten uç bölüme kadar öne doğru düze yakın içbükey yükseltilmiş. Yüzey düzensiz. Her iki yan yüzden belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; dipten arkaya doğru uç kısma kadar düzensiz yükseltilmiş. Her iki yan yüzden belirgin olmayan kenarlarla ayrılmış. Her iki yan yüz de düze yakın bombeli, düzensiz. Uç kısım kütleştirilmiş, baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri var. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş.

Yükseklik: 2.3 cm **Genişlik:** 1.4 cm

Katalog no: 1121 **Buluntu yeri:** MT’02 20G 99.5 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** II-III **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, sarımsı beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip kısmı bir düzleme oturtulacak şekilde düzleştirilmiş, üçgen kesitli. Dip kısmından üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka kısmı dipten dike yakın açıyla yükselip, keskin bir dönüşle dışa doğru eğimli açılmakta. Uç kısmı yuvarlak bitirilmiş. Ön kısım dipten içe doğru eğimli, uç kısma kadar yükseltilip yuvarlatılarak bitirilmiş. Alt kısmın üzerinde geriye doğru eğimli uzun bir bölüm oluşturulmuş. İki yan yüz de düzleştirilmiş. Parçanın ön kısmının alt bölümünde bir sırt oluşturulmuş. Baş kısmı belirtilmemiş. Uç kısmı yuvarlatılmış.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Yüzey pürüzlü. Yüzey genelinde yoğun kopuntu izleri mevcut. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Düzeltme amaçlı oluşturulmuş düzensiz ince ve kalın izler görülmekte. Parçanın yüzeyinde seyrek olarak tortu tabakasından farklı sarımsı lekeler mevcut.

Yükseklik: : 4.1 cm **Genişlik:** 1.2 cm

Katalog no: 1150	**Buluntu yeri:** MT'02 21D 28.3	**Buluntu Grubu:** I
Çizim :	**Evre:** IV	**Biçim Grubu:** I.a

Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü kırık. Parça mevcut dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü dip bölümden uç bölüme doğru öne eğimli olarak devam etmekte, yüzey bombeli. Ön yüz yine dip bölümden uç bölüme kadar geriye eğimli uzanmakta, yüzey bombeli. Her iki yan yüzden keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Yan yüzler düzleştirilmiş. Uç bölümü olasılıkla hafif geriye eğimli olarak biçimlendirilmiş, kırıklar var. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Parça kırık. Yer yer kopuntu izleri ve tortu tabakası görülmekte. Bir yan yüzde alt bölüme doğru çok da belirgin olmayan pembe lekeler oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler mevcut.

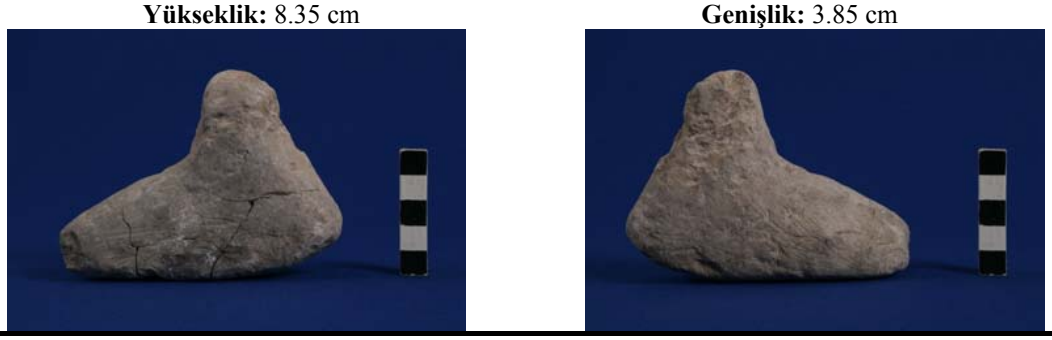
Yükseklik: 1.8 cm **Genişlik:** 0.7 cm

Katalog no: 1318	**Buluntu yeri:** MT'02 21E 160.1	**Buluntu Grubu:** I
Çizim :6	**Evre:** -	**Biçim Grubu:** I.a

Hammadde ve renk: Kireçtaşı, gri.
Biçimlendirme: Üçgene yakın formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde kısmen düzleştirilmemiş, yüzeyi, dörtgenimsi. Dipten, üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Alt bölümün üzerine, üçgene yakın bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüz; küt bir burundan, öne doğru yükseltilip, keskin olmayan bir dönüşle dike yakın uç kısma kadar yükseltilmiş. Yüzeyi, düze yakın biçimlendirilmiş. Her iki yan yüzden belirgin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; düzensiz, küt bir burundan, geriye doğru yükseltilip, keskin bir dönüşle, yine geriye doğru uç kısma kadar yükseltilmiş. Yüzeyi, düze yakın biçimlendirilmiş. Her iki yan yüzden belirgin olmayan kenarlarla ayrılmış. İki yan yüz de düze yakın biçimlendirilmiş. Uç kısmı kütleştirilmiş. Bir yan yüzden enine doğru başlatılarak, arka yüzde de hafif çapraz hale getirilen düzensiz olukla, olasılıkla baş bölümü betimlenmiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri ve çatlaklar var. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı, ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş.

Yükseklik: 8.35 cm **Genişlik:** 3.85 cm

Katalog no: 1330 **Buluntu yeri:** MT'02 AV 23.1 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** IID **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde kısmen düzleştirilmiş, yüzey bombeli, kenarları kabaca yuvarlatılmış üçgen. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü, dipten keskin bir dönüş yaparak ön tarafa eğimli içbükey açıyla uç bölüme kadar devam etmekte, yüzey düzensiz. Her iki yan yüz keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüz ise; dipten oluşturulan sivriye yakın bir burundan keskin olmayan bir kıvrımla dönüş yapıp, arkaya eğimli hafif dışbükey açıyla uç bölüme uzanmakta. Yan yüzlerden biri düzleştirilmiş. Diğer yan yüzde keskin olmayan bir sırt oluşturulmuş. Alt bölümün üzerine üçgene yakın bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölümü sivri bitirilmiş. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Yoğun kopuntu izleri var. Yer yer tortu tabakası oluşmuş. Olasılıkla hammaddenin bileşimine bağlı olarak kızıl-kahve renkte lekeler görülmekte. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler mevcut ancak aşınma nedeniyle tüm yüzeyde belirgin değil.

Yükseklik: 9.4 cm **Genişlik:** 5.2 cm

Katalog no: 1340 **Buluntu yeri:** MT'02 21D 55.4 **Buluntu Grubu:** I
Çizim :2 **Evre:** IV **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Alt bölümü bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiş ve dip dörtgen yüzeyli. Dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Parça; arka yüz, dipten uç kısma kadar hafif içbükey hale getirilerek, ön yüz ise yine dipten uç kısma kadar, arkaya doğru eğimli yükseltilerek oluşturulmuş. Ön yüz kısmen düzleştirilmiş. Yan yüzler hafif bombeli. Alt bölümün üzerine dörtgenimsi, uzun bir bölüm oluşturulmuş. Uç kısmı yuvarlatılıp küt bitirilmiş. Baş kısmı betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli, pürüz az. Kopuntu izleri var ve yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı oluşturulmuş düzensiz çizgiler var.

Yükseklik: 3.95 cm **Genişlik:** 1.1 cm

Katalog no: 1343 **Buluntu yeri:** MT'02 AM 10.4 **Buluntu Grubu:** I
Çizim :8 **Evre:** IID **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, kirli beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde kısmen düzleştirilmemiş, yüzeyi, düzensiz, üçgen biçimli. Dipten, üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüz; dışbükey yükseltilmeye başlanıp, keskin olmayan bir dönüşle d,k bir şekilde uç kısma kadar yükseltilmiş. Yüzeyi, düzensiz. Her iki yan yüzden belirgin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; küt bir burundan, geriye doğru, uç kısma kadar dışbükey yükseltilmiş. Yüzeyi, düzensiz. Bir yan yüzden, belirgin olmayan, diğer yan yüzden, belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Bir yan yüz, keskin olmayan bir sırtla bombeli, diğer yan yüz düze yakın biçimlendirilmiş. Uç kısmı sivrileştirilmiş, baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri ve yer yer çatlaklar var. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı, ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş ancak kopuntu izlerine ve aşınmaya bağlı olarak belirgin değiller. Arka yüz, uç kısımdan başlayarak, dip kısmın yüzeyinde de devam eden, yoğun olarak açılmış olan, enine, dikine ve çapraz oluklarla kabalaştırılmış. Arka yüzün üst kısmında, enine oluklar kullanılmışken, dışbükey olarak biçimlendirilen kısmında, açılan çapraz olukların, enine oluklarla birleştirilmesiyle, dönüşler elde edilmiş.
Yükseklik: 6.25 cm **Genişlik:** 3.05 cm

Katalog no: 1357 **Buluntu yeri:** MT'02 AM 10.3 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** IID **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü kırıldığı için belirsiz. Parça, dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü, olasılıkla dipten, içe doğru eğimli, düz bir şekilde yükseltilip; keskin olmayan bir dönüşle, dike yakın dışa doğru eğimli olarak düz bir şekilde uç bölüme kadar yükseltilmiş. Arka yüzü yine olasılıkla dipten içe doğru yükselerek küçük bir burun oluşturmuş ve bu burundan dışa doğru hafif bombeli olarak uç bölüme kadar yükseltilmiş. Ön yüzde sırt oluşturulmaya çalışılmış ve olasılıkla tamamlanmamış. Bir yan yüzü düzleştirilip uç bölüme doğru bombeli hale getirilmiş, diğer yan yüzün işlemi olasılıkla bitirilmemiş. Alt bölümün üzerine üçgen ikinci bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölümü, ön ve arka yüzden dönüşlerle kütleştirilmiş. Baş bölümü betimlenmemiş. Olasılıkla parça bitirilmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Parça dip bölümü kırık. Yer yer kopuntu izleri ve tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi olasılıkla bitirilmemiş. Düzeltme amaçlı oluşturulmuş ince ve kalın çizgiler var. Tortu tabakasından farklı olarak sarı renkte, olasılıkla hammaddenin bileşimine bağlı oluşmuş lekeler var.
Yükseklik: : 3.8 cm **Genişlik:** 1.9 cm

Katalog no: 1446 **Buluntu yeri:** MT'02 19E 39.1 **Buluntu Grubu:** I

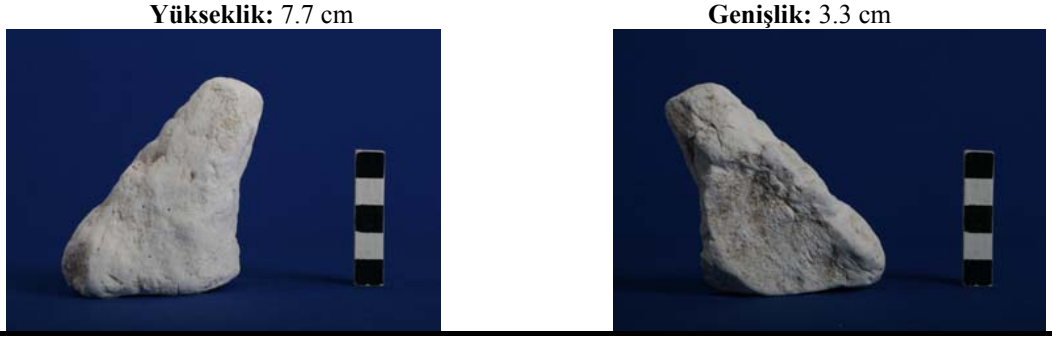
Çizim :1 **Evre:** IV ? **Biçim Grubu:** I.a

Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.

Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde düzleştirilmiş, yüzey dörtgenimsi. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü dipten keskin olmayan bir dönüşle dike yakın açıyla öne doğru eğimli yükseltilmiş ve hafif bir kıvrımla geriye doğru uç bölüme devam etmekte, yüzey düzensiz. Yan yüzlerden birinde yoğun kopuntular var, diğeri ise bombeli. Alt bölüm üzerine dörtgenimsi bir bölü oluşturulmuş. Uç bölüm arkaya eğimli olarak düzletilmiş, yüzeyi yuvarlağa yakın. Baş bölümü betimlenmemiş.

Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Yoğun kopuntu izleri ve yer yer çatlaklar var. Tortu tabakası oluşmuş. Olasılıkla hammaddenin bileşimine bağlı olarak sarımsı-kahverengi lekeler görülmekte. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler oluşturulmuş ancak aşınma nedeniyle yer yer çizgiler belirgin değil.

Yükseklik: 7.7 cm **Genişlik:** 3.3 cm

Katalog no: 1603 **Buluntu yeri:** MT'02 AM 9.3 **Buluntu Grubu:** I

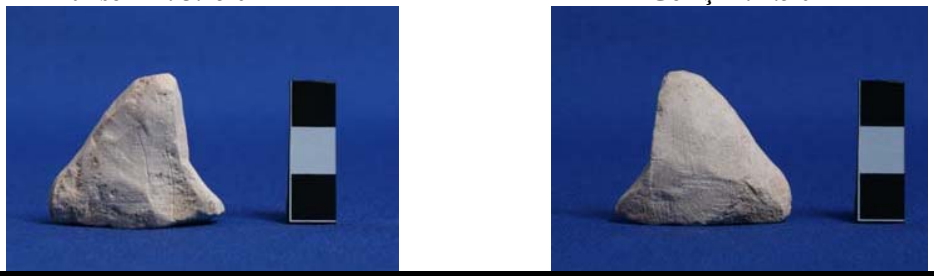
Çizim : **Evre:** IID **Biçim Grubu:** I.a

Hammadde ve renk: Kireçtaşı, krem rengi.

Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturtulacak şekilde düzleştirilmiş ve yüzeyi dörtgene yakın üçgenimsi. Dibin arka bölümü, keskin olmayan bir dönüşle hafif arka tarafa doğru yükseltilmiş. Parça, dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü, dipten düz bir yüzey yaparak kısa bir dönüşle ön tarafa doğru eğimli olarak yükselip; yine keskin bir dönüş ve dike yakın açıyla uç bölüme kadar devam etmekte. Ön yüzü, dipten dike yakın kısa bir yükselişle oluşturulmuş burundan, hafif yuvarlak hatla arka tarafa doğru dönüş yaparak uç bölüme kadar yükselmekte. Ön yüzünde olasılıkla aşındığı için belli olmayan kısmen düzleştirilmiş bir sırt oluşturulmuş. Bir yan yüzü bombeli hale getirilmiş, diğer yan yüzde ise içbükeylik olduğu için parça hafif yan tarafa eğimli gibi görünmekte. Alt bölümün üzerine üçgen bir bölüm daha oluşturulmuş. Uç bölüme arka taraftan öne doğru eğimli, ön taraftan ise arka tarafa daha eğimli bir dönüşle üçgene yakın bir şekil verilmiş. Baş bölümü betimlenmemiş.

Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri ile tortu tabakası oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, geniş ve düzensiz çizgiler görülmekte.

Yükseklik: 3.25 cm **Genişlik:** 1.5 cm

Katalog no: 1712 **Buluntu yeri:** MT’02 21E 96.9 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** III **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, krem rengi.
Biçimlendirme: Olasılıkla üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü kırık. Arka yüzü kırık olan bölümden baş bölümüne kadar hafif öne doğru eğimli dike yakın açıyla düz bir şekilde yükseltilmiş ve arka yüz bombeli hale getirilmiş. Ön yüzü yine kırık bölümden arka tarafa doğru eğimli olarak düzensiz şekilde uç bölüme kadar yükseltilmiş. Ön yüzde yüzeyi düzleştirilmiş ancak düzensiz kırık bölümden olasılıkla uç bölüme kadar devam eden bir sırt oluşturulmuş. Yan yüzlerden birinin yüzeyi düzleştirilip enine doğru kırık bölümden uç bölüme kadar dışbükey hale getirilmiş ve yüzeyin düzlüğü bozulmamış. Diğer yan yüz bombeli hale getirilmiş
Uç bölümü ön yüzden keskin bir dönüşle arka yüzden ön tarafa doğru yuvarlağa yakın bir dönüşle kütleştirilmiş. Arka yüzden başlayarak bombeli yan yüzün ortasına doğru eğimli bir oluk oluşturularak olasılıkla baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Parça kırık. Yoğun kopuntu izleri var ve yoğun tortu tabakası oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler yer yer görülse de olasılıkla aşınmaya bağlı olarak çizgiler belirsiz.

Yükseklik: 3.05 cm **Genişlik:** 1.9 cm

Katalog no: 1850 **Buluntu yeri:** MT’02 Yüzey **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre: -** **Biçim Grubu:** I.a
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, gri.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiş, yüzeyi, dörtgenimsi. Dipten, üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Alt bölümün üzerine, dörtgen bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüz; küt bir burundan, geriye doğru, uç kısma kadar yükseltilmiş. Yüzeyi, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Her iki yan yüzden, ayrımı belirgin değil. Ön yüz; geriye doğru, uç bölüme kadar yükseltilmiş. Yüzeyi, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Her iki yan yüzden de ayrımı belirgin değil. İki yan yüz de, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Uç kısım sivrileştirilmiş, baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yoğun kopuntu izleri var ve yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Olasılıkla kopuntu yüzeyleri ve aşınmaya bağlı olarak düzeltme amaçlı oluşturulan izler belirgin değil.

Yükseklik: 1.9 cm **Genişlik:** 1.1 cm

Katalog no: 002 **Buluntu yeri:** MT’07 20E 32.4 **Buluntu Grubu:** I
Çizim :11 **Evre:** - **Biçim Grubu:** I.b
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Dörtgen formda biçimlendirilmiş. Dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüz; kırık kısımdan arkaya doğru, uç kısma kadar dike yakın içbükey yükseltilmiş. Yüzey düze yakın, düzensiz. Her iki yen yüzden belirgin ve keskin kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; kırık kısımdan uç kısma kadar dik olarak yükseltilmiş. Yüzey düze yakın, düzensiz. Her iki yan yüzden belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Her iki yan yüz de düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Uç kısım kütleştirilmiş, baş bölümü, ön yüzde enine açılan geniş bir yiv ile betimlenmiş.
Yüzey işlemleri: Alt kısım kırık. Genel olarak kaba. Yer yer kopuntu izleri var ve yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın, düzenli çizgiler oluşturulmuş. Çizgiler genelde kesintisiz olarak uygulanmış. Ön yüzde, baş bölümü belirleyen yivin alt kısmında, yive koşut belirgin bir yükseklik oluşturularak, ayrım daha belirgin hale getirilmiş.

Yükseklik: 8 cm **Genişlik:** 3.9 cm

Katalog no: 028 **Buluntu yeri:** MT’02 23H 32.2 **Buluntu Grubu:** I
Çizim :10 **Evre:** IIB-IIC **Biçim Grubu:** I.b
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, krem rengi.
Biçimlendirme: Dörtgenimsi formda biçimlendirilmiş. Dip bir düzleme oturacak şekilde düzleştirilmiş, yüzey dörtgenimsi. Dibin arka bölümü kırık. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü dipten olasılıkla yuvarlağa yakın bir çıkıntıyla yükseltilip keskin olmayan bir dönüş yaparak geriye eğimli olarak uç bölüme kadar devam etmekte. Her iki yan yüzle birleştiği bölümlerde keskin olmayan kenarlar oluşturulmuş, yüzey düzletilmiş. Ön yüzü ise; dipten yayvan bir burun oluşturup keskin olmayan bir dönüş yaparak öne doğru eğimle uç bölüme kadar uzanmakta, bombeli. Her iki yan yüz de hafif bombeli biçimlendirilmiş. Alt bölüm üzerine dörtgen bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölümü iki yan yüzden yükseltilip sivri bitirilmiş. Yan yüzden diğer yan yüze doğru uç bölümü iki parçaya ayıran düzensiz bir oluk açılmış. Bir yan yüzde enine doğru, belirgin olmayan bir hat oluşturularak, olasılıkla baş bölümü betimlenmek istenmiş. Baş bölümünü oluşturan bu hat o yüzdeki uç bölümünü ikiye bölen oluğun alt sınırını belirlemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri ve çatlaklar var. Tortu tabakası oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Parçanın uç bölümüne doğru belirgin olmayan ve olasılıkla hammaddenin bileşimine bağlı olarak yüzeyde kahverengi lekeler görülmekte. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler mevcut.

Yükseklik: 2.4 cm **Genişlik:** 1.3 cm

Katalog no: 030 **Buluntu yeri:** MT'04 19F 49.5 **Buluntu Grubu:** I
Çizim :10 **Evre:** IV ? **Biçim Grubu:** I.b
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, grimsi beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip kısmı bir düzleme oturtulacak şekilde kısmen düzleştirilmiş, söbemsi kesitli. Dip kısmından üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka ve ön yüzden içbükey olarak uç kısma kadar devam etmekte. Her iki yüzün dip kısmında bir çıkıntı oluşturulup bu çıkıntılardan içbükey dönüşle yükselerek biçimlendirilmiş. Arka yüzde bulunan çıkıntı yuvarlatılmış, ön yüz ise dörtgenimsi. Yan yüzler kısmen düzletilmiş. Alt kısım üzerinde dörtgen kesitli uzun bir bölüm oluşturulmuş. Uç kısım düzleştirilip her iki yan yüzeyden yontularak sırt oluşturulmaya çalışılmış ancak yarım bırakılmış. Baş kısmı belirtilmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Kopuntu izleri mevcut. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi kısmen bitirilmiş, düzeltme amaçlı, düzensiz kalın ve ince izler görülmekte. Dip kısmının arka yüzüne doğru siyah lekeler ile dip kısmının küçük bir bölümünde kızılımsı kahverengi izler mevcut.

Yükseklik: : 5.65 cm **Genişlik:** 2.1 cm

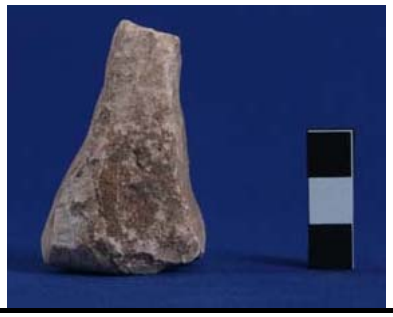

Katalog no: 150 **Buluntu yeri:** MT'02 20D 2.2 **Buluntu Grubu:** I
Çizim :9 **Evre:** IIB-IIC **Biçim Grubu:** I.b
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, sarımsı beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip kısmı bir düzleme oturtulacak şekilde düzleştirilmiş, söbemsi kesitli. Dip kısmından üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Her iki bölümde dip kısmından hafif yuvarlak bir dönüş yapılarak içe doğru hafif bir eğimle yükseltilmiş. Hafif bir kıvrımla bu eğim yok edilerek baş kısmının ucuna kadar uzanmakta. Gövdenin üzerinde, arka ve ön kısım ile her iki yan yüz köşeli olup; dörtgen kesitli uzun bir bölüm oluşturulmuş. Uzun bölümün uç kısmı her iki yan yüzden hafif içbükey yontularak dikdörtgen kesitli ve küt baş kısmı şekillendirilmiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Yüzey pürüzlü. Yüzeyde kopuntu izleri ve çatlaklar görülmekte. Yüzey genelinde kalın tortu tabakaları oluşmuş. Düzeltme amaçlı izler uzun, kısa düzensiz. İki yan yüzde tortul tabakadan farklı kızılımsı kahverengi birer nokta mevcut.

Yükseklik: : 11.7 cm **Genişlik:** 2 cm

Katalog no: 229 **Buluntu yeri:** MT'04 34R 46.3 **Buluntu Grubu:** I
Çizim :9 **Evre:** III **Biçim Grubu:** I.b
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, bej.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde kısmen düzleştirilmiş, yüzeyi düzensiz, dörtgene yakın biçimlendirilmiş. Dipten, üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Alt bölümün üzerine, dörtgen bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüz; küt bir burundan, geriye doğru, keskin olmayan bir dönüşle, kırık kısma kadar, yükseltilmiş. Yüzey düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Bir yan yüzden belirgin, diğer yan yüzden, belirgin ve keskin kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; yayvan bir burundan, geriye doğru, kırık bölüme kadar yükseltilmiş. Her iki yan yüzden, belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Yüzeyi düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Her iki yan yüz de düz biçimlendirilmiş.
Yüzey işlemleri: Uç kısmı kırık. Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri var ve yer yer tortu yoğun tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı, ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş, kopuntu izlerine ve aşınmaya bağlı olarak belirgin değiller.

Yükseklik: 5.4 cm **Genişlik:** 2.9 cm

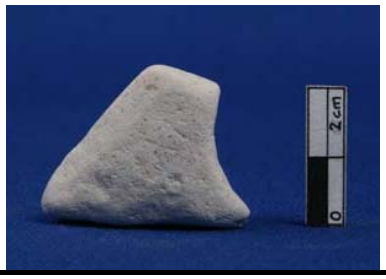

Katalog no: 296 **Buluntu yeri:** MT'04 35R 46.15 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** - **Biçim Grubu:** I.b
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, gri-boz alacalı.
Biçimlendirme: Dörtgene yakın olarak biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde düzletilmiş, yüzey dörtgenimsi, içbükey. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü, dipten hafif bir dönüşle öne doğru eğim yapıp keskin bir kıvrımla arkaya doğru eğimli olarak düzensiz şekilde uç bölüme kadar devam etmekte. Her iki yan yüzden keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Yüzey bombeli ve düzensiz. Ön yüzü dipten yayvan ve düzensiz bir dönüşle arka tarafa eğimli olarak uç bölüme uzanmakta. Bir yan yüz düzleştirilmiş; diğeri ise düze yakın. Alt bölümün üzerine dörtgen bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölümü arka tarafa eğimli olarak dörtgen bitirilmiş. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Parçada yoğun aşınma ve kopuntular var. Yer yer tortu tabakası oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı oluşan ince, kalın ve düzensiz çizgiler yoğun aşınma nedeniyle belirgin değil.

Yükseklik: 4 cm **Genişlik:** 1.7 cm

Katalog no: 351 **Buluntu yeri:** MT'02 21F 128.5 **Buluntu Grubu:** I
Çizim :9 **Evre:** IV **Biçim Grubu:** I.b
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde düzleştirilmiş ve yüzey dörtgen. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü dipten kısa bir yükseltmeden sonra, ön tarafa eğimli olarak yükseltilip keskin olmayan bir dönüşle arka tarafa eğimli olarak uç bölüme kadar devam etmekte. Dipten başlayıp uç bölüme doğru arkaya eğimli hale gelen içbükey bir görünüm verilmiş. Ön yüzü, dipten hafif yuvarlağa yakın bir dönüşle başlayıp arka tarafa eğimli olarak yükselmekte. Ön yüzde dipten uç bölüme kadar devam eden yüzeyi kısmen düzleştirilmiş bir sırt oluşturulmuş. Her iki yan yüz de düzleştirilmiş. Alt bölümün üzerine dörtgen bir bölüm daha oluşturulmuş. Uç bölüm arka tarafa doğru eğimli bir şekilde düzleştirilmiş ve yüzeyi üçgenimsi. Arka taraftaki kenarı düz. baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri ve tortu tabakası oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitmiş. Olasılıkla aşınmaya bağlı olarak yüzeyde düzeltme amaçlı oluşan izler net değil.
Yükseklik: 2.5 cm **Genişlik:** 1.35 cm

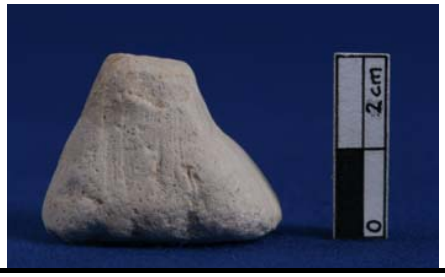

Katalog no: 392 **Buluntu yeri:** MT'00 19F 35.2 **Buluntu Grubu:** I
Çizim :9 **Evre:** IID **Biçim Grubu:** I.b
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, krem rengi.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde düzleştirilmiş, yüzey dörtgen. Uç bölümü kırık. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü dipten küt bir çıkıntı oluşturup keskin olmayan bir dönüşle öne doğru eğimle uç bölüme kadar hafif içbükey açıyla düzensiz yükselmekte. Arka yüz her iki yan yüzle keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Yüzey kırık bölümden dip bölümüne kadar sığ ve yayvan olarak açılmış bir olukla içe kavisli şekillendirilmiş. Ön yüz ise yine dipten yuvarlağa yakın bir burun oluşturduktan sonra keskin olmayan bir dönüşle geriye doğru eğim yaparak uç kısma kadar uzanmakta. Yan yüzlerle çok belirgin olmayan kenarlarla ayrılmakta. Yüzey kısmen düzletilmiş. Oluşturulan burunun üst bitiş bölgesine doğru bir çıkıntı yapılmış ve üzerinde bilinçli yapılmadığını düşündüren bir oluk açılmış. Her iki yan yüz de hafif bombeli ve birbirlerine eğimli olarak yükseltilmiş. Alt bölümün üzerine dörtgen bir bölüm oluşturulmuş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Parça kırık. Yer yer kopuntu ve yoğun tortu tabakası oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Parçanın her iki yan yüzü alta doğru dikey ve yatay çizgilerle taranarak küçük dörtgenler oluşturulmuş. Dikey çizgiler üst bölüme doğru her iki yüzde de devam etmekte. Oluşturulan dörtgenler orantılı olmamakla bezeme amaçlı yapıldığı düşünülmekte. Parçanın tüm yüzeyinde düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler mevcut. Bezeme amaçlı yapılan çizgiler düzeltme amaçlı olanlara oranla daha derin yapılmış.
Yükseklik: 4.6 cm **Genişlik:** 2.1 cm

Katalog no: 518 **Buluntu yeri:** MT'00 19F 35.15 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** IID **Biçim Grubu:** I.b
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, krem rengi.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde düzleştirilmiş, yüzeyi dörtgenimsi. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü, dipten yuvarlağa yakın bir dönüşle ön tarafa doğru eğimli, hafif bombe yaparak keskin olmayan bir kıvrımla uç bölüme kadar devam etmekte. Ön yüzü, dipten yuvarlağa yakın bir dönüşle arka tarafa doğru eğimli olarak uç bölüme kadar düz yükseltilmiş. Ön yüzü bombeli hale getirilmiş. Her iki yan yüz de düzleştirilmiş. Alt bölümün üzerine dörtgenimsi bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölümü arka tarafa eğimli olarak düzletilip,yüzeyi kabaca dörtgenimsi. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri var. Yer yer tortu tabakası oluşmuş. Olasılıkla hammaddenin bileşimine bağlı olarak yer yer sarımtırak lekeler oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler mevcut.

Yükseklik: 2 cm

Genişlik: 1.9 cm

Katalog no: 540 **Buluntu yeri:** MT'02 20E 26.2 **Buluntu Grubu:** I
Çizim :11 **Evre:** III ? **Biçim Grubu:** I.b
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Silindirik olarak biçimlendirilmiş. Dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü kırık kısımdan uç kısma kadar arkaya doğru eğimli yükseltilmiş. Yüzey düzensiz. Her iki yan yüzden keskin kenarlarla ayrılmakta. Ön yüz dipten küt bir burundan geriye doğru eğimle uç kısma kadar düzensiz yükseltilmiş. Her iki yan yüzden belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Yan yüzler düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Uç kısmı küt bitirilmiş. Ön yüzde açılan yivle baş bölümü betimlenmiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Arka dip kısmı kırık. Yer yer kopuntu izleri var. Tortu tabakaları oluşmuş. Yüzey kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler görülmekte. Baş bölüm yüzeyinde iki çöküntü yüzeyi oluşturulmuş**.**

Yükseklik: 7.35 cm

Genişlik: 3 cm

Katalog no: 601 **Buluntu yeri:** MT'01 23G 94.4 **Buluntu Grubu:** I
Çizim :10 **Evre:** III **Biçim Grubu:** I.b
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen ve silindirik formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde düzleştirilmiş, üçgen. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü, dipten ön tarafa eğimli olarak keskin bir dönüş yapıp arkaya eğimle uç bölüme kadar devam etmekte. Yüzey düze yakın bombeli. Her iki yan yüzden biri keskin diğeri keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüzü ise; dipten küt bir dönüşle geriye eğimli uzanıp keskin bir kıvrımla yine geriye doğru uç bölüme kadar yükseltilmiş. Uç bölümden tüm yüzey boyuncu devam eden hafif bir sırt oluşturulmuş. Yan yüzlerden biri bombeli. Alt bölümün üzerine dörtgen uzunca bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölümü yan yüze eğimli olarak yuvarlağa yakın bitirilmiş. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri ve çatlaklar var. Tortu tabakası oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler mevcut. Ön yüzden yan yüze doğru eğimli devam eden ince bir oluk açılmış.

Yükseklik: 2.3 cm **Genişlik:** 1.5 cm

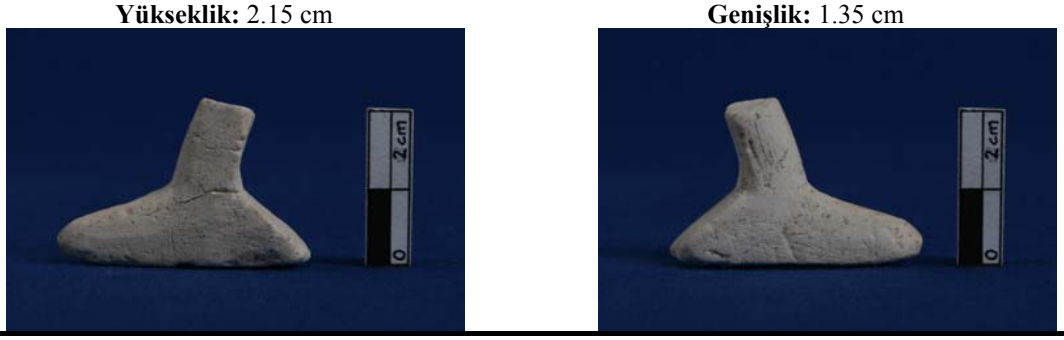
Katalog no: 631 **Buluntu yeri:** MT'02 23G 126.4 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** II-III **Biçim Grubu:** I.b
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, krem rengi.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde düzleştirilmiş, yüzeyi dörtgen, kopuntular var. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü, dipten içbükey açıyla içe doğru kavisli hale getirilerek uç bölüme kadar devam etmekte, yüzey düzletilmiş. Ön yüzü, olasılıkla dipten geriye doğru eğimli olarak uç bölüme kadar uzanmakta, yüzey kısmen düzletilmiş. Ön yüzün her iki yan yüzle birleştiği yerde keskin olmayan köşeler oluşturulmuş. Yan yüzlerden biri kısmen düzletilmiş diğeri ise hafif bombeli. Alt bölümün üzerine dörtgen ve Genel olarak uzun bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölüm kütleştirilmiş. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yoğun kopuntu ve çatlaklar var. Yüzeyde tortu tabakası oluşmuş. Olasılıkla hammaddenin bileşimine bağlı olarak yer yer kahverengi lekeler görülmekte. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler mevcut.

Yükseklik: 3.4 cm **Genişlik:** 2.1 cm

Katalog no: 659 **Buluntu yeri:** MT’01 23G 100.6 **Buluntu Grubu:** I
Çizim :10 **Evre:** III **Biçim Grubu:** I.b
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen ve silindirik olarak biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde düzleştirilmiş, üçgen. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü, dipten sivriye yakın bir dönüşle ön tarafa eğimli olarak keskin bir dönüş yapıp arkaya eğimle uç bölüme kadar devam etmekte. Yüzey düzleştirilmiş. Her iki yan yüzden keskin kenarlarla ayrılmış. Ön yüzü ise; dipten küt bir dönüşle geriye eğimli uzanıp keskin bir kıvrım yaparak yine geriye doğru uç bölüme kadar yükseltilmiş. Her iki yan yüzde hafif bombeli. Alt bölümün üzerine silindirik ince bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölümü arka yüze eğimli olarak yuvarlağa yakın bitirilmiş. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri ve çatlaklar var. Tortu tabakası oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler mevcut.

Yükseklik: 2.15 cm **Genişlik:** 1.35 cm

Katalog no: 698 **Buluntu yeri:** MT’01 20E 20.3 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** IV ? **Biçim Grubu:** I.b
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, kirli beyaz.
Biçimlendirme: Olasılıkla, üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde kısmen düzleştirilmiş, yüzeyi, olasılıkla dörtgen biçimlendirilmiş. Dipten, üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Alt bölümün üzerine dörtgen bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüz; geriye doğru, uç kısma kadar keskin olmayan bir dönüşle, içbükey yükseltilmiş. Yüzeyi, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Bir yan yüzden, ayrımı belirgin değil, diğer yan yüzden, belirgin ancak keskin olmayan kenarla ayrılmış. Ön yüz; kırık kısımdan, geriye doğru, uç kısma kadar keskin olmayan bir dönüşle, içbükey olarak yükseltilmiş. Yüzeyi, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Bir yan yüzden, ayrımı belirgin değil, diğer yan yüzden, belirgin ancak keskin olmayan kenarla ayrılmış. Her iki yan yüz de, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Uç kısmı kütleştirilmiş, baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Alt bölümünün ön yüzü kırık. Genel olarak özenli. Yoğun kopuntu izleri ve yer yer çatlaklar var. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı, ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş.

Yükseklik: 6.05 cm **Genişlik:** 2.25 cm

Katalog no: 793 **Buluntu yeri:** MT'01 23V 5.2 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** X **Biçim Grubu:** I.b
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde düzleştirilmiş, yüzey dörtgen. Dip bölümünün orta kısmında bir çentik atılmış. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü, dipten küt bir dönüşle ön tarafa doğru eğimle uç bölüme kadar hafif içbükey olarak devam etmekte. Uç bölüm kırık. Yüzey kısmen düzleştirilmiş, boyuna açılan iki sığ yontuyla kısmen içe kavisli hale getirilmiş. Her iki yan yüzle keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüzü, dipten düzensiz yükseltilip kısmen keskin bir dönüşle kırık bölüme kadar yükseltilmiş. Yüzey bombeli. Her iki yan yüzde kısmen düzletilmiş. Alt bölümün üzerine dörtgenimsi bir bölüm oluşturulmuş. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Parça kırık. Yer yer kopuntu izleri var. Tortu tabakası oluşmuş. Olasılıkla hammaddenin bileşimine bağlı olarak yer yer sarımtırak-kahverengi renkte lekeler oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince,kalın ve düzensiz çizgiler mevcut.

Yükseklik: 1.85 cm **Genişlik:** 1.05 cm

Katalog no: 871 **Buluntu yeri:** MT'02 19E 32.2 **Buluntu Grubu:** I
Çizim :9 **Evre:** III **?** **Biçim Grubu:** I.b
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgene yakın formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiş, dip üçgene yakın ve pürüzsüz yüzeyli. Parça, dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüz; dipten uç kısma kadar, keskin bir dönüşle içbükey olarak yükseltilmiş. Yüzey bombeli hale getirilmiş. Her iki yan yüzden, keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; dipten küt bir dönüşle arka tarafa eğimli olarak yükseltilmeye başlanmış ve keskin bir dönüş yapılarak uç bölüme kadar yine arka tarafa eğimli, hafif içbükey olarak yükseltilmiş. Yüzey düzensiz. Her iki yan yüzden keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Bir yan yüz düzleştirilmiş, diğer yan yüz ise düze yakın bombeli hale getirilmiş. Alt bölümün üzerine dörtgen, Genel olarak ince bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölümü, arka tarafa eğimli olarak düzleştirilmiş ve yüzeyi kısmen yuvarlak. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri var ve yer yer tortu tabakası oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı, ince, kalın ve düzensiz çizgiler oluşturulmuş.

Yükseklik: 2.2 cm **Genişlik:** 1.5 cm

Katalog no: 1442 **Buluntu yeri:** MT’02 20D 44.1 **Buluntu Grubu:** I
Çizim :10 **Evre:** III **Biçim Grubu:** I.b
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, krem rengi.
Biçimlendirme: Silindirik formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü yuvarlağa yakın bombeli ve yüzey düzletilmeden bırakılmış. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü, dipten yuvarlağa yakın bir dönüşle oluşturulan burundan geriye eğimli devam edip keskin bir dönüşle uç bölüme kadar yükselmekte. Her iki yan yüzle yuvarlatılmış kenarlarla ayrılmış. Yüzey kısmen düzletilmiş. Ön yüzü ise; dipten uç bölüme kadar düzensiz hafif bombeli olarak geriye eğimli olarak uç bölüme kadar uzanmakta. Her iki yan yüz dike yakın yükseltilip uç bölüme doğru birbirlerine eğimli şekillendirilmiş. Alt bölümün üzerine dörtgenimsi uzunca ve arkaya doğru eğimli bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölüm bir yan yüze eğimli olarak bitirilmiş, kopuntular var. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Yoğun kopuntu izleri var. Yer yer tortu tabakası oluşmuş. Olasılıkla hammaddenin bileşimine bağlı olarak sarımsı renkte lekeler görülmekte. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler aşınma ve kopuntular nedeniyle tüm yüzeyde belirgin değil.

Yükseklik: 8 cm

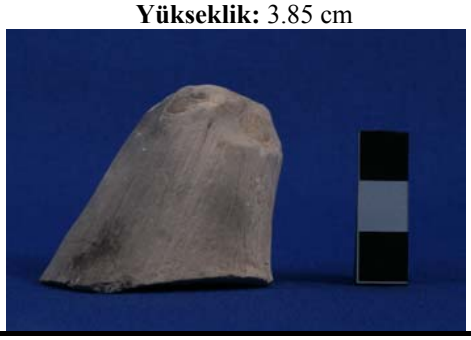

Genişlik: 2.9 cm

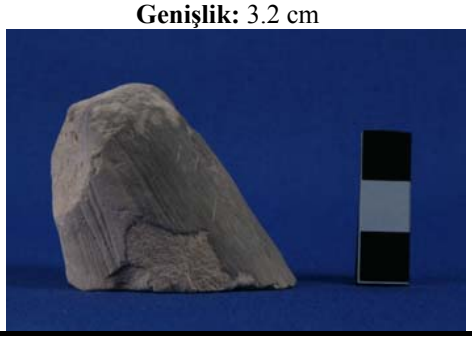

Katalog no: 001 **Buluntu yeri:** MT’07 20E 40.1 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** - **Biçim Grubu:** I.c
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, gri-bej.
Biçimlendirme: Silindirik formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiş, yuvarlak yüzeyli, düzenli. Dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüz; dipten arkaya doğru , kopuntu bölüme kadar yükseltilmiş. Yüzey bombeli, düzenli. Yan yüzlerden ayrımı belirgin değil. Ön yüz; dipten arkaya doğru, uç bölüme kadar yükseltilmiş. Yüzey bombeli, düzenli. Yan yüzlerden ayrımı belirgin değil. Her iki yan yüz de bombeli, düzenli. Uç kısmı düzleştirilmiş, dairesel yüzeyli. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri ve çatlaklar var. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Bazı yüzeylerde ise benzer lekeler oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş

Yükseklik: 3.85 cm

Genişlik: 3.2 cm

Katalog no: 006 **Buluntu yeri:** MT’07 19E 28.5 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre: -** **Biçim Grubu:** I.c
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Silindirik formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiş. Dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüz; dipten dik yükseltilmeye başlanmış, öne doğru yuvarlak bir dönüşle uç kısımla birleştirilmiş. Yüzey düze yakın bombeli olarak biçimlendirilmiş, düzensiz. her iki yan yüzle ayrımı belirgin değil. Ön yüz, dipten keskin bir burun oluşturulup, arkaya eğimli, uç kısma kadar içbükey yükseltilmiş. Yüzey düze yakın, düzenli. Her iki yan yüzden belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Bir yan yüz bombeli, diğer yan yüz düz biçimlendirilmiş, düzensiz. Uç kısmı kütleştirilmiş, baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Yoğun kopuntu izleri ve ön yüz dışında tüm yüzleri kapsayan çatlak var. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş ancak aşınma ve tortu tabakalarına bağlı olarak belirgin değiller.

Yükseklik: 2.35 cm

Genişlik: 2.45 cm

Katalog no: 007 **Buluntu yeri:** MT’07 20E 40.5 **Buluntu Grubu:** I
Çizim :12 **Evre: -** **Biçim Grubu:** I.c
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, kirli beyaz.
Biçimlendirme: Silindirik formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde kısmen düzleştirilmiş, yüzeyi, dairesel, bombeli, düzensiz. Dipten üste doğru kalınlaştırılarak yükseltilmiş. Arka yüz; dipten, uç kısma kadar dik olarak yükseltilmiş. Yüzey bombeli, düzensiz. Her iki yan yüzden ayrımı belirgin değil. Ön yüz; dipten dik olarak yükseltilip uç kısımda arkaya doğru eğimli olarak bitirilmiş. Yüzey bombeli, düzensiz. Her iki yan yüzden ayrımı belirgin değil. İki yan yüz de, bombeli olarak biçimlendirilmiş, düzenli. Uç kısmı kütleştirilmiş, baş bölümü tüm yüzeylerde devam eden yiv ile oluşturulmuş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yoğun kopuntu izleri var ve yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş. Baş bölümü belirleyen düzensiz ve bazı yüzlerden birden fazla yiv açılarak ayrım belirgin hale getirilmeye çalışılmış.

Yükseklik: 4.8 cm

Genişlik: 2.4 cm

Katalog no: 023 **Buluntu yeri:** MT’03 (36N) V1 **Buluntu Grubu:** I
Çizim :12 **Evre:** - **Biçim Grubu:** I.c
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, krem rengi.
Biçimlendirme: Silindirik formda biçimlendirilmiş. Alt bölüm kırık. Yüzeylerden biri uç bölüme kadar yükseltilmiş. Diğer yüzler ise; kırık olan bölümden içe doğru hafif yükseltilip keskin olmayan bir dönüşle uç bölüme kadar düzensiz devam etmekte. Uç bölüm düzleştirilmiş, yüzey yuvarlak. Uç bölüme doğru tüm yüzeylerde devam eden düzensiz açılmış bir olukla baş bölümü betimlenmiş. Alttaki silindirik bölüme oranla daha şişkin şekillendirilmiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Parça kırık. Yer yer kopuntu izleri var. Tortu tabakası tüm yüzeyde görülmekte. Olasılıkla hammaddenin bileşimine bağlı olarak yüzeyde açık kahverengi lekeler oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler mevcut.

Yükseklik: 3.45 cm **Genişlik:** 2.1 cm

Katalog no: 038 / 03 **Buluntu yeri:** MT’03 V1 (36N) 5.11 **Buluntu Grubu:** I
Çizim :12 **Evre:** III **Biçim Grubu:** I.c
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgene yakın silindirik formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmemiş, yüzeyi, düzensiz, söbemsi. Dipten, üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Alt bölümün üzerine, silindirik bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüz; yayvan bir burundan, geriye doğru yükseltilmeye başlanıp, keskin bir dönüşle, yine geriye doğru, uç kısma kadar dışbükey yükseltilmiş. Yüzeyi, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Bir yan yüzden ayrımı belirgin değil, diğer yan yüzden belirgin ancak keskin olmayan bir kenarla ayrılmış. Ön yüz; dipten, hafif yükselen, yuvarlatılmış bir burundan, geriye doğru, uç kısma kadar yükseltilmiş. Yüzeyi, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Her iki yan yüzden, ayrımı belirgin değil. Bir yan yüz, bombeli, diğer yan yüz düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Uç kısmı kütleştirilmiş. Arka yüzün üst kısmında oluşturulan kıvrım, açılan oluk ile keskinleştirilerek baş bölümü betimlenmiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri var ve yer yer tortu tabakası oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı, ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş. Bir yan yüzde oluşturulan kıvrım, açılan oluk ile keskinleştirilmiş. Diğer yan yüzde, düzeltme amaçlı olabilecek, enine ve dikine çizgilerin kesişmesiyle oluşan küçük dörtgenler, bilinçli olarak bezek amaçlı açılmış çizgiler olarak da düşünülebilir. Ancak aşınmaya bağlı olarak kesin bir yorum mümkün değil.

Yükseklik: 5.35 cm **Genişlik:** 1.6 cm

Katalog no: 162 **Buluntu yeri:** MT'04 34R 5.4 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** IIB-IIC **Biçim Grubu:** I.c
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, gri.
Biçimlendirme: Üçgene yakın, silindirik formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde kısmen düzleştirilmiş, yüzeyi hafif içbükey, söbemsi. Dipten, üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüz; hafif geriye doğru, uç kısma kadar düze yakın yükseltilmiş. Yüzeyi, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Bir yan yüzden belirgin olmayan, diğer yan yüzden belirgin ve keskin olan kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; geriye doğru, uç kısma kadar yükseltilmiş. Yüzeyi, düze yakın bombeli. Bir yan yüzden, belirgin olmayan, diğer yan yüzden, belirgin ve keskin olan kenarlarla ayrılmış. Bir yan yüz, bombeli, diğer yan yüz, düze yakın biçimlendirilmiş. Uç kısmı hafif düzleştirilmiş, baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri ve çatlaklar var. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı, ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş.

Yükseklik: 3.55 cm

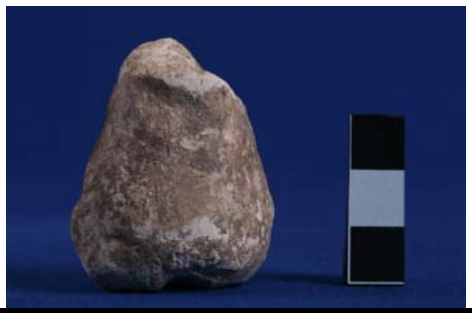

Genişlik: 2.05 cm

Katalog no: 259 **Buluntu yeri:** MT'04 35R 43.3 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:**II- IV **Biçim Grubu:** I.c
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, krem rengi.
Biçimlendirme: Olasılıkla üçgen formda biçimlendirilmiş. Uç bölümü kırık. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde düzleştirilmiş, yüzey dörtgenimsi. Arka yüzü, dipten yuvarlağa yakın bir dönüşle yükseltilip keskin olmayan bir kıvrımla uç bölüme kadar öne eğimle devam etmekte, yüzeyi düzensiz. Her iki yan yüzle birleşen kısımda keskin olmayan kenarlar oluşturulmuş. Ön yüzü, yine dipten yuvarlağa yakın bir dönüş yaparak arkaya eğimle uç kısma kadar uzanmakta, yüzey bombeli. Her iki yan yüz de birbirlerine doğru eğimli olarak kısmen düzleştirilmiş. Olasılıkla alt bölümün üzerine dörtgenimsi bir bölüm oluşturulmuş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Parça kırık. Yer yer kopuntu izleri var. Yoğun tortu tabakası oluşmuş ve parçanın renginde değişiklik yaratmış. Yüzeyin kaba işlemi olasılıkla bitirilmiş.

Yükseklik: 4.3 cm

Genişlik: 2.95 cm

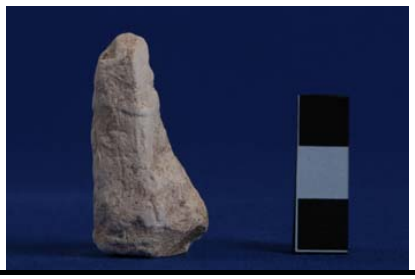
Katalog no: 293 **Buluntu yeri:** MT’00 Yüzey **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre: -** **Biçim Grubu:** I.c
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Ovale yakın, silindirik formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmemiş, yüzeyi, keskinleştirilmiş. Dipten, üste doğru oval biçimde yükseltilmiş. Arka yüz; uç kısma kadar keskin olmayan bir dönüşle dışbükey yükseltilmiş, yüzeyi, düzensiz. Her iki yan yüzden belirgin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; keskin bir dönüşle dışbükey yükseltilmeye başlanıp, yine keskin bir dönüşle, geriye doğru uç kısma kadar yükseltilmiş. Yüzeyi, düzensiz. Her iki yan yüzden, ayrımı belirgin değil. Her iki yan yüz de, bombeli hale getirilmiş. Uç kısmı hafif düzleştirilmiş. Yan yüzden başlatılarak, arka yüz dışında, diğer yüzlerde, çapraz bir şekilde devam eden oluk ile baş bölümü betimlenmiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yoğun kopuntu izleri ve yer yer çatlaklar var. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Olasılıkla hammaddenin bileşimine bağlı olarak, arka yüzde, belirgin olmayan, kızıl-kahverengi küçük bir leke oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı, ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı, ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş. Ön yüzde, baş bölümü betimlemek için açılan oluk ile, dönüş keskinleştirilmiş.

Yükseklik: 6.5 cm **Genişlik:** 2.5 cm

Katalog no: 313 **Buluntu yeri:** MT’00 19F 24.2 **Buluntu Grubu:** I
Çizim :13 **Evre: -** **Biçim Grubu:** I.c
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, kirli beyaz.
Biçimlendirme: Üçgene yakın silindirik formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiş, düzensiz, dörtgenimsi yüzeyli. Dipten, üste doğru, inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüz; hafif yükselen, yuvarlatılmış bir burundan, öne doğru, uç kısma kadar yükseltilmiş. Yüzeyi, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Her iki yan yüzden, ayrımı belirgin değil. Ön yüz; yuvarlatılmış bir çıkıntıdan, geriye doğru, uç kısma kadar yükseltilmiş. Yüzeyi, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Her iki yan yüzden, ayrımı belirgin değil. Bir yan yüz, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz, diğer yan yüz, bir sırtla keskinleştirilmiş. Uç kısmı yuvarlatılmış. Arka yüze, enine açılan bir oluk ile baş bölümü betimlenmiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Yoğun kopuntu izleri var ve yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı, ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş. Arka yüzde oluşturulan kıvrım, açılan oluk ile keskinleştirilmiş.

Yükseklik: 4.2 cm **Genişlik:** 1.85 cm

Katalog no: 419 **Buluntu yeri:** MT'00 19G 68.3 **Buluntu Grubu:** I
Çizim :12 **Evre:**IIB-IIC **Biçim Grubu:** I.c
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Silindirik formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde kısmen düzleştirilmiş, yüzeyde yoğun kopuntular var, yuvarlak. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü, küt bir burundan keskin bir dönüş yaparak ön tarafa eğimle uç bölüme düzensiz devam etmekte. Her iki yan yüz keskin olmayan kenarlarla ayrılmış, yüzey hafif bombeli, düzensiz. Ön yüz ise; dipten yuvarlağa yakın bir dönüş yapıp geriye doğru eğimle uç bölüme düzensiz uzanmakta. Bir yan yüzden keskince bir kenarla, diğer yan yüzden ise yuvarlatılmış kenarla ayrılmakta. Yüzler düzleştirilmiş ancak parçanın ortasına doğru açılan geniş ve sığ bir olukla çukurlaştırılmış. Daha bombeli olan yüz diğerine doğru hafif eğimli. Alt bölümün üzerine silindiriğe yakın dörtgen bir bölüm oluşturulmuş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Parça kırık. Yer yer yoğun kopuntu izleri var. Tortu tabakası oluşmuş. Olasılıkla hammaddenin bileşimine bağlı olarak açık kahverengi çizgisel lekeler görülmekte. Alt bölümü üst bölümden ayıran ve tüm yüzeylerde devam eden düzensiz bir oluk açılmış. Alt bölüme daha şişkin bir görünüm verilmiş. Oluk parçaya paralel olarak yapılmış. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler mevcut.

Yükseklik: 4.7 cm **Genişlik:** 3.1 cm

Katalog no: 459 **Buluntu yeri:** MT'02 21F 128.21 **Buluntu Grubu:** I
Çizim :13 **Evre:** IV **Biçim Grubu:** I.c
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgene yakın silindirik formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü olasılıkla bir düzleme oturacak şekilde düzleştirilmiş, arka kısmı kırık. Yüzey yuvarlağa yakın. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü, dipten arka tarafa doğru eğimle hafif içbükey olarak üst bölüme kadar devam etmekte, yüzeyi kısmen düzleştirilmiş. Her iki yan yüzden keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüzü ise; yine dipten arka tarafa eğim yaparak içbükey açıyla uç bölüme uzanmakta. Her iki yan yüzle yine keskin olmayan kenarlarla ayrılmakta. Yüzey hafif bombeli, üst bölümü ise kavisli. Alt bölümün üzerine dörtgenimsi bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölümü küt bitirilmiş. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri ve arka yüzde çatlaklar mevcut. Yüzeyde tortu tabakası oluşmuş. Olasılıkla hammaddenin bileşimine bağlı olarak yer yer sarımsı-açık kahve renkte lekeler var. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler görülmekte.

Yükseklik: 3.25 cm **Genişlik:** 1.1 cm

Katalog no: 744 **Buluntu yeri:** MT’99 21G 60.13 **Buluntu Grubu:** I
Çizim :13 **Evre:** IID **Biçim Grubu:** I.c
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgenimsi formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde düzleştirilmiş, yüzey dörtgenimsi. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü, dipten geriye doğru eğimle uç bölüme kadar devam etmekte. Yan yüzlerden keskin olmayan kenarlarla ayrılmış, yüzey bombeli. Ön yüz ise; dipten geriye doğru eğimli olarak keskin olmayan birkaç dönüş yapılarak dışbükey açıyla uç bölüme kadar uzanmakta. Yan yüzlerden biri diğerine oranla daha bombeli. Alt bölümün üzerine kısa silindirik bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölümü arka yüze eğimli düzleştirilmiş, yuvarlak. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Yoğun kopuntu izleri ve yer yer çatlaklar var. Tortu tabakası oluşmuş. Yüzey üzerinde belli yerlerde kil benzeri bir malzemeyle sıvanmış izlenimini veren açık kahverengi lekeler var. Astar benzeri bir uygulama yapılmış olabilir. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Yüzeyde yer yer düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler görülmekte**.**

Yükseklik: 4.1 cm **Genişlik:** 3.65 cm

Katalog no: 838 **Buluntu yeri:** MT’01 21E 86.4 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** III **Biçim Grubu:** I.c
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, bej.
Biçimlendirme: Üçgene yakın silindirik formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde kısmen düzleştirilmemiş, yüzeyi, düzensiz, dörtgenimsi. Dipten, üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Alt bölümün üzerine, silindirik bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüz; geriye doğru, uç kısma kadar yükseltilmiş. Yüzeyi, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Her iki yan yüzden, belirgin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; küt bir burundan, geriye doğru, uç kısma kadar yükseltilmiş. Yüzeyi, düze yakın biçimlendirilmiş. Her iki yan yüzden belirgin olmayan kenarlarla ayrılmış. İki yan yüz de düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Uç kısmı kütleştirilmiş, baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri var ve yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Olasılıkla, aşınmaya bağlı olarak, düzeltme izleri görünmüyor. Uç ve dip kısmı, yüzeyine açılan geniş bir olukla, çukurlaştırılmış.

Yükseklik: 1.85 cm **Genişlik:** 1.5 cm

Katalog no: 849 **Buluntu yeri:** MT’02 19E 32.1 **Buluntu Grubu:** I
Çizim :13 **Evre:** III **?** **Biçim Grubu:** I.c
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgene yakın formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde düzleştirilmiş, yüzey düzensiz, dörtgenimsi. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüz dipten dik açıyla yükseldikten sonra keskin olmayan bir dönüş yapıp ön tarafa eğimli olarak uç bölüme kadar devam etmekte, yüzeyi yuvarlatılmış. Ön yüzü ise; dipten geriye doğru eğimle yükselip yine keskin olmayan bir dönüş yaparak arka tarafa eğimli olarak uç bölüme kadar uzanmakta. Parçanın orta kısımlarında keskin bir sırt oluşturulmuş. Her iki yan yüzün alt bölümlerinde birbirlerine eğimli yükselen biri bombeli, diğeri ise daha düz olan bölümler oluşturulmuş. Alt bölümün üzerine silindirik bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölümü geriye doğru hafif eğimli düzletilmiş, yüzey yuvarlak. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Yoğun kopuntu izleri ve yer yer tortu tabakası oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler aşınma ve kopmalar nedeniyle tüm yüzeyde belirgin değil.

Yükseklik: 3.25 cm **Genişlik:** 2.3 cm

Katalog no: 903 **Buluntu yeri:** MT’02 19E 28.8 **Buluntu Grubu:** I
Çizim :13 **Evre:**II-IV **Biçim Grubu:** I.c
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, kirli beyaz.
Biçimlendirme: Silindirik formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde kısmen düzleştirilmiş, yüzeyi, düzensiz, söbemsi. Dipten, üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Alt bölümün üzerine, silindirik bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüz; küte yakın bir burundan, dik olarak, kırık kısma kadar yükseltilmiş. Yüzeyi, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Her iki yan yüzle de ayrımı belirgin değil. Ön yüz; küt bir burundan, geriye doğru, kırık kısma kadar, keskin olmayan bir dönüşle içbükey yükseltilmiş. Yüzeyi, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Her iki yan yüzden ayrımı belirgin değil. İki yan yüz de düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz.
Yüzey işlemleri: Uç kısmı kırık ve üst bölümün bir kısmı yapıştırılmış. Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri ve çatlaklar var. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı, ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş.

Yükseklik: 4.4 cm **Genişlik:** 2.6 cm

Katalog no: 1441 **Buluntu yeri:** MT’02 19F 49.1 **Buluntu Grubu:** I
Çizim :12 **Evre:**II-IV **Biçim Grubu:** I.c
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Silindirik formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmemiş, yüzeyi, düzensiz, dörtgen biçimlendirilmiş. Dipten, üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Alt bölümün üzerine, dörtgen bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüz; hafif geriye doğru, uç kısma kadar düze yakın, yükseltilmiş. Yüzeyi, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Her iki yan yüzden ayrımı belirgin değil. Ön yüz; dik olarak yükseltilmeye başlanıp, keskin olmayan bir dönüşle geriye doğru, uç kısma kadar yükseltilmiş. Yüzeyi, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Her iki yan yüzden, ayrımı belirgin değil. İki yan yüz de düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Uç kısmı kütleştirilmiş, baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri ver ve yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Olasılıkla hammaddenin bileşimine bağlı olarak, yer yer açık kahverengi lekeler oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı, ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş. Bir yan yüzün, uç ve dip kısmında, birbirlerine paralel, çapraz iki oluk açılmış. Dip kısımda açılan oluk, orta kısımlara kadar devam ettirilmiş.

Yükseklik: 5.1 cm **Genişlik:** 2.1 cm

Katalog no: 1578 **Buluntu yeri:** MT’02 20D 42.3 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** IV **Biçim Grubu:** I.c
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Üçgene yakın, silindirik formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde kısmen düzleştirilmiş, yüzeyi, düzensiz, dörtgenimsi. Dipten, üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Alt bölümün üzerine, silindirik bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüz; köşelerde oluşturulan küt burunlardan, geriye doğru, kırık kısma kadar hafif içbükey yükseltilmiş. Yüzeyi, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Her iki yan yüzden, ayrımı belirgin değil. Ön yüz; yuvarlatılmış bir burundan, geriye doğru, kırık kısma kadar yükseltilmiş. Yüzeyi, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Her iki yan yüzden, belirgin olmayan kenarlarla ayrılmış. İki yan yüz de, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz.
Yüzey işlemleri: Uç kısmı kırık. Genel olarak kaba. Yoğun kopuntu izleri var ve yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı, ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş.

Yükseklik: 4.7 cm **Genişlik:** 3.6 cm

Katalog no: 151 **Buluntu yeri:** MT’02 21F 119.2 **Buluntu Grubu:** I
Çizim : **Evre:** III-IV **Biçim Grubu:** I.d
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Dörtgene yakın olarak biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde düzleştirilmiş, üçgenimsi. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü, dipten küte yakın bir dönüşle ön tarafa eğimli olarak hafif bombeli olarak devam edip keskin bir dönüş yapıp arkaya eğimle uç bölüme kadar yükseltilmiş. Yüzey düzensiz. Her iki yan yüzden keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüzü ise; dipten küte yakın bir dönüşle geriye eğimli uzanıp keskin bir kıvrım yaparak yine geriye doğru bombeli olarak uç bölüme kadar yükseltilmiş. Her iki yan yüzde keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Alt bölümün üzerine dörtgene yakın bir bölüm oluşturulmuş. Üç ayrı uç biçimlendirilmiş. Uçlardan ortadaki küt; diğer ikisi ise düzletilip bitirilmiş. Ortadaki uç bölümü enine doğru açılmış ve bir yan yüze doğru eğimli oluk ile baş bölümü betimlenmiş. Bir yan yüz bombeli, diğeri ise uç bölüme doğru küt bir çıkıntı oluşturmuş. Uçlar birbirlerinden “V” şeklindeki oyuklarla ayrılmış. Uç bölümü arka yüze eğimli olarak yuvarlağa yakın bitirilmiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri var. Tortu tabakası oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Ön yüzde dipten başlayıp uç bölümlerin birleştiği kısımlara kadar devam eden düzensiz iki oluk bulunmakta. Oluklar yüzdeki dönüş kısmından aynı yöne doğru dönüş yaparak her uç için ayrı bir bölüm oluşturmakta Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler mevcut.

Yükseklik: 2.5 cm **Genişlik:** 2.8 cm

Katalog no: 031 **Buluntu yeri:** MT’03 20D 56.20 **Buluntu Grubu:** II
Çizim : **Evre:** IV-V **Biçim Grubu:** -
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, gri-boz.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde kısmen düzleştirilmiş, yüzey dörtgenimsi. Dibin bir yan bölümü sivrileştirilmiş. Arka yüzü dipten küt bir dönüş yapıp yükselmiş ve keskin bir dönüş daha yaparak geriye eğimle uç bölüme kadar yükseltilmiş.. Yan yüzlerle birleştiği bölümlerde keskin olmayan kenarlar oluşturulmuş ve yüzey kıvrımla beraber bombeli biçimlendirilmiş. Ön yüzü ise; dipten dike yakın bir açıyla geriye eğimli devam etmiş; öne eğimli ve hafif keskin dönüşler yaptıktan sonra tekrar geriye eğimli olarak uç bölüme kadar uzatılmış. Yan yüzlerle birleştiği kısımlarda kıvrımdan sonra uç bölüme kadar devam eden keskin olmayan bir sırt oluşturulmuş. Bir yan yüz düzleştirilmiş. Alt bölümün üzerine dörtgenimsi kısa ve ince bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölüm sivri bitirilmiş. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri var. Tortu tabakası oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Olasılıkla hammaddenin bileşimine bağlı olarak yüzeyde kahverengi lekeler görülmekte. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler mevcut.

Yükseklik: 4.2 cm **Genişlik:** 1.7 cm

Katalog no: 038 / 02 **Buluntu yeri:** MT'02 21F 118.11 **Buluntu Grubu:** II
Çizim : **Evre: -** **Biçim Grubu: -**
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, bej.
Biçimlendirme: Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde kısmen düzleştirilmiş, yüzeyi, düzensiz, söbemsi. Olasılıkla dipten, üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüz; küt bir burundan, öne doğru, kırık kısma kadar yükseltilmiş. Yüzeyi, düzensiz. Her iki yan yüzden de belirgin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; küte yakın bir burundan, geriye doğru, kırık kısma kadar yükseltilmiş. Yüzeyi, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Her iki yan yüzden belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. İki yan yüz de düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz.
Yüzey işlemleri: Üst bölüm kırık. Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri ve yoğun çatlaklar var. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı, ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş.

Yükseklik: 2.7 cm

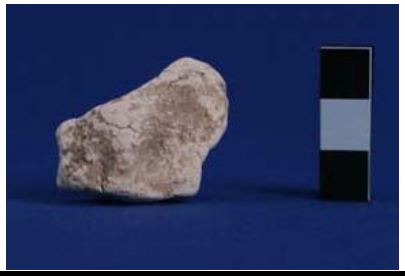

Genişlik: 2.1 cm

Katalog no: 307 **Buluntu yeri:** MT'04 35R 46.36 **Buluntu Grubu:** II
Çizim : **Evre: -** **Biçim Grubu: -**
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, kirli beyaz.
Biçimlendirme: Üçgene yakın formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde kısmen düzleştirilmemiş, yüzeyi, düzensiz, dörtgenimsi. Dipten, üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Alt bölümün üzerine, üçgen bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüz; dik yükseltilmeye başlanıp, geriye doğru, uç kısma kadar dışbükey yükseltilmiş. Yüzeyi, düzensiz, alt bölümü çukurlaştırılmış. Her iki yan yüzden belirgin kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; düzensiz, küte yakın bir burundan, geriye doğru, uç kısma kadar içbükey yükseltilmiş. Yüzeyi, düzensiz. Her iki yan yüzden belirgin kenarlarla ayrılmış. İki yan yüz de düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Uç kısmı sivrileştirilmiş, baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Yoğun kopuntu izleri ve yer yer çatlaklar var. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Olasılıkla, aşınmaya bağlı olarak düzeltme izleri görünmüyor.

Yükseklik: 2.85 cm

Genişlik: 1.8 cm

Katalog no: 309 **Buluntu yeri:** MT’04 34R 67.9 **Buluntu Grubu:** II
Çizim : **Evre:** IIB-IIC **Biçim Grubu:** -
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, bej.
Biçimlendirme: Üçgene yakın formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmiş. Dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Alt bölümün üzerine üçgen bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüz; dipten oluşturulan uzun ince, sivri çıkıntıdan keskin bir dönüşle uç kısma kadar dik yükseltilmiş. Yüzey; düze yakın, düzensiz. Her iki yan yüzden belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; dipten, arkaya doğru uç kısma kadar düze yakın dışbükey yükseltilmiş. Yüzey; uç kısımdan dip kısma kadar devam eden düzensiz bir sırt oluşturulmuş. Bir yan yüz bu sırtla ayrılmış diğer yan yüz belirgin olmayan kenarla ayrılmış. Yüzey; düzensiz. Bir yan yüz; düze yakın biçimlendirilmiş, her iki yan yüz de düzensiz. Uç kısım, kütleştirilip, hafifi çukurlaştırılmış, baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Yoğun kopuntu izleri ve yer yer çatlaklar var. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Olasılıkla hammaddenin bileşimine bağlı olarak yer yer kızıl-kahverengi, küçük lekeler oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş ancak olasılıkla aşınmaya bağlı olarak belirgin değiller. Arka yüzdeki kıvrım, açılan yiv ile keskinleştirilmiş.

Yükseklik: 3.6 cm **Genişlik:** 2.9 cm

Katalog no: 319 **Buluntu yeri:** MT’04 35R 55.2 **Buluntu Grubu:** II
Çizim : **Evre:** IIB-IIC **Biçim Grubu:** -
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, kirli beyaz.
Biçimlendirme: Üçgene yakın formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde kısmen düzleştirilmemiş, yüzeyi, düzensiz, dörtgenimsi. Dipten, üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Alt bölümün üzerine, üçgen bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüz; sivriye yakın bir burundan, geriye doğru, yükseltilmeye başlanıp, sivriye yakın ikinci bir burun oluşturulup, uç kısma kadar yükseltilmeye devam edilmiş. Yüzeyi, düzensiz. Her iki yan yüzden belirgin kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; düzensiz, küte yakın bir burundan, geriye doğru, uç kısma kadar keskin bir dönüşle içbükey yükseltilmiş. Yüzeyi, düzensiz. Her iki yan yüzden belirgin olmayan kenarlarla ayrılmış. İki yan yüz de düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Uç kısmı yuvarlatılmış, baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Yoğun kopuntu izleri ve yer yer çatlaklar var. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Olasılıkla, aşınmaya bağlı olarak düzeltme izleri görünmüyor**.**

Yükseklik: 4.1 cm **Genişlik:** 1.95 cm

Katalog no: 329 **Buluntu yeri:** MT'04 35R 54.16 **Buluntu Grubu:** II
Çizim : **Evre:** III **Biçim Grubu:** -
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, beyaz.
Biçimlendirme: Dörtgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde düzleştirilmiş, yüzey dörtgen. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü dipten uç bölüme kadar dike yakın açıyla yüzeyi düzensiz olarak yükselmiş. Her iki yan yüz ile keskine yakın kenarlarla ayrılmakta, yüzeyi düzensiz. Ön yüzü ise yine dipten arka tarafa doğru eğimle hafif bombeli şekilde uç bölüme uzanmakta. Her iki yan yüz keskin olmayan kenarlarla ayrılarak yüzeyi bombeli bırakılmış. Yüzlerden biri diğerine oranla daha iyi düzletilip diğer yüze doğru daha eğimli biçimlendirilmiş. Alt bölümün üzerine dörtgen bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölümü öne doğru eğimli ve her iki yan yüz arasında hafif kütleştirilerek bitirilmiş. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri ve çatlaklar mevcut. Tortu tabakası oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Aşınma nedeniyle düzeltme amaçlı izler belirgin değil.

Yükseklik: 4.5 cm **Genişlik:** 2 cm

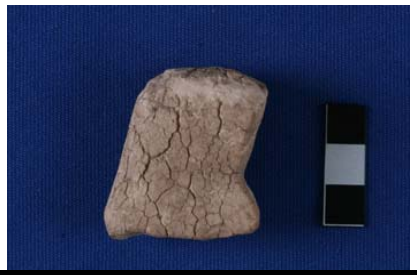
Katalog no: 332 / 04 **Buluntu yeri:** MT'04 35R 55.6 **Buluntu Grubu:** II
Çizim : **Evre:** IIB-IIC **Biçim Grubu:** -
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, gri-boz.
Biçimlendirme: Dörtgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde kısmen düzleştirilmiş, yüzey dörtgenimsi. Dibin ön bölümü kısmen sivrileştirilmiş. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü, dipten ön yüze eğimli olarak devam ederek keskin bir dönüşle geriye doğru eğimle uç bölüme kadar uzanmakta. Her iki yan yüzle çok keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Yüzey yer yer düzletilmiş. Ön yüzü ise; dipten arka tarafa doğru eğimle devam ettikten sonra yine keskin olmayan dönüşle uç bölüme kadar yükseltilmiş, düzensiz. Yan yüzlerle çok belirgin olmayan kenarlarla ayrılmış. Dipten uç bölümün hemen altına kadar ikinci bir yüzey oluşturacak keskince bir sırt oluşturulmuş. Bir yan yüz daha eğimli ve içbükey, yüzeyi düzenli diğeri ise daha düzensiz bırakılmış. Alt bölümün üzerine dörtgen bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölümü öne doğru eğimli düzleştirilip dörtgen şekillendirilmiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri ve tortu tabakası oluşmuş. Dip bölümü ve içbükey olan yüzde koyu gri çizgiler halinde lekeler görülmekte. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve düzensiz çizgiler mevcut.

Yükseklik: 5.6 cm **Genişlik:** 3.1 cm

Katalog no: 365 **Buluntu yeri:** MT’04 35R 45.24 **Buluntu Grubu:** II
Çizim : **Evre:** III-IV **Biçim Grubu:** -
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, açık kahverengi.
Biçimlendirme: Dörtgen formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde kısmen düzleştirilmiş, yüzeyi üçgen ve ön kısmı aşağıya doğru uzayan sivri biçimli. Arka yüzü, dipten düze yakın küt bir burundan keskin bir dönüş yaparak geriye eğimle uç bölüme kadar yükseltilmiş. Her iki yan yüzden keskin olmayan kenarla ayrılmış, yüzeyi düzleştirilmiş. Ön yüzü ise; dibin sivri kısmından yayvan ama küt bir çıkıntı oluşturarak geriye eğimle uç bölüme kadar uzanmakta. Dip bölümüne doğru incelerek devam eden her iki yan yüzü ayıran keskin olmayan kenarlar oluşturulmuş. Yan yüzlerden biri diğerine oranla daha bombeli. Her iki yan yüz de uç bölüme kadar açılarak yükseltilmiş. Alt bölüm üzerine dörtgen bir bölüm oluşturulmuş. Uç bölümü hafif bombeli ve yüzeyi dörtgenimsi. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Yer yer yoğun kopuntu izleri ve çatlaklar var. Tortu tabakası oluşmuş ve yüzey rengini değiştirmiş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı izler yoğun tortu tabakası nedeniyle belirgin değil.

Yükseklik: 4.05 cm **Genişlik:** 1.65 cm

Katalog no: 390 **Buluntu yeri:** MT’00 22I 54.2 **Buluntu Grubu:** II
Çizim : **Evre:** IIB-IIC **Biçim Grubu:** -
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, kirli beyaz.
Biçimlendirme: Dörtgene yakın formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde düzleştirilmemiş, inceltilerek kütleştirilmiş. Dipten üste doğru bütüne yakın yükseltilmiş. Alt bölümün üzerine dörtgene yakın bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüz; dipten yuvarlağa yakın başlanıp, keskin bir dönüşle dik yükseltilmeye devam edilmiş küt bir çıkıntı oluşturulup ön tarafa eğimli uç kısma kadar yükseltilerek bitirilmiş. Yüzey; düzensiz. Her iki yan yüzden belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; dipten yuvarlağa yakın başlanıp, dik yükseltilip, yuvarlağa yakın küt bir çıkıntı oluşturulup, ön tarafa eğimli olarak uç kısma kadar yükseltilmiş. Her iki yan yüzden, belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmış Yüzey; düzensiz. İki yan yüz de düzensiz. uç kısmı kütleştirilmiş, baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Yoğun kopuntu izleri var. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Olasılıkla hammaddenin bileşimine bağlı olarak kızıl-kahverengi lekeler oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş.

Yükseklik: 6.75 cm **Genişlik:** 3.6 cm

Katalog no: 404 **Buluntu yeri:** MT’02 21F 128.12 **Buluntu Grubu:** II
Çizim : **Evre:** IV **Biçim Grubu:** -
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, açık gri.
Biçimlendirme: Dörtgenimsi formda biçimlendirilmiş. Dip bölümü bir düzleme oturacak şekilde düzleştirilmiş, yüzeyi dörtgen. Parça dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüzü, dipten hafif sivri bir dönüş yaparak ön tarafa doğru eğimle devam etmekte ve keskin olmayan bir dönüşle geriye doğru yükselerek uç bölüme kadar uzanmakta. Her iki yan yüzle çok da belirgin olmayan kenarlarla ayrılmış. Yüzey kısmen düzletilmiş, düzensiz. Ön yüzü ise, dipten hafif bir dönüşle uç bölüme kadar hafif bombeli olarak şekillendirilip arkaya doğru eğimli yükseltilmiş. Her iki yan yüzle çok keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Kenarlardan biri diğerine oranla daha yüksek biçimlendirilmiş, yüzey düzensiz. Yan yüzler bombeli. Alt bölümün üzerine dörtgen bir bölüm oluşturulmuş. Dörtgen biçimlendirilmiş uç bölümü kısmen düzleştirilip yüzeyi düzensiz bırakılmış ve bir yan yüze doğru hafif eğimli bitirilmiş. Baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Yer yer yoğun kopuntular ve tortu tabakası görülmekte. Olasılıkla hammaddenin bileşimine bağlı olarak yer yer kızıl-kahve lekeler oluşmuş. Bir yan yüzde uç bölümün hemen altından orta kısımlara doğru aynı düzlem üzerinde devam eden üç oyuk bulunmakta. En üstteki oyuk diğer ikisine oranla daha derin ve muntazam. Oyukların boyutları birbirleriyle orantılı. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı ince, kalın ve ebatları farklı düzensiz çizgi ve çentikler mevcut.

Yükseklik: 4.5 cm **Genişlik:** 1.8 cm

Katalog no: 685 **Buluntu yeri:** MT’02 21G 71.2 **Buluntu Grubu:** II
Çizim : **Evre:** II-III **Biçim Grubu:** -
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, gri.
Biçimlendirme: Dörtgen formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde kısmen düzleştirilmiş, yüzeyi, bombeli, dörtgen biçimlendirilmiş. Dipten, üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Alt bölümün üzerine dörtgen bir bölüm oluşturulmuş. Arka yüz; geriye doğru, uç kısma kadar keskin olmayan bir dönüşle, içbükey yükseltilmiş. Yüzeyi, düze yakın biçimlendirilmiş. Her iki yan yüzden, belirgin ve keskin kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; belirgin olmayan küt bir burundan, geriye doğru, uç kısma kadar keskin olmayan bir dönüşle dışbükey yükseltilmiş. Yüzeyi, düzensiz. Bir yan yüzden belirgin olmayan, diğer yan yüzden, belirgin ancak keskin olmayan kenarlarla ayrılmış. Her iki yan yüz de, düze yakın biçimlendirilmiş, düzensiz. Uç kısmı, kütleştirilmiş, baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Genel olarak kaba. Yoğun kopuntu izleri var ve yer yer yoğun tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı, ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş, kopuntu izlerine ve aşınma bağlı olarak belirgin değiller. Alt bölümle üst bölüm, enine doğru, bir yan yüzde açılan ve ön yüzde daha düzensiz devam eden yayvan bir oluk ile birbirinden ayrılmış.

Yükseklik: 4 cm **Genişlik:** 1.45 cm

Katalog no: 695 **Buluntu yeri:** MT’01 21E 85.1 **Buluntu Grubu:** II
Çizim : **Evre:** - **Biçim Grubu:** -
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, gri.
Biçimlendirme: Üçgen formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde kısmen düzleştirilmiş, hafif bombeli. Dipten üste doğru inceltilerek yükseltilmiş. Arka yüz; dipten oluşturulan sivri bir çıkıntıdan, öne doğru, kırık kısma kadar yükseltilmiş. Yüzey, düze yakın bombeli, özenli. Her iki yan yüzden belirgin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; dipten oluşturulan keskin bir burundan, arkaya doğru, kırık kısma kadar, düze yakın içbükey yükseltilmiş. Yüzey, düze yakın bombeli, düzenli. Her iki yan yüzden belirgin olmayan kenarlarla ayrılmış. Her iki yan yüz de düze yakın bombeli hale getirilmiş. Bir yan yüz düzenli, diğer yan yüz düzensiz.
Yüzey işlemleri: Genel olarak özenli. Parçanın üst bölümü kırık. Yer yer kopuntu izleri ve çatlaklar var. Yer yer tortu tabakaları oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Düzeltme amaçlı, ince, kalın, düzensiz çizgiler oluşturulmuş. Önyüzün, orta kısmından bir yan yüze doğru, dip kısma paralel uzanan, yan yüzün ortalarında, dönüş yaparak ön yüzün eğimine koşut bir şekilde aşağıya doğru devam eden ve düzeltme çizgilerine oranla derin bir yiv açılmış.

Yükseklik: 1.9 cm **Genişlik:** 1.4 cm

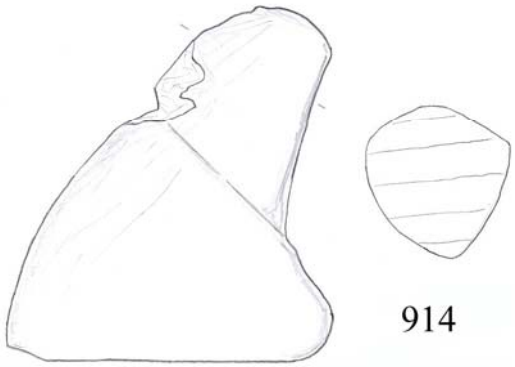

Katalog no: 1388 **Buluntu yeri:** MT’02 21I 52.4 **Buluntu Grubu:** II
Çizim : **Evre:** K **Biçim Grubu:** -
Hammadde ve renk: Kireçtaşı, kirli beyaz.
Biçimlendirme: Silindiğe yakın formda biçimlendirilmiş. Dip, bir düzleme oturtulabilecek şekilde kısmen düzleştirilmemiş. Yüzeyi, düzensiz, söbemsi. Arka yüz; dik bir şekilde uç kısma kadar yükseltilmiş. Yüzeyi, düzleştirilmiş. Her iki yan yüzden belirgin olmayan kenarlarla ayrılmış. Ön yüz; geriye doğru, uç kısma kadar yükseltilmiş. Yüzeyi, bombeli hale getirilmiş. Her iki yan yüzden belirgin olmayan kenarlarla ayrılmış. Bir yan yüz, bombeli hale getirilmiş, diğer yan yüz de olasılıkla bombeli hale getirilmiş. Uç kısmı yuvarlatılmış, baş bölümü betimlenmemiş.
Yüzey işlemleri: Bir yan yüzü kırık, üst kısmı yapıştırılmış. Genel olarak özenli. Yer yer kopuntu izleri ve yoğun çatlaklar var. Yoğun tortu tabakaları oluşmuş. Olasılıkla hammaddenin bileşimine bağlı olarak, küçük, açık kahverengi lekeler oluşmuş. Yüzeyin kaba işlemi bitirilmiş. Aşınmaya bağlı olarak, düzeltme amaçlı oluşturulmuş izler belirgin değil. Arka yüzde, düzeltme izlerine oranla daha derin üç oluk açılmış. Birbirlerine paralel olmayan oluklardan ikisi, uç kısımdan, dip kısma kadar devam ettirilmiş, diğer oluk ise kırık kısımla sonlanmış.

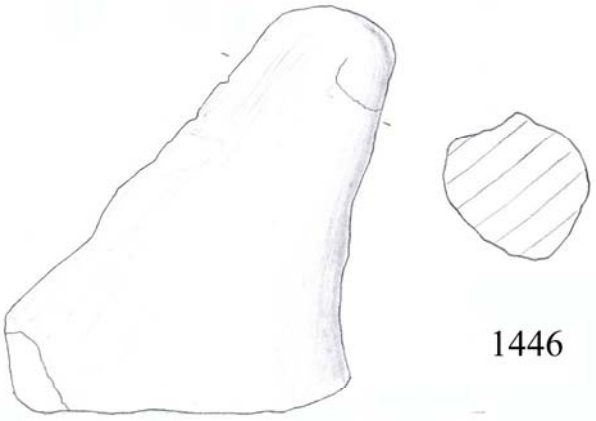
Yükseklik: 7.4 cm **Genişlik:** 3.2 cm

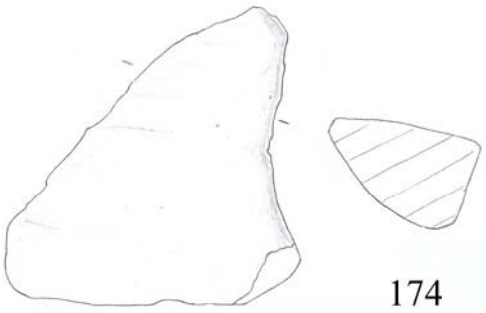

Çizim 1

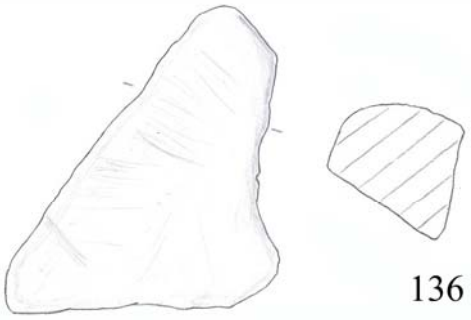
914

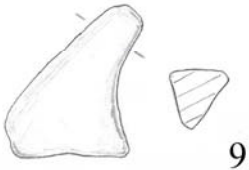
1446

174

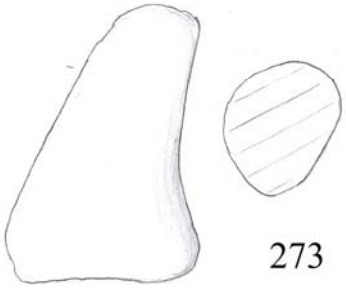
136

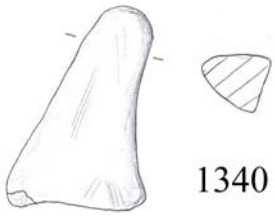
91

0 5 cm

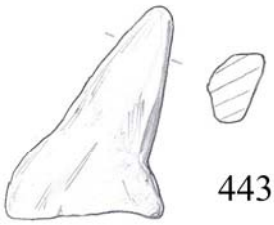
Çizim 2

273

1340

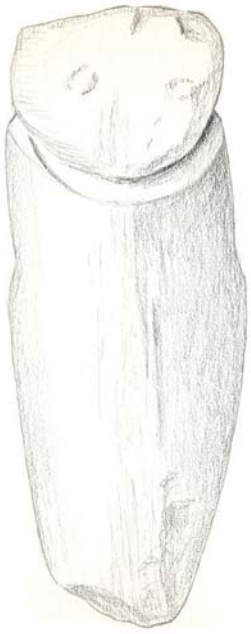
443

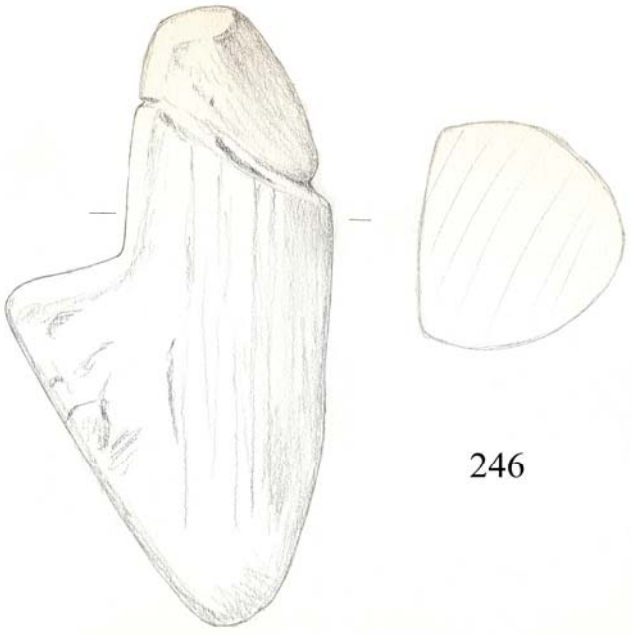

332

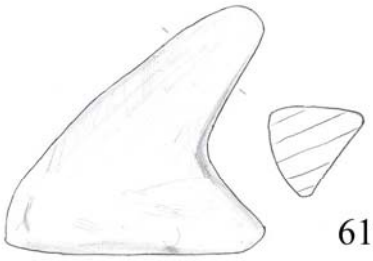
0 5 cm

Çizim 3

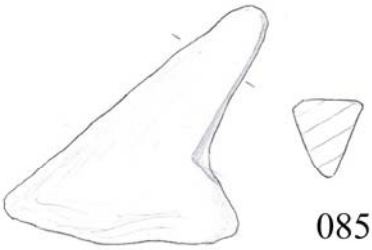

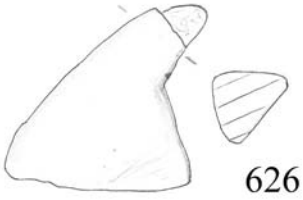
246

613

085

626

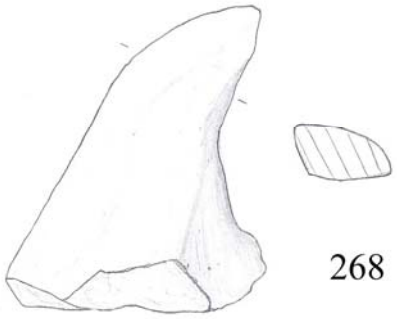
183

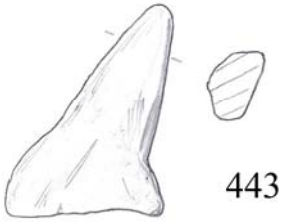
135

0 5 cm

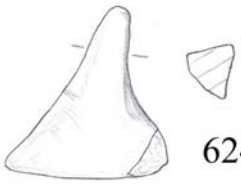
Çizim 4

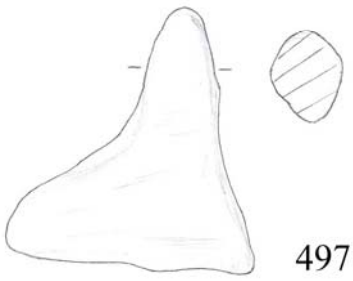
268

443

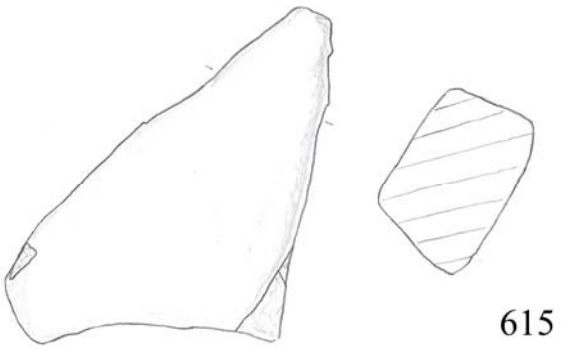
624

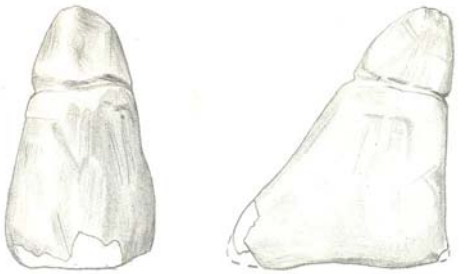
497

0 5 cm

Çizim 5

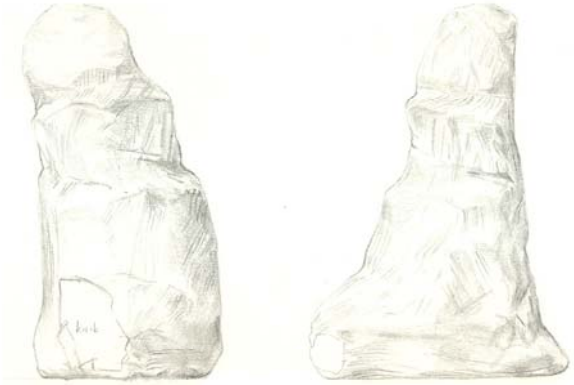
615

875

877

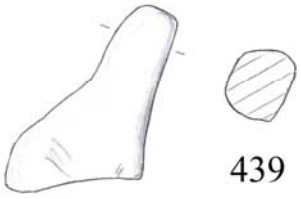

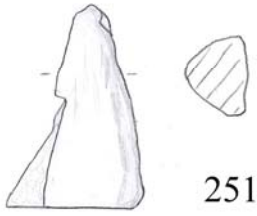
214

Çizim 6

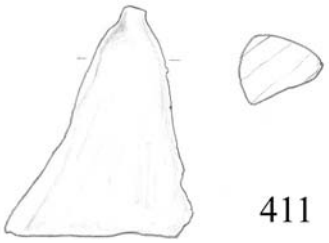

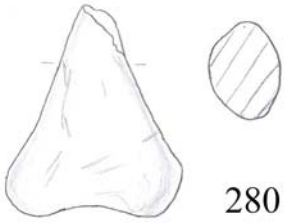

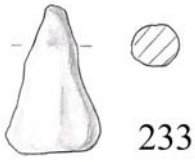
Çizim 7

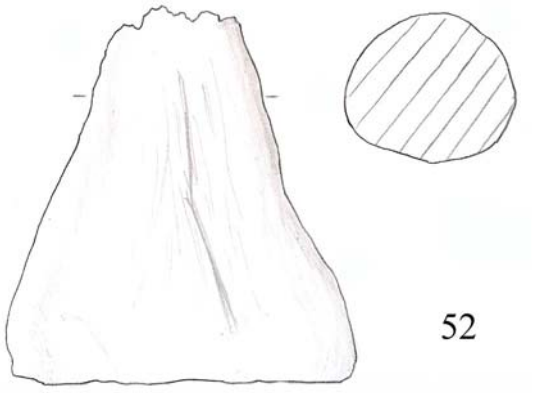
411

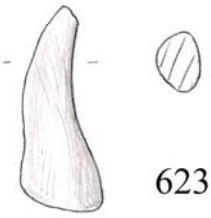
280

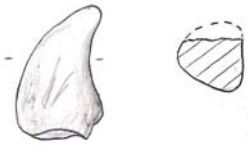
233

52

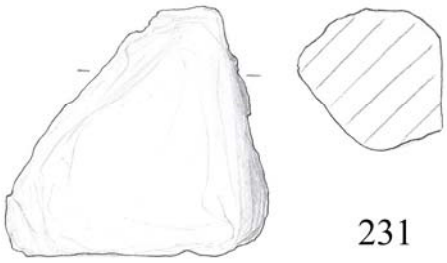
623

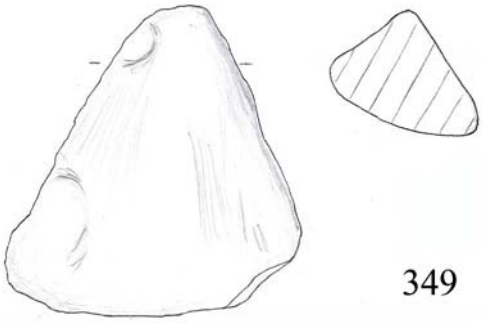
160

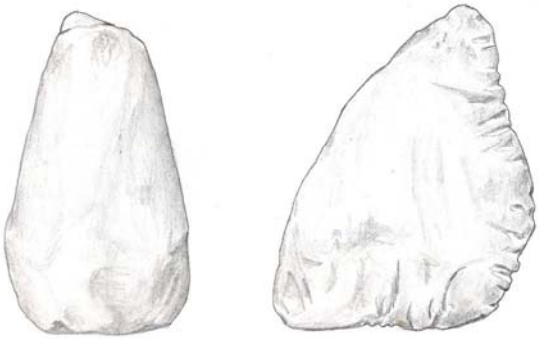
Çizim 8

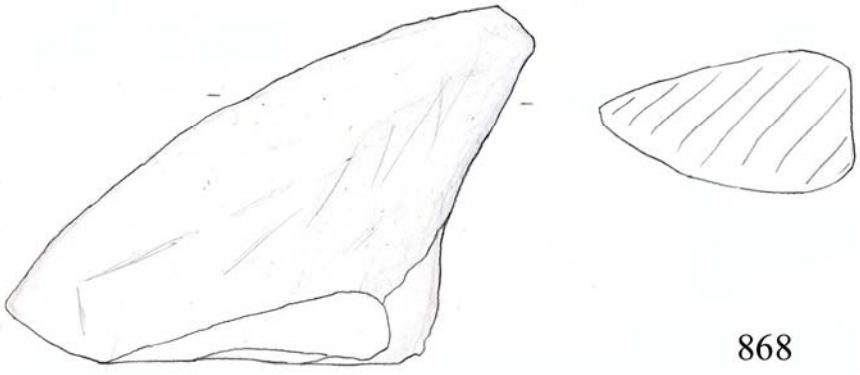
231

349

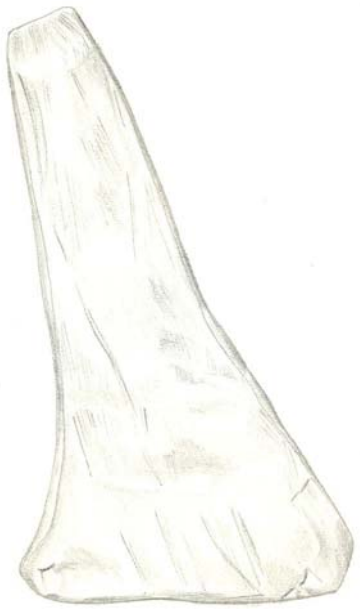
1343

868

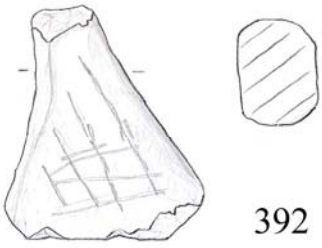

Çizim 9

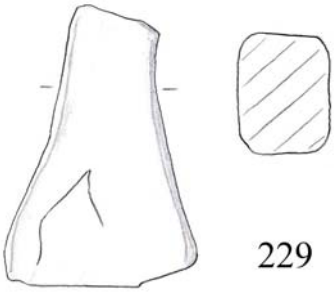

150

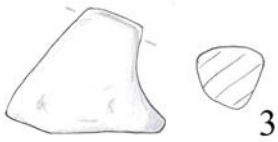

392

229

351

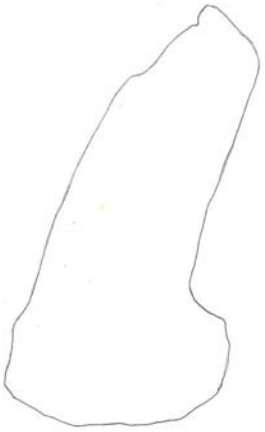

871

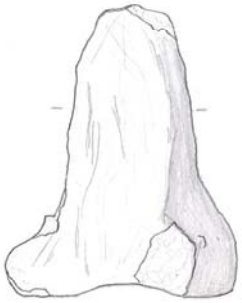
0 5 cm

Çizim 10

1442

030

28

659

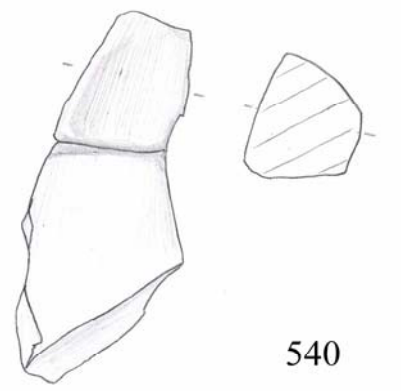

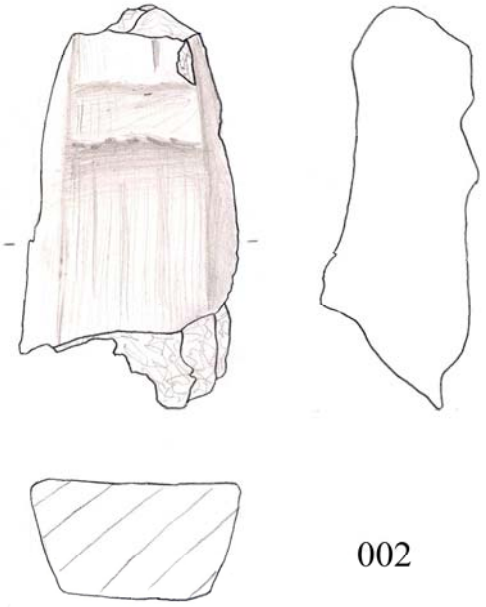
601

Çizim 11

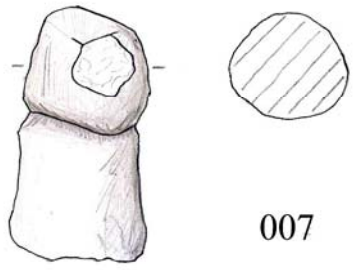
540

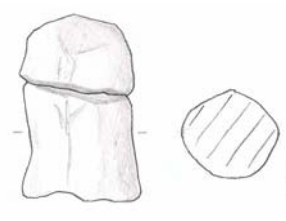
002

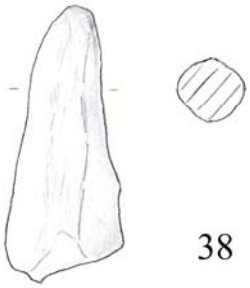
Çizim 12

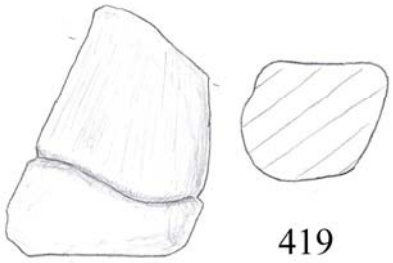
007

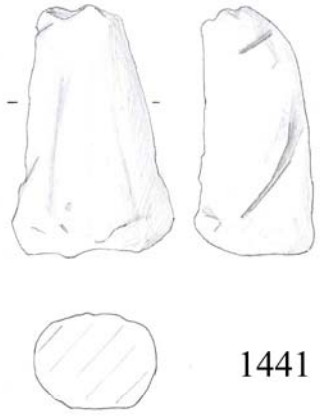
23

38

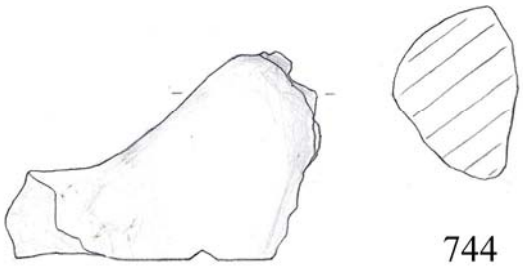
419

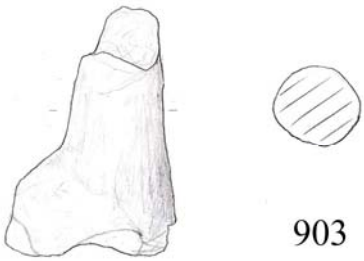
1441

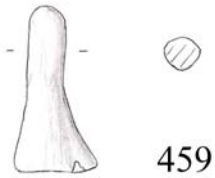
Çizim 13

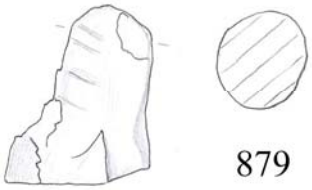
744

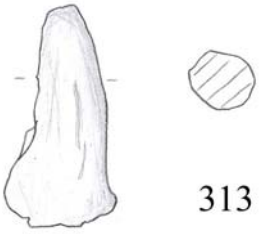
903

459

879

313

